

DE ANTIQVITATE
Cantebrigienſis Academiæ

Libri duo.

Aucti ab ipſo Authore plurimum.

*In quorum ſecundo de Oxoniens
quoq; Gymnaſii antiquitate diſ-
ſeritur, & Cantebrigienſe longè
eo antiquius eſſe definitur.*

Iohanne Caio Britanno Authore.

*Adiunximus aſſertionem antiquitatis Oxoniens
Academiæ, ab Oxoniens quodam annis iam e-
lapſis duobus ad Reginam Elizabeth. con-
ſcriptam; in qua docere conatur,
Oxonienſe Gymnaſium Cantebrigienſi
antiquius eſſe.*

*Vt ex collatione facile intelligas, vtra
ſit antiquior.*

L O N D I N I
in ædibus Johannis Day.

An. Dom. 1574.

¶ *Cum Gratia & Priuilegio Regiæ Maiestatis.*

#4345

De antiquitate Cantebri-
giensis Academiae.

Liber primus.

Ravis controuer-
sia orta est inter Oxoni-
ensem quendam, & Can-
tebrigiensem oratorem,
de antiquitate utriusque
Academia, grauior futu-
ra si lis non componatur.
Nam alter cum se Maste-
rum putet, alter se Leonē
futurum dicat, & dente
ungueq; superbus confi-
dat, metus est ne alter re-
fusse trāsigat, si intractabilis esse
alter pergat, alter oculos aut ungue eruat, aut dente cru-
deliter alteri laceret, ni ille omnino conticescat. At cum
Academia omnium virtutum matres sint, omnis pietatis
& officij alumna, lumina deniq; atque oculi regum qui-
bus videant, & capita quibus sapiant & intelligant, rei-
publicæ grauis noxa futura esset, si vim alterutra patere-
tur. Causa tantæ controuersie hæc est. Cantebrigiensis O-
rator cum ad Elizabetham serenissimam Anglorum Re-
ginam Cantebrigiense Gymnasium nonis Augusti anno
verbi incarnati 1564. inuisentem, orationem habuit, in-
ter alia ex occasione Cantebrigiensem Academiam fuisse
antiquam, & Oxoniensi multo antiquiorem paucis pronū-
ciauit. Quod ut officij eius fuerat in hoc munere, ita bona
fide & integra, sine inuidia & affectione ab eo dictum ex-
istimo

Per eipwēday
dixit grauis.

Causa contro-
uersia.

Regina quando
Cantabrigia.

4 De antiquit. Canteb.

istimo, quo Principem doceret, non nuper nata, sed longè ante posita: non humilia & obscura, sed excelsa et illustra initia Gymnasium habuisse. Hinc tamen offensus Oxoniensis quidam, qui an albus an ater sit nescio, vehementer excanduit, & contrà institutis commentarijs (quos assertionem antiquitatis Oxoniensis Academiæ vocat) Oxoniense Gymnasium Cantebrigienti longè antiquius esse magna contentione astruit. Sic tamen hanc fabulam sub persona agit, ut nullius personam sustinens, nullius nomen famamq; denigrarit, quod est laudabile, nisi seorsum sensus inuolucrum viua voce forsitan explicuerit, aut nota marginali imprudens id prodiderit, aut tacitis coniecturis id subindicauerit. In eis commentarijs etiam in Antiquarium nescio quem (sic enim ille nominat) immoderatus insultat, quod idem illum cum Oratore sensisse, & cum eo veluti dextram iunxisse, ex epistola eius deprehenderit. Eos commentarios post annos duos quàm hæc gesta Cantebrigie sunt, per interpositum ex nobilitate nuntium, scriptos exhibuit eidem Principi augustissimæ Elizabethæ, Regina quando cum Maestas eius anno 1566. pridie calend. Septembris Oxoniam venerat. Ita dum ille aiat, iste neget, nec alter alteri lubenter cedat (nam si alter proreta, alter gubernator esse vult) uterque suam sententiam præstare desyderat: sic ut in iudicandis componendisq; istis litibus, Aristophanis Prodicto, aut revedicq; ut aiunt ουρυόρεω opus esset. Quares cum multos utriusque Academiæ viros suspensos teneat, atque in diuersa studia cum suspitione contentionis multos impellat, in rem utriusque fore existimani, si omnis controuersia (quam verba potius quàm res faciunt) præoccupatione causæ tolleretur, ne quando res ad saga veniret. Quantò enim commodius fuerit semotis contentioni-

Antiquarius.

*Regina quando
Oxonia.*

*Hortatio ad
concordiam.*

tentionibus atque motibus (quod quisq. possit) tranquilla
 uti libertate, in suum queng. usum studium conferre, si-
 mulq. & citra fastum discere quod nescias, & citra inui-
 diam docere quod scias: siue ut Græci dicunt, μαθηταὶ
 ἀνταποδοῦναι, καὶ διδάσκειν ἀντιπρόβουαι. Etenim ut ex iniu-
 rijs mutua talione reciprocantibus ingens bellum sæpè ori-
 tur, ita conuitijs ultro citroq. relatis periculosum incendi-
 um non raro nascitur. Nam fumo flamma solet esse proxi-
 ma, & sæpè usu venit ut iritata necessitatis acerrimi sint
 conflictus, odiumquè sæpè plusquam agreste sequatur. At-
 qui ut parum prudētis est iniuriam iniuria pensare (nam
 ignis igne non extinguitur) ita parum generosi pectoris
 est animi dolorem fœminarum exemplo conuitijs ulcisci,
 per temeritatem discordias alere, & incendium oleo re-
 stinguere. Nam iurgia animos acuunt, conuitia pectora a-
 cerbant. Caterum ad has discordias rumpendas atq. fini-
 endas, sanctamquè pacem componendam atq. statuendam,
 cum neq. Oxoniensis Cantebrigensem, nec Cantebrigien-
 sis Oxoniensem ferat in cōtrouersia iudicem, quòd pro sua
 cuiusq. affectione rem tractatam iri uterq. iudicet, ex li-
 bidine magis quàm ex vero celebratam aut obscuratam
 existimet, res suasit & commiseratio iussit, ut ego homo *Arbitrium.*
 Londinensis, medio loco inter utrumque positus, & eodem
 animo in utrumq. affectus, cui longa triginta annorū ab-
 sentia à gymnasijs (nisi subinde inuisendi gratia charita-
 tis studio) omnem affectum iuuenilem in Gymnasia sustu-
 lit, hanc controuersiam ut inutilem, imo verò rem dam-
 nosam alioqui tanquam communis amicus definirem ac
 componerem. Etenim sic in animum induxi meum, boni
 viri officium atque partes esse omnem litis ansam interci-
 pere, dulcem pacem componere, atque alienas simultates ut

A. iij.

suas

Ratio arbitrij.

Reuerentia in
Academiam
Oxonienſem.

Styli ratio.

ſuas nec excitandas aut alendas eſſe exiſtimare, & oppor-
tunitate data aut extinguentes aut mitigandas eſſe, idquē
minimo motu ſi maximas, nullo tumultu ſi periculoſas ſe-
tiant. Quod ideo me facturum bona vtriuſq; venia ſpero,
quia bono in vtrumque ſtudio ſum factururus, vt proſim ſi
poſſim, lædam neminem, nulli vel leuiſſimam labem aſper-
gam. Id ideo me facilius conſequuturū conſido, quod nullæ
veteres inter Gymnaſia ſimultatum offenſæ ſunt quod ſci-
am. Omnem reuerentiam Oxoniēſi Academia tribuam,
contra eam cauſam non ſuſcipiam, tantū Oxoniēſem
quod de antiquitate Cantebrigiēſi petit docebo, et ſi quā-
do erret, renocabo, ſi maledixerit, amanter admonebo: idq;
ſub perſona quoque ludens, et ignota ſpecie, ne quem offen-
dam, quando libuit Oxoniēſi viro nabe contegi, ſub um-
bra volitare, nec clara luce conſpici. Quod certè homini
vitio non verto (vt dixi) ſed humanitati eiꝯ & candori
tribuo, & inter virtutes colloco, qui et ſi acrius quēquam
notare præter cauſā voluerit, tamē veterū comitorū more
nominatim perſtringere abſtinuerit, & Lucianum referre
non malè diſtulerit. Honeſtum enim nomen, & anima &
vita eſſe debet. Niſi ſi fortè lucem refugit pictorum conſi-
lio: quorum quadam picturæ magis placebunt ſi propius
ſis, quadam ſi longius abſis: Hæc amat obſcurum, volet
hæc ſub luce videri, Iudicis argutum quod non formidat
acumen. Vt cunq; eſt, eandem humanitatem experturus
eſt, qua eſt ipſe uſus. Ea tamen lege, vt qui cauſa cecide-
rit, aut nihil poſthac moueat, aut ardentis iuuentutis facti-
bus contentus ſe exponat, experturus contentionis commo-
da, ſi mihi rectè conſulenti minus fidem adhibeat, & con-
tentionis cupidior quàm veritatis fuerit. Mihi interim nec
contendendum, nec niſi ſedato ſcribendi genere vtendum
cenſui,

censui, quod faces & tragœdiæ in istis causis & personis, in isto tempore & ætate minus certè deceant. Simulantes cum hostibus exercendum: studiosis cum studiosis de virtute certandum: apud quos bonū non legibus magis quàm natura valeret. Quod si fors an acrior tibi quādoq; videbor, (o Oxoniensis) hoc admonētis potius quàm obiurgantis, amantis quàm contendētis esse scito. Bonos enim ne spina quidem vulnerabit: At si salem aliquando posui, addidi & oleum, à vulnere abstinui. Ictus tamen si quis leuior in defensione inciderit circumactū, is matris herba facile sanescet sine magna medicinae curiositate, & non inhonesto vulnere gaudebis, magis quàm dementi discordia. Quid enim attinet de Parni scaphula, aut lana caprina iuueniliter digladiari, ac lites & discordias tam acriter, tamquē acerbè, quàm si de aris ac focis res esset, consecrari, incandescere acrius, insultare vehementius, inuehi amarulentius, lādere virulentius, deniq; in commentariorum sinum omnes animi motus infulcire, omnes pectoris æstus effundere. Quid profuerit si hæc illa antiquior fuerit Academia, modo hæc illi virtute par sit? Equidem sanè manum non verterim, vtra antiquitate anteuertit: nisi pacis causa, nisi eò adactus essem, nisi historica fides persuaderet, quid in eo verum esset explicarem. *Puerorum est de locorum præstantia & dignitate contēdere, Contentiones ex minutis pluuijs imbres facere, & inanum verborum deponenda.* contentione & dissidio animos vulnerare. Quod ut tenuis labor est, sic tenuis certè gloria est.

Dulce bellum inexpertis, expertus metuit.

Vulneribus miles discit habere metum:

Atque, etiam

tranquillas naufragus horret aquas.

A. iij.

Scio

Argumentum
senibus ineptū.

Scio annum subsultantē plurimum posse excitare pulueris. Sed quid attinet frustra niti, & nihil aliud quā odium quærere, quod sanè extrema demētiæ esse Salustius cēsuit. Proinde, si vel mediocriter satisfactum tibi fuerit (ō Oxoniensis) quorsum pertinebit nouas Tragedias excitare, bonas horas dissidijs puerilibus malè collocare, quæ in necessarijs studijs debeant consumi, & ætatem tuam (quam audio iam confectam senio) tanquam si velles nuces repetere, nugis cruciare? Piaculum certe est, ut elegās ingeniū et melioribus rebus aptum, ad inanes contentiones se conferat & componat.

Ridendusq; senex pueri qui suscipit artes,

Tanquam si in cunas nunc remeare velit.

Imo verò, ludere par impar, equitare in arundine longa, si quem delectet barbatum, amentia versat: ut Flaccus ait. Etenim nihil indecentius quā auctoritatem habere senum, vitia verò puerorum: & septennis cum sis, non dum dentes ædere. Id tamen leuius multò est, quā in Leonem transmutari. Etenim à sene in puerum naturalior & decentior transmutatio est (siquidem bis pueri senes iuxta prouerbum) ab homine verò in bestiam, præter omnem naturam & decorum est. Verum si ab homine in bestiam omnino velis transformari, quod non consulo (mi Oxoniensis) per me licebit, non tamen video quò ista transformatio, nec quid opus hic sit aut aspero Leone, aut immiti Tigride, aut iritabili Pardo. Etenim candida pax homines, trux decet ira feras. Neq; certè terrorum commemoratio à veritatis auctoritate deterrire potest: ut nec pulicis morsus iusta causa cur Leonem inuoces. Id Leo cogitet, nullam tam crudelem bestiam esse, quæ non possit castigari: & repugnando, quam nihil aliud tandem consequetur quā

quàm aut fuisse, aut militum insignia cicatrices, aut quod pueri in faba, ut dici solet. καὶ γὰρ βαλὼν φεύγειν δεινὸν εἶναι, ut inquit Homerus. Etenim si ferias, euasurum te putas, & infixo aculeo fugere? Hæc eò dico, quod eum quem prima libri sui æditione ioco lusum, egisse putabam, iam seriò rem tractare ex secunda animaduertam, cum & calculos reduxerit, & veteri suæ ollæ nouas ansas affixerit, calamo dentem postremò addiderit, atque ad arma se accinxerit. Existimabam quoque eum commentarios adhuc rudes, & quasi à follibus etiamnum calentes, secunda cura voluisse duntaxat perpolire, nec de bello quicquam cogitare. Etenim in hoc genere ut nihil idem potest esse & festinatum & perpolitum, ita nihil ad laudem diligentiae, simul & gratiam celeritatis sine secunda manu potest reportare. Nam neque chorda sonum reddit quem vult manus semper, nec semper feriet quæcumque minabitur arcus. Quasdam enim maculas incuria fudit: quasdam humana natura parum cavit. Fingebam quoque per iocum lufos, & non ad contentionem elaboratos, priusquam vidiffet ante lentè auctā ollā. Verū si hac uti orchestra belli cupit Martis pullus, si ad contentiones expeditior esse omnino volet Oxoniensis præter amicorū suorū voluntatē & consiliū, durus alloquijs, sic expeditus esto, ut sūt pueri in supplicationibus Louaniensibus, quine decidāt, alligantur equis. Certè quod ad me attinet, Ratio suscepti ne summa quidem manu hanc controuersiam ut inutilem operis. attigiffem, sed ad iuuentutis ingenia excitanda, stylumque exercendum relegassem, nisi ob eas quas antè dixi pacis & concordiae causas, nisi Oxoniensi seni in eo quod petit de consensu scriptorum in antiquitatem Cantebrigiensem, aliqua ex parte satisfaciā, ac iuuenum concussionibus ac palestris senectæ etati satis iniquis, & plus iusto temerarijs

10 De antiquit. Canteb.

hominem senem liberem. Patior enim ego facile suū cuiq;
pulchrum esse, & cum mihi nec feritur nec metitur, '88
ἐς ἑμὸν τὸ πρᾶγμα, κατὰ παροιμίαν, πολλά χαίρω. Si tamen
cuiusquam ingenium usq; adeo tetricum sit, atque ab om-
nibus gratijs alienum, tanquam si ex Trophonij antro ve-
niret, aut ex saxis aut quercubus natus esset, ut nec verum
ferat, nec amicam & festiuam orationem honesta æmula-
tione, si qua fuerat, nulloquē incommodo enunciatam su-
stineat, quid facias? Ego verò ne longiori morer proœmio,
dicamq; numero quæ sentio singula, primo loco Antiqua-
rij epistolam proferam, ut apes aduersas, ut aiunt, primū
abigam: tum Oratoris verba adducam: tertio Oxonien-
sem historiolum ascribam: ad postremum, cum Oxoniensis
argumentis illa omnia componam: obiterq; pro re nata ve-
ri constituendi causa meam sententiam intertexam, ut sic
omnem controuersiam, si possit fieri, rescindam. Incipiam
ab ijs quæ ad Cantebriensem antiquitatem faciunt, tum
ad ea transibo, quæ ad Oxoniensem pertinent.

Operis argu-
mentum.

Antiquarij
epistola.

Cœpit Canteburgia (inquit Antiquarius in epistola ad
Oratorem) anno mundi 4321. ex nigro codice vniuersita-
tis, in quo multa habes de origine Cantebriensis Acade-
miæ. Ex alijs tamen libris vetustis quos vidi, anno mundi
1829. & anno 3377. & 4095. & 3588. cœpisse intellexi.
Quam postremam supputationē veriore existimo, quod
circa ea tempora Gurguntius fuit, quo regnante cœpit Cā-
teburgia omnium consensu. Ex his (etsi scriptores vari-
ent) scire tamen licet antiquam esse Academiam, quod eti-
am multis argumentis per controuersias comprobare pos-
sem. Ea olim Grantecestria dicebatur, longè latequē diffu-
sa ad Grantecestriam pagum, & agrum demorum ultra
Castrum

Castrum, (villa olim erat, Hovse vocata, multis tum fulta habitationibus, ut ex historia Barnwellensi scire licet, iam deserta) hamaxiao coquorum farcimine nostra memoria celebrem. Eius alium authorem quam Cantabrum Hispanum non reperio, praterquam apud Polydorum Vergilium, qui eius originem ad Sigebertum recentem authorem refert: quod mihi non videtur verisimile multis de causis. Cantabrum authorem agnoscere Academia, eius epistola ad Philippum Hispania Regem quarto nonas Augusti 1554. scripta, docet. Hæc quod satisfacere possint petitioni tuæ, & diligentiam tuam in ea re vellem excitare, plura non scribo.

Vale.

Hætenus Antiquarij epistola, ad amicum scripta familiariter, nihil suspicati (credo) in lucem eam aliquando proditura, aut eius rationem sese redditurum, etiam si casus vellet aliquando ut excideret: neque magnificientis hac illa ne antiquior esset Academia. Ex hac tamen fortuna facile videas, quanta res sit veritas, quam constans atq; simplex. Sequuntur Oratoris verba ad Reginam, ex Oxoniensis commentarijs ad verbum desumpta. Superest adhuc (excellentissima princeps) cum posita sunt breuiter multorum collegiorum incunabula, ipsa Academia nostra quando esse cœperit, paucis explicetur. Historia nostra scriptum est, à Cantabro quodam Hispania Rege, cum domestico tumultu patria eiectus, in nostrum regnum appulisset, Gurguntij temporibus fuisse extructam. Huius authores sententiæ Lelandus & vanitatis arguens & mendacij, Sigebertum regem facit Academiae nostræ conditorem, in quo perniciosum reliquit exemplum nimis curiosè in historias inquirendi, & sibi quoq; parum consuluit. Nam

Oratoris Verba.

B. j.

fi

si ipse tam multis non credat mirabiliter in hoc conspirantibus, quis paulò magis consideratus, ei soli fidem esse putabit adhibendam? Sed siue ad hunc, siue ad illum authorem referatur; illud constat inter omnes, Oxoniensi Academia nostram multis esse annis antiquiorem. Nam illa ab Aluredo rege dicitur instituta, quem omnes sciunt & Gurguntio & Sigeberto etate multò fuisse posteriorem. Illud præterea ad magnam nostram gloriam omnes una voce testificantur historię, Oxoniensem Academiam à Cantebriensi doctissimos mutuatam esse, qui prima ingenuarum artium incunabula in suo Gymnasio traderent. Parisiensem etiam, quasi Coloniam a nostra Academia ductā, Alcuinum nostrum Bedę discipulum, à Carolo magno Gallorum Rege magnis locupletatum beneficijs habuisse, qui discendi cupidus, quasi ludum quendam bonarum artium Eutetię primus aperuerit. Hęc Orator.

Oxonienſis hiſtorioſa.

Subiungam Oxoniensem Historiolam, ex procuratorum libro in Assertionem Oxonięſis viri transcriptam. Contestantibus plerisq; chronicis, multa loca per orbis climata varijs temporibus variarum scientiarum studijs floruisse leguntur. Omnium autem inter Latinos nunc extantium studiorum vniuersitas Oxoniensis, fundacione prior, quadam sciętiarum pluralitate generalior, in veritatis catholice professione firmior, ac priuilegiorum multiplicitate præstantior inuenitur, prout sue fundacionis insinuant historię Britannicę per antiquę. Fertur enim inter bellicosos quondam Troianos, quando cum duce suo Bruto Insulam tunc Albion, postmodum Britanniam, ac demum dictam Angliam, triumphaliter occuparunt, quosdā Philosophos aduentantes, locum habitationis sibi congruę in ipsa Insula elegisse, cuius & nomē, videlicet Greke lade, hi Philo-

Philosophi qui Græci fuerant, usq; in præsentem, quasi sui vestigium reliquerunt. A quo quidem loco non longè municipium Oxon noscitur esse situm, quod propter amnium, pratorum, & nemorum adiacentium amantatē, Bellositum olim antiquitas, postmodum Oxon, à quodam vado vicino sic dictum, populus Saxonicus nominavit, & ad locum studij prælegit.

Hucusq; Oxoniensis historiola, ante commentarios Ox. Oxoniensis com-
 oniensis viri publicata. In his omnis Oxoniensis oratio ver- tra Antiqua-
 satur, in his consumitur, dum historiola Oxoniensem sta- rium.
 tuat, & Antiquarium cum oratore (qui à Cantebriensis
 Academiæ antiquitate stant) refellat. Sed qua ratione &
 authoritate, quo iudicio & gravitate iam expendamus. Et
 primò quæ Antiquario objicit: quem occæcatum (ut ait) „
 usq; adeò nō puduit prodigiosa Mythologia, ut cum veram „
 (ut videtur) gloriā in vana antiquitatis opinione potius, „
 quàm in virtutis ac literarum cultu sitam esse falso sibi „
 persuadeat, Cantebriensem Academiā, anno à creatione „
 mundi 1829. longè ante inhabitatam insulam, nisi à Gi- „
 gantibus, cœpisse, nimis quàm impudenter dicat. In quo a- „
 cerbus tu quidem accusator es (mi Oxoniensis) & parum Consutatio
 æquus atq; moderatus arbiter, nihil pensi, nihil moderati Oxoniensis
 habens. Etenim expensis verbis tuis perquam odiosis, ser- sententia.
 monisquē tui gravitate intollerabili, & cum epistola An-
 tiquarij diligenter collatis, maiorem licentiam & dicaci-
 tatem deprehendimus, quàm veritatem & modestiam in-
 nenimus: stomacho profecta verba magis, quàm ex re sus-
 cepta: criminationis nimium, argumenti nihil. Alioqui,
 licet graviter, æquo tamen animo patiendum Antiquario
 fuit. At cum morbo animi magis quàm iudicio ista facias,
 cumquē nodum tantum in scirpo quæras, idquē cum acer-

bitate animi, quid dicamus contra Antiquarium saxe non habemus. Neq. enim iste scribit incepiſſe Catebrigiensem Academiam anno mundi 1829. ſed refert tantum quæ in codicibus antiquis viderat. In quibus ſi quis error eſt, in authores litem intendas oportet. Se autem non illam, ſed ex multis quas citat poſtremam temporum ſupputationem magis approbare, nimirum 3588. quæ per omnia cum recentium ſcriptorum (quorum authoritate in hac controverſia tu quidem diligenter uteris) ſupputationibus convenit, Stonei nempe, & Lanqueti. Iſti enim ſcribunt Gurguntium regnaſſe anno à mundo condito 3588. & ante Chriſti aduentum 375. Qui deſtorationes Galfridi ſcripſit, ante incarnationem Chriſti annis circiter 335. Gurguntiū regnaſſe tradit. Itaque cum nihil dixerit Antiquarius ſupra id quod eſt credibile, pone ſupercilium (ô Oxoniensis) mitte imperium. Cogita te ædilitatem gerere ſine populi ſuffragio. Cæterum ſi dixiſſet Antiquarius Catebrigienses ſcholas Gigantum temporibus fuiſſe conditas (quod non dicit tamen) rem tam abſurdam non dixiſſet, quam tu exiſtimas, nec ante literas in Britannia excultas. Nam ut à Nannæ (ut aiunt) ordiamur, atq. à ſæculo aboriginum rem repetamus, etiam Gigantes (ſi nescis) noſtræ inſule aborigines, ſapientiæ ſenſum habuiſſe, probitatem dilexiſſe, & literas excoluiſſe, Gildas rerum Britannicarum memorabilis ſcriptor, et fidei integræ hiſtoricus (ut Gul. Nouiburgensis ſcribit) teſtatur, & Polydorus Vergilius lib. Angl. hiſt. primo refert, quo loco ſcribit inſulā Britanniam incolas habuiſſe ſtatim poſt Noë diluvium, et habitatores eius primos Dei cognitionem habuiſſe perfectiſſimam. Nec deeſt verbis fides. Etenim Beroſus antiquæ memoriæ ſcriptor, & in eum Annius Viterbenſis libro antiqui-

A Gigantum
temporibus lite-
ra in Britannia

Nouiburgensis.

tiquitatum quinto scribunt, pium quendam Gigantem, qui, (quontam omnibus sua etate sapientior fuerat) Samothēs dictus est, cognomento Dis, statim post inundationem terrarum seu Noë diluuium insulam incoluisse, aboriginibusq; in Britannia atq; Ceita imperasse, à quo insula *Samothēa*. primū Samothēa dicta est, & gens primò Samothēi, maxime Philosophi & Theologi, qui religionis Samothēi sectatores extitere. Post Samothēn, Sarron quidam Britannorum Celtarumq; rex tertius fuit, qui ab infantia literas & præclaras artes adamauit, publicaq; literarum studia Britannis atq; Gallis primus instituit. Vnde Sarronidæ apud Diodorum lib. hist. rerum antiquarum sexto. Quo mortuo successit Druiys (qui Beroso Dryius dicitur & pe- *Druiys*. ritia plenus, Seneca de morte Claudij Dryus) Britannia rex quartus, à quo Philosophi, quos Laertius libro de vitis Philosophorum primo, σοφοὺς καὶ σπουδαίους, i. deorum cultores (non σπουδαίους) & Pom. Mela de situ orbis libro tertio, sapientia magistros vocat, Druydes (seu ut Seneca *Druides*. Dryudes) appellati sunt. Et si Plinius nat. hist. lib. 16. cap. ult. Druydes à δρῦς nominari interpretatione Græca videri posse ait, quòd sine eius fronde nulla sacra conficiebant Druydes. Hi & nomen & originem in Britannia primū acceperunt, ac postea Gallis nomē et scientiā impartiuērūt, communi utriusq; gentis Rege Druyde existente. Atq; ut initium à Druyde in Britannia habuere annis ante Christum 1013. sic & finem in Britannia post Christum natum habuerunt annis 179. eum locum obtinentes in rep. apud Britannos, quem Chaldaei antiquissimi apud Babilonios, & sacerdotes apud Ægyptios. Siquidem ad cultū deorum deputati, per omnem vitam philosophabantur, peritissimi Astronomiæ et diuinationis, interpretationisq; deo-
B.iiij. rum

rum volūtatis. Quin & primos musicos, teste Cesare, Britannia peperit, quos Bardos olim dicebant, atque adhuc Cambri dicunt, à Bardo quodam quinto Britannorū Rege, homine inuentione carminum & Musices inclyto, ut Berosius memoriae prodidit, qui in regnum successus est, postquam Druys annos regnasset duodecim. Hi Poetæ erant, et egregia facta virorum illustrium carmine ad lyras atque organa celebrabant, canendiq; arte excellentes erant, ut Diodorus Siculus libro sexto historię rerum antiquarū, & Lucanus memorat. Animum enim excelsum atq; nobilem, virtutis studiosum, artem carminū inuenisse ad laudandū bona & reprehendendū vitiosa, scribit Aristoteles περί ποιητικῆς. Quod quemadmodū recreet humanos spiritus atq; membra foueat, explicat Pindarus in Nemeis Oda quarta: οὐδ' ἄν θερμὸν ἰνκὺν, ὅδ' ὡς τόσσον γε μάλα χαλεπὸν γὰρ, ὅσον ἐυλογία φόρμιγγι σιτωκόροιο: quod perinde est ac si dicat, ne calida quidem aqua æque emollit ac refocillat membra, ut laudatio citharæ coaptata. Canere quoq; laudes egregias summorum hominum, forensis exercitationis fuisse apud Romanos, docet Portius Latro in declamatione in L. S. Catelinam.

Carmina cur
innenta.

Albion.

Albion quoq; primus in Britānia docuisse creditur astrorum scientiam. Quo minus miretur Ioannes Baleus centur. 14. tit. 33. & Ioannes Maior Scoticę historię, libro. 2. cap. 13. quo modo in orbis angulo ante vniuersitatem omnem (ut aiunt) viri tanta scientia pollerent. Sed de his plura Diodorus, Strabo, Lucanus, atq; Nonnius Marcellus. Qualis autem Druydrum disciplina fuit, & quemadmodum ex Britannia in Galliam promanarit, copiose docet Iulius Cæsar commentariorum suorum de bello gallico libro 6. quo minus mihi Gigantum diciplinas obiter com-
memo-

memoranti, atq; ad institutum festinanti, his immorandū longius sit. Verū nomen fortasse Giganteum incognitum & contemptum, atq; vulgò etiam fabulosum, facit ut res ^{Gigantes.} Oxoniensi minus approbetur. Equidem non alios fuisse Gigantes existimo, quàm procerum & incorruptæ magnitudinis naturalis primi sæculi hominum genus (quod etiam ^{Noa gigas.} Berosus videtur approbare, cum Noam unum inter gigantes fuisse tradit) eosq; non à monstrosa (ut stultum vulgus putat) magnitudine appellatos, sed à solo in quo nati sunt denominatos. Gigantes enim seu γίγνεις, terræ filios, seu aborigines denotat, seu, ut Cæsar vocat, indigenas. Erant autem aborigines, genus hominum agreste, liberum & solutum. Quod si unus aliquis ut Goliath, Polyphemus, & Gogmagogus (quem duodecim cubitorum fuisse, et Gogmagot vero nomine appellatum, cap. 9. lib. 1. de gestis Britonum Galfridus memorat) cæteris maior videbatur, id evenire, ut in nostro genere, tum solebat, cum luxuriās parentum natura, uberiorem solito materiei copiam, & formæ maiorem vim subministrasset. Nam & inter gigantes ^{Gigantum diversa magnitudines.} suæ erant & diuersæ magnitudines, ut & hodie inter nostri tēporis homines, si paruos propter degenerē lōgi tēporis sobolem cum magnis cōponerem. Nam et magnos fuisse & proceros nō negauerim. Neq; pudeat nos quod actū aut natum prius est referre, nec gigantes aborigines habuisse, cum & Gethæ (quos Aelius Spartianus Gothos dicit) et præclara gens Germanica, suo Thuiscone, Italica, suo Gomero, Sicula, suis Cyclopibus & Lestrygonibus: Moscouita, suo Mosuh, Græca & Ionica, suo Iana: & Hispanica, suo Tubale gigantibus & aboriginibus glorientur. Itaq; nihil hic est quamobrē offendatur Oxoniensis de annorū supputatione.

De vera autem gloria in vana antiquitatis opinione po-

18 De antiquit. Canteb.

tius, quàm in virtutis & literarum cultu ab Antiquario posita, certè meritò posset, si notum non fuisset uniuerso populo, & à Polydoro Vergilio, homine Italo, & in neutram partem inclinato confessum, Cantebrigiensem Academiã cum Oxoniensi & potuisse semper, & nunc quoq; posse de virtutis, literarum, ingeniorum, fœtusq; sui gloria certare, non dicam superare: multò verò magis, si exemplis temporum splendore et nobilitate illustrare voluisssem. Etenim ut à fœtus numero ordiamur, Ioannes Maior homo Scotus & recens Historicus scribit, ætate sua annis abhinc plus minus quinquaginta retroactis, extitisse Cantebrigiæ quatuor aut quinque millia Scholasticorum: quo tempore plures Oxoni non fuisse, idem Maior author est: quamvis innumerum ab ipso initio Oxoniensis profiteatur. Imo verò, quò propius ad initia Oxoniensis scholæ accedes, eò pauciores inuenies. Anno enim verbi incarnati 1209. authoribus Radolpho Nigro, & Matthæo Parisio, tria tantum millia erant. Eorum verba hæc sunt.

De Striusque
Academia nu-
mero.

Deserta Oxo-
nia.

Clericus quidam apud Oxoniam mulierem quandam
casu interfecit, & per fugam sibi consuluit. Vnde Præfe-
tus urbis & alij quærebant homicidam in hospitio suo,
quod cum tribus socijs suis clericis locauerat: ceperuntq;
tres illos clericos homicidij penitus nescios, & in carcerem
retruserunt, & iubente Rege, propter interdictum exosos
extra villam suspenderunt. Vnde recesserunt ab Oxonia
ad tria millia clericorum tam magistri, quàm discipuli, ita
quòd nec vnus ex omni Vniuersitate remansit. Quorum
quidam apud Cantebrigiam, quidam verò apud Radyn-
gum, quidam quoque apud Maidenestane liberalibus arti-
bus vacantes, villam Oxoniam vacuam reliquerunt.

Hæc.

Haecenus Parisius atque Niger. Meminit huius histo-
riae & Polydorus Vergilius lib. hist. suae Angl. 15. sed im-
perfectius. Sed de numero utriusque Academia, seorsum alio
in loco. De literis autem si experimentum cupis, historicos
excute omnes, fastos omnes & tempora euoluto mundi, &
superiores aut saltem pares semper inuenies Cantebri-
gienses: quod & ante diximus, & mox ex Polydoro ostende-

De utriusque
Academia
literis.

mus. At nostra aetate, & recenti adhuc memoria cog-
nitum est & illud, anno Dominicæ incarnationis 1533. Pro-
cancellario Simone Heynes, procuratoribus Gul. Caco &
Ioanne Tayler, Oxonia Cantebri-
giam venisse quendam

Disputatio in-
ter Cantebri-
enses & Oxo-
nienses.

Georgium Throgmertonum singularis doctrinae & huma-
nitatis virum, altero pari doctrina viro, Ioanne Aschwel-
lo & Oxoniensi iuriconsulto associatum, qui una atque al-
tera quaestione, in quibus multum versati sunt, proposita,
uniuersis se artium & iuris utriusque scholis Cantebri-
giae opposuerant: quasi cogitarent apud se non facile dixeris
quod aliud par ducum tam bene comparatum sit. Ad scho-
las igitur publicas eius disputationis causa tanta hominum
multitudo confluit, ut violentia irruentis turbae, per-
fractae scholarum fores sint, (et si fortes) ut ex commenta-
rijs Academia intelleximus. Verum in prima congressione
atque quaestione, qua defendebat ius civile fuisse medicina
præstantius, sic afflictus Throgmertonus est ab aduersarijs
Ioanne Redmanno & Nicolao Ridleio artium magistris,
Ioanne Rokesby et Eliseo Pryce, Hospitij sancti Nicolai in-
colis, iurisque Baccalaureis: & Griffith Tregarno totius iu-
ris promptuario per ea tempora habito, Hospitij S. Clemen-
tis alumno, ut alter ille Throgmertoni socius Aschwellus,
in hac & secunda quaestione (qua quaesitum est, An mulier
morti condemnata et bis suspensa, ruptis laqueis tertio sus-

C. ij.

pendi

pendi debeat) imparem se sentiens, in tanta Cantebri-
ensium doctrina, nec tantum belli impetū se sustinere pos-
se ratus contra tantos hostes, cogebatur aegritudine simu-
lata se clam subducere. Quo audaci facinore offensi Oxoni-
enses, utrumq; reuertentem in exilium, ut aiunt, relega-
runt. Erant autē per ea tempora Oxoniæ disidia inter me-
dicos & iurisconsultos, (ut aliquando Lutetiæ inter The-
ologos & artium professores) de sua cuiusq; facultatis præ-
stantia, ac processus confessusq; loco & dignitate. Verum
medicorum & iurisconsultorum discordias miror Acade-
miam Oxoniensem non diremisse (quemadmodum Lute-
tia lites sustulit inter Theologos & Artistas, per quam sta-
tutum est, ut in arte determinaturi dent fidem iuramento
se observaturos pacem & concordiam cum Theologis) sed
latius malum serpere permisisse. Nam hæc controuersia in-
ter medicos & iurisconsultos, multos ante annos sublata
fuit præcepto Richardi secundi Angliæ regis, anno regni
sui octavo: & definitio relata inter statuta Oxoniensis A-
cademiæ in rei memoriam sempiternam hisce verbis. Me-
morandum quòd an. Dom. 1384. in vigilia purificationis
beatæ Mariæ virginis, in plena cōuocatione regentiū et nō
regentiū, per fidem cōuocatorū declaratum est, quòd Doc-
tor in medicina dexteram partem Cancellarij in congrega-
tionibus & conuocationibus retineret, & non sinistram:
Doctor verò in iure ciuili partem sinistram & non dexte-
ram. Facta est hæc declaratio ex præcepto Regis Richardi
secundi post conquestum, anno regni sui octavo. In qua li-
tis compositione, non solum dextros esse Cancellario medi-
cos (quos honorandos sacra scriptura censet) in confessio-
nibus & alijs rebus gerendis princeps iubet, sed & sinistros
esse omnino prohibet. Iudicium sumpsisse videtur sapiens
ille

ille princeps à natura rei . Etenim ut in rebus humanis primæ partes natura tribuuntur animæ, secunda corpori, tertiæ bonis fortunæ, ita pro cuiusq; rei & subiecti dignitate suum quodq; officium dignitatemq; sibi postulat. Itaq; theologis primum, medicis secundum, legistis tertiū locum vel natura assignauit. Quam rem Desiderius Erasmus Roterodamus confirmat, cum ita dicat : Secundum medicos (hoc est post medicos) proximus datur locus leguleis. Et longè ante eum Nicolaus Vernias Theatinus, publicus et ordinarius philosophiæ professor in celeberrimo gymnasio Patauino in præfatione in Burtium super physicis Aristotelis, post longam disputationem, an medicina sit nobilior iure ciuili, quam habuit Patauū, quarto Calend. Martij, anno salutis, 1482. concludit in hæc verba. Dicamus ergo cum Ss. Romana Ecclesia, quod medicina est nobilior iure ciuili, quodq; medicine professores Domini mereatur dici, iuristæ verò præcones. Vnde scire licet regem non astrinxisse decretum suum vni alicui loco, ut conuocationis Oxoniensis conciliabulo, sed in vniuersos extendisse: meminisse autem solius conuocationis Oxoniensium domicilij, quod de confessibus in conuocationibus Oxoniensibus tantum per ea tempora lis extiterat. Hæc cum prolixius referam, spero neminem laturum ægrè. Nulli enim graue esse debet, aut auditu inincundum, quod in ordinis gratiam & concordie conseruationem princeps constituerit, nullius lesa existimatione, nullius imminuta authoritate, sed quæ & quanta ea sit utriq; principis decreto & sententia declarata, & omnium minimè videbitur graue ijs, qui minimè ipsi leues sunt. Verùm de dissidijs Oxoniensibus satis, de literis Cantabrigiensium quid multis? Cum De-

siderius Erasmus Roter. hom. o Hollandus atq; doctus, libro

Erasmus Cantabrigia studis.

epistolarum secundo, in epistola ad Bouillum, sic græcis Latinisq; literis, sic mathematicis Theologicisq; disciplinis effloruisse Cantebrigensem Academiam scribit, ut cum primis huius sæculi scholis certare possit. Et in epistola anno verbi incarnati 1519. Antuerpia scripta ad clarissimum Baronem Gulielmum Montioium: in qua ut virumque Gymnasium Catebrigense & Oxoniense magnifice laudat, ita Cantebrigensem Academiam omnibus literarum ornamentis florere, Oxoniensem scholam studijs atque moribus florituram atq; condecoratam iri autumat: illā de presenti: hanc de futuro in utroq; prædicās, quasi per ea tēpora studijs atq; moribus non dum matura esset ea Academia. Ascribam eius verba. Vnice Mæcenas antehac gratulatus sum Angliæ tuæ, quæ tot haberet viros egregia doctrina præditos: nunc propemodum inuidere incipio, quæ sic efflorescat omni genere studiorum, ut omnibus regionibus laudem præripiat, ac penè tenebras offundat. Quanquam ista laus haud ita noua est vestræ Insulæ, in qua constat iam olim eximios viros extitisse. Declarant id, vel Academia vestra, quæ vetustate nobilitateq; cum vetustissimis ac celeberrimis certant. Deamo Richardum episcopū Wintoniensem, qui magnificentissimum collegium suo sumptu proprio dicauit bonis literis. Magis autem exosculor egregium ac prorsus heroicum animum reuerendissimi Thomæ Cardinalis Eboracensis, cuius prudentia schola Oxoniensis non solum omni linguarum ac studiorum genere, verum & moribus qui deceant optima studia condecorabitur. Nam Cantebrigensis Academia iam pridem omnibus floret ornamentis, præside Ioanne Episcopo Roffensi, qui nulla in parte egregium non agit præsidem. &c. Et in epistola ad Archiepiscopum Maguntinensem, & Antoniū de Ber-

Bergis: Triūphant (inquit) apud Anglos bona literæ. Et si ad utrāq; Academiam referendum est, tamen ex illa ad Mōtioiū epistola utra magis triūpharet, scire licet. Quibus certè quid in rem honoremq; Cantebrigiensem dici potest magnificentius? quid in laudem gloriamq; virtutis & excellentis doctrinæ Cantebrigiensis gymnasij honoratius? quid de antiquitate, nobilitate & celebritate memorabilius? maximè à tam laudato & honorato viro, tam docto et experienti sene, tam graui & ingenioso iudice.

Sentio tamen quàm optimè de virtute & literis vestræ florentis Academiae, de nutrice omnis humanitatis, de col- Oxonienſis
cad. laus. legiorū magnificentia & numero, ut & de Oxoniensi viro non malè, nisi in quibus non benè iam antè sensit, & in quo commentus præterea est, Antiquarium Polydoro sub- irasce, quòd Cantebrigiensis Gymnasij originem ad Sige- bertum recentem authorem retulerit, nihilq; antiquū illi videri, nisi quod multis annis Christi natiuitatem ante- cesserit. Sed hæc quoniam Antiquarij causam (quæ non ex personis sed ex genere questionis pendet) non oppugnant sed personam, nec authoris sui defensionem prosunt sed offi- ciunt, nostro iudicio commenta sunt non benè sentientis a- nimi (quod pace tua dixerim) ad calumniam potius exco- gitata, quàm ad iustæ causæ defensionem concepta. Nam quid bilis, quid uè stomachi in hisce antiquarij verbis esse possit, equidem non video. Eius alium authore quàm Can- tabrum Hispanum non reperio, præterquàm apud Polydo- rum Vergilium, qui eius originem ad Sigebertum recen- tem authorem refert, quòd mihi non videtur verisimile multis de causis. Quibus verbis quid potest esse sedatius? quid mitius? quid omnibile magis vacuum? quid mode- stius? Sedata satis essent certè (ò Oxoniensis) omnia, si tu

C. iij.   sedato

Oxonienſis affe-
ctus in Anti-
quarium.

ſedato eſſes animo. Sed in Antiquarium ſic affectus vide-
ris, ut eum ſi vel feſtucam mouerit, verbis herculè nō bene
ſanis, imo penè dixi rabioſis ſuauiſ homo laceres: καὶ ἀμφοῖ
ἀσπράγαλοιſι χολωθεῖſ, ludōq; talario, re lenicula & puerile,
offenſus ſic ſæuiſ tamen, ut canis in lapide, (ita ſi liceret
dicere) et ſi alicubi, τινὸſ, ſφοδρὸſ, benenolūſq; trucidator ri-
des blandum, in laudes vertiſ ſtylum, verbis coquinarīſ
καὶ μελιχίον, in quibus pluſculū videtur dulcediniſ, at mel-
liſ nihil, demulceſ hominem, & volenſ benenolentiæ tuæ
ſpōgiam exprimere, roſas loqueriſ Protheuſ alter, ſed quas
tamen cum anemona certè licet conferre. Siquidem vulne-
re dato medicinam adhibeſ, & eodem ſpiritu calidū et fri-
gidum ſufflaſ. Sed nihil moratur officium Antiquariuſ
quod grauāt. Quamobrem compeſce furorem, tempera te
magiſ (mi Oxoniēſiſ) & gratiora erunt omnia. Mihi cer-
tè nec lydorum caryca, nec μαſίγαν ψόφοι placent. Cæterum
ſi non ſolūm ſubiraſceretur Antiquariuſ, ſed & incandef-
ceret acriuſ, atq; exardeſceret quoq; inflammatus, quid hoc
referret tua? quid ad antiquitatē Oxoniēſem confirman-
dam aut refellendam faceret? Non enim affectuſ faciunt
fidem. Neq; ſi recentem vocet Sigebertum, cum primo au-
thore Cantabro componenſ, quid abſurdi dixerit? cūm Si-
gebertum primum fuiſſe nō antè in controuerſiam venit,
& iam in controuerſia poſitum, non dum eſt definitū, Can-
tabro ſemper primo habito. Itaque dum tu de ira, de anti-
quitate ante & poſt Chriſtum (quæ contentioſi ani mi ima-
gineſ videri poſſunt, ut pace tua dixerim) & quid anti-
quum & non antiquum videatur antiquario, verbis quā-
tum poteſ crimineriſ, vide ne firmiſ interim argumentiſ
probari poſſit, non tantūm antiquitate chriſtiana, ſed an-
techriſtiana quoq; (ut ita dicam). Cantebrigiēſem Aca-
demiā

demiam fuisse institutam.

Verum non solum iræ hominem insimulas, sed & vanitatis quoque, & mendacij licenter admodum tuo more alio in loco arguis. Etenim Antiquarium scribis citasse nescis, quam Polydori epistolam, in qua Polydorus Cantebrigiensem academiam Catabrum authorem agnoscere dicat. Sed nolim sic cantes lusciniæ. Nam si paulo consideratius eam rem expendisses, neque umbram pro corpore, falsum pro vero habuisses, ac tum demum animi tui sensum explicasses, certè neque operam lusisses, neque existimationem tuam lassisses, neque in epistolam Polydori (quæ nulla est) diuinationibus & commentis parum aptis atque commodis usus esses. Non enim ex Antiquarij verbis Polydori epistolam intelligendam, sed Academiae decerno. Nam hæc verba, eius epistola, quæ in Antiquarij literis continentur, non ad Polydorum referenda sunt, sed ad Academiam: ut dicat Antiquarius, eius Academiae Epistola, non eius Polydori, quod tu non animaduertis, ô Oxoniensis. Nec tamè ambiguitatis nostræ culpa hæc est, sed incuriæ tuæ. Vnde solet euenire ut temerarij iudicis præceps sit sententia, ut dici solet. Tanta enim leuitate tanquam alatis pedibus, in hoc campo ferris, ut non sentias quid calces, & tanta exultatione deprehensi erroris gestis, ut non cernas quid deprehenderis. Redi ergo ad te, & respira paulisper. Ne sis tantæ imperantiæ in alterutro, ô Oxoniensis, ut de re nusquam existente, ut si esset, pronuncies, ne Argiuius ille Horatianus videaris, qui hætenus insaniebat, ut totos dies solus desideret in theatro, ridens, plaudens, gaudens, quod crederet illic miras agi tragedias, cum nihil omnino ageretur, interim falsi gaudij usura fructus: ut solent hi quos cum careant veris gaudia ficta iuuant. Ita Ερμόδορος λόγους ἐμπο-

26 De antiquit. Canteb.

πῶν, & inanes voces in aerem spargis, dum falsas iracundias, prodigiosas μυθολογίας, vanas opiniones, & nimias impudentias nō merenti Antiquario acerbius obijcis. Sed æquius ferenda sunt, quòd radix ista longa, dentem tamen ædit breuem. Verum, ὅσα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα τῷδε νοῆσαι, si liberet ò Oxoniensis.

Iliad.

Oxonienſis contra Oratorem.

Atq; hæc quidem sunt, quæ in Antiquarium tanquā incredibilia in Epistola proferentem, obiter (ut ait) adducit Oxoniēſis. In Oratorem verò tanquā credibilia & probabiliora dicentem, sic consequenter, dataq; opera scribit. Sunt tamē alij (inquit) qui intra credibilitatis (ut hoc verbo uti liceat) limites sese continentes, & veluti à manifestis mendaciorum portentis abstinētes, ad nescio quem Cantabrum Hispaniæ regulum, qui Gurguntij temporibus vixit, illius originem referre malint. Sed neq; hos rectē sentire, sed toto (quod aiunt) cælo errare, manifestē statim docebo. Orator Cantebrigiensis huic fauens sententiæ, mirè infensus videtur Ioanni Lelando, perito, peritissimo dubio procul Antiquario &c. quòd huius authores sententiæ vanitatis arguens & mendaciū, vnus ausus est (ut ille ait) tam multis in hanc rem consentientibus contradicere, et reiecto Cantabro, Sigebertū Ostrosaxonum regem, primum illius institutorem facere. Vbi illud placet (mi Oxoniensis) credibile tibi videri Cantabrum Academia Cantebrigiensis authorem esse, etsi falsum dicas, idq; te probaturum affirmas. Sed quemadmodum publicato iam libello tuo confirmaueris, iam expendamus. Lelandus (inquis) huius sententiæ authores vanitatis arguens & mendaciū, Cantabrum authorem fuisse negat, Sigebertum ait. Addis, in marginali nota apud Polydorum, Lelandum scripsisse, se apud quosdam miræ vetustatis Britannicarum rerum scrip-

Confutatio argument. Oxoniensis.

scriptores legisse, tempore Britonum tam Græcas quam latinas scholas, ad vadium Isidis floruisse, easq; bellicis tumulibus deletas fuisse, & non ante Alphredi tempora restauratas esse. Ad postremum scribis, si Lelandi liber de Academiae Britannicis prodiret in lucem, apertissime convinceret errorem illorum, qui nullum non comminiscuntur, quo Cantabrigiensem Academiam, nescis quot annorum centenarijs, vestra antiquiorem esse probent.

Quod ad primum attinet, quis homo ille Lelandus fuit, & qua mente constabat, per longam familiaritatem didicimus. Nouimus & in vita & in morte, intus & in cute. Et quamvis erat homo (non nego) doctus atq; diligens, erat tamen in gloriam suam nimium effusus, & planè Meuius aut Suffenus: tantæquæ fidei, quantam fecit aut ratio aut authoritas. At cum nullam aut rationem aut auctoritatem contra Cantabrum atq; adeo vniuersam historiolum hic adduxerit præterquam affectus, tantumquæ dicat se nunquam vidisse vaniora aut stultiora (quod non satis probat vana aut stulta esse quod is ita dixerit) non est quãobrem ei fidem adhibeam, etiam si aram tenens affirmauerit, & historiolum Cantabrigiensis auctoritatem antiquã quidem illam, reijciam, maximè in re suis temporibus extra omnem controuersiam posita, atque etiam nostris (nisi in quibus etiam Enãgelica veritates controuertuntur) recepta & comprobata. Quam historiolum etsi tu per omnia non probes, ego tamen neque hîc neque in multis alijs eam reijciam, cum scriptorum (maxime Ranulphi & Malmesburiensis inter alios multos, inter quos est Beda & Alfridus authore Lidgato) consensum videam, quem mox aperiam. Antiquam voco historiolum, q̃ nuper nata nō sit, neque à Cantabrigiensibus in gloriam suam commenta,

De auctoritate
Cantabrig. hi-
storiola.

Historiola Can-
tabrig. antiqui-
tas.

neque domi suæ nata, contra quàm Oxoniensis existimat, sed ante annos multos ab incerto authore, ut Polidorus libro 5. prodidit, conscripta et per orbem sparsa. Quidam tamē, inter quos est Baleus centuria octava cap. 5. ad Nicolaum Cantelupū seu verius Cantelupū (nam lowe in Cantlowe quod illi Gentile nomen est ex Gallia productū, Gallicè lupum significat) referunt. Et quamvis nostra ætate per venerandum senem, & bonæ memoriæ virum Gulielmum Buckenham Theologum, Collegij Gonenilli & Caij Canteburgiæ præfectum, cum esset Procancellarius, in nigrum Academiae codicem inter alia Gymnasij monumenta sit transfusa, quæ tabula de origine Canteburgiensi Academia (quæ perpetuò de muro pendebat in scholis pub.) vetustate consumpta fuit, non tamen tum primum ab eo, tanquam à primo authore, conscripta fuit, ut recens opus videatur. Cuius si color offendit, si ideo ineptum putes quod niger sit, en & candidum proferemus, ne quid in candidam veritatem peccet niger codex, ut tu quidem censes: en flauum quoque atque ruffum dabimus, si quid colores ad veritatem puritatemque causæ faciant. Si papyrus nouitatem arguit, dispoſſas, si libet, vel Amalthææ capræ exhibebimus. Sin atramento recens videatur, minio literisque aureis artificiosè elaboratis, scita vetustaque manu scriptum ostendemus. Si nouam libri faciem incusas, eius argumenti alios vetusta imagine decoratos commonstrabimus. Si vestis noua, si integra displicet, etiam vetustate laceras & detritas producemus. Sin apud solos Canteburgienses in archinis hunc repositum existimes, etiam apud huius regni proceres, aliosque venerandos viros non paucos procul à scholis, inter vetustatis venerandæ monumenta, non unum, sed plures, non novos, sed veteres religiosè aſeruatos intelliges:

Antiquit. nigri
codicis.

telliges: ut hic omnibus modis tibi satisfiat, si quoquo modo id potest fieri.

Iam verò quod antè diximus, fuisse recepta & comprobata præteritis temporibus quæ de Cantabrigia ortu & Cantabro in historia scribuntur omnia, diploma seu priuilegium Cadwalladri regis (de quo postea) certissimum facit testimonium: ut cæteros omnes scriptores atque testimonia taceamus.

Ad secundum argumentum dicimus, nobis fidem non facere si Lelandus dicat nota marginali apud Polydorum, quosdam miræ vetustatis scriptores tradere, tempore Britonum Oxoniæ scholas Græcis Latinisque literis floruisse, cum nec proferat eorum testimonia, nec indicet nomina. Quasi verò quicquid in buccam illi venerit, historici vim haberet, aut quod ab Historico dictum sit, iuratores non exigeret, contra quàm Seneca de morte seu ἀποθνήσκει Claudij sensit. Siquidem in nota quoque marginali apud Gualterum Conuenticensem, anno Annalium 1117. ubi mentio est Crikلامي, sed non eius loci Academiae, idem manu sua scripsit, Crikلامي fuisse aliquando Academiam, cum tamen in commentarijs in Cygneam Canticionem, indocti vulgi somnium esse dicat, locum illum Crikeladensem Græcanicis scholis fuisse insignem. Dabis veniam ergo, si nobis secundum allegata & probata, ut iurisperiti solent dicere, iudicandum sit. Quod deinde obijcis, si Lelandi liber de Academiae prodiret in lucem, illos conuinceret qui antiquiorem Cantabrigiensium Academiam Oxoniensi astruant, persimile videtur illi argumento, quod veteri nostro proverbio dicitur, si cælum ruat, caperentur alaude, aut illi Horatiano: si fractus illabatur orbis, ferient ruine. Nam cum neutrum sit, nec ille quicquam probat, nec istud quicquam

Lelandi liber de
Academiae.

quam capit. Quanquam ita hic te tibi somnia fingere existimo, quemadmodum sibi Balus ille de libris Rosfi de Academijs Britannicis, & his quos contra Historiolam Cantebriensem Roußum scripsisse dicit, quos tamen nūquam vidit. Nam si vidisset librorum eius initia (vt aliorum solet) retulisset.

Sigebertus Canteb. Acad.
author non est.

Postremo, quod asseris non Lelandum solum, sed et veterum & recentium scriptorum probatissimos monumentis prodidisse, Sigebertum Cantebriensis Academia conditorem extitisse, tuo more dolis agis (vt tua pace dicam) & non iustis argumentis: adeo morbus iste adlubescit, si quem corripuerit. Nam postquam ab vno atq; altero recentiori auspiciatus fueris, vt Polydoro, Baleo, atq; Lilio (quorum oscitante vno oscitat & alter, nam vnum Polydorum authorem sequuntur omnes) cum locus sit introducendi veteres scriptores, nullum prorsus introducis, sed in alium locum differs, hisce verbis. De veteribus scriptoribus qui in eandem pedibus (vt dicitur) eunt sententiam, mox dicemus. Proximis tamen verbis, quasi sola vetustatis commemoratio sine testibus atq; testimonijs productis sufficeret, Larus parturis, cōcludisq; ad istum modum. Clarè iam liquet opinor, nō tam malè sibi consuluisse Lelandū, quàm prædicat orator, quando non solus affirmat, quòd tam multum (sic enim authores numeras vt arenas) cum illo tam veterum quàm recentium scriptorū confirmant. Quasi verò vtriusq; generis plures produxeris, ac nō alterius duntaxat tres, alterius nullos. Aut quasi trium istorum testimonia vnum non essent sed plura, vno Polydoro authore, pluribus qui eum authorem sequuti sunt, referentibus. Atq; ita pedibus quidem itum est, vt tu dicis, sed peronatis certè: & ijs non plurium veterum pro tua pollicitatione, sed vnius recentis.

recētis. In hoc tamen cautè agis, quòd, opinor, narras, cum certa res non sit, & ni opineris, nihil prorsus concluderes. Est enim, opinor, basis, fulcimentum, & nervus tui argumenti. Idcirco simplicius fuit cum, opinor, narras, nescio dicere, cum ad istum modum plura in re dubia & incerta liceat opinari, sic ut dubium sit navis ne an Galerus, lepus an filix sit, ut dici solet. Equidem satius esse duxerim Socratem esse quàm Gorgiam. Malim cum illo dicere, hoc me scire quod nihil scio, quàm cum isto me nihil nescire iactitare. Postea tamen in alieno argumēto, interpositis aliquot paginis quasi in confirmationem huius argumenti longius diffusi, pleno ore profudere te putas veteres scriptores, cum tamen nihil tanto hiatu dignū proferas, et paucos admodū adducis, qui certè nō Sigebertū authorē asserāt, & in cōtroversia fuit, sed aliud quid, nēpè Cantebrigienſē academiā, nō vniuersalem scholā, qualē Sigebertus posuisse dicitur, si dijs placet, ostendant, istis verbis. Restat iam ut veterum scriptorum testimonio probemus, talem à Sigeberto Academiae Cantebrigiae non esse institutam, qualem supra definuimus. Et sic ab alijs ad cepas dissiliens, oculos oratori technis atque dolis perstringere tentas, quibus M. Cicero nihil odiosius putat. Libro enim officiorum primo vim & fraudem bestiarum esse existimat. Alteram enim leonis, alteram vulpeculae esse indicat, neutram hominis esse censet, & fraudem odio dignam maiore: totiusquē iniustitiae nullam capitaliorem esse quàm eorū, qui tum cum maxime fallunt, id tamen agunt ut boni viri esse videantur. Nam etsi id utile sit causae, non est tamen honestum personae. Qua de causa sapienter Aristides, qui dissuasit ne Lacedemoniorum classis incenderetur. Nam etsi commodum id fuisset Atheniensibus, non tamen honestum

D. iij.

erat:

Non mox honestum quod utile

erat : sentiens cum Furio Camillo de proditione Faliscorum, & cum Fabritio de tollendo Pyrrho, eam esse veram victoriam, quæ salua fide & integra dignitate pararetur. Ego tamen æquior sum (mi Oxoniensis). Nam sine pennis volare, haud esse facile sentio : & fraudes dolosquæ imbecillum decere, dixit olim Seneca : & eos maxime, qui cùm superos nequeunt flectere, Acheronta student mouere, proinde etsi de albo quædã, de vitello nihil protulisti. Sed adiicis ex Lelando, Rousum seu Rossam quendam Waruicensem authorem nouum, professione clericum, & anno gratiæ 1491. regnante Hærico septimo viuente, scripsisse contra librum Cantebrigienfis historiola. Id si fecerit (ô Oxoniensis) quid mirum obsecro te, cùm eadem schola qua tu edoctus sit, ut ipse in hist. sua scribit, ubi se vestræ Academiæ conscholarem dicit. At Lelandus ille tuus, cui tu tantum tribuis, Rossam illum longè maioris diligentia hominem fuisse, quàm iudicii, monumentis suis tradidit. Sed neque diligentia sanè nimia. Etenim in libro historiæ suæ quâ parte de Academiis Brit. scribit, Crekeladam, Latheladam, & Lecheladam, tres fuisse Academias tradit, cùm tamen ex Iorenallensi constet historia Lathelade & Lechelade, eundem fuisse locum. Apud Lathelade (inquit historia) quæ modò vocatur Lechelade, iuxta Oxoniam. Equidem certè hominem infantem fuisse ex scriptis existimo. Vin' ergo tantum in affirmatione eius pondus esse, ut citra auctoritatem quod cupis efficiat? & Cantebrigienfis antiquitatis fidem & auctoritatem, quæ altiores egit radices quam ut istis modis possit euerti aut commoueri, vnus oris spiritus & inanis vox conuellat? Itaq; cū præter sententiam eius nullo confirmatâ argumento, contra antiquitatē Cantebrigiensem nihil adducis, nihil aliud est quod

contra

Lathelade &
Lechelade, idem
locus.

contra eum ipse dicam, quàm referentis Lelandi iudicio, scribentis Roussi auctoritatem repellam. Quanquam certe nec Lelandus, nec tu, nec is qui contra historiolum Cantebrigiensem Roussum scripsisse tradit, de Roussio verè sentiatis, quem cum historiola Cantabri sensisse potius, ipsa sua historia confitetur hisce verbis. Principis nimirum Partholais fratrem Cantabrum nomine, Cantabria ciuitatis Hispaniæ verum heredem, Gurguntium retinuisse, ei propriam filiam in uxorem, & portionem terræ in Estanglia dedisse (ut scribunt Cantebrigienses) ciuitatem super flumen Cant. condidit circa annū mundi. 4328. Et quia vir literatissimus erat viros literatos sibi collegit, ac ibi studium generale incepit: quod nostris temporibus in magno floruit honore. Quæ ciuitas a filio suo Grantino, qui pontem ibi fecerat, Cairgrante appellata est, & Grantecestre secundum alios, & modo appellatur Cambrige. Et est caput patriæ circumiacentis: Ita de authore & origine Cantebrigiensis Academiae in historia sua Rossus scribit in Gurguntio: nulla ex parte Cantebrigiensium opinionem, nisi in urbis loco & ædificatione secutus. Itaque figmenta esse ista tua iudico (ut ante dixi) omnia. Polydorus certè

Antiquitatis Canteb. confirmatio.

Vergilius, homo doctus atque moderatus, vsque adeo non videtur historiolum Cantebrigiensem caterag, à véru reijcere, ut in dubia authorum fide propter solam nominum incertitudinem, etiam in confirmationem adducat. Nam lib. 5. Angl. hist. quo loco Cantebrigiensem Academiam Oxoniensi antiquiorem probat, sic scribit. Certat nominis celebritate cum Oxoniensi Gymnasio Academia quæ Cantebrigiæ apprimè floret, quæ tametsi scholasticorum numero, & cœnobiorum magnificentiâ minus vincit, bonarum tamen artium feracitate nequaquam impar est. At

2. verò antiquitate longè præstat. Quod cum paucis interpo-
 „ sitis comprobaucrit, hæc assumit. Verum si commentarijs
 „ credimus incertis auctoribus, antiquior est tum oppidi tum
 „ Gymnasii origo. Ita Polyd. de historiæ auctore (quisquis
 ille fuit qui Cantabrum Hispanum Canteb. Gymnasii au-
 thorem facit), anonymisque scriptoribus non iniquè cen-
 suit. Sensisse autem de hoc historiæ auctore hoc in loco
 Polydorum præter opinionem tuam, Balus tuus auctor est
 in Cantelepo. Polydorus (inquit) lib. 5. Cantebrigiæ descri-
 bens originem, incertum auctorem hunc vocat: quomodo-
 cunque, tu fundis ac refundis omnia. Nam etsi in verbis
 subinde variantur codices, in auctore & antiquitate, præci-
 pui rebus, conueniunt. Nec in his solum id accidit, sed
 in alijs quoque scriptoribus. Siquidem quæ Galenus retu-
 lit in libros suos de placitis Hipocratis & Platonis ex Ari-
 stotele, si conferas cum vulgatis libris Græcè scriptis, mi-
 rum quantum verbis discrepent, re tamen in idem faciunt.
 Sed ad Polydori locum, in quocum scholasticorum nume-
 ro minimè vincere dicat, non inferiorem tamen eo nomi-
 ne sensit. At literis, parem quidem, antiquitate verò, lon-
 gè superiorem. Quod idem cum Orator dicat, non video
 sanè quæ sit Oxoniensi Academiæ facta iniuria (de qua ta-
 men Oxoniensis conqueritur) non magis certè quàm fratri
 natu minori, quod frater natu maior superior ætate cen-
 seatur.

Antiquitas Cā-
 tebrig. iniurio-
 sa non est Oxo-
 niensibus.

Hic tamen Polydorus si eius solus esset sententiæ, nec a-
 lios plures assertores haberet, Oxoniensi æquior essem. Iam
 verò cum scriptorum consensus sit (ut Antiquarius & O-
 rator dicunt) nec tanta paucitas quantam Oxoniensis pu-
 tat, spero futurum, ut & Oxoniensis ipse de sententia de-
 duci possit, & illi facile persuadeam (ni omnino præfrac-
 tus

tus homo sit, & parum audiens rationi) vera esse quæ de Cantabro, Cantebrigiēsisquē Gymnasiū antiquitate dicuntur omnia: nec tamē ampliorē fidem postulo, quā aut ratio aut authoritas fecerint. Incipiā ab incerto authore, ut certorum authoritate comprobem, non illo quidem primo, sed alio: qui Epitomen chronicorum a Bruto ad Henricū sextum scripsit, tali orsus principio: Ab origine mundi concurrunt anni secundum Hebræos &c. 6646. non ob id tamen minoris fidei quod nomen nō habeat, cum rarum admodum sit nostræ gentis scriptoribus nomen addidisse, Cur suppressa Scriptorum nomina. propter modestiam ne ut Ioannes Bramis, an gentis morem nescio, an tertio aliquo, nimirum quod veritas odium pariat, libertasq; dicendi historica periculum afferat: ut Silvester Giraldus Cambrensis lib. de gestis Galsfridi Eboracensis Archiepiscopi censuit: aut, ne videatur famam aucupari. nè ue materia detrahendi detur, ut Elucidarius in procemio: cuius initium, sæpius rogatus a condiscipulis. &c. docet se velle nomen suum silentio contegi, ne invidia tabescens videret opus contemnendo negligi, ne vilescat opus cognito authore, ne materia non respondeat dignitati personæ. Quæ causæ esse possunt quoque, ut si quando nomen addant, tam occultè id faciant, atque literis maiusculis initialibus capitum proemij, libri, aut utriusque id abscondant, ut te omnino lateat, nisi collatis literis. Ad quem modum Polychronici scriptor & nomen & professionem in proxmio libroq; primo istis quæ sequuntur literis explicat. Ratio explicandi occulta Scriptorum nomina.

P R A E S E N T E M C H R O N I C A M
C O M P I L A V I T F R A T E R R A N V L P H V S
C E S T R E N S I S M O N A C H V S. Idem de arte prædicandi. A R S R A N V L P H I C E S T R E N S I S: interposito inter singulas literas integro capite. In qua explicandi

E.ii.

cādi nominis ratione si diligētior esse cupis, & illud obser-
uandū tibi est : si duæ literæ capitales eiusdē figuræ duorū
consequentū capitū cōcomitentur, alterā tantum esse assu-
mendā : singulorūq; librorū literas initiales, multorumq;
etiā capitū (præter aureas) sæpissimè esse otiosas: ut in his-
toria Waldei Norfolciæ et Suffolciæ olim regis, quā scripsit
Iohānes Bramis Thetfordiensis monachus, Bromus a Ba-
leo nō rectè nominatus: sicuti ex hoc versu, ex hisce tātū
literis capitalibus aureis (exclusis librorū initialibus cæ-
terisq; quibus obductū aurū non est) composito scire licet.

DE THETFORD MONACHVS BRAMIS
AEDIDIT ISTA HIOHANES. Iohānes Sulge-
nus quoq; (quem Sulghenum & Sullienū Walli nomināt)
memorata eruditionis vir apud Cambros, qui vitam pa-
tris sui Sulgeni (proximi ante Abrahamum Sancti David
Episcopi, priusquam Gul. Normannus in Britannia gu-
bernaret) versu quidem hexametro, sed literis Saxonice
scripsit, nomen suum capitalibus Carminum literis expli-
cavit. Inter quæ illud memorabile est, fuisse patris sui me-
moriam in Anglia & Hibernia clarissimas literarum scho-
las, quod istis versibus extulit.

Qui postquā primo Nablam tenet edidit infans,
Peplurpat pcolar p studio plopente Britannar.
At chercente simul apdope ac tempore multo,
Exemplo patrum commotus more legendi,
Iuit ad Hibernor pophia mirabile clapor.

Schola in Hi-
bernia.

Idem de hisce scholis scribit chronicon Arelatense, &
Vincētius, ex quibus Roussus tuus in Sigeberto idem quo-
que refert. Neque nouum sanè nominandi genus istud est,
sed vetus, cum obseruem Sibillam quoque Erythream (ut
de

de Ennio taceam) usam esse. Etenim versibus suis cum Sibylla de Christo hac de Iesu Christo verba, ἰησοῦς χριστός θεῦ υἱός πατρὸς, occultius vellet explicare, primis horum suorum Versuum literis, omne mysterium, et si retrusius, extulit.

Ἰδρῶσαι γὰρ χθάν, κρίσεως σημεῖον ὅτ' ἔσαι,
 Ἡξεῖ δ' οὐρανὸθεν βασιλεὺς αἰῶσιν, ὁ μέλλων
 Σάρκα παρὼν κρίναι πᾶσσαν, καὶ κόσμον ἀπαντα.
 Οἴονται δὲ θεὸν μέροπες πιστοὶ, καὶ ἄπιστοι
 Ὑψιστον μετὰ τῶν ἁγίων ἐπὶ τέρμα χρόνιοιο
 Σαρκοφόρον, ψυχὰς δ' ἀνθρώπων ἐπὶ βήματι κρίνει.

Et quæ sequuntur, ad viginti Versus: quorum ultimus est,
 Πεύσι δ' οὐρανὸθεν πωταμὸς πυρὸς, καὶ δέ γε θεῖος.

Ex quorum priorum sex carminū (quas ἀροχιθίδας Græci dicunt) literis capitalibus compositis, Ἰησοῦς produco. Cetera brevitatis causa refeco. Illud addo tamen necessario, in sexto versu, ψυχὰς δ' ἀνδρῶν non ψυχὰς δ' ἀνθρώπων legendum esse. Sic enim carminis ratio postulat. Proinde castigandi sunt codices Sibyllini, & si qui sunt qui ista mendose referunt: ut Eusebii λόγος βασιλικὸς in Constantinum regē. Diui Aug. lib. xvij. de civitate Dei ad Marcellinum, cum scholiis Ludouici Viues. Meminit horum versuum, sed Latinorum, Matth. Parisius in Historia maiori, ætate quarta: & Beda in lib. de interpretationibus verborum Sibyllinorum. Ad istum modum literis lusitare nostris hominibus visum est, aliquando in nominibus, aliquando etiam in carminibus, ut Hubaldo nostro, Poetæ Hubaldus. non vulgari, qui de laude Caluorum scripsit ter quinquaginta versus, ad exemplū numeri ter quinquaginta Psalmorum Dauidis Prophetæ, quorum versuum singulæ voces incipiunt à c. litera, ad hanc formam.

Carmina clarisonæ caluis cantatæ camœnæ,
 Comere condigno conabor carmine caluos.

E. iij.

Quos

Quos primos eius versus exempli gratia ascribo. Hunc imitatus videtur qui de paupertate poetarum scripsit, et Placentius Portius poeta in libello suo de pugna porcorum, sed diuersa litera: cuius postremi primum carmen est.

Plaudite porcelli porcorum pigra propago.

Grainus.

Atque ita isti quidem literis: alij numeris sua nomina explicarūt. Etenim Scalæ chronica author, homo Britannus, etsi Gallicè scribat rudius, & ordinis equestris Balneorum Regalium, literarum Alphabeticarum numeris, non literis & figuris nomen suum expressit. Iungendo enim decimæ nonæ literæ Alphabeticæ (quæ est T.) octauam, decimam quartam, duodecimam, primam, & decimam octauā (quæ sunt H. O. M. A. S.) resultat propriū nomen T H O M A S, etsi sunt qui nomen illi Ioannis fuisse scribant. Tum de in septimæ (quæ est G.) committendo decimam septimam, primam vocalem atque tertiam (sunt autem istæ, R. A. I) cognomentum G R A I oritur: quod non malè coniecturis suis consequutus est in Assertionē Arthuri Iohannes Lelandus, qui opinatus est hunc, Grainum appellatum. Istiusmodi inuolucris nominum & alij scriptores nostri vsi sūt, explicatu difficillimis, nisi artis eorum gnaris, ob eas (credo) quas antè dixi causas: sed præcipuè ob incumbens periculum διὰ τὴν ἀπρόσβατον, loquendiq; libertatem: quo minùs credas minorē fidē adhibendam, pro cognomentis vacent. Id ex vetusto codice Siluestri Giraldi Cambrensis de gestis Galfridi Eboracensis archiepiscopi (quem composuit anno ætatis suæ quasi quinquagesimo: ut ipse de se author est) comprehendendo: qui sic incipit. Galfridus itaque Anglorum regis Henrici secundi filius &c. In cuius prologi fine ad hunc modum scribitur. Sed quoniam historiæ cursus quosdam magnos in oculis hominum viros tangere videtur & notare

notare (namq; sunt hodie scriptorum remuneratores, & promptissimi ubique iniuriarum ultores) inter apocripha potius annumerari, & sub incerti authoris titulo latere noster ex industria libellus elegit. Satius enimvero & longe securius esse videbatur pramiū amittere laboris incertum, quā periculum incurrere de professione certissimū. Hæc Giraldus. Imo eò maior fides adhibenda, quò maiori libertate & minori periculo sua occultando nomina sua producant anonymi: etsi tu ut nullius momenti scriptores respuis, & sine iudicio aut conspectu damnas ut homo temerarius (pene dixi) & audax, quos prudentes & qui viderunt ac legerunt reuereri & tantum non adorari solent. Indignus omni disputatione (ut cēsset dialectici) qui authoritatem tollis & principia. Quòd si eò minoris fidei essent, quòd nomina non haberent, neq; decreta Gratiani, neq; Glossemata Accursij, imo neq; epistola diui Pauli ad Hebræos, tantæ fidei essent, quanta esse certè deberent. Nam epistolæ illi diuum Paulum non addidisse nomen, notum est, & Gratianum atque Accursium nomina in principio non apposuisse (quicquid hodie à posteris factum sit quòd cognitus eorum stylus est) author est Ioan. Andreas, iurisperitorum non postremus de regulis iuris sexto. Imo neq; commentarijs tuis (ò Oxoniensis) esset adhibenda fides, quòd tuo careant nomine. Hæc tu parerga vocas, quæ maximè tamen faciunt ad rem, atque scriptoribus, si tibi adesset iudiciū aut æquitas, authoritatem conciliāt, antiquitatisq; studiosis apprimè necessaria. Sed redeo. Is inquam author incerti quidem nominis, authoritatis tamen grauis, anno à Christo nato 1447. minio & atramēto in charta pergamena scriptus, cum Londini, Eboraci, Castri puellarum (quod Edenburgum dicit Nico-

40 De antiquit. Canteb.

Nic. Treuetus. laus Treuetus in *Annal. regum Angliae*, in anno Domini 1189.) Carleoli (quod Antoninus & Ranulphus Luguballiam vocant) Cantuariæ, Septoniæ & Bathoniæ urbium authores & initia explicuerit, vniuersitatem Cantebrigiensem (sic enim vocat) à Catabro duce ædificatam asserit, anno à mundi creatione 4095 & frequentatam à Philosophis ante Christi incarnat. 394. ab aduentu Bruti 2425. ab ædificatione urbis Londini 2430. Addit præterea constare (hoc enim verbo utitur) Cantebrigiam fuisse vniuersitatem ante tempus quo hæc scripserat annis 1825. Quibus explicatis, postremo in loco hæc subdit. Et quia hæc ciuitates antiquiores & nobiliores erant in Britannia, de cæteris ciuitatibus ponam ori meo claustrum silētij. Vniuersitatem dicens, ut & maiores nostri, quo sensu Cicero mundum dixit vniuersitatem. Nam ut hic res vniuersas suo complexu contineat, ita hæc vniuersarum scientiarum cognitionem & professionem habeat. Consentit & Hoccleneus, clarissimi Chauceri & Goweri discipulus, in epitome chronicon manuscripta, quam addidit libro quem de regimine principum scripsit ad Henricum sextum: docens Catabrum ducem Cantebrigiam fundasse, anno ab orbe condito 4795. & Philosophis eam extitisse claram annis ante Christum incarnatum 394: & fuisse academiam annis 1833. supputando ab anno 1454. quo Hoccleneus floruit, ad annum 294. ante Christum natum, quo Academia cœpit. Quæ si discipulus literis commendarit, probabile est eadem sensisse & præceptores.

Urbes antiquior. & nobil. Britannica Vniuersitatis.

Boulus. 5. Post hunc Rogerus Boulus, Neonamiensis historicus est, homo doctus atque diligens, qui præterquam quòd antiquissimam esse tradat, etiam a Catabro extructam scribit, & varias clades ex direptionibus & vastationibus Dano-

Danorum, ex populationibus & iniurijs Saxonum per- Historia Cate-
tebrigiensis A-
cademia.
 pessam, varijs Romanorū collisam bellis explicat, de qui-
 bus in libris nostris de Historia Catebrigiensis Acade-
 miae explicatiū egimus. Refert quoque Gurguntij tempo-
 ribus institutum Gymnasium anno mundi 4321. & se-
 cundū quosdam (inquit) 1829. Fidem facit autoritate
 variorum librorum vetustorum quos inuenerat in mona-
 sterijs Anglia, sed praecipue Walliae & Cornubiae, & in-
 ter ea Morganensi monasterio: docet quē, in eo libro non
 solum de Catebrigia, sed de alijs urbibus Angliae pertrac-
 tari, librum quē sic incipere: Chronica verō quae sunt ima-
 gines historiarum &c. Sed hunc Boulum quem tu nō dum
 vidisti, authorem non agnoscis: ego tamē tuum Bullerum
 quem apud te vidisse se Baleus scribit, ante conspectum nō
 contemnā, etsi eadem ratione licuisset, si insanirem. Cer-
 tē summus ille publici iuris peritus qui eius mihi copiam
 fecit, magni aestimat, id quē meritō: ne posthac abs me con-
 fecta crimineris, quae Boulo authori ascripserim. Liber ad-
 huc superest, ut & omnes quos nominā.

Sed quia fustior hic Boulus est, proniorquē in rem con- 6.
 trouersam de antiquitate Catebrigiensis Academiae (ne
 qua suspicio esse possit falsae aut authoritatis aut relationis
 quod liber scriptus sit, & non dum extet publicē, ut nec
 multi alij nostri scriptores quibus utor) visum est Ioannis
 Lydgati (Galfridi Chauceri, nobilissimi olim Poetae disci- Lydgatus.
 puli, omnium poetarum sui temporis in Anglia facile prin-
 cipis, sicut Baleus scribit etsi tu damnes, ut vanum ut &
 alios omnes qui a te non stant) proferre testimonium, opus
 iam ante annos multos Anglico metro formulis excusum,
 omniquē populo diuulgatum. In quo nō suam profert sen- Beda.
 tentiam, sed Bedae & Alfridi in maiorem authoritatem Alfridus.

Cantebrigia
prima Vniuersi-
tas.

Cantebrigia
laudatio.

transfert historiam: quos constantè affirmare dicit, Cantabrum ducem Partholini regis Hibernia fratrem, Cantebrigiam super Cantam fluuium, muro cinctam, turrequè defensam condidisse, nomenquè Cantebrigiæ dedisse anno mudi 4348. à trāsmigratione Babilonia annis 230. & ante Christum annis 539. Authores præterea esse, Cātabrum Athenis edoctum, inde Philosophos aduocasse, & Cantebrigiæ docendi gratia collocasse: & ab his initijs ad suam (Beda & Alfridi) memoriam, primæ scholæ & Vniuersitatis nomine Cātebrigiam claruisse. Dein accessisse Cassiellauni Regis fauorem anno à transmigratione Babilonia 532. qui multis concessis priuilegijs, Gymnasium nō solum exornauit, sed etiam amplificauit: cumq; Romam societate Iulij Cæsaris concedendum fuit, multos præclaros Cantebrigiensis Academiæ viros secum abduxisse. Ad extremum, & antiquitate venerandam Academiam, & fama honesti nominis prædicatam esse, quod nunquam facinorosa hæreseos infami nota contaminata extiterit. Hæc Beda & Alfridus Beuerlacensis interprete Lydgato, cuius verba etiam Anglica posuisssem, si ipse Latine non scripsissem, aut opus nō extaret publicè. Hinc natum puto quod Ioffridus Croilandensis historicus (cuius historiæ extremam partem quidam ad Petrum Blæsenssem referunt) ad istum modum de Cantebrigia scribat. Iam magnam videmus, iam lætificatam ciuitatem Dei, & totam Angliam
 ” factam frugiferam per plurimos Magistros Doctoresquè
 ” de Cantebrigia exeuntes, ad similitudinem sanctissimi Pa-
 ” radisi. Tantus erat honos Cantebrigiensis Academiæ. Sed hæc non libenter audis (ô homo incredule & sine fide) nec authorem probas. Non video tamen quamobrem huic quæ tantopere laudat Baleus, nō adhiberem fidem, ut necessum
 sis

fit ad origines examinare anxius & scrupulosius. Si falsum dixerit argue, & Bedam atque Alfridum versa, quæ te puto nunquam vidisse, ausum tamen affirmare absolute in neutro esse, quod ipse non videris. Quis tibi misello fidem adhibebit, si tantorum scriptorum nullam fidem & auctoritatem esse pronunties. Sed me reprimam.

Secundum Lydgatum est & alius scriptor, anonymos 7. quidem, sed bonus author in primis, qui scriptis suis commendauit, Cantebrigia Vniuersitatem incepisse ante tempus Cassinellauni annis 322. & Cassinellaunum extitisse post transmigrationem Babiloniae annis 532. & Gurguntium floruisse anno Mundi 4317. circiter Dionisi Siculi tyranni tempora, ut Ranulphus lib. i. & iij. scribit.

Ego etiã in vetusto quodam libro Ioãnis Warkervorth, 8. Lanfrancum quendam idoneum authorem scripsisse chronicon Wallicè, quod olim inter chronica alborum Monachorum Morganiæ repertum, sic scriptum habuit. Anno „ à mundi creatione 4824. Gurguntius Bellini filius Bartho- „ lomeo & Cantabro propter seditionem in partibus Hispa- „ niæ factam, apud Insulas Orchadū in mari obuiauit, quo- „ rum precibus post multa acquiescens, concessit eis Hiberniã „ tunc ad inhabitandam. Etiam eodem anno Cantebrigia „ sumpsit originem. Hæc Lanfrancus.

Accedit istis vetus genealogia principum Cābrorum, 9. Britannicorum, & Saxoniorum author, non minus gravis quàm doctus. Is linea seu prosapia principum Cambriae, ubi de Bladud mentio est, sic scribit. Facta est Cantebrigia à Cantabro duce ante incarnationem per annos „ 394. & à Philosophis frequentata, ut dicit Gildas in lin. „ gua Britanica. Hæc quidem ille. Eo etiã libro quem scrip- „ sit de victoria Aurelij Ambrosii (regis Britonum & re-

44 De antiquit. Canteb.

paratoris monasterij Westmonasteriensis anno 1088. ut ex historia eiusdem ecclesiæ quam Ioannis Fiberius scripsit, intelligo multa de Canteburgia Gildam scripsisse, author est Ioannes Herrisonus. Idem genealogiæ scriptor, ubi ad Aluredum ventum est, in linea Westsaxonum ad istum modum habet. Iste Aluredus fundauit Vniuersitatem Oxonia anno domini 873. Sed Canteburgia erat fundata à Cantabro duce ante incarnationem annis 394. & à Philosophis inhabitata. Et sic Canteburgia erat ante Vniuersitatem Oxonia per 1267. annos, cuius libri Genealogici initium est: Cuilibet principi congruum, utile, & honestum est, genealogiæ suæ seriem cognoscere &c. quod addo, ut libro sit authoritas, cum non sit illi nomen.

*Canteburgia
longe ante Oxonia.*

10.
Diuisiensis.

Confirmat Richardus Diuisiensis, antiquus & ipse scriptor, doctus in primis atque elegans, ex Castro de diuisis in Wiltonia prouincia oriundus, qui in epitome rerum Britannicarum grauitè sanè in hæc verba scribit. Garguntius. In huius tempore condita est ciuitas Scholarium Canteburgia à Cantabro duce.

11.

His suffragatur Ioannes Herrisonus, Artium & Medicinæ doctus, & author nō incelebris, idem planè in summa sentiens, quæ historiola, ac præterea docens, Cātabrum anno sexto Gurgūtij eidem fuisse obuiam in mare. Scripsit iste anno salutis 1464.

12.

Et Ioannes Rossus tuus in historia sua, ut antè retulimus cum contra historiolum Canteburgiensem eum non scripsisse diximus. Scribit enim ad istū modū. Et quia vir literatissimus erat Cantaber, viros literatos sibi collegit, & ibi studium generale incepit, quod nostris temporibus in magno floruit honore. Addit præterea, quæ modò vocatur Cambrige, olim fuisse appellatam Cairgram & Grante.

Grantecestre, ut non sit opus nouam & veterem Cantebrigiam tuo more comminisci. Scribit etiā, principis Partholais fratrem Cantabrum nomine, Cantabria ciuitatis Hispaniæ verum heredē fuisse: ut vnā intelligas, proprium illi nomen fuisse Cantabrum, & non patriæ, seu ut tu vocas gentile, quod eruditis, gentis seu familiæ nomen est, & cognomen hodiè dicitur, non regionis atque patriæ.

Nicasius Cadnæus quoque de aduētū Iulij Caesaris, vir cum primis doctus, author est, ciuitatem Catebrigiam studiorum matrem, fuisse anno mundi 4415. super Cantæ flumen in orientali plaga Britanniaē artificiose constructam à Cantabro Regis Hispaniæ filio, tempore Gurguntij Regis Britonum, & multipliciter decoratam Philosophorum præsentia, ex qua processerunt Doctores & Poëtæ totius Europæ.

Quin & Guolphangus Iustus, rei Academicæ non indiligens scrutator, in Catalogo Academicarum tradit, esse qui Cantebrigiensem Academiam antiquiorem statuunt, quàm aut Polydorus aut Baleus statuerunt. Quod certè est verissimum, cum sint qui scribant tempore Regis Bladud, qui Gurguntium antecessit, fuisse conditam.

His subnectam Georgium Liliū, diligentem sanè virum, qui in chronico Anglorum Regum, in Aluredo contestatur, Cantebrigiensem Academiam ante Oxoniensem fuisse annis 265. nec tamen se extendit ultra Sigeberti tempora.

Cum istis, quod ad Gymnasii authorem attinet, consentit Georgius Coriatus, Poëta Oxoniensis, & cum primis elegans, hisce versibus:

Et duo sunt totum Gymnasia nota per orbem:
Oxonium studijs florens, mihi dulcis alumna,

F. ij.

Regis

46 De antiquit. Canteb.

*Regis opus: tuaq; illustris Rex Cantaber ades,
Magnificè florens sacris Academia musis.*

*Huius personæ et si vetustatis cōmendatio non accessit,
at certæ sententiæ. Non enim ipsam peperit iuuentus, sed
initium dedit antiquitas. Nā quod legit prodidit, nō quod
fecit Coriatus: et si negotijs istis non multum sibi arroget.*

17.

Gorbonianus.

Granta &
Grantam.

*Secundū hos Stoueus est, in cuius autoritate to-
tus conquiescis, qui in epitome chronica, um ex antiquis
monumentis, his subscribit, quem tamen tu Oxoniēsis ad-
uersari dicis. Is postrema sua æditione, de vltimis p̄p̄rtiōib;
aucta, & non ante annum domini 1566. in octauo excusa,
scribit, Gurguntij temporibus constructam academiam:
Sigeberti reparatam. At Gorbomanni temporibus (quem
Huntudonensis & Monemutensis Gorbonianum vocant)
qui extructam dicunt, errore nominis Grantam delusos
censet, quod Cantebrigiam Grantam quoque ea atas no-
minauit. Atque ita cum Grantam Lincolnensem ædifica-
tam dicerent, Grantam Eliensem ædificatam scribūt. Sed
cū ædificatam dicunt, reparatam & restitutam (quod la-
tiniū tua venia dicitur, quam tuum restauratam) intelli-
gunt: cum alioqui vnum & idem principium ætate Gur-
guntij (quod iam nunc constat) atque etiam Gorboniani
(quod non dum constat) natura esse negat. Nec Stouei An-
glicè scribentis & vulgi errorem opportunè prodentis, no-
bis inconsultis, interest, (si oppugnes) quanto artificio tu
secernas Grantam à Grantamia affectato illo tuo declinā-
di commento, cū in corrumpendo, rationem atque nor-
mam vulgus non sequatur, sed pro more suo perturbat
omnia, & vtramq;, Grantam sua lingua citra rationem
nominat. Neque enim error rationis est, sed inscitia. Arti-
ficium illud tuum in formandis nominibus docuisses rude
plu-*

plurimum antequam lapsus sis a Granta in Grantam, & non Stouem atq; Londinensem, qui tantum referunt errorem. Monemutēsis verò lib. i. cap. xxi. de templis extructis & reparatis à Gorbioniano scribit, de ciuitatibus non scribit. Etsi Eulogij historiarum scriptor, libro secundo s. lib. (nam quintum in plures diuidit) Gorbionianum ciuitates renouasse, duas autē de nouo adificasse monumentis tradidit, Grantam scilicet & Cantebrigiam, easquē suo nomine insigniuisse: pari forsā cum priori errore. Nam Granta seu Cantebrigia nominis similitudine nihil habet cum Gorbioniano comune, nisi cū Grandobodia altero eius apud authores corrupto nomine cōuenire dicas. Hinc tamen natū videtur, quod historia sancti Albani, & Thomae Lanqueti chronicon tradant, ante Christum natum 303. per Gorbionianum Cantebrigiam extructam. Nisi si fortē idem Eulogij author, Cantebrigienſe castrum vocet Grantam, quo nomine id olim appellatum, antiquae memoria scriptor Felix monumentis suis prodidit. Gervasius tamen Tilberienſis Cantubricam antiquitus appellatum scribit. At Grantam pro caſtro dixiſſe, non fit vere ſimile, cū caſtrum vrbs nō ſit: de qua hic ſermo eſt. Quomocunq; ſe res habet, etiam iſta authoritate Eulogij, multo antiquior eſt Academia quae Cantebrigiae eſt, quā qua hodie eſt Oxoniae.

Caſtrum Cantebrigienſe.

Sequitur & Iacobus Middendorpius de Academijs celebrioribus, & Cantebrigienſem Oxoniēſi antiquiorem dicit. Addit & hoc, ſunt qui adhuc antiquiorem putent. Is poſtrema ſua aditione idem fatetur, ſed confeſſus noſtros hiſtoricos ſibi parū notos, ab hiſtoria ad commiſerationem, ad ſana conſilia, quae nos ante illum noſtro libro Oxoniēſem docuimus, deſciuit, & veſtigijs noſtris cetera incedēs, nihil ad rem feliciter ex ſuo peperit, hæſi-

18.

tans, perturbans. & alia imperfectè comminiscens.

19. 20.

Antiqua Urbes.

Sed hi postremi, recentes sunt. Redeo ad Antiquos: Ranulphum dico & Huntudonensem. Sic enim Henrici Huntudonensis, summi historici & archidiaconi, nomen in vetustis codicibus scriptum inuenio. Hi libris historiae suae primis, inter antiquissimas & nobilissimas totius Britanniae urbes Cantebrigiam connumerant. Vtriusque verba subscriberem, nisi uterque idem prodiderit. Quia tamen Huntudonensis plenius scribit, atque alterum tum antiquitate, tum auctoritate antequirit, eius solius verba subiunxisse
 » satis fuerit. Erat autem (Britannia inquit) ciuitatibus
 » quondam viginti octo nobilissimis insignita, praeter Cast-
 » ella innumera, quae & ipsa muris, turribus, portis, & seris
 » erant instructa firmissimis. Ciuitatum autem nomina, haec
 » erant Britannicè. Cairbranc, id est Eboracum: Cairchent,
 » id est Cantuaria: Cairgorangon, id est Wigornia: Cairlun-
 » den, id est Lundonia: Cairlirion, id est Leicestria: Caircol-
 » lon, id est Coleceastria: Cairgloue, id est Glouecceastria: Ca-
 » ircei, id est Ciceastria: Cairbriston, id est Bristollia: Cair-
 » ceri, id est Cireceastria: (Asserius de gestis Alphredi anno
 » 679. Cirrenceastre interpretatur,) Cairguent, id est Win-
 » ceastria: Cairgrant, id est Granteceastria: quae modò dici-
 » citur Grantebrigia: Cairlion, quam vocamus Cairlenil,
 » Cairdauri, id est Dorcestria: Cairdorm, id est Dormeceas-
 » tria: quae sita in Huntedonensi prouincia super flumē quod
 » vocatur Nen, penitus destructa est: Cairloitchoit, id est
 » Lincolnia: Cairmardin, quae nūc quoque sic vocatur: Cair-
 » guorton, Caircucerat, Cairguertegern, Cairurnach, Ca-
 » ircelennon, Cairmeguaid: Carleil, id est Luguballia: Cair-
 » peris, id est Portchestre: Cairlegion, in qua fuit archiepiscopus
 » copatus tempore Britonum: nunc autem vix mœnia eius

Cātebrigia an-
 tigua ciuitas.

com-

comparent, ubi usca cadit in Sabrinam: Cairdraiton, Cair-
 maircipit (forſan Cairmunicip, quod Nennius Verula-
 mium, notam adhuc urbem propter Sanctum Albanum,
 vocat:) Cairſegent, quæ fuit ſuper Thameſin non longè à
 Reding, & vocatur Silceſtre. Hæc erant nomina tempore
 Romanorum & Britannorum. Hactenus Huntudonenſis.
 Cui conſentit & Gildas de geſtis Britonum, qui viginti
 octo eſſe dicit, & recenset nominatim, ſed ſine interpreta-
 tione. Et Ranulphus quoq; qui enumerat quidem, ſed pau-
 ciores: & pro Cairperis & Silceſtre, legit Caerberis &
 Seleceſtre. Sunt & alij qui triginta duas recensent, & Ca-
 erperis legunt. Ex libro de deſcriptione Angliæ Edwardi
 Illuſtriſſimi Comit. Darbiæ ex Bibliotheca Caſtri ſui
 Latham, inter antiquas urbes legi Reptaceſtre, quæ alio
 nomine Ruptimuth nominatur eodem libro. Alfridus &
 Radulphus Marrham in manipulo chronicorum vigin-
 ti octo fuiſſe dicunt, ſed decem & octo tantum referunt, &
 aliquibus nominibus ſcribendis à cæteris variant: ut Ca-
 irlud, id eſt Lundon: Caerglau, id eſt Glouceſtria: Caer-
 ceri, id eſt Circeſtria: Caergrant, id eſt Cantebrigia (quo
 modo etiam nominat Gaſfridus Vſſorde in Scuto Bedæ)
 Caerleil, id eſt Luguballia: Caerporaris, id eſt Porceſtria:
 Cairdorin, id eſt Dorceſtria: Cairludcoth, id eſt Lincol-
 nia: Caermarlin, id eſt urbs Merlini: Cairſegent, id eſt Si-
 liceſtre, quæ ſuper Thameſin non longè à Redinges poni-
 tur: Caerlium vel Caerlegion, id eſt urbs Legionum: Ca-
 erbadon, id eſt Bathonia: Caerpaladur, id eſt Septonia, quæ
 hodiè dicitur Shaftesbery. Ninianus quoque in Eulogio
 hiſtoriarum hæc eaſdem urbes recenset: & Nennius in
 Catalago urbium: & lib. de rebus geſtis Britonum cap. 2.
 Aſſerus de geſtis Alſphredi anno 875. de Grantabricge

quoque meminit.

21.

Muro cinctā
Cantebrigia.

De his viginti octo cinitatibus, muris, turribus, portis atque propugnaculis benè munitis, Beda quoq. ecclesiastica historia gentis Angl. lib. j. cap. j. meminit. Muros habuisse inter eas Cantebrigiam, quam Grandacestriam in impressis, Grantacestre in scriptis, & Grantaceastre in Saxonice libris Beda vocat. Idem Beda lib. iiij. eiusdem hist. cap. xix. in illis, cap. xxj. in Saxonice aperte docet. Nam iuxta urbis muros (inquit) repertum est ex albo marmore diuæ Etheldredæ monumentum. Ex verbis item commemoratis Henrici Huntudonensis lib. j. de antiquis urbibus, & Ranulph. Cestrensis ex lib. j. cap. xlviij. de iisdem scire licet, nō solum Caſtella, sed & ciuitates illas viginti octo muris cinctas, turribus, portis atque seris fuisse defensas. Id etiam Cair vocabulū loquitur, (Cair enim lingua Troiana ciuitas dicitur) quod nō nisi urbibus muro septis attribuitur: nā ipsum, murum significat, ut Cābri dicunt. De hac urbe Cairgrāti nomine, meminit quoq. historia sancti Albani, qui Caxtoni Impressoris nomine circūfertur: & sine cognomento Robertus quidā, qui sub Hērico tertio scripsit, in ipsis Librorum initijs. Sed extitisse Cātebrigiā atque eius Academiam Britannorum & Romanorum temporibus, & eas antiquas atque nobiles, ex his quidem constat satis.

Cair.
Gernaf Tilber.
2. dcccj. ca. 47.

22.

Arthurus.

Fuisse autem ante Sigeberti tempora studium Cantebrigia, & hac docent, & diploma illud magni regis Arthuri, quod subsequitur. Arthurus regali à Deo fultus dignitate, omnibus suis salutem. Quia omnipotens Deus per misericordiam clementiæ suæ absque ullo antecedente merito, sceptrum regis mihi largitus est, libenter ei ex eo quod dedit retribuo. Idcirco eius gratia eruditus, pro amore cœlestis patriæ, remedioquē animarum antecessorum meo-

meorum Britanniae regum, pro augmentatione insuper reipub. regni mei Britanniae, ac profectu spirituali scholarium in lege domini iugiter Canteburgia studentium, consilio & assensu omnium & singulorum Pontificum & Principum istius regni, & licentia sedis Apostolica, statuo praesenti scripto, & firmiter decerno, ut ciuitas Scholarium praedicta (ubi haecenus splendorem scientiae & lumen doctrinae, gratia fauente conditoris, mei praedecessores acceperunt) à publicis vectigalibus & operibus onerosis absoluator, ut quietudine doctores inibi & scholares valeant doctrinae studio inherere, sicut gloriosus rex Britanniae Lucius decreuit, christianitatem amplectens praedicatione doctorum Canteburgia. Quamobrem sint scholares atque doctores Canteburgia manentes, in tranquillitate perpetua tuti, priuilegijsq. muniti regalibus cum suis rebus & familiaribus ab omnibus secularibus seruitutibus, nec non à regalibus tributis maioribus seu minoribus. Datum anno ab incarnat. domini 531. vij. die Aprilis, in ciuitate Londinensi.

Reges ante Arthuri Canteburgia docti.

Eluani (credo) Meduini & aliorum.

Fauor principum in literarum studiosos.

Hæc Arthurus. Olim enim principes (ut & hodiè quoque) maximè fauebant literatis. Siquidem lib. 10. codicis, de professoribus & medicis sic lego, Imperatore Constantino authore. Medicos, & maximè archiatros vel ex archiatris, Grammaticos & professores literarum, & doctores legum, unà cum vxoribus & filijs, nec non & rebus quas in ciuitatibus suis possident, ab omni functione, & ab omnibus muneribus vel ciuilibus vel publicis immunes esse precipimus: & neque in prouincijs hospites recipere, nec ullo fungi munere, nec ad iudicium deduci, nec eximi, vel exhiberi vel iniuriam pati, ut si quis eos vexauerit, pœna arbitrio iudicis plectatur. Mercedem etià eis & salaria red-

„ di iubemus, quo facilius liberalibus studijs & memoratis
 „ artibus multos instituant. Eos moribus & doctrina claros
 esse voluit Imperator Iulianus, seu, ut in aliquibus codici-
 bus Iustinianus. Nam proxima lege per horum aliquem
 sancita, sic scribitur. Magistros studiorum doctoresq; ex-
 cellere oportet moribus primum, deinde facundia. Ex qui-
 bus legibus præter fauorem principum, & hoc quoq; scire
 licet: illis diebus in usu fuisse & nomen Doctoris & ma-
 gistri. Verum hac obiter: ad Arthurum remigro. Cuius au-
 thoritatem si quis eleuare studeat, quod Polydorus Ang.
 Hist. lib. iij. vana esse quæ de Arthuro scribuntur astruat,
 is non videtur mihi vetustatis monumeta diligenter euol-
 uisse, sed de rebus eius planè somniasse, cum de gestis Ar-
 thuri, de regno, de castris, de regijs, de conuijs, de legibus,
 de Academijs, de vita, de morte, de sepultura plena sint
 omnia: adeo ut hic Io. Lelando de assertionem Arthuri ma-
 gis accederem, si nullum mihi de vetustate iudicium esset,
 quam Polydoro, qui ut in alijs, ita & hic licenter errat, ut
 pace eius dixerim, et si in alijs benè gestis commendarem.

Polydorus Vete-
 res historias cõ-
 buisset.

Quem, ne aliquando intelligerentur errores, fama precre-
 buit, atque etiam cognitum & compertum certò est, tot
 historias nostras vetustas & manuscriptas immani scele-
 re igni commendasse, quot ne plaustrum quidem posset ca-
 pere atque sustinere, arbitratus, ut credo, se eius generis
 omnes solùm habuisse: aut veritus sibi vitio dari, quod se-
 cutus legem iam pridem librorum veterum castigatioribus
 datam (ut ipse de se ait in præfatione in Gildam) nonnulla
 resecuerit, quæ scriptores prodiderunt. Super sunt tamen
 deo volente quamplurimi omnis generis, & illis Polydori
 multò pleniores & perfectiores. Qui si conseruentur, nec ea
 barbarie atque feritate consumantur, quæ tum cum mo-

Copia antiquo-
 rum codicum.

naste-

naſteria noſtræ ætatis legibus ſunt ſublata, ſpes eſt ad re-
rum Britannicarum ſuperiorum temporum cognitionem,
& ad præſentium & futurorum magnum uſum futuros.

Quamobrem non video cur Adamus Muremutenſis, ho-
mo Britannus & Hiſtoricus Londinenſis vetus, tantopere
conqueſtus ſit in prologo operis ſui de continuatione hiſt.

In alijs codici-
bus, Mirimu-
rhenſis.

Matt. Weſt. paucos eſſe ſcriptores factorum antiquorum
memorabilium in Britannia, cum tamen Albert. Crant-

zius homo externus, in hiſt. Sax. ſcribat, in Anglia fuiſſe
annales multos, et ut eius utar verbo, expeditiſſimos. Ob

Lib. I. cap. 22.

quam cauſam multa de hiſt. Anglica ſuo operi intertexere
recuſauit, atque ad Annales Anglicos data opera Lectore

relegat. Sed de libris hæc. Redeo ad Arthurum, cuius hiſto-
riam vehementer laudo. Excipio quaſdam aniles fabulas,

De Arthuro
hiſtoria.

quas Gul. Nouiburgenſis in præmio, & Henr. Marlebur-
genſis ſuo damnat in libro, cum alioqui dignus Arthurus

erat, quem veraces hiſtoriæ prædicarent, ut idem Marle-
burgenſis cenſet, quod labentem patriam ſuſtinuerit, in-

fractos ciuium animos ad bellum acuerit, multas regiones
Britanniæ ſubiugauerit, (ut ex lib. de legibus. S. Edwardi

ſcire licet) & alia multa egregiè geſta perpetrauerit. Fabu-
las enim volo tolli, non perſonam. Neque enim vanum eſt

Arthurus erat.

fuiſſe Arthurum, cum Giraldus, qui eo tempore vixit, ſe
eius oſſa cõtrectaffe ſcribat: & Galfridus multa ab eo præ-

clare geſta prædicet. Genealogiæ ſcriptor quoq; ait mor-
tuum eſſe eum anno Domini 542 & ſepultum iuxta Glas-

toniã. Sed corpus eius poſtea cum corpore Gueneuere ux-
oris ſuæ anno Chriſti 1180. tempore Henrici ſecũdi ad ec-

cleſiam tranſlatum eſſe. Scribunt quoque Rogerus Houede-
nus, & Gualterus Couentrenſis in annalibus Anglorum

anno 1191. Richardũ primum Angliæ regem dediſſe Tan-
G. iiii. credo

Caliburne.

credo Sicilia regi nobilis Arthuri gladium, quem Britones vocabant Caliburne. Nennius etiam, sapiens ille & vetustus scriptor cap. lib. sui de gestis Britonum 62. refert Arthurum duodecies oppugnasse Saxones, & ultimo bello solum interfecisse 840. viros, pari virtute cū illa Alexandri Macedonis in Ciuitate Cori, de qua Iustinus Historicus meminit. Quid pluribus, etiā Ranulphus Cestrensis ex Giraldo scribit lib. suo 7. cap. 23. anno 1172. verissimum esse, fuisse Arthurum & inuentū Glaſtoniæ, nec omittit frontis latitudinem & tibiarum longitudinem. Hos si non audis, horum fides si nulla sit apud te, en chartam Henrici secundi quam ipsi vidimus saluam atque integram, equite in cera viridi consignatam, sigillo de filo serico albo atque rubro pendente confirmatam, in qua se lectum audiuisse scribit Henricus secundus Arthuri priuilegium monasterio Glaſtonienſi conceſſum. Eius verba hæc sunt. Henricus

» Dei gratia rex Angliæ, Dux Normanniæ, Aquitaniæ, &
 » Comes Andegauia, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus,
 » Comitibus, Iusticiarijs, Baronibus, Vicecomitibus & om-
 » nibus fidelibus suis Francis & Anglis totius Angliæ, sa-
 » lutem. Quoniam quæ seminauerit homo hæc & metet, ec-
 » clesiæ Glaſton. fundamentum iaciens (quæ dum in manu
 » mea fuerat incendio consumpta in cinerem resedit) eā do-
 » mino volente (persuadentibus Eraclio patriarcha Hiero-
 » solimitano, Baldwino Archiepis. Cantuariensi, Richardo
 » Wintonienſi episcopo, Bartholomæo Exoniensi episcopo,
 » Radulpho de Glanuil cum multis alijs, per me aut hæredes
 » consummandam) magnificentiùs reparare decreui. Quæ-
 » cūq; etiam a prædecessoribus meis Willielmo primo, Wil-
 » lielmo secundo, & Henrico auo meo, sed & ab antiquiori-
 » bus, videlicet Sancto Edgardo patre. S. Edwardi, ab Ead-
 mundo

mundo & patre ipsius Edwardo, & Elfredo auo eiusdem, „
 Bringwalthio, Kentwino, Baldredo, Ina, inclyto Arthuro, „
 Cundredo, & multis alijs regibus Christianis: sed etiam à „
 Kinewalla quodam rege pagano (quorum priuilegia & „
 chartas feci diligēter inquiri, & coram me præsentiari & „
 legi) confirmata sunt prædictæ ecclesiæ (quæ olim a qui- „
 busdam mater sanctorum dicta est, ab alijs tumultus sanc- „
 torum, quam ab ipsis discipulis domini ædificatam, & ab „
 ipso domino dedicatam primò fuisse venerabilis habet an- „
 tiquorum authoritas) ego quoque in honorem dei & bea- „
 tissimæ virginis matris sue (quæ locum illum sibi specia- „
 lem & primam in hoc regno elegit) & omnium sanctorū „
 ibidem quiescentium, pro salute animæ meæ & anteces- „
 sorum & hæredum meorum concedo, & hac mea charta „
 confirmo omnes libertates & dignitates, priuilegia & li- „
 beras cōsuetudines, quæ à prædictis nobilibus viris colla- „
 ta sunt præfatae ecclesiæ, & apostolicis sanctionibus muni- „
 ta, & a beatis Ealfego & Dunstano Archiepiscopis, & „
 quondam loci illius monachis, & a prædecessoribus eo- „
 rum & posteris roborata &c. Testibus Eraclio patriarcha „
 Hierosolimitano: Willielmo Remensi Archiepiscopo, Bal- „
 dwino Archiepif. Cantuariensi, Richardo Winton. episco- „
 po, Bartholomæo Exop. episcopo, Reginaldo Bathon. episco- „
 po, Willielmo Comite de Mandeuil, Radulpho de Glanuil „
 & multis aliis apud Westm. Hactenus Henricus secundus. „
 Audio etiā in Arce Londinēsi inter regni vetustas cōces- „
 sionum tabulas atq; monumenta, superesse adhuc vetus „
 scriptum, quod iurisperiti vocant inspeximus, in quo „
 Arthuri concessionum Cantebrigienſi Academia mentio Charta Ar- „
 est. Id se vidisse aliquando testatur magnæ fidei & autho- „
 ritatis vir Dominus Nicolaus Bacon: magni sigilli Ang- „
 lici.

Regum opera.

*Fossa Sancti
Edmundi.*

liæ hodiè custos, ostendente Ioanne Croco, ex sex scribis
Cancellariæ regiæ vno. De qua re qui certior esse cupit, eū
adhuc viuentem, sanum & valentem consulat, tantæ hu-
manitatis atq; comitatis virum, vt cuius postulanti nullo
negotio verum fateatur: ne posthac dicas me hac sinxisse.
Quod si Rolandi sui figmentis similia Polydorus existimet
quæ de Arthuro scribuntur, parum illis tribuet credo his-
toricis: qui Assuerum (quē Latini Xerxen, Chaldaei Artaxerxen primum vocant) tradunt conuiuium maximis
sumptibus & delitijs celebrasse Susis in regia Cyri, ex can-
dido varioq; lapide strueta, columnis aureis suffulta, au-
reis lacunaribus concamerata, gemmis distincta, cœli fa-
ciem imitata, micantibus stellis radiata, multisq; alijs in-
signita, quæ fidem credo apud eum superarent, cum tamen
vsu comperimus principes terrestres esse Deos, & artis,
sumptusquē potestate posse cœlos imitari, & incredibilia
quædam humana opera efficere ac præstare. Quod qui ne-
scit, fossam Vandalorum, quam vocant Wansdich, in Wil-
tonia consideret, tumulum quoque Baronū in monte Am-
briy, & murum pictorum in Britannia boreali animo ver-
set. Fossam quoq; Sancti Edmundi in planitie Nonomer-
catensi in Euroanglia contempletur, quæ vasta & profun-
da, ad sex passuū millia, vt aiunt, extenditur. Quam quod
dæmonis arte potius quàm humana opera factam vulgus
putat, Dæmonis fossam vulgus nominat: cum tamen Gul.
Malmesb. lib. de pont. ij. quo loco de monasterio S. Edmun-
di ex professo sermonem facit, a Canuto factam scribit, ne
monasterium S. Edmundi vectigalium exactores inquit-
tarent. Erat enim Canutus, vir bonus, & religiosissima
deuotione cuncta ferè Angliæ cœnobîa regali munificentia
veneratus est, & opibus ditauit, vt Gul. Thornæus in
chro-

chronicis, anno 1017. author est. Sed de regibus quid attinet dicere, cum sint apud nos priuati mercatores, qui ma- ^{Mercatorum} iora possunt q̃. M. Crassus apud Romanos, qui neminem ^{facta.} diuitem existimabat, qui exercitū alere nequiuisset: quā Marcianus apud eosdem, qui priuatis posset fortunis publica explere dispendia: Trebellio authore in Gallienis duobus: quā Xerxes apud Persas: quā Caligula inter Cæsares. Siquidē uti ab isto iacta moles infesto & profundo mari, excisa rupes durissimi silicis, & cāpi mōtibus agger equati, & cōplanata fossuris mōtium inga, incredibili quidem celeritate, cum mora culpa capite lueretur, ut Suetonius in Caligula, ita a nostris factum credideris. Nā & mouere montes, replere conuallia, edificare turres, palatia plus quā regalia constituere, hortos, arbores, fructus, flores, lacus denique pauculis diebus ponere atque tollere, regiones quoq; propemodum acquirere, & uniuersum credo orbem retro referre profusione nummi possunt: quasi illis fuisse videretur ludibrio diuitiā. Nam quas cum honestē habere licuisset ad præclara facinora, abuti per lasciuia profusius properassent. Quemadmodum autem Monasterium à Sigisberto sit fundatum in villaregia Anglorum, quæ tunc temporis Beatricesworth seu Beodricesworth. ^{Beatricesworth.} curte (utroq; nomine vocabatur) nunc villa S. Edmundi dicitur, & quemadmodum Canutus post annos 383. quā sit extructum, clericos præter ordinem viuentes eiecit & mutauit in Monachos, in epitome chronicon S. Edmundi & in fine libri (non historia) Ioannis Bramis: & anno 870. in flor. historiarum disces. Nam hic commemorare non facit ad institutū, etsi cognitū sit dignissimū. Quamobrem hæc & Arthurum mitto, ad leges Edwardi regis, Ranulphum lib 7. cap. 23. ad Rastellum & Lelandum te H. i. relego,

58 De antiquit. Canteb.

relego, & ad Honorium venio. Magnam enim antiquitatem & eius indultum monstrat.

23.
Honorius pri-
mus.

Honorius episcopus servus servorum Dei, dilectis filiis doctoribus & scholar. in vniuersitate Cantebriegæ studentibus, salutem & Apostolicam benedictionem. Dilectissimi in Christo filij, non absque labore & plurima turbatione didicimus, quomodo multitudine nefanda Paganorum, vniuersitas vestra olim celeberrima vehementer affligitur. Quorum prauitate nonnulli, propriæ salutis immemores, luporum faucibus & vulpina facie libertates & priuilegia, quæ vobis & prædecessoribus vestris in eadem vniuersitate studentibus gratiosè indulgit sedes Apostolica moluntur enervare: Ita quòd plures ecclesiarum præpositi absq; rationis iure minus iustè in vos iurisdictionem indebitam & insolitam vsurpantes, quanquam non consue- runt hætenus, ad vniuersitatem vestram accedunt, materiã perturbationis & discordiæ seminantes, non correctionis, emendationis, aut reformationis ibidem officia exercentes, contra inhibitionem sedis Apostolicæ. Volentes igitur ut tenemur iusticia suadente, paci & tràquillitati Vniuersitatis vestræ paterna sollicitudine salubriter prouidere, ubi clementia saluatoris poculum doctrina salutaris scientiæ hausimus tunc agentes in minoribus, prædecessorum nostrorum Romana ecclesiæ Pontificum Eleutherij, Fabiani, Leonis, Simplicij, Felicis, & Bonifacij vestigijs debitè inherētes, authoritate omnipotentis Dei districtius inhibemus sub pœna excommunicationis, quam veniens in contrarium ipso facto incurrat, ne quis Archiepiscopus, Episcopus, Archidiaconus, aut eorum officiales, seu visitatores generales aut speciales à sede Apostolica deputati, audeat in aliquem vestrum suspensionis vel excommunicationis,

Honorius Can-
tebrigia.

tionis, seu interdicti sententias inferre, aut vos seu familiares vestros molestare præsumat, sed Cancellarius cum rectoribus de consilio saniorum & seniorum vestrae Vniuersitatis secundum statuta vestra corrigere & emendare studeant, charitate semper media, secundum quod magis expedire videritis. Si quis verò subditorum vestrorum statutis vestris contraire præsumpserit, aut contempserit observare, eum ecclesiastica sententia percellatis. Quam scilicet sententiam rationabiliter latā, tam à diocesano Episcopo, quā ab alijs inconcussam vsque ad condignam cum humilitate & pœnitentia satisfactionem præcepimus observari. Decreuimus etiam quòd nulli omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis, voluntatis, exemptionis, & libertatis infringere, vel ei aliquatenus contraire. Si quis hoc attempare præsumpserit, indignationē omnipotentis Dei se nouerit incursum. Scriptum apud Sanctū Petrū anno ab incarnatione verbi 624. vicesimo die mēsis Februarij. Hæc Honorius paulò ante Sigeberti tempora, qui Cantebrigensem Academiam condidisse creditur secundum Polydorum, anno salutis 630. secundū alias 635. Hic Honorius ille est, qui Honorium Archiepiscopum Cantuariensem ab Augustino quintum anno domini 630. instituit. In hac Bulla (vt vocant) observandum quoque & illud est, ex aliorum Romanorum Pontificum indultis inspectis referri, Cantebrigia fuisse Academiam etiam Eleutherij ætate, qui sedebat anno domini 184. & eam iam Cantebrigia Eleutherij temporibus. Id ex eo quoq. scire licet, quòd Vniuersitatem vocet, quòd ad doctores & scholasticos scribat. Idem & alij quoque scriptores antiqui quos dudum produximus, prodiderunt, cum vniuersitatem dicant, cum doctores, magistros, Philosopho-

60 De antiquit. Canteb.

losophos, Astronomos & Poëtas commemorant, quos ex ea in vniuersam Europam manasse pronuncient. Atque ita constat Vniuersitatem fuisse Cantebrixiæ & Honorij primi ætate, & longè antè, Eleutherij quoque tempore. Eadem fuisse & Sergij primi tempestate, ex eius quoque indulto scire licet, quod iam produco. Neque enim longum est, & antiquitatis gratia cognitu est incundum.

24.
Sergius primus. Sergius episcopus, seruus seruorum Dei, dilectis filiis Doctōribus & Scholaribus vniuersitatis Cantebrixiæ in Anglia studentibus, salutem & Apostolicam benedictionem. Quoniam fama bonæ opinionis in doctrina fidei Orthodoxæ vestræ vniuersitatis ubique terrarum diffunditur & experti sumus, ut vobis gratiam faciamus, inducimur iusticia suadente. Eapropter dilecti in Domino filij, vestris piis & honestis iustisque postulationibus annuentes, paci & tranquillitati vestræ Vniuersitatis alma, ubi odor deuotionis cum labore sanctitatis adesse solebat, sollicitè volentes providere, presentium auctoritate decreuimus, ut nulli Archiepiscopo seu Episcopo, aliine ecclesiasticæ personæ vel seculari liceat, Vniuersitatem vestram aut aliquem vestrum suspendere seu excommunicare, vel quolibet sub interdicto ponere, absque summi Pontificis assensu, vel eius mandato speciali. Prohibemus insuper, ne quis privilegia vobis à sede Apostolica gratiosè concessa vel indulta, ausu temerario infringere seu restringere præsumat vel attemptet. Nulli igitur hominum omnino liceat hanc paginam nostræ concessionis & exemptionis infringere, vel ei quouis modo contraire. Si quis autem hoc attemptare præsumpserit, indignatione Omnipotentis Dei, & beatorum Apostolorum Petri & Pauli se nouerit incursum. Scripta Romæ in Ecclesia Lateranensi

ranensi anno ab incarnatione verbi sexcentesimo octuagesimo nono, tertio die mensis Maii. Ex hac cōcessione, præter nomen & authoritatem vniuersitatis, & illud obseruare licet, fuisse ante Sergii tempora, aliorum R. P. priuilegia Vniuersitati concessa, quæ hic confirmat: inter quæ illud est Honorii primi, quod ipsum, etiam Bonifacii, Felicis, Simplicii, Leonis, Fabiani, & Eleutherii diplomatū, gradatim & successione temporum meminit. Iam verò diplomata Ioannis vicesimi secundi, & Bonifacii noni, recentiorum temporum R. P. quid attinet hic commemorare, cum ille tantum nomen, authoritatem, & priuilegia Vniuersitatis bellicis tumultibus & antiquitate attrita & propemodum abolita & consupta supplicationibus Edwardi Angliæ regis eius nominis secundi, reuocando restituit & confirmauit, anno pontificatus sui secundo, quinto idus Iulii cum ageret Auinione: iste, ne Cancellarius ab vniuersitate electus, ab Eliensi Episcopo confirmetur, bonitate sua indulgit: hocq; iste, anno domini 1402. illud ille anno Christi 1316. etsi hoc factum legimus anno verbi incarnati 1320. & Edwardi secundi 14. apud Petrum de Icham. De hac historia mentio est, in quodam lib. Rob. Remington de gestis regum Angliæ, cuius initium est: non solum audiendis sacre scripturæ verbis aurem sedulus auditor accommodare tenetur &c. Hoc anno (inquit) de studio Grantebrigge facta est vniuersitas (sicut est Oxoniū) per curiam Romanam. Quasi prius non esset Academia. Fuisse autem multis antè seculis Academiam, per ambitū huius libri iam satis diximus: & fractam pene atque attritam, per Ioannem in integrum restitutam, iam referimus. Quamobrem reuertar ad Cadwalladri superiora tempora, atque ab antiquitate omnia repetam, ubi primum

Cantebrigien-
sis Academia
per Ioannem
confirmata &
restituta.

ista Honorii & Sergii confirmauerim. Suspicio enim Oxoniensem, tantam antiquitatem habiturum suspectam. Dabo igitur ut veram intelligat. Quod dum facio, spero me cum radio legentis non dicturum. Curabo enim ut omnia sint quoad possum breuissima.

Controuersia
inter Canteb.
Academiam &
Epis. Eliensem.

Anno igitur salutis 1430. sedete Martino eius nominis quinto Romano Pontifice, orta controuersia est inter Eliensem episcopum & Academiam Cantebrigiensem, Ioanne Holbroke Cancellario, de iurisdictione ecclesiastica, quam ut a multis annis autoritate principum & Ro. Pontificum exercuerat Cantebrigiense Gymnasium, ita Eliensis episcopus ad se iure suo pertinere existimabat, quod Canteburgia in diocesi Eliensi constituta sit. Academia autem haud lubenter renuncians consuetudinibus, quas vetustatis privilegiis ac vetera statuta condita, ab autoritate Principum & Romanorum Pontificum pendentia, fecerant, & longus usus confirmauerat, omnem causam supplicibus literis ad Martinum Pontificem Romanum referebat. Ille autem causam nescius, delegatos suos constituit Priorem de Barnevel, & Ioannem Deping Canonicum Lincoln. ad definiendam controuersiam, per literas suas secundo nonas Iulij, anno pontificatus sui 13. scriptas, qui erat annus domini 1430. Coram his contestata lis est, constituti procuratores (quos nominare nihil attinet, ut nec ceteras causas circumstantias apponere, breuitatis causa) prolata indulta Regia & Pontificia (inter quae ista Honorij & Sergij erant) producti usus ecclesiastici iuris longinqui testes septem, ex quibus nonnulli senes admodum, omnes iureiurando astricti ad veritatem, ceteraque peracta, quae in huiusmodi causis iure requiruntur. Transcripta praeterea diplomata pontificia Honorij & Sergij sunt, propter vetustatem ferme

Diplomata pontificia transscripta.

mè consumpta, per Ric. Pyghtesley notarium publicum, in hac causa scribam auctoritate apostolica deputatum, ad futuros usus Academiae, propter eorum notoriam vetustatem, ut Scriba verbis utar. Postremò, per delegatos supradictos, auctoritate Martini Pont. Ro. constitutum & definitum est, ut Academia Cantebrigiensis ecclesiastico & spiritali, ut prius, iure uteretur prohibito ne quis Archiepiscopus, aut alius ecclesiasticus interturbet, ad sensum Honorij, aut sacrificijs interdicit, ad voluntatem Sergij: testibus tum alijs, tum Radul. Remington & Ric. Pighesley notarijs publicis, publicis suis instrumentis seorsim in hoc scriptis, & res gestas cum suis circumstantiis confirmantibus. Quam sententiam auctoritate Martini latam, scriptam & obsignatam curiosius, Eugenius 4. R. P. (qui plurimum fauebat Academiae, Romanam restituit, & aliquot passim in Europa instituit, authore Sabellico) per literas suas datas Romae apud S. Laurentium in Damaso anno verbi incarnati 1433. decimo quarto cal. Octobris, anno pontificatus sui tertio, confirmavit. Quas in perpetuam memoriam rei gestae, & antiquitatis Academiae, ut mihi graue non fuerit ascribere, ita spero nemini futurum legere atque scire. Eugenius Episcopus seruus seruum Dei, ad futuram rei memoriam. Dum attentae considerationis indagine perscrutamur, quòd per literarum studia, fauente charismatum cunctorum largitore domino, viri succrescunt scientiis eruditi, diuini nominis fideique catholicae cultus protenditur, omnisque prosperitas conditionis adaugetur humanae, libenter non solum loca quibus huiusmodi studia vigent, illorumque supposita gratiis & libertatibus fulcire satagimus, sed etiam illa quae pro studiorum subsistentia, necnon eorum & suppositorum huius-

Rad. Remyag-
ton.
Rich. Pighes-
ley.

Eugenius quar-
tus.

64 De antiquit. Canteb.

modi fauoribus proinde facta cōperimus, ut illibata persistant, cum à nobis petitur, apostolica confirmationis munimine roboramus. Dudum siquidem ex parte dilectorum filiorum magistrorum doctorum & scholarium Vniuersitatis studii Canteburgiæ Eliensis diocesis, pia memoria Martino Papæ quinto prædecessori nostro exposito, quod olim felicis recordationis Honorius Papa primus et prædecessor noster, pro incremento & in fauorem doctorum & scholarium qui tunc erant & pro tempore forent Vniuersitatis huiusmodi, per quasdam literas sub dat. Roma apud Sanctum Petrum anno ab incarnatione domini sexcentesimo vicesimo quarto, die septima Mensis Februarii, inter cetera districtius inhibuerat sub pœna excommunicationis, quam veniens in contrarium incurreret ipso facto, ne quis Archiepiscopus, Episcopus, Archidiaconus, aut eorum officarij, in aliquem Doctorem & scholarium eorūdem, suspensionis excommunicationis seu interdicti sententias ferre, aut ipsos vel familiares ipsorum molestare præsumerent, sed rector ipsorum doctorum & scholarium de consilio seniorum & saniorum eiusdem Vniuersitatis secundū eorum statuta charitate semper media corrigere & emendare studeret, prout studētū saluti magis videretur expedire. Ac pia memoria Sergius etiā Papa primus, similiter prædecessor noster, etiā pro incremento & in fauorē huiusmodi per alias suas literas sub dat. in ecclesia Lateranensi anno ab incarnatione verbi sexcētesimo, octogesimo nono, die tertia mēsis Maij, inter alia decreuerat, quod nulli Archiepiscopo vel Episcopo liceret vniuersitatem prædictam, aut aliquem doctorem aut scholarium eorundem suspendere vel excommunicare, seu quomodolibet sub interdicto ponere, absq. summi Pontificis assensu, vel eius speciali mādato:

dato, quodque super inhibitione ac decreto, necnon Honorij & Sergij prædecessorum superinde confectis literis huiusmodi, quædam ipsius vniuersitatis antiqua statuta cõmuni consensu & deliberatione matura magistrorum & doctorum prædictorum, ad bonum regimen & stabilitatem eiusdem Vniuersitatis ordinata fundabantur, ipsorumque inhibitionis & decreti & literarum vigore, Cancellarius dictæ Vniuersitatis pro tempore existens (qui Subcancellarij denominatione inibi vicem Rectoris obtinuerat, & tunc obtinebat) omnimodam super corrigendis puniendisquæ excessibus suppositorum seu personarum eiusdem Vniuersitatis, ac cognoscendis ac decidendis causis & negotijs supposita & personas huiusmodi contingentibus iurisdictionem ecclesiasticam & spiritualem exercere consueuerat. Quodq; de originalibus dictorũ Honorij & Sergij prædecessorum literis huiusmodi, ex eo quod propter diuturnitatem temporis, cum tunc septingenti anni & ultra ab illarum concessione defluerant, aut ex earum custodum negligentia, aut alias casualiter deperditæ vel amissæ fuerant, licet plurimæ ipsarum copiæ de antiquissima scriptura in archiuis eiusdem vniuersitatis reconditæ extare noscerentur, doceri nequiret: Ipse Martinus prædecessor noster per suas literas dilectis filijs Priori Monasterij de Barnwelle, per Priorem soliti gubernari, dictæ di- Barnwelle.
 cecsis, eius proprio nomine non expresso, & Ioanni De- Io. Deping.
 ping Canonico Lincolnienſi in eadem diœcesi residenti, cū clausula, quod si non ambo his exequendis possent interesse, alter ipsorum ea nihilominus exequeretur, dedit in mādatis, ut eis singularum literarum Honorij & Sergii prædecessorum singulis copiis huiusmodi in forma publica exhibitis, si & postquam ipsis legitimè constaret, magistros,
 I. j. doctores,

doctores, & scholares qui pro tempore fuerant, ac vniuersitatem prædictam in pacifica possessione, vel quasi vsus et exercitij ecclesiasticæ spiritualisq; iurisdictionis ac obseruationis, inhibitionis & decreti huiusmodi à tanto tempore fuisse & esse quòd memoria in contrarium non existeret, eisdem magistris, doctoribus & scholaribus obseruantiam inhibitionis & decreti necnon vsum & exercitium iurisdictionis ecclesiasticæ ac spiritualis huiusmodi autoritate sua approbarent, & etiam confirmaret, prout in prædictis ipsius Martini prædecessoris literis plenius continetur. Postmodum verò, sicut exhibita nobis nuper pro parte magistrorum, doctorũ, et scholarium prædictorum petitio continebat, ipse prior (eodem Ioanne dictarum literarum præfati Martini prædecessoris executioni interesse nequente, seq; super hoc legitimè excusante) quia per ipsarum copiarum exhibitionem, nec non alia acta actitata & deducta coram eo, sibi dictos magistros, doctores, scholares et Vniuersitatem à supradicto tempore in possessione huiusmodi absq; perturbatione, molestatione, vel inquietatione archiepiscoporum, episcoporum, archidiaconorum, aut aliorum officialium quorumlibet fuisse & esse legitimè constitit, ipsosq; archiepiscopos, episcopos, archidiaconos, & officiales à præfata iurisdictione se totaliter abstinuisse reperit, obseruantiam inhibitionis & decreti, nec non vsum et exercitium iurisdictionis huiusmodi magistris, doctoribus & scholaribus præfatis vigore dictarum literarũ eiusdem Martini prædecessoris sententialiter approbavit, laudavit, ratificauit, pariter & confirmavit, prout in literis authenticis desuper confectis latius cognoscitur contineri. Quare pro parte dictorum magistrorum, doctorum et scholarium nobis fuit humiliter supplicatum, vt approbationi, laudationi,

tioni, ratificationi & confirmationi prædictis, pro illarum
 subsistētia firmitati, robur Apostolica cōfirmationis adijce-
 re de benignitate Apostolica dignaremur. Nos itaq; huius-
 modi supplicationibus inclinati, approbationē, laudat. rati-
 ficat. & confirmat. prædictas, ac quacūq; inde secutarata
 habentes & grata, illa Apostolica auctoritate cōfirmamus,
 & præsentis scripti patrociniō cōmunimus, supplētes om-
 nes defectus, si qui forsità interuenerint in eisdem. Nulli
 ergo omnino &c. Dat. Romæ apud S. Laurent. an. 1433.
 Octob. 14. Pōtif. 3. Huius approbationis ratificat. laudati-
 onis atq; cōfirmat. Eugenij 4. verba diligēter perpendenda
 sunt, sicut ratihabitio & corroboratio Ioā. 22. Edwardo 2. An. 1. Pontif.
 rege intercedēte, ut vniuersitas studiūq; generale Cātebri- An. 12. Edm. 2.
 gia haberetur (quæ tū fortasse aut pene interierat, aut mi-
 nus a studiosis frequentaretur) ut Eugenius ipse in prima
 diplomatis sui parte testatur, cuius etiā Petrus de Ickham An. 1320.
 meminit. Quorū verba nō ita accipiēda sunt, ut vniuer-
 sitas studiūue artiū generale tunc tēporis Cātebrigia primū
 statueretur, sed tū demum stabiliretur atq; roboraretur, ut
 ex eiusdē vniuersitatis sigillo & instrumēto, in quo ad an-
 nuas exequias pro Hugone Balshamo Episc. quondā Eliēsi An. 1291.
 tū defuncto celebrandas se astringit, apparet. Ille enim col-
 legiū S. Petro dedicatū, quod primum est atq; antiquissimū
 illius vniuersitatis, extruxit, cū tamen artiū atq; discipli-
 narū studiū generale diu antea ibidē floruiſſet. Perinde enī
 est ac si quis diceret, iā primum ab Illustriss. nostra regina
 Elizabetha institutā illā vniuersitatē, quoniā incorpora- An. 13. & 14.
 tionis (ut aiunt) ab eā ius accepit, cū tamen & Rich. 2. fori Anno 4.
 atq; nundinationis cēsum & præfecturā, & Hēr. 8. recto-
 riā de Burwell eidē vniuersitati cōcesserint, quas quidē ac-
 cipere nō potuisset Academia, nisi incorporationis Priuile-

An. 1311. &
Rich. 2. 4.

gio antea munita fuisset. Sed de illa Eugenij 4. bulla, si quis illud fidē derogare illius authoritati crediderit, quod dicat bullarū pontificiarū literas originales custodum negligētia amissas esse, & scire licet in rei fidē ex Archivis vniuersitatis ideo non superesse, quod in discordia civili Cātebrig. oppidani eas cōbuserunt, verba ex archiuis hæc sunt. His maleficijs nō satiati oppidani ad ecclesiā beatā Mariā accesserūt, et cistā cōmunē vniuersitatis, munimenta, cū alijs memorialibus vniuersitatē tāgentibus cōtinentē fregerunt, et bullas, chartas, scripta, munimenta, & euidentias, cū alijs antiquitatis memorialibus cōbuserunt & destruxerunt.

Thomas de Ry-
hale.

De illis iam rursum ex publico instrumento Thomæ de Ryhale notarij publici dicemus. Quarū quas Ioannes concessit & Bonifacius cū sigillis ipse vidit: Honorij & Sergij exēplificationes tantū vetustas contemplatus est, de quibus ita scribit. In Dei nomine Amen. Per præsens publicū instrumētū cōstet omnibus manifestē, quod anno ab incarnatione Domini secundū cursum & cōputationē ecclesiæ Anglicanæ 1419. indictione duodecima, pontificatus sanctiss. in Christo patris & Domini nostri Dom. Martini diuina prouidentia Papæ 5. anno 2. mensis Iunij die 1. in capella corporis Christi infra ecclesiā parochialem beatæ Mariæ virginis Canteb. situata, in mei Notarij publici & testium subscriptorum præsētia personaliter cōstitutus honorabilis vir magister Ioan. Rykinghale, sacræ Theologiæ professor, Cācellarius vniuersitatis Cantebriegiæ prædictæ, duas literas apostolicas, vnā videlicet Ioannis vicesimi secundi, alterā verō Bonifacij noni quondam Romanorum pōtificum more curiæ bullatas: Registrumq; eiusdem vniuersitatis variorum & diuersorum inrium, priuilegiarū, libertatum & munimentorum, ac iurisdictionis præfatæ

Ioan. Ryking-
hale, præfectus
Collegij Gama-
nille.

vni-

uniuerſitatis, & ipſam uniuerſitatem concernentes copias
 continens, & inter alia duarum Bullarum, vnius ſcilicet
 Honorij, alteriuſq; Sergij quondam etiam Romanorū pon-
 tificum, ab archiuſ eiusdem uniuerſitatis extrahēdo pro-
 tulit, exhibuit, & oſtendit palam & publicè, tunc ibidem
 allegans ſe eas in diuerſis mundi partibus in iurium & iu-
 riſdictionis dictæ uniuerſitatis ſubſidium & deſenſionem
 ut aſſeruit exhibiturum, & propter earum notoriam ve-
 tuſtatem, & viarum pericula eas ad partes remotas com-
 modè cariare nequire, & ea occaſione eorum tranſſumpto,
 tranſcripto, exemplone, aut copijs plurimum indigere. Vn-
 de mihi Notario & teſtibus infra ſcriptis prædictas Bul-
 las ac etiam Regiſtrum prædictum diligenter auſcultanda
 & inſpicienda tradidit & liberauit, attentè requirens &
 rogans præhabitis deliberatione & inſpectione diligenti-
 bus ſuper eiſdem, me Notarium dictas Bullas tranſſume-
 re, tranſcribere ſiue exemplare, & dictum Regiſtrum quo-
 ad alias duas Bullas fideliter copiare, & ſuper inſpectione,
 tranſſumptione, tranſcriptione, exēplatione ſiue copiatione
 huiusmodi, publicum inſtrumentū conſicere, & teſtes ſub-
 ſcriptos in præmiſſis teſtimonium perhibere. Quarū qui-
 dem vnius ſcilicet Ioannis Papa 22. tenor ſequitur, & eſt
 talis. Ioannes Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei dilectis filijs
 uniuerſitati magiſtrorū & ſcholariū ſtudijs generalis Can-
 tebrigiæ Elienſis diœceſis, ſalutem et apoſtolicam benedi-
 ctionem &c. Nam longū eſſet omnia aſcribere. Dein tenor
 bullæ Bonifacij papæ noni ſequitur ſub his verbis. Bonifa-
 cius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei me-
 moriam, &c. Vltimo loco eſt exemplificatio bullarum Ho-
 norij et Sergij, in ea verba quæ nos iam paulò ante expreſ-
 ſimus. In quorum fidem et confirmationem ſuū addit No-

Hoc Vetus in-
strumentum
extat in archi-
uis Collegij Cor-
poris Christi
Cantebrigia.

tarinus publicus testimonium in hunc modum. Acta sunt
hac sub anno, indictione, pontificatu, mense, die, et loco, in
principio huius publici instrumenti descriptis, presentibus
discretis viris magistris Ioanne Chirch, in sacra Theolo-
gia Baccalario, Thoma Markant in artibus magistro, Wal-
tero Crome & Thoma Thurkel clericis Cantuariensis, Nor-
wicensis, Lincolnensis diocesis, testibus ad premissa voca-
tis specialiter et rogatis. Et ego Thomas de Ryhale clericus
Lincolnensis diocesis, publicus auctoritate apostolica No-
tarius, quia in predictarum bullarum et Registri a predictis
archivis per prefatum honorabile virum magistrum Ioan. Ry-
kinghale Cancellarium prolatione et eorundem exhibitione et
ostensione, eorundem traditione & liberatione, allegatione &
requisitione dum sic ut premititur sub anno, indictione, po-
tificatu, mense, die et loco quibus proxime supra agebatur et
fiebant una cum prenominationis testibus personaliter inter-
fui, vidi et audiui, ipsarumque bullas sanas et integras more cu-
riae Romanae cum plumbo & filis sericis bullatas, non ra-
sas, non abolitas, nec in aliqua sui parte viciatas, sed omni
prorsus suspicione sinistra carentes, copiarumque aliarum Bulla-
rum ex antiquissimis literis scriptas cum eisdem testibus
auscultavi & diligenter inspexi. Et quia predicta bullas &
Registrum cum presenti transumpto, transcripto, exem-
plo siue copiatione de verbo ad verbum prout superius est
expressum, nil addito vel abiecto quod facti substantiam
immutet aut variet intelligerem, collatione dictis anno,
pontificatu, indictione & loco, primo die mensis Iunii una
cum prefatis testibus facta diligenti, concordare inveni.
Ideo ad omnem iuris effectum qui inde sequi poterit, &
ut huius transumpto, transcripto, exemplo siue copiationi
fides adhibeatur ubilibet in agendis, hoc praesens publi-
cum

cum instrumentum exinde confectum et manu mea scriptum publicatum, et in hac publicam formam redegi, meisq; signo & nomine consignavi rogatus & specialiter requisitus.

Atq; hac quidem Thomæ de Ryhale, & illa de controuersia inter Eliensem episcopum & Academiam Cantabrigiensem, in confirmatione diplomatũ Honorij et Sergij dicta sunt. Consimile quid sed dissimili euentu interuenit inter Reuerendiss. Thomã Arundel Archiepiscopum Cantuariensem, & Oxoniensem Academiam de iure visitandi, quod Rex Richardus secundus decreuit Archiepiscopo, excussa sibi omni potestate quam Academia tribuit, per litteras suas patentes, dat. anno regni sui xx. Idem & Henricus quartus eidem Archiepiscopo confirmauit anno regni sui. xiiij. & anno domini, 1411. decreto Parlamenti partim Latine partim Gallice scripto, (sublata Bonifacij viij. bulla (quæ ab omni potestate archiepiscopi Academiam exemerat) quod conspicuum erat impetratam fuisse in præiudicium coronæ suæ, legum & consuetudinum regni sui enervationem, & in Hæreticorum, Lollardorum, homicidarum, & aliorum maleficorum fauorem & audaciam, dictaq; vniuersitatis verisimilem ruinam, ut decreti verbis utar, cum hoc ut soluat Academia mille libras domino Regi & successoribus eius, & omnes interim libertates amitteret, nisi ei qui renitatur archiepiscopo, ipsa academia resisteret, atque archiepiscopo omnẽ opẽ ferat cum visitatũ venerit. Sed hac obiter, similitudine fortunæ. Quamobrẽ

Controuersia
inter Archiepis.
Cantuar. &
Oxon. Acad.
Ex Archivis
Turris Londi-
nensis.

Cadwaladrus.

confirmata iam Honorij & Sergij diplomatum authoritate re iudicata, reuertor, ut antè sum pollicitus, ad Cadwalladrum regem. Etenim & is quoq, in regio suo indulto, Cantebrigensem Academiam à Cantabro conditam, & Lucij regis temporibus fuisse Gymnasium, & id quoq, celebre, commemorat, de quo neminem dubitare existimo. Cadwalladrus diuina fauente gratia Rex totius Britanniae omnibus Christi fidelibus, tam nobilibus quàm plebeis salutem. Notifico vobis me concessisse Almerico rectori scholarium Cantebrigiae, & singulis suis successoribus legitime ordinatis, libertates, iura, consuetudines, & priuilegia super omnes scholares moram ibi facientes. Sintq, doctores & scholares illius celeberrimae matris Philosophiae ciuitatis Cantebrigiae à Cantabro, edificatae, necnon à Grantino Comite honorabiliter muratae, ab omni calumnia, inquietatione & scandalu liberi, sicut haeredes mei mihi habentur. Eidem insuper Almerico & eius vicem gerentibus concedo potestatem cognoscendi, tam in ignotis causis quàm in notis, in modicis & in magnis. Et eandem authoritatè puniendi & dimittendi habeat, quam mea curia (tantummodo laesae maiestatis crimine excepto) quemadmodum antecessores mei rectoribus eiusdem ciuitatis concesserunt, & statuendo confirmarunt, videlicet Lucius, Asclepiodorus, Constantinus, Vther Pendragon, Arthurus, & pater meus Ceadwallus, Britanniae patris altissimi gratia reges, qui ciuitatis Cantebrigiae habitatores, causa doctrinae & sanctitatis vitae honorantes, in reuerentia habuerunt, & amore, cum ex illa ciuitate praecipue processerunt Philosophantes & scientiae amatores totius Europae. Quocirca omnipotentis Dei patris & filij & spiritus sancti authoritate, & perpetuae virginis prohibeo, & vniuersis regni mei,

Reges indulgentes Cantebrigiae

mei, cæterarumq; gentium in circuitu persistentium præpositis & primatibus præcipio, ut nullus rectorem civitatis prædictæ, seu scholarem cuiuscunq; facultatis in eadē perturbare aut inquietare audeat, sed omnes pariter & singuli Pontifices, reguli, & Principes, respectu scholarium ac eisdem serviendum, tam in secularibus quàm ecclesiasticis causis prædicti rectoris iudicium expectent, sicuti prædecessores nostri sanxerunt. Si quis autem quovismodo deinceps sub aliqua occasione interrumpere seu irritum facere huiusmodi privilegij testimonium nisus fuerit, a consortio pietatis ultimi examinis ventilabro dispartitus sit. Datum Cantebrigiæ, anno ab incarnatione Domini, 685. Hactenus Cadwalladrus: recordatus obiter privilegiorum quæ Lucius rex, Eleutherio Ro. Pontifici coætaneus, et aliquot alij Principes Cantebriensi Academia indulserunt. Ex quo scire licet, etiam ante Lucij tempora fuisse Academiam, & longè ante Sigeberti regnum. Nam dixi Eleutherium sedisse anno à Christo nato, 184. Lucium an. 180. regnasse: Sigebertum autem anno 630. etsi variatum tempus sit, prout hunc aut illum authorem isti habuerunt, ut alio loco explicuimus.

Præter hos omnes, in peruetustis Annalibus Burtonensibus sic lego. Anno domini, 141. Hic baptisati sunt novem ex doctõribus & scholaribus Cantebrigiæ. Unde scire licet fuisse Gymnasiũ Cantebrigiæ antè Lucij tẽpora & receptũ Evangelium antè Lucij regnum, etsi non publicè, fuisseq; per ea tempora doctores. Quod si cui dubium sit, eum Polydorus certiore faciet. Is enim Angl. hist. li. j. & ij. (ut dixi) ex Gilda testis est, Britannos iam inde ab ortu Evangelij Christianã recepisse religionem Authore Iosepho ab Ari-

Religio christi-
ana in Britan-
nia, ab Aposto-
lorum tempore.

74 De antiquit Canteb.

mathia. Idem ait & Gul. Malmesb. libro quem scripsit de antiquitate Glaſtonienſis monaſterij. Is enim tradit Philippum Apoſtolum ad fidem conuertendi & baptiſandi cauſa Francos adyſſe, & inde duodecim ex ſuis diſcipulis ſelectos, præfecto Iosepho ab Arimathia chariſſimo ſuo amico, & nobili Decurione qui Chriſtum ſepeliuit, verbi Dei dilatandi gratia in Britanniam miſiſſe, Anno verbi incarnati 63. & Aſſumptionis beatae Mariae 15. Idem & Freculfus in Chronici ſui libro ſecundo ſcribit. Nicephorus tamẽ Calliſtus Eccleſiaſt. hiſt. libro 2. ſcribit Simonem Zelotem Britannoſ ad Chriſtum conuertiffe. Vtunque eſt, hoc conſtat, ab Apoſtolorum tempore fidem chriſtianam in Britannia receptam atque cultam, etiam inter ſæuiſſimas Romanorũ procellas, quibus victi, etſi dijs ſacrificare publicè cogerentur, priuatim tamen non diſcedebant ab officio chriſtiano. Suſceptam iam olim fidem & ipſi Britanni conteſtati ſunt in hiſtoria ſua Britannica peruetuſta, quam eius libri author Brutum nominat. In cuius capite, 98. refertur Britannoſ Auguſtino ſecundo ſic reſpõdiſſe: ſe Carlionenſi Archiepiſcopo obedire voluiſſe, Auguſtino autem Romano Legato omnino noluiſſe: nec Angliſ inimicis & paulò antè Paganis, à quibus ſuis ſedibus pulſi erant, ſubſeſe ſe qui ſemper chriſtiani fuerant voluiſſe. Hactenus Brutus. Quem alius vetuſtus ſcriptor ſecutus, in abſtractis addit, ab incarnatione Chriſti: vt legendum ſit, qui ſemper Chriſtiani fuerant ab incarnatione Chriſti. Eandem hiſtoriam refert & Graius in Scala chronica: & Gocelinus vetuſ ſcriptor (quem Baleus Gotcelinum vocat) in hiſt. maiori in vita S. Auguſtini cap. 31. & in hiſtoria minori, cap. 24. Gocelinum dico, non eum qui Epicoſopus erat Pariſienſis, de quo in Chronicis Reginonis de origine gentis & Regum

*Britanni recu-
ſabant Anglorũ
imperium.*

Gocelinus.

Regum Francorum libro secundo, & anno 887. nec qui Wellensis Canonicus fuit, de quo Thomas Wiccius in historia monast. beatae Mariae de Meritona facit mentionem, nec ille, quem Iocelinum vocat Io. Forden in Scoticochronici sui lib. 6. cap. 2. quæq. monachum Furnesi fuisse scribit, sed Gallum illum apud diuum August. Cantuariæ Monachum, ab Anselmo in Angliam vocatum, qui de vitis Patrum multa scripsit: præcipue verò Diui Augustini. Hanc de Britannis historiam idcirco refero, quod semper se christianos fuisse ipsi gloriètur. Quod etiam verum esse ex historico peruetusto de primo statu Landauensis ecclesiæ deprehendo: in quo lego Eluanum & Meduvinum legatos Lucij ad Eleutherium duodecimum, fuisse viros eloquentia disertos, & sacris scripturis eruditos. Quod esse certè nequebat, nisi prius fuissent bonæ literæ, & christiana fides in Britania. Fuisse autem antè Lucium annis 103. Gu. liel. Malmesb. libro de antiquitate Glaſtonienſis ecclesiæ docet hisce verbis. Fluxerunt ab aduentu discipulorum S. Philippi in Britanniam usquè ad aduentum Phagani & Deruiani, 103. anni. Quos omnes sciunt ab Eleutherio missos ad Lucium regem. Verum in maiore religionis antiquæ fidem, verba historici de primo statu Landauensis ecclesiæ referam. Anno ab incarnatione domini. 156. Lucius Britannorum Rex ad Eleutherium duodecimum, Apostolicæ sedis Papam, Legatos suos Eluanum et Meduvinum misit, implorans ut iuxta eius ammonitionem christianus fieret: quod ab eo impetrauit. Nam gratias agens Deo suo quod illa gens quæ à primo regionis inhabitatore Bruto gentilis fuerat, tam ardentè ad fidem Christi festinabat, consilio seniorum urbis Romæ placuit, eosdem legatos baptisari, & catholica fide suscepta, ordinari Eluanum in E-

Eluani.
Meduvinus.

Brutus.

K ij.

piscopum

76 De antiquit. Canteb.

„piscopum, Meduvinum autem in Doctorem. Et propter e-
 „loquentiam & scientiam quam in sacris habebant scriptu-
 „ris, prædicatores ad Lucium in Britanniam reuersi sunt.
 „Quorum sancta prædicatione Lucius & totius Britannia
 „primates baptismum susceperunt, et secundum iussum be-
 „ati Eleutherij Papæ ecclesiasticum ordinem instituit, epis-
 „copos ordinauit, & bene viuendi normam docuit. Quam
 „christianæ religionis fidem sine aliqua prauis dogmatis ma-
 „cula synceram conseruauerunt, usq; dum Pelagiana hære-
 „sis orta est. Hæc vetus historia. Fuisse autem Eluanum &
 „Meduvinum Cantebriensis studij Alumnos ex hoc conij-
 „cio, quod Arthurus in diplomate Cantebriensi Acade-
 „miæ concessio scribat, prædicatione doctorum Cantebria
 „Lucium Christianitatem amplexum esse. Verum per eos E-
 „leutherium Academia Cantebriensi Generalis studij con-
 „firmationem, aliq; priuilegia misisse, author is est qui Me-
 „moriale Historiarum scripsit. Sed quid ista anxius perse-
 „quor. Certè ut confirmem quæ de Doctoribus & scholasticis
 „Cantebriensibus anno Christi, 141. baptisatis, Anna-
 „les Burtonenses prædicant.

Legati Lucij
 Cantebrienses

27. Redeo igitur ad argumenta Cantebriensem antiqui-
 tatem contestantia: inter quæ illud est ex Genealogico ano-
 nymo peruetusto de gestis Anglorum manuscripto (cuius
 initium est, non solum audienda scriptura sacra &c.) in
 quo ubi de Guthelino & uxore eius Marcia mentio est, sic
 „scribitur antiqua litera, causa admonendi lectorem: Tem-
 „pore Guthelini erat vniuersitas in Anglia, ut per eruditio-
 „nem in artibus Martia. Eam fuisse Cantebria ex hoc
 „scire licet, quod Cantebria Guthelini regia fuit, & pri-
 „ma vrbs totius Angliæ orientalis: in qua tres fuisse homi-
 „num ordines, scholasticos, ciues, & athletas, Marciamq;
 reman-

Rex Cantebri-
 gia Guthelinus.

fisse à mariti morte literarū studiosam inter Philosophos, cum leges Marcianas tulerit: alio forsan loco dicam fusius.

Postremum est: Extare ex Archivis Wigorniensibus annales peruetustos, & non parvæ authoritatis, quos ob id magnos annales vocant, in quibus anno mundi 3868. sic scribitur. Cantabrigia mater peritorum in Britannia, ædificatur à Cantabro duce, & frequentatur à Philosophis antè Christi incarnat. per annos 394. Hæc quidem illi. Cui rei fidem facit & Dolensis libro suo de laudibus Britonum cap. 19. & Girardus Cornubiensis de gestis Anglorum libro sexto capite 13. & Florentius in Florario historiarum libro octavo, cap. 10. ne quid dubites de fide Annalium. Quod unum testimonium tot probatorum historicorum suffragiis comprobatum, sufficere potuisset & omnium loco esse, nisi si cui volenti & scienti contra verum niti ex professo libeat.

Hæc ad faciendam fidem antiquitati Cantabrigiensi si sufficiant, nihil est quod apponam amplius. Sin minus, addam communem opinionem, cui etiam iura cedunt. Apud omnes enim receptum est & confirmatum, Cantabrigiensem Academiam antiquiorem esse Oxoniensi, quod tu quoque, astruis, qui receptam errorem dicis: quem tamen ius facere iurisperiti scribunt. Cui opinioni cōmuni atq; famæ standum esse, author est Titus Livius (ut alio loco diximus) ubi certa fidei deraget vetustas, multò sanè magis ubi non deroget, uti hic usu venit. Etenim fama tempore adolescit. Tempus autem falsa infirmat, vera corroborat.

En tibi ergo (ô Oxoniensis) scriptorum instructam aciem conspirantium atq; adeo pugnantium contra te: en veteranos milites omnis gentis, ne solus Orator cum nigro suo codice in acie inveniatur (ut tu ais) qui belli impetum

sustineat, (libet iam in tua arena ludere, & in tuis comparationibus persistere) neue admirabilis consentientiū multitudo (quod tu per eironiam dicis) ad miram paucitatem redigatur: neue posthac mireris, cur ex tam multis quos in genere citat Orator (ut affirmas) nullum prater domesticam historiam produxerit. Vtor verbistuis. En duces exercitus, Reges & Pontifices. Dico autem milites variae gentis & eos veteranos, scriptores varios, plurimum antiquos, alios recentes quidem, valentes tamen, quosdam etiam tuos & superiorum & praesentium temporum. Duces voco, Arthurum & Cadwalladrum Britannorum reges, Honorium atque Sergium Romanorum Pontifices. En viginti novem & amplius, (si Dolensem Giraldum & Florentium connumereres) integrum iustumq; grandium inquisitorum numerum (Iurisconsultorū more loquor) pro vno illo quem solum petis in consensum antiquitatis Cantebriensis Academiae. Vbi enim dux est veritas, nunquā deerit bonorum authorū exercitus. Sed unde tantus scriptorum numerus, dices, unde consensus? unde quaeso te numerus, nisi ex re? unde consensus nisi ex veritate? quem consensum in omni re maximā vim habere atque fidem, docet Galenus in comment. primo in Hippocratis librum de ratione victus in morbis acutis. Vides ergo quāta Amphora ex tuo vrseolo prater opinionem tuam: vides quā raro fontes sitiunt. An non haec credibilia existimas, quod Academiae tuae iuventam, & illatam illi iniuriam de praerepta antiquitate (ut ais) æquius feras? an haec debilia antiquitatis fundamenta putas? His si fidem adhibes, rectè facis, atque ut decet doctum et æquum virum. Sin minus, sed tuo more dicis, non referre tua quā multis premaris testibus, dummodo veritas à te steterit, primò quis homo

homoprudens à te veritatem stare arbitrabitur, qui hæc legerit? tantum scriptorum probatorum numerum consentientem viderit? & tuum, dummodo ritè expèderit. Tum quis non impudentem iudicabit si refrageris? insanum, si tanto exercitui imbellis propugnator (quod tuis verbis dico Oxoniensis) te opposueris, numerum negligens ut solet Lupus? Ius diuinum duos aut tres in testimonium productos sufficere putat: ius civile & canonicum duos: ius item regni nostri municipale duos, nisi in damnationibus, vitæ necisq; iudicijs, in quibus duodecim recipit. Et tu cum viginti novem & ultra probata fidei scriptores (præter Gildam, Dolensem, Girardum, Florentium, & aliquot alios) in testimonium Antiquitatis Cantabrigiensis Academiae produxerim, Reges etiam atque Pontifices, non tamen fidè adhibebis? Hoc si feceris, (facis autem ut audio, alios apocryphos, alios anonymos, alios obscuros, alios mendaciorum authores nominans, quos non vidiſti damnans, non sani, sed insani hominis modo) credemus omnes, atque etiã certò intelligemus, secuturum te consilium scelere damnandorum, qui quòd damnationem metuant, etiam Atticæ probatissimæq; fidei testes, æquissimi animi inquisitores, atq; adeo Amphictiones ipsos sæpiſsimè respuunt, causantes aut inimicitias, aut odia, aut id genus alios non synceros affectus. Ad hæc expende antiqua initia & Urbis & Academiae eodem tempore, cuius causa ciuitas scholarium dicebatur, quòd eius gratia condita sit. Expende utriusq; authorem Cantabrum proprio nomine, non patriæ appellatione, etiã Rosso tuo (ut ante diximus) affirmante, non Partholomi, quo vocabulo re vera appellandum, tu tamen nò rectè colligis. Hunc inquam expende, non Sigebertum: què tot historici non præterijſſent, si conditor eius (ac non reparater

Cantabrigiensis antiquitatis testes. 33.

parator potius) extitisset. Quem Cantabrum si tot scriptores Cantebrigiensis Gymnasij authorem faciant, cur omnes quotquot hanc presentem attigere historiam, eadem dinarrare dicis quæ incertus author, quæ Monumetensis et hist. regia? cur nullum Oratori suffragari ais? cur omnes tam aduersari quàm qui maxime scribis? Imo si quis velit legere quos commemorasti scriptores, non modo non esse verissima quæ dicis comperiet, sed contra falsissima, si ita liceret per gratiam tuam dicere. En dignitatem loci. En Cantebrigia mœnia atque turres. En inter præcipuas recensitam vrbes, Oxonia exclusa & nullo loco habitata. En quæ in defensionem epistolæ suæ, in confirmationem antiquitatis Catebrigiæ Antiquarius proferre posset si vellet: uti in epistola sua se potuisse per controuersias dixit. En quæ desyderio tuo satisfacere possent si liboret, & quæ te multo temperariorem fecissent si præscisses, si historicos diligenter euoluisses, quod certe doctum virum decuisset, ne quid temerè senex effutiret: maxime cum ad tantam principem libellum instituerat, cuius maiestatem alij usque adeo suspexere, ut in oratione non aliter ac clarus Orator Demosthenes, mutiplavè & elingues facti sunt: ut solet verecundia silentium imperare. Alij adeo sunt reueriti, ut ne vocem quidem attollere, aut memoria constare potuerunt: alij pauidi & trementes allocuti. Etenim abstulerat vires corporis ipse timor. Quidius in epistolis. Sed & eum in docto viro decorem & decentiam tu quoque ut virtutè alicubi in commentarijs laudas, dum grauitatem & modestiam bonarum literarum professores docere dicis, vides meliora probansq; deteriora tamè sequens. En rursus Gurgutij tempora: en Cantabri aduentus occasione domesticum tumultum, quam expressit orator, etsi tu id alto silentio præter.

Reuerentia.

prætermisſum crimineris, ac nimiam incolarum multitu-
 dinem in occaſionis cauſam tua coniectura ſuffulcis, atque
 ita cum leporem habeas, pulpamentum quæris. En ciuitatis *Cantebrigia*
 nomina, Cairgrantum, Granteceſtriam, Grantebrigiam, ^{nomina.}
 & Cantebrigiam: & in monumentis urbis, Grenteburge-
 fery, à Cantabro, Grantino Conſule, & Granta ſeu Canta
 fluuiò deſumpta nomina, & prout uſus voluit hoc aut illo
 tempore, hoc aut illo nomine recepto & comprobato. Quod *Londini* nomi-
 non magis abſurdum videtur, quàm ſi Londinum à pri-
 mo conditore in memoriam veteris Troiæ, Trinonatum,
 ſeu Troiam nouam appellatum, à Lud, qui nouis ædiſcijs,
 muris, turribus, portis, atque pontibus inclinantem iam
 vetuſtate & conquaſſatam bellis urbem refecit (ut Henr.
 Huntud de geſtis Britonum libro octauo author eſt) Caer-
 lunden diceretur: ac poſtea uſu deriuante, & molli ſuani-
 q, ſermone delectato, Lundonia, Lindonia (ut Martianus
 atque Stephanus. *περί πολέων* ſcribunt) Londiniū, ut Ta-
 citus & Ptolomæus, Londonium ut Antoninus, et iam tã-
 dem Londinum nominetur. Quod deinde (uti Amianus
 Marcellius lib. 27. & 28. refert) etiam Auguſta dicebatur.
 Quid enim non facit vetuſtas in nominibus commutan-
 dis? An non Vindebonnam (quam Anton. in Itinerario *Vindobonna.*
Vindobonam vocat) primum Viennæ nomen, in Fabia-
 nam, Bianam, Biennam, & Viennam tandem commuta-
 uit? an non Euerwicke in Eueracum & Eboracum. Stad-
 ford in Stafforde: Lindecollin in Lincolne: Kynnebantum
 in Kymbalton & Kymboltun loquendi uſu verſa ſunt:
 authore Rogero Houedeno in Annalibus in vita Henrici
 ſecundi? ut inter multa pauca enumerem: Quamobrem
 non eſt cur dicas à Granta nomen habuiſſe ſolum Catebri-
 giam, et non à Cantabro, quantumuis id Lelandus aſtruat.

*Temporum dif-
crepantia.*

*Lucius quando
fidem recepit.*

Et quanquam inter Scriptores de annorum numero con-
trouersia est: principe tamen, atque re reiq, antiquitate cō-
ueniunt omnes. Quod autem tempore non conueniant, in
causa esse puto variam secundum varios authores annorū
mundi supputationem, ut Eusebū, Martini, Orosij, Bibli-
rum, septuaginta interpretum, Bedæ, Dionisij, et Iudæorū,
variāque scribarum oscitantiam & errorem, in quem,
quod sæpius eadem fundunt & refundunt, necessum est ut
sæpius incidant: maximè autem in numeris. Nec dissimi-
lis discordia temporum est apud alios historicos alijs de re-
bus & personis, nisi ubi multi unum consequuntur, ut so-
lent Dodonæi lebetes, quod hic non esse factum varietas
temporum docet. Nec aliud expectandum est in antiquita-
tibus longè à scriptorum memoria remotis. Id quod ex Lu-
cio rege Britannie (quæ omnium Prouinciarum prima
publicitus Christi nomen recepit, authore Sabellico libr. v.
Enneadis 7.) scire licet. Nam Beda eccl. hist. lib. i. cap. 4.
ait fidem recepisse Luciū anno ab incarnatione dom. 156.
Chronicon vetus Landanensis ecclesiæ, 156. Gocelinus in
vita S. Augustini cap. 31. historię maioris, 156. & chroni-
con vetus Anglicum vocatum Brutus, 156. in quo anno,
Galfr. Monemutensis, lib. 2. cap. 2. Lucium è vita migrasse
scribit, & in Claudiocestria sepultum ait. Quod cum ip-
sissimis Galfr. verbis, tanquam ab eo fonte natis, in histo-
ria maiori extulit Matthæus Parisius, annis tamen vari-
at, & 201. annis è vita migrasse Lucium scribit. Vt et ge-
nealogicon de gestis Anglorum, Lucium obijisse anno regni
sui quadragesimo tertio, cum tamen alijs scribant eum reg-
nasse annos tantum duodecim. Ioannes Nauclerus volu-
minis primi generatione tricesima, Lucium obijisse tradit,
anno 156. etsi alijs, anno 170. quod & ipse eodem loco aduer-
tit.

tit. Idem tamen volumine secundo generatione septima, ex
 auctoritate historiae S. Timothei Apostoli, & S. Lucij, quae ^{S. Timotheus.}
 est in ecclesia Curiensi, ubi Episcopus fuit & Martyr, Lu-
 cium Britanniae regem cum tota Britannia à Timotheo A-
 postolo qui in Britanniam venerat fidem recepisse scribit.
 At in historia Saxonica Peterburgensi traditum est, Luci- ^{Lucius ad E-}
 um scripsisse ad Eleutheriū anno à natiuitate Christi, 167. ^{leutherium.}
 in antiquo verò codice Bruto etiam nominato (ubi inter
 leges S. Edwardi ponitur epistola Eleutherij ad Lucium) à
 passione Christi anno 169. In historia Roffensi idem, cente-
 simo octuagesimo quinto, in alijs, centesimo septuagesimo
 sexto. In Nennio antiquissimo historico lego Lucium mi-
 sisse nuncios ad Euaristum (qui erat quartus à Petro) an-
 no 164. de Eleutherio nulla facta mentione. Et in Maria-
 no Scoto, anno 177. Lucium dedisse literas ad Eleutheriū,
 qui anno decimo sexto imperij Antonini Veri (ut ex Me-
 thodio refert) Papa fuit duodecimus. Martinus quoque, Pe-
 lonus, anno 188. Eleutherium scripsisse ad Lucium ait, se-
 disse autem annis quindecim, mensibus sex, diebus v. Ge-
 orgius Lilius in volumine suo Lucium petisse baptismum
 refert anno 181. Lanquetus Lucium regnare cepisse tra-
 dit, anno 180, et anno regni sui octavo, circiter annum do-
 mini 187. misisse ad Eleutherium. Polydorus quoque, ait an-
 no. 182. et regni Lucij 13. Eleutherium misisse Fugatiū
 & Damianum ad Lucium in Britanniam. Baleus tamen
 scribit Lucium, anno Christi, 179. (ut Annales veriores
 ut ipse ait commemorant) misisse Elianum & Medu-
 num ad Eleutherium. Atque ita de tempore Lucij & Eleu-
 therij variatum est. De sede verò Eleutherij sic discrepant
 authores, ut Bibliander Eleutherium fuisse dicat duodeci-
 mum, & sedisse annis quindecim, anno Christi 180. Pan-

Quando sedet
 Eleutherius.

thaleon Eleutherium extitisse 13. episcopum, & anno 177. rexisse Ro. ecclesiam. Citat Irenæum lib. 3. cap. 3. Eusebium lib. 5. cap. 6. Volateranum & Sabellicum: qui lib. 5. Enneadis septimæ, scribit quoque Eleutherium fuisse ordine 13. Quamquam Irenæus (qui legatus iuit Romam ad Eleutherium) in sua computatione alium obseruat ordinem in catalogo horum 12. episcoporum, quàm ceteri omnes historici. Nam post Petrum dicit sedisse Linum omisso Cleto, & post Anacletum enumerat Clementem. Chronica Chronicarum ait anno Christi 184. Eleutherium sedisse, idq. annis quindecim, mensibus tribus, diebus tribus. Fasciculus temporum anno dom. 184. & sedisse annis quindecim, mensibus sex, diebus sex. Onuphrius anno 171. & numero facit 14. & vixisse sub Aurelio Antonino & Aurelio Commodo, & sedisse annis quindecim, diebus. 13. Infinita huius generis alia sunt, si quis proluxior iusto esse studeat. Ego paucis contentus ne tædio sim Lectori, volo ex his ostendere, quàm non benè conueniant inter se scriptores, & tamen propter temporum varietatem, neq. de fide rerum neq. personarum quicquam dubitandum, sed componenda magis omnia esse, ut ex collatione elucescat, ubi maior ratio, authoritas & probabilitas subsint, in quibus conquiescas. Nam etiam in hac controuersia certum est Lucium & Eleutherium fuisse *συγχρονούς* et cum Antonino Vero & Aurelio Commodo *συωδύχους*: atq. id etiam, consensu maiori scriptorum, Eleutherium fuisse à Petro duodecimum. Hos tamen ut commodè reconcilies, in usu esse possit author ille (arbitror) qui per Alphabetum scripsit Chronicantium (ut vocant) concordantias, sine quibus non nisi magnis difficultatibus & inextricabilibus carnificinis te expedies. Est enim liber ille veluti vnio dissidētium, ab authore Nicolao

colao Bungey Norfolciensi conscriptus. Hæc eò pertinent, ut quemadmodum Lucius & Eleutherius fuere coetanei, ita & Cantaber & Gurguntius fuere contemporanei: qui quo tempore fuerint, etsi inter authores discordia est, certum id tamen est, à multis sæculis utrumq; fuisse, & eo tempore per Cantabrum fuisse extructam Cantebrigensem Academiam.

Tu tamen contra contendis, atque etiam pugnās multis argumentis, quæ deinceps commemorabo, et primo calamitosi. Pergis enim atrocibus verbis (ut soles homo gratiarum plenus) eiectionis, extorris, profugi, exulii, calamitosi, bonum hospitem atque nobilem premere & insectari, Dionisij Siculi Tyranni conditionem obicere, viuendi causa literas profiteri, & quo minus Cantebrigiam extruat, inopiam causari, atque in hoc Oratorem testem adducere. In quo certè parum facis ingenuè. Etenim si dicat Orator domestico tumultu patria eiectionem Cantabrum, non dicit tamen fuisse calamitosum atque inopem. Imo verò neg, ullo modo consequi, nisi Partholomum Hibernia regem, et fortuna socium, inopem quoq; statuas atque miseram. Sed istud de Oratore figmentum, ferendum quidem. Illud verò inhumanum, malis verbis eum persequi, qui benè nobis fecerit, & bono hospiti malas gratias agere, cum bonas ob egregia facta mereatur. Eadem opera & Brutum generis nostri authorem contemnes, & Antenora suum Veneti atque Patauini condemnabunt. Eadem ratione spreueris etiam Brennum nostrum, Bellini regis nostri fratrem, cui licet eiectionis non fuerit, fortunæ tamen casum & enectum temporum aliena regione experiri libuit: quæ ea semper fuerit, ut pauculis Britannis, mixtis aliquot Gallis Neustricis,

Cantaber fuit
Author Cante-
brigensis Aca-
demia.

86 De antiquit. Canteb.

Alexander Ne-
camus, lib. 3. de
Laude diuina
sapientia.
Constantinus.

Richardus
primus.

stricis, (quos in Belinum fratrem ante conscripserat) etiam
Romam conuersus postea subiungauerit. Quod si maiori o-
stentatione dictum putes quàm veritate, historijs crede, &
Constantinum Magnum natione Britannum, Eboraci na-
tum, & a matre educatum, ut D. Robertus Wingfeldius
miles in Constantiensi concilio contra regis Gallie orato-
rem palam asserebat. Britanno milite vniversam penè Eu-
ropam denicisse recordare, quod sane magna auctoritate
Rossensis historie & Alexandri Necamij iam referimus.
Quanta autem virtute atque animo Richardus eius nomi-
nis primus, Saracenos atque Turcas (populū infidelē) de-
bellaris in expeditione Hierosolymitana, atque etiam Gal-
los rebelles (gentem superbam) in reditu suis Britannis do-
muerit, Fulcherus Carnotensis docet in Itinerario de expe-
ditione Christianorum contra Paganos qui erāt Hieroso-
lymis. Cuius inter alia, hos antiquos duntaxat versus com-
memorabo de Richardo.

Cuius iter gressus, obstacula nulla retardant,
Non strepitus, non ira maris, non vallis, abyssus,
Non ingra, non celsi præceps audacia montis,
Asperitasq; viae sacrae callosa, non ipsa
Limitis ambages, desertaq; nescia gressus,
Non rabies venti, non imbribus æbria nubes,
Non tonitrus horrenda lues, non nubilus aer.

Aluredus.
Sic Iohannes
Parisiensis, an-
no 872.

Quin experiretur quid Siculi, quid Ciprus, quid Sala-
dinus quidq; gens pagana posset in armis. Quin & vos
quoque Aluredum vestrum, quem Sanctus Neotus vagū
& profugum apud Capgrauinum, Ailredus Rienallensis
inglorium, & Sanctus Cuthbertus apud Gulielmum Mal-
mesb.

mesb. extorrem vocat recusabitis. Referam verba sanctis-
 simi viri ex tertio de pontificibus, ut videar quicquam ed-
 minisci. Capgrauum iam olim impressum legat qui volet,
 ut & Ailredum. Tu quoque (inquit) tam miserabiliter reg-
 ne extorris, gloriose post paucum tempus reponeris. Quem[”]
 tamen Aluredum ob id non contemniam, quemadmodum[”]
 nec Appollinem, quod aliquando apud Admetum Pherao-
 rum regē Æsculapij filij sui causa exulabat. Quid multis
 cetera quoque gens Italica summi Æneam atque Silvium, et
 Gallica summi Francionem pari modo spernent. Nam &
 Galli quoque ex Trojanis se propagatos esse magnopere ex-
 ultant: ut ex initio libri primi Historie Francorum scire
 licet. Francorum gentis (inquit) de Antiqua Trojanorum
 prodire prosapia. Hos tamen usque adeo non spernerant,
 neque eiectionis aut profugos nominarunt, ut ex hospitum
 gloria se praeferre existiment, & nominis famam histo-
 rijs celebrent. Quod qui nescit Titum Livium, Crispum
 Salustium, Antonium Sabellicum, Ioan. Zonaram, & Epi-
 tomen Chronicorum regum Gallia à Pharamondo ad Ca-
 rolum nonum (quam ex Annalibus Gaguini & Pauli A-
 milij præcipue collectam excudit Gulielmus Niger) inter
 alios legat. Neque certe calamitosus esse potuit Cantaber, Cantaber non
 qui genere Nobilis sacerum regem in Anglia (cuius libe- calamitosus,
 ralitatem cum filia uxore senserat, ut Brutus Pandracis
 Græcorum regis munificentiam fortuna persimili, Æne-
 asque Latini) & fratrem quoque regem in Hibernia ha-
 buit, bonisq; literis (quæ maxima felicitatis pars est) cla-
 ruit: ut neque mirandum sit unde tantam Academiam
 iste faceret, cum & Brutus hospes hic maiorem Trinouan-
 tum Urbem, & Brennus in Italia hospes, multas ibi urbes
 condidit & refecit, inter quas Mediolanum est, Verona,

86 De antiquit. Canteb.

Alexander Necamius, lib. 3. de
laude diuina
sapientia.
Constantinus.

Richardus
primus.

sticis, (quos in Belinum fratrem ante conscripserat) etiam
Romam conuersus postea subiugauerit. Quod si maiori o-
stentatione dictum putes quàm veritate, historijs crede, &
Constantinum Magnum natione Britannum, Eboraci na-
tum, & a matre educatum, vs D. Robertus Wingfeldius
miles in Constantiensi concilio contra regis Gallie orato-
rem palam asserebat. Britanno milite vnuersam penè Eu-
ropam deuicisse recordare, quod sane magna auctoritate
Rossensis historie & Alexandri Necamijs iam referimus.
Quanta autem virtute atque animo Richardus eius nomi-
nis primus, Saracenos atque Turcas (populū infidelē) de-
bellari in expeditione Hierosolymitana, atque etiam Gal-
los rebelles (gentem superbam) in reditu suis Britannis do-
muerit, Fulcherus Carnotensis docet in Itinerario de expe-
ditione Christianorum contra Paganos qui erāt Hieroso-
lymis. Cuius inter alia, hos antiquos duntaxat versus com-
memorabo de Richardo.

Cuius iter gressus, obstacula nulla retardant,
Non strepens, non ira maris, non vallis, abyssus,
Non ingra, non celsi præceps audacia montis,
Asperitasq; via Sæcis callosa, non ipsa
Limitis ambages, desertaq; nescia gressus,
Non rabies venti, non imbribus æbria nubes,
Non tonitrus horrenda tuces, non nubilus ær.

Aluredus.
Sic Iohannes
Parisiensis, an-
no 872.

Quin experiretur quid Siculi, quid Ciprus, quid Sala-
dinus quidq; gens pagana posset in armis. Quin & vos
quoque Aluredum vestrum, quem Sanctus Neotus vagū
& profugum apud Capgrauum, Aluredus Rienallensis
inglorium, & Sanctus Cuthbertus apud Gulielmum Mal-
mesb.

mesb. extorrem vocat recusabitis. Referam verba sanctis-
 simi viri ex tertio de pontificibus, ne videar quicquam co-
 minisci. Capgrauum iam olim impressum legat qui volet,
 ut & Ailredum. Tu quoque (inquit) tam miserabiliter reg-
 no extorris, gloriose post paucum tempus repareris. Quem
 tamen Aluredum ob id non contemniam, quemadmodum
 nec Appollinem, quod aliquando apud Admetum Pherao-
 rum regē Aesculapij filij sui causa exulabat. Quid multi
 cetera quoque gens Italica super Aeneam atque Silvium, et
 Gallica suum Francionem pari modo spernent. Nam &
 Galli quoque ex Trojanis se propagatos esse magnopere ex-
 ultant: ut ex initio libri primi Historiae Francorum scire
 licet. Francorum gentis (inquit) de Antiqua Trojanorum
 prodire prosapia. Hos tamen usque adeo non speruerunt,
 neque eiectionis aut profugos nominarunt, ut ex hostium
 gloria se praefulgere existiment, & nominis famam histo-
 rijs celebrent. Quod qui nescit Titum Livium, Crispum
 Salustium, Antonium Sabellicum, Ioan. Zonaram, & Epi-
 tomen Chronicorum regum Galliae à Pharamonda ad Ca-
 rolum nonum (quam ex Annalibus Gaguini & Pauli A-
 milij praecipue collectam excudit Gulielmus Niger) inter
 alios legat. Neque certe calamitosus esse potuit Cantaber, Cantaber non
 qui genere Nobilis sacerum regem in Anglia (cuius libe- calamitosus.
 ralitatem cum filia uxore senserat, ut Brutus Pandracis
 Graecorum regis munificentiam fortuna persimili, Aene-
 asque Latini) & fratrem quoque regem in Hibernia ha-
 buit, bonisq; literis (quae maxima felicitatis pars est) cla-
 ruit: ut neque mirandum sit unde tantam Academiam
 iste faceret, cum & Brutus hospes hic maiorem Trinouan-
 tum Urbem, & Brennus in Italia hospes, multas ibi urbes
 condidit & refecit, inter quas Mediolanum est, Verona,

Bracchara,
Brigantium.

Dionysius cala-
mitosus nō fuit.

Corinthi.

Littere viles,
de'etabiles, &
salutares.

Mantua, Brixia, Vincentia, Sena, Papia, Comum, & Cremona, vti & ipsi Italici scriptores prodiderunt, & Fabianus noster secunda parte, & Ranulphus libro tertio manifestè referunt. Gathelus quoque Cecropis (seu vt Polydorus lib. 3. Angl. historia Neoli) primi Athenarum regis filius, in Hispania haud dispari fortuna hospes, Braccarum (quæ sedes Archiepiscopalis est) et Brigantium urbem (quæ hodiè Compostella dicitur) non longè inter se distantes extruxit: & Portugatheliam ex se vocauit, quod hodie Portugallia contractè dicitur. Quibus vt felicitate par fuit Cantaber (quem alij scriptores regem, alij ducem, siue militia, siue genere & dignitate nihil refert, alij regis Hispania filium dicunt) ita literarum virtute superior extitit. Quæ res vt ad res gerendas magnum est in vita compendium, ita his quos antè fortuna erexerat ad gloriam si ceciderint, securum est refugium. Vt Dionysio tuo fuit, quem vt calamitosum Cantabro obijcis. Quæ tamè ne infimi aut afflicti hominis sorte viueret, nène calamitosus esse possit, virtus effecit, & cum fortuna culpa regno Rex esse amplius non potuit, virtutis gloria inter suos Rex esse non desist, & eo loco artium professione claruit, quo cuius non facile contingit peruenire: quamuis stultum vulgus qui Philosophiam nescit, & tu quoque qui longè a vulgo sentire debes propter eruditionē (sicam ad reip. vsum & nō ad contentionem conferre velles) id regnum vt inglorium repudialis. Neque Dionysius è regno ad ludimagisterium descendit. quod non erat quo viueret, sed quo imperare non desinat: quod obijcis nō intelligis. Certè sapientibus viris hæc semper stetit sententia, Literas tutissimas esse diuitias, vt quæ de'etabiles, & nec tolli possunt, nec grauant circumferentem: atque in prosperis ornamento esse, in aduersis refugio, sed nemini

mor.

mortalium opprobrio. Vnicum perfugium doctrina & litera (inquit Cicero ad Balbum) quibus semper vsi sumus: quæ secundis rebus delectationem modo habere videbantur, nunc verò etiam salutem. In quo tu quidem longè à sapientibus dissentire videris, qui principis & generosi animi non esse censes virtutes colere, & literas profiteri (nā hoc abiectionum esse iudicas) sed venationem magis atque aleam sectari (quam tamen ut damnationis pœnam Æacus Claudio imperavit) spretis illis & contemptis, hoc gloriosum existimare ex eo iudicaris. Constantinus Ducas & ruditos viros mirabiliter coluit, dicere solitus, malle se eruditione quàm imperio nobilitari: cum Platone sentiens præclaris literis excelluisse, vera nobilitatis esse: quæ splendor quidam est ex ipsa virtute natus, ut volunt Stoici. Tu contrā, imperio magis quàm eruditione florere malis: ex crumena quàm ex virtute nobilitari: cum tamen multorū exemplis didiceris, quòd artibus ingenuis quæsitæ est gloria multis: sicq; bona fortunæ in virtutum splendore ne cerni quidem, ut non lucentes stellæ in radio solis. Scipio itē Africanus homo bellator, secundo bello Punico Terentium illum Afrum atque comicum captivum, literarum causa quas honorabat, inter nobiles captivos posuit, vinculis exolutum libertate donavit, in triumpho post Currum constituit, & pileo contactum in literarum honorem & libertatis signum sequi voluit, ut Orosius & Quintilianus in declam. pro gladiatore, Plutarchus in apothegmatis Scipionis, & Io. Nanclerus in generatione 59. referunt. Erat autem antiquis pileus, insigne spectata virtutis. Hinc natum puto, ut suscipiendis gradibus Doctores pileo decorentur & contegantur. Et tu qui literas profiteris literas contemnis? Sentis ne tu cum Aiace apud Sophoclem, *καὶ τῷ φρονεῖν*

Cicero in epist.
ad Balbum.

Literarum
sautores.

Terentius.

Alexandri re-
sponsum.

Merchianus.

undiv, hōdīsoi tūoy Bior? cum doleret is quod ab infania resipu-
erit? aut cum Argiuo apud Horatium, qui cum amicis ex-
postulauerit, quod eorum ope restitutus sit sana menti? aut
cum misero illo hero, qui iure egit cum seruo de precio dis-
sectæ chordæ qua se suspenderat prius, postquam opera ser-
ui liberatus esset a morte? Lego in peruetusto quodam li-
bro manuscripto de actibus Alexandri, Diomedis Philoso-
pho Alexandrum respondisse, se antè optasse Homeri disci-
pulum esse quàm Achillis, cum Diomedes dixerit se maio-
res laudes de rebus gestis Alexandri potuisse scribere, quàm
Homerus de Græcorum & Troianorum actibus. At tu in-
aurari magis optas (ut videris) cum Mida aut Cræso, aut
etiam Carolo magno, cui immensam vim auri ex Hispania
allatam Tarpinus Remensis in hist. Caroli Magni scribit:
pro thesauro scilicet carbones, pro vniis labruscæ, ut dici
solet. Eodem pertinet, quod Merchianus Glatmorgantia
rex, usque adeo honorabat bonas artes, ut Elinto ita dixe-
rit: vestram Gymnasium erit venerabile: tributarij tibi
seruiant, & omnes indigenæ. Tu contra, ut literæ omnibus
seruiant cupis, cætera imperent: quod nunquam consequeris.
Nam literæ semper imperarunt & semper imperabunt:
& qui eas profitentur, imperium exercebunt, cætera serui-
ent. Scientiæ enim sibi vendicare præstantiam, Aristote-
les docet. lib. de hist. animalium x. Nam summa hominis
perfectio (per quam imperat) in scientiarum speculatiua-
rum cognitione posita est. Per has enim perfectus homo est,
in his summa eius felicitas & sempiterna vita est, antho-
re eodē Aristotele in physicis. Hæc perfectio diuinæ perfe-
ctioni simillima est, cui omnia appetunt assimilari. Quo
autem favore persecuti sunt doctos viros Iulianus atque
Constantinus imperatores, atque nutriebant bonas artes
atque

atque literarum studia, & nos iam ante diximus cum de
 privilegijs Arthuri egimus, & Sex. Aurelius victor in Cō-
 stantino docet. Verum quia tu calamitosi esse putas literas
 profiteri, dic quaso te quid in Carolo Magno, quid in Clau- Nobiles, litera-
rum cultores.
 dio Casare calamitatis fuit, quod ille Germanicae Linguae
 Grammaticam commentatus est, mensibus atque ventis
 noua nomina indidit? Iste usque adeo græcis literis excel-
 luerit, ut tres nouas literas illi linguae sua industria adie-
 cerit. Quid in Pertinace imperatore, qui Grammaticā do-
 cuit? quid in Iulio Casare qui Cōmentarios edidit? Quid
 in Ptolomæo qui orbem terrarum tabulis circumscripsit?
 Quid in imperatore Constantino, qui ipse legere, scribere,
 & meditari consuevit? Quid in Marco Antonino philo-
 sopho, in Elia Adriano imperatore, qui omnium scientiarum
 cognitione præditus, Græcæq; doctissimus multos libros
 scripsit, uti Aurelius victor, Elius Spartianus, & Iulius
 Capitolinus scribunt. Quid in Conditore vestro Aluredo,
 quod Beda historiam gentis Anglorum: Seuerini Boëtij
 Philosophiae consolationem, & Orosium Hispanum histo-
 ricum insignem, in Saxonice Linguae authore Gul.
 Malmes, traduxerit? Quid quod nouum & vetus testa-
 mentum in Anglicam linguam transfuderit? ut in hist.
 Eliensi libro primo sub fine scribitur, cuius initium est: Cū
 animaduertērem excellentiam Eliensis insule &c. Nam
 authoris nomen non gerit liber. Quid in eodem Aluredo,
 quod legem Martianam inter ceteras in eundem sermonē
 transulerit? ut & Galfr. Monem lib. primo, & Genea-
 logia Principum in linea Monarchiae Britonum, qua de
 Martia sermo est, & Ranulphus libro sexto contestentur.
 Imo quid in eodem ipso Aluredo, quod pueros docuit, scri- Aluredus do-
cuit pueros.
 bente Asero libro suo de actis Alphredi, anno 885. & Flo-
 M. ij. rilego.

„rilego. Filios quoque eorum (inquit) qui in regali familia
 „nutriebantur, non minus proprijs diligens, omnibus bonis
 „moribus instituere, & literis imbuere solus die noctūq; in-
 „ter cetera non desinebat. Quo quidem docendi munere cū
 sit perfunctus Aluredus, idq; solus, nec tamen apud Cante-
 brigensium aliquem Dionisijs Siculi Tiranni, aut Ludi-
 magistri nomen obtinuerit: quæ Cantabri infelicitas est,
 ut quod Alphredo gloriosum sit ad nominis famam, & ad
 omnem æternitatem illustre, id illi ad inuidiam apud Ox-
 oniensem, & luctuosam sortem facere videatur? quasi ser-
 uatus is sit ex procellis maris non ad vitæ incunditatem,
 non ad literarum gloriam quæ splendor est in principe, sed
 ad ludibrium calamitatis, & opprobrium sortis. Diuus
 Augustinus quoq; Mediolani Rhetoricam docuit authore
 Prospero Reginesi historico in Chronicis, & Fabius Quin-
 tilianus viginti annos inuentutem instituit. Præterea Gal-
 lienum Romanum imperatorem, quæ Trebellius oratione,
 pœmate, atque omnibus artibus clarum fuisse scribit: &
 nostra Britannia (ne longius petamus) Guthelinum regē
 Gurguntij filium, quem Beda Græcè & Latine doctissimū
 fuisse scribit: & Edgarum regem qui doctrina excellue-
 rit: hominem alijs vitæ rationibus apud Anglos, qualis
 fuit apud Macedones Alexander, Cyrus apud Persas, &
 Carolus magnus apud Francos, authore eo qui Desfloratio-
 nes Galfridi scripsit. Transeo Blegabridum (quem alij Ble-
 grabedum vocant) hominem regem, tantum tamen musi-
 cum, uti Fabianus scribit, ut propter musices excellentem
 cognitionem musicorum Deus diceretur. Mitto liberali-
 um scientiarū cognitionem Henrici eius appellationis pri-
 mi, quas Thomas Rudbornus historicus eum Cantebrigia
 hausisse scribit: quibus vsque adeo claruit, ut Henricus
 Bello-

Guthelinus.

Edgarus.

Henricus pri-
 mus Cantabr.
 educatus.

Belloclericus ab omnibus diceretur. Id, qui Rudbornū non habent, ex Lelando & Baleo quoq, cent. 10. tit. 47. discant. Legum quoq, peritus idem fuit, authore Matth. Parisio in hist. minori, an. 1100. adeo ut lib. de legibus (quas Henricianas nominabant) eum scripsisse Lelandus tradat, quē se vidisse apud S. Augustinum Cantuaria idem refert. Idē Henricus ut erat homo doctus (nam authore Richardo Cicestrensi, an. 1100. cum frater eius Wil. Rufus fatis cederet, Parisius tunc scholas exercuit: & referente Tho Grey, eundem Henricum ad episcopatum promovere Will. Nothus pater eius proposuerat) ita uxorem duxit valde literatam eo anno quo coronatus est. In vita enim Caroli Magni, cuius initium est, vitam & conversationem &c. nutritoris mei Caroli, sic lego: Eodem anno ipse Henricus diademate coronatus regio, uxorem accepit nomine Matildam, filiam regis Scotorum valde literatam. Demum regina qua nunc regnat Elizabetha, Gracis & Latinis, sacris & prophanis *Elizabeth.* literis instructissima, cum superioribus annis Cantebrigiae esset (quō sole Musarum amore & benefaciendi studio venerat) in scholis publicis & frequentibus quasi literas professura, docta Princeps orationem habuit Latinam & eam tam eruditam, ut sexum mutasse, & supra feminam sapuisse dixeris: cum significatione benevolentiae suae erga bonas literas, aliquo beneficio suo futuro in eo Gymnasio explicandae. Quod spero futurum, cum praesertim verba *Beneficium Principis.* principū non solēt esse cupressis similia, quae sublimes cum sint ac pulchrae, fructum non ferent. Apophth. 384. At quo tandem authoramento, nisi virtutis? Quid inopiae (quae so te) istos huc adegerit? cum non lucri cupiditate (quod video quā sit exiguum ex professione literarum) nō victus inopia, sed virtutis studio, & literarum gloria (si accide-

94 De antiquit. Canteb.

Non calamitosi
qui docent.

Calamitosus.

vint quibus præfulgent principes) gesta hæc sunt: cum his delectati boni Principes sunt, cum quibus nulla diuitiæ, nullæ opes, nulla diademata, nulla deniq; regna comparanda sunt. Quæ si illis ut vitia obijcis, temeritas tua reprehendetur, non eorum vitia culpabuntur. Sed perge (auellor enim dulci virtutum tantorū virorum atque feminarum recordatione, & bonorum operum memoria sempiterna, partim exemplorū copia, partim breuitatis desiderio) Dionisius docuit, Cantaber docuit. Sit ita sanè. Id tamen non lego, nisi apud Polydorum in fine libri quinti *Angl. hist.* ex incerto authore, & in collectaneis tuis, in quibus Ludimagistrum per contemptum nominas. Schola enim Cantebriensis non id agnoscit, sed Philosophos conduxisse eum, id affirmat. Quid tum quæso te? Calamitosos ob id dices? Calamitosi sunt qui virtutibus destituti sunt, non quibus fortuna recedente virtus superest. Nā virtus semper habet fortunam comitem, nisi mens oberit, ut in *Passæo*. Neque se miserum putabat, imo felicissimum iuxta ac liberrimum, qui ex naufragio omnia sua secum portasse dixit. Neque *Anaximander*, homo Philosophus & domi suæ diues se calamitosum censuit, cum ex peregrinatione, quam literarum gratia habuit, reuersus, ac omnia sua consumpta domi suæ videns, condolenti respondit, ego saluus non fuisssem, nisi ista perijssent. Ratio est, quod nemo cum sarcinis potest enatare: existimans animi bona extra fortunam esse, quæ etsi opes largiatur multis, bonam mentem tamen nemini: & eum qui se habet, nihil perdidisse, fortunamq; nihil addere sapientia: sic ut nemo miser nisi comparatus, ut in *Troade* dixit *Seneca*. Non hæc dico tamen *Stoicus*, ut virtute felicem, fortunæ vero bonis infelicem *Cantabrum* existimem, satisq; esse diuitam putem,

qui

qui cælo & terra frui possit. Diuersum enim iam antè ostē-
 di, & te memorem vel maximè cupio. Certe quò minus for-
 tuna etiam arridenti quis fidat, quòque magis virtuti, eò
 sapientior est: cum videamus & principes stabile regnum *Fortuna infla-
 bilis.*
 non habere, nec episcopos firmas sedes. Quod illud ex
 Ioanne Boccatio de casibus virorum illustrium inter ali-
 os historicos, hoc ex Nigello nostro non contemnendo vi- *Nigellus.*
 ro & Cantuariensi Monacho discas, qui benè longa epi-
 stola ad Gul. Eliensem episcopum, virum suo tempore pri-
 marium, & magni nominis authoritatēq; apud Principē,
 postea tamen calamitosum, exemplis nostræ gentis addu-
 ctis suadet, ut fortunam contemnat, et quàm sit friuolam
 in blandimentis fortunæ conquiescere, expendat. Etenim
 fortunæ iocus non prudentum sed stultorum est imperium.
 Neminem enim fortuna eò prouexit, ut non tantum illi
 minitetur quantum promiserit. Verùm ut demus ceciditū
 fuisse & calamitosum, certè non solum inhumanam, sed et
 crudele quoq; indicamus, ut tum contra hostem, tum con-
 tra calamitates quoque eius pugnes: & non solum crudele,
 sed etiam iniuriosum. Nam in calamitoso, vel risus est in-
 iuria, ut Mimus Publianus, rectè scripsit. At illudere af-
 flictos, extremæ est improbitatis. Quamobrem rectè qui-
 dem Phocion: nec e templo aram, nec ex humana natura
 tollendam misericordiam. Etenim qui alterius calamita-
 tis miseretur, suam meminit. Longè maioris æquitatis &
 magnitudinis animi nobilis ille bellator Alexander fuit, *Alexandri
 humanitas.*
 cum de Persarum imperio cum Dario pugnaret. Etenim
 cum Darij hostis sui uxorem ex collisione abiecti partus
 decessisse intellexerat, illachrimatus est exequiasq; benignè
 profecutus. Quod à se factum dixit, non amoris, sed hu-
 manitatis causa: neque in hostis adulationem: nec quòd

in dubios belli exitus, aut in leges pacis sibi lenocinia quaereret, sed animi magnitudine, qua didicerit aduersus vires hostium, non aduersus calamitates contendere: pollicebaturq, se praestitutum ea Dario, si secundus sibi non par haberi velit. Eiusdem animi fuit & Diuus Aurelianus imperator, qui Flauio Vopisco referente, sic vicario militum tribuno suavit per epistolam, ut de praeda hostis, non de lachrymis prouincialium habeat. Itaque in eum cui misericordia opitulari debeat, inuidia abs te quaesita est. Quapropter hoc tibi dicendum existimo, quod uni ex militibus Darij dux Memnon dixit. Cum enim maledixisse Alexandro obseruasset, non te, inquit, ut maledicas, sed ut pugnes adduxi. Si igitur iusta causa contemnendi Cantabri haec non sunt, si iniqua & nulla repudiandi conditoris primirationes existant, quae iniustitia homini hospiti, & sempiterna memoriae consecrando fundatori atq, principi foret, si de possessione deiceremus, si illi gloriam facti tolleremus, & Gorbomano, Sigebertoq, nostris tribueremus? Quia nostrates sunt? Quasi vero patria causa iniuste agendum? Imo praeedicandus magis hospes est, quod in alienam regionem naturalem gerat affectum, cum hoc voluntatis et virtutis sit, quod laudi ducitur, & non naturae, quae necessitatem quandam inducit, & non meretur tantam gloriam. Alioqui id per ingratitudinem summamq, iniuriam illi obueniret, quod prouerbio dici solet de generosi equi senecta, cum post res utiliter praeclarèq, gestas, ob solos annos reijciatur: quod non est faciendum. Non enim ut floribus, sic patronis & amicis est utendum, tamdiu gratis quamdiu recetibus. Neq, veteres amicitiae prosequentium nouitate sunt fastidienda. Gorbomano tamen & Sigeberto, si quid in Cantabrigienses contulerint, si Cantabrigiensium scholas bellorum pro-

Memnon.

Gorbomano,
Sigeberto.

procellis collapsas restituerint (ut Stonens tuus author est, & nos non repugnamus) agenda gratia sunt, & praedicanda nomina. Sed quemadmodum? ut primorum conditorum? non, sed posteriorum reparatorum. Hoc illis dene-
gasse (quod nemo facit) impium. Offa rex Merciorum re-
nouauit scholas variarum artium Cantebriegie, authore ^{Reparatores Cantebriegiensis Academia.} Richardo Diuisiensi in epitome rerum Britannicarum, cuius hac iam relata verba sunt: ergo fundauit eas? Eandem
Academiam reparauit & Edwardus senior Aluredi filius
à Danis combustam, (ut habet S. Swithuni Chronicon, at-
que Hidenfes Commentarij) & priuilegijs munivit, ut ex ^{Priuilegiū Ed-} wardi senioris.
charta eius scire licet in historiola Cantebriegensi, in qua
confirmat doctoribus & scholaribus Cantebriegia, & eorum
seruientibus, (ubi ab olim viguit (ut ait) mater Philoso-
phia, & reperitur in praesenti fons Clerimoniae) sua & alio-
rum principum indulta, in aeternitatem duratura, & (ut
eius verbis utar) quam diu vertigo poli circa terras, aequo-
ra, et aethera siderum iusto moderamine voluet, verba Hi-
densium commentariorum haec sunt. Iste rex Edwardus
vniuersitatem Cantebriegia renouauit, & scholas publicas
fieri ibidem constituit: ut scribit Girardus Cornubiensis
libro de gestis regum Westsaxonum s. cap. 10. Renouauit
academiam & Cædwallus rex, eadem attestante historio-
la. Profuit & Henricus Belloclericus, referente Lelando
hisce versibus: Quid quod Granta nouem dicata musis,
Henrici pietate literati, Tersis prænitet erudita linguis.
Quid igitur, ab eis instituta fuit? Cosmus Medices, dux
nostra memoria Florentinus, & idem Archidux postea
Thusciae, homo qui literarum gloria perpetuus uiuat dig-
nissimus, quod anno dominicae incarnationis 1543. me vi-
dente atque sentiente, scholas Pisanas iam ante multos an-

98 De antiquit Canteb.

nos desertas restituerat, & per Matthæum Curtium, excellentis doctrinæ virū, aliōsq; doctos magna pecunia conductos, omnium scientiarum professione claram celebremq; fecerat, primus ne dicitur Pisane Academiæ conditor, quam aliquot antè sæculis fuisse Academiam constat? nequaquam, sed reparator Futurum tamen forsā est, si res memoriæ non commendetur, ut non reparator solum, sed & conditor quoque videatur: ut iam Sigeberto regi nostro euenisse vsus docuit. Quod ideo tamen non dico ut tollatur, aut vlla ex parte minuatur excellentissimi principis gloria, sed ut ob benè merita, iusta ea tribuatur. Nam

Pisana Academia. condita Pisana Academia fuit, anno Domini. 1339. Deserta iacuit ante postremam istam renouationem, 150. annis, uti Guolphg. Iustus author est. Quapropter rectè quidem quisquis fuit ille scriptorum, quem Georgius Lilius in chronico regum Angliæ est secutus, & quotquot alij eius generis sunt, cum dicat, non simpliciter Sigebertum excitasse Cantebrigiensem Academiam, sed excitasse dicitur. Multi erant Cantebrigienfis Academiæ conditores, si quis rationem facti inire nolit, & quid dicatur vulgo tantum spectat. Nam post desertam varias obclades Cantebrigiam, quod Albinus, Rabanus, Claudius et Ioannes Scotus, qui floruerunt circa Caroli Magni Galliarum Regis tempora, profitendo bonas literas Cantebrigie studiosos renocarunt, & sua virtute frequentem fecerunt,

Alumni Cantebrigienfes, non conditores. Freculfo in Chronicis Academia Cantebrigienfis conditores habebantur. Gislebertus quoq; atq; Odo, Terricus et Guilielmus Croilandenfes Monachi, qui iacentem propemodū Academiam & languentem lectionibus Grammaticalibus, Logicis, Rhetoricis, & concionibus Theologicis sublevarunt, cum ad concremati Monasterij sui ædificationē per

eas

eas partes mendicarent, à Ioffrido Gallo Croilandsi hi-
 storico Cantebrigiensis Gymnasij authores constituti sunt:
 cum tamen in magnis Annalibus Wigorniensibus legamur
 Cantebrigiæ studium ab eis renouatum tantum. Quin &
 magna historia Iorenallensis tradit, creditum esse iuxta
 quorundam opinionem & vulgarem antiquorum & mo-
 dernorum dictum (hæc enim verba eius sunt) Egberti Cæ-
 tiorum regis tempore, Bedam venerabilem studium Gran-
 tecestriæ iuxta Cantebrigiam posuisse, cum per ea tempora Beda.
 apud Cantianos quoque fuisse excitatam Academiam di-
 cere perinde vulgus scriptorum potuit, cum authoribus
 Theodoro natione Græco, sed officio Cantuariensi Archie- Theodorus.
 piscopo (cuius libros græcos adhuc extantes dudum vidi-
 mus) & Adriano Abbate, Cantiana gens Philosophicis,
 Græcis, Latinisq; literis sic effloruerit, ut Insula prius Ty-
 rannorum nutricula, iam familiare domicilium Philoso-
 phia, scientiarumq; liberalium professioni efficeretur, au-
 thoribus venerab. Beda ecclesiast. hist. lib. iij. & Gul. Mal-
 mesb. de gestis Anglorum libro primo. Propter celebritatē
 enim quæ fuit præsentē tanto viro & promouente in de-
 solata dudum ciuitate, proptēq; reuocata studia, Acade-
 miā ab eo conditā esse creditum est. Vt non addā Grantece- Grantecestria
 striæ iuxta Cantebrigia fuisse positā ideo vulgus scriptorū et Cantebrigia
 dixit, quod Grantecestria et Cantebrigia idē fuisse, idem idem.
 vulgus ignorabat. Exercitatā tamen à Beda eam eò proba-
 bilius esse historia dicit, quod Albinus Anglus vir magni Alcuinus Beda
 nominis cognomēto Alcuinus (viti Iacobus Gallus cap. 77. discipulus.
 secunda partis maris historiarū scribit) Bedæ discipulus,
 postea Roma Lutetiā Parisiorū studium trāsulerit, quod
 prius è Græcia Romam est translatum. Et si sunt qui putēt Beda egressus
 (inter quos Oxoniensis est) nec Bedā monasterio unquam monasterium,

egressum esse (quod in homine docto & experiente rarum est, & penè inauditum, maxime in venerabili præsbytero, & haud scio an ullis Benedictinis legibus obligato, nec idcirco Alcuinum eius fuisse Cantebrigiæ discipulum (quod Oxoniensis arguit, etsi alio loco verisimile esse dicat) sed non aliter atque Veronensis ille senex, atque rusticus apud Claudianum (poëtam admiratione dignū, ut Prosper censet in chronicis) semper eadem domo latitasse & prædiolo, semper eodem dolio usum esse, quasi spongiæ vitam egerit Beda, semper eidem affixus loco: aut cochlea, quæ nunquā testā egreditur, nunquam relinquit. Nec venerabilem illū Bedam discipulos habuisse Ribanum, Clementem, et Ioannem Scotum. Quanquam de his atque Alcuino discipulis, non dubitat Baleus suus (quem authorem in omnibus sequitur) in libro Scriptorum Britannicorum sub nominibus Ioannis Mailrossij, Flacci Albini, & Claudij Clementis: nec Rouffus tuus in Sigeberto: nec mare historiarum, 2. partis. cap. 77. nec Antoninus archiepiscopus Florentinus in chronica sua tit. 14. partis 2. cap. 4. paragr. 12. de studio Parisiensi: nec chronicon Germanicum, quod Mutius transtulit, lib. 8. Nec Polydorus Vergilius lib. Angl. historia 5. nec hi quos Polydorus authores est secutus, nec Vincentius in speculo historiali, nec chronicon Metropolis Arlatensis, ut nec de egressu Guliel. Malmesbur. cum dicat vocatum ad Papam Sergium primum Bedam, sed iuerat ne an secus, non constituit. Prior tamen est in egressum. Nam libro primo sic scribit. Ferunt Bedam Romam iuisse.

” Verumtamen quod Roma non fuerit, solide non affirmo.

” Sed eum illuc inuitatum, haud dubiè pronuncio. producens

” Sergij primi epistolam. Et quanquam Beda scribat eodem referente libro primo, se cunctum ex eo (quo datus fuit ad edu-

educationem Benedicto Abbati & Celfrido) vitæ tempus in eiusdem monasterij habitatione peregrisse, tamen non ita crasse intelligendum ut dicat, nunquam se fuisse egressum Monasterium, sed quod aliam habitationem non habuit, aut nouit perpetuam & familiarem, quàm id monasteriũ, ut nec cuius aliam quàm Londinum, etsi non eum semper habet Londinum: aut a tempore quo traditus est Benedicto, omne vitæ tempus in eo transegisse ad annum 19. qui verus eius sensus esse videtur, dispartiens moræ tempora per ætatis annos. Quo magis miror Baleum, ex quo tu hæc suxisti opinionem, ut & alia omnia penè, centur. 2. scribere, nunquam esse egressum Bedam Britannia limites, & ætatem omnem sub vno Abbate in cœnobijs Wirmathensi & Giruiensi exegisse, & ad Gregorium secundum, nō Sergium primum, vocatum fuisse: quæ certè (si bona eius venia dicere liceat) vera non sunt. Quod si Aldelmus ad Sergium primum vocatus inerat, quid ni & Beda ad eundem accersitus idem fecerit? maxime ad grania & magni momenti negotia vocatus, & a summo Pontifice, cui negare quicquam nephas erat, accersitus. Sed inisse Bedam, Beda egressus certum est. In eo enim authore, qui vsque ad Edwardum est insulam. tertium prosecutus est Historiam Rogeri Hovedeni (cuius initium est. Excepta ex dictis viri religiosi, &c. sic lego. Successit Nicolao Papa anno. 1281. Martinus vir natione Turonensis. Hic autem dictus fuit Simon, solennis Legatus in Franciam, sed specialiter Parisius pro sedâda discordia inter scholares. Nam Sathanas seminauerat inter eos quasi schisma, ut quæque natio pro se contenderet, Primum Vniuersitatis ad se pertinere. Veniens autem Legatus, & controuersiam audiens, pro lege promulgauit, esse Anglos primariam illius studij nationem. Nam Beda (ait) su

Angli, prima
natio Parisien-
su studij.

Romam petens, primus omnium scholas Parisius veniens
 tenuit, sacramq; Theologiam ab Euangelio S. Ioannis in-
 choans, dum primus ordinariè legit, omnibus alijs scientijs
 post se aditum pandit. Hæc prosecutor : apud quem Parisi-
 us legis consueto priscis scriptoribus vocabulo, pro Parisi-
 as, seu Parisijs in omnibus casibus, maxime in Nigelli spe-
 culo stultorum, in Alexandro Necanio, lib. 3. & 5. de laude
 diuinæ sapientiæ: in Gul. Bongeuilli opere historico, quod
 vnus omniū inscripsit, & in lib. sex diuisit. Parisius quon-
 dam Paradisus deliciarum, inquit, & vetustis statutis Pa-
 risiensis Academia, in quibus constitutio est vt iureiuran-
 do astringantur, qui determinaturi sunt, ne in alijs studijs
 eum gradum in aliqua facultate recipiant quàm Parisius
 meruerunt obtinere. Sed præstat referre tragædiam quam
 hæc insecuta pax est. Eam Ioānes Parisiensis in historia sua
 anno salutis, 1281. expressit his verbis. Parisius quoq; tunc
 fuit primò dissenties, & post periculosus cōgressus & teme-
 rarij insultus cum armis inter clericos de vniuersitate An-
 glicos & Picardos. Sed Anglici cautiùs agentes, armisq; et
 viribus præpotentes, fractis Picardorum domibus, & qui-
 busdam eorum occisis, ac pluribus vulneratis, ipsos Picar-
 dos extra Parisius fugere coegerunt : totaq; vniuersitate
 perturbata, non redijt natio Picardorum, donec inter eos
 pax postea facta fuit. Communiter autem dicebatur, Picar-
 dos hanc dissentionem & pugnam primitus inceperunt. Hæc
 de tragædia : ob quam & illud constitutum & relatum
 inter vetera Parisiensis Gymnasij statuta est, vt determi-
 naturi iurent, se, si quam insurrectionem futuram noue-
 rint, ei nationi reuelaturos, contra quā insurrectio futura
 est. Verùm de contentionibus satis. De Martino Legato i-
 dem quod prosecutor Onuphrius Veronensis de gestis Pon-
 tificum

tificum affirmans, scribit: Symonem Turonensem (qui po-
 stea Martinus quartus fuit) missum fuisse Legatum Nico-
 lai tertij in Galliam pro arduis ecclesiae Romanae negotijs
 anno 1281. Cuius Symonis legati priuilegium de electione
 rectorum ut retineatur, eiusdem vniuersitatis statuto cau-
 tum est. Quamobrem audiendi non sunt qui putant Bedā
 nunquam exiisse monasterium, inter quos est Tho. Stub- ^{Stublaus.}
 bens seu Stobæus Dominicanus, qui de Archiepiscopis E-
 boracens. scripsit. Quanquam ne is quidem tantopere con-
 tendit Bedam non egressum monasterium, sed quod mare
 nunquam transfretauerit. At is si perlegisset vitam vene-
 rabilis Bedæ antiquam (cuius initium est. Operæ prætiū est
 cognoscere, &c.) illic legisset, Bedam Apostolicam sedem
 adyisse, coram Rom. ecclesia libros suos relegisse & enunci-
 asse, ac dein authoritate Apostolica alijs transcribendos ob-
 tulisse &c. forsan Sergio euocante, ut prius dictum est. Hoc
 enim solenne erat scriptoribus ecclesiasticis eius ætatis, ut
 suas incubrationes Ro. Pont. primū examinandas trade-
 rent. Eā ob causam Rabanus Bedæ discipulus Abbas Ful-
 densis, librum de laude crucis admirabili poemate conscri-
 ptum, Sergio Papæ obtulit: authore Vincentio in speculo
 doctrinali lib. 18. cap. 59. In qua re quod negligentior erat ^{Ioan. Scotus}
 Ioannes Scotus cum Dionisium conuertit in Latinū, Ni-
 colaus primus eum reprehendit in epistola ad Carolū, di-
 cens: iuxta morem nobis mitti, & nostro iudicio debet ap-
 probari, ut Gul. Malmesb. lib. v. de Pont. explicatiū memo-
 rat. Demum, quid aliud quæso te, loquitur illa Bedæ inter-
 pretatio Sibyllæ Vaticanij, literis maiusculis singularibus
 Romæ in Arcu, quem Numa rex Sacro Iano patri posuit,
 conscripti, quā Bedam fuisse Romæ? Vaticanium cum
 interpretatione Latina & ipsa figura arcus Iani graphicè
 de-

depicta, habes ante opera Bedæ in prima facie per Herna-
gium Basileæ 1563. excusa. Huius vaticini, interpretatio-
nis, portæ, & Bedam fuisse Romæ, scribit etiã Radulphus
Remingto de gestis regum Angliæ: Volens enim ostendere
quamobrem Beda dicebatur venerabilis, fuit Roma (in-
quit) porta ferrea in qua hæc litera summam erant scrip-
ta: P.P.P. S.S.S. R.R.R. F F F. quas nemo legere pote-
rat vel intelligere. Postea Beda Romam venienti, & eas-
dem literas inspicienti, dixit quidam Romanus, quid aspi-
cis Anglice hos? cui Beda cõfusionem vestram aspicio. Igi-
tur Beda quod in eisdem literis latebat hoc modo declara-
bat. Pater patriæ perditus est. Sapientia secum sublata est.
Ruet regnum Romæ. Ferro, flamma, fame. Quod autem
audiens & omnis populus Romanus, dignum iudicauerunt
honore, et venerabilem censuerunt appellare. Hactenus sed
variè refertur. Ita cum habeas Bedam iuisse Romam, fuisse
Romæ & egressum esse monasterium, atque etiam Britan-
niæ fines, quid est quod amplius desideres (mi Oxoniensis)
nisi afferas Alcuinum cognomento Diaconum) ut Balens:
leuitam ut se ipse nominat in epistola ad Carolum impera-
torem, cuius initium est:

O rex Augusto clarissime dignus honore,
Et dux & doctor & decus imperij:

Quem alij scriptores vndicunq, doctissimum, alij Græca
& Latina lingua egregiè doctum vocant, non Bedam, pri-
mum professum esse Lutetie bonas literas. Quod si dixeris
confitebor certè humaniores, scientiãsq, liberales, quas &
& Carolum docuit, & alios (maximè Astronomiam qua
valde delectabatur Carolus) authore Sieberto Gemblacensi
&

& Iacobo Gallo, 2. parte maris Historiarum cap. 77. in Cō-
 stantino 7. imperatore 73. in cuius ætate magni fuit nomi-
 nis, de quibus plura apud Iacobum Philippum Bergomen-
 sem in supplemento chronicarum libro x. & in chronica
 Antonini, tit. 14. cap. 4. & paragrapho xij. de studio Pari-
 siensi, & cap. 5. etiam. In chronico mundi christiani Mas-
 sei lib. 14. & anno 791. In Annalibus Ioannis Auentini,
 lib. 4. & in chronico Sigeberti Gemblasensis an. 790. ubi in
 excusis legitur Alcuinū corruptè: in scriptis Alcuinū
 rectè: ut in supplemento chronicarum malè Gallus pro An-
 glus, quemadmodum etiam in chron. chronicarum. Eò te
 ablego, quòd longum esset omnia ascribere, & non sine le-
 gētis tædio, etsi cognitu utilissima. Hoc explicatius ista re-
 fero, additis libris, titulis, paragraphis, atq; annis, ut & a-
 lia omnia apertius, quò intelligas me bona fide & sine dolo Bona fides.
 omnia tecum agere, sub aspectum tuum omnia ponere, &
 de causa Oratoris minime sollicitum, de Antiquitate Can-
 tebrigiensi nihil dubitare. Sed ab Alcuino ad Bedam re-
 deo, quem professum esse bonas literas Cantebriæ, idem Beda Cantebri-
 Baleus in prima æditione lib. scriptorum Britan. quo loco gia fuit, & do-
 de Claudio Clemente, & Io. Mailrossio mentio est, aperte cuit.
 profitetur: in secunda autem non item. Sed quamobrem,
 non video. Si enim persuasum illi fuit Bedam non egressū
 esse monasterium, cur dicit eum docuisse Wermuthi & a-
 libi? Nam illud, alibi, significat alijs in locis docuisse eum
 quàm in Monasterio. Quod si alijs in locis, cur non Can-
 tebrigiæ (ut constans fama est, cui credendum esse preci-
 pit Titus Livius, quoties certæ fidei deroget vetustas) pro-
 ximo Gymnasio, & eo solo per ea tempora, ut paulò post di-
 cemus. Certè recepta ab omnibus opinio est, & fama cele-
 bris, Cantebriæ & fuisse illum & studuisse. Id præter cæ-
 teros,

106 De antiquit. Canteb.

Ioan. Eliensis teros, Ioannes Eliensis episcopus in constitutione quam ipse fecit, & Richardus Pinson impressit, pro festis Diui Chri-
sostomi, Bedæ, & aliorum sua diœcesi celebrandis, refert.
Agens enim de venerabili Beda, sic scribit. Cui, ut fertur,

” nobiscum erat natio communis, & sub hac alma matre V-

” niversitate nostra Canteburgiæ similis educatio: qui ita ce-

Malmesburie” leberrimus fama extitit, sicut inquit Gulielmus, ut in
quæstionibus enodandis indigeret eo sublimitas Romana.

” Hæc ille. Ioannes Herrisonus etiam constanter affirmat
floruisse eum Canteburgiæ. Verba eius hæc sunt. Insuper

Sancti Cante- sancti Dei vniuersitatem Canteburgiæ honorarunt, ut sa-
brigienfes. ctus Doct̃or & venerabilis Beda præbiter: sanctus Sui-
thinus doct̃or Theologiæ: sanctus Ioan. Beuerlaci Archie-
piscopus Eboracensis, & doct̃or Theologiæ temporibus Be-
da: & sanctus Albanus artium Doct̃or, & Angliæ Proto-

Beda domiciliu marty. Hactenus Herrisonus. Sanctum Ioannem Beuerla-
Canteb. censem usum esse cōsuetudine & familiaritate Diuæ Beda
Canteburgiæ, refert quoque qui vitam S. Ioannis scripsit.
Verum non solum Canteburgiæ fuit atq; studuit, sed etiam
docuit Beda, authore Sigeberto Gemblacensi. Albinus (in-
quit) in schola Canteburgiensi post Bedam artes professus
est. Consentunt & Henricus Erfordiensis & Vincentius
in speculo historiali. Id credit & refert quoque Lycosthenes
Rubeaquensis in Theatro vitæ humanæ, etsi tu dissentias.
Ad hæc, extant hodiè Canteburgiæ ades pene angulares, ve-
tustæ quidem illæ & Petreæ, structuræ medio loco inter
vetus sacellum fratrum sancti Ioannis Euangelistæ (quod
iam Collegij sancti Ioannis stabulum est) & templum san-
cti Sepulchri rotundum positæ, quæ ad hunc vsque diem
Beda domiciliu vulgò nominantur. Neq; istud tibi fa-
bulosum videatur. Nam si is qui Dunelmensem hist. scrip-
sit

Beda dom.
Girwe.

sit referat, etiam ætate sua ostensum locum in Girwe, ubi
 de lapide mansiunculam habens Beda, ab omni inquietu-
 dine liber sedere, meditari, legere, dictare, & scribere con-
 suenerat, quid ni & Cantebrigiæ fama propagante ad v-
 sus similes domicilium Beda habuit, quod usq; nomen eius
 retinet? quando perinde testis temporum fama est, atq; hi-
 storia, ubi certæ fidei deroget vetustas, ut paulò antè ex Li-
 uio diximus. Siquidem fama fuit cum adhuc essem puer,
 fuisse regiam Attylburgi, atque etiam Caistoria (quam ho- ^{Attylburgum.}
 die Castræ dicunt) in Norfolcia. Eam fuisse veram, supe- ^{Caistoria.}
 rioribus certè diebus ex peruetusta historia Waldei Nor. ^{Waldus.}
 folcia & Suffolciæ Regis deprehendi: de qua mox latius.
 Hæc eadem domus quæ Cantebrigiæ est, quod Iudæi postea
 inhabitabant, Iudæorū ædes etiā appellatur. Proinde quid
 quisq; dixerit feceritq; expēdendū, & sic quis quisq; fuerit
 et quo quisq; nomine dignus sit, censendū est. Alioqui nes-
 cias Alcuinū sub Beda studuisse, an secus: Cecropem ne cō-
 ditorem, an restauratorem Athenas habuisse: Carthagi-
 nem à Didone, an à Carchedone conditam esse: cum ad hūc
 quidam, quidam ad illam eius originem scriptores refe-
 rant. Appianus Alexandrinus in Libyco scribit, Cartha-
 ginem Phœnices condidisse annis quinquaginta antè Ilj
 captiuitatem: conditoresq; fuisse Xorum & Carchedonem.
 Sicut autem Romani & ipsi Carthaginenses existimant,
 Dido mulier è Tyro profecta, aut ipsi Tirij, ut author est
 Quintus Curtius, libro quarto, de rebus gestis Alexandri.
 Nescias item alioqui, num Edgarus Britannorum rex, ^{Edgari mona-}
 quem Edmerus (cuius sobriam sermonis festiuitatem lau- ^{steria.}
 dat Gul. Malm. lib. de Regibus proæmio secundo) in histo-
 ria nouorum in Anglia, gloriosissimum regem vocat, &
 sanctissimis legibus gubernasse scribit, Monasteria qua-
 O. j. dra-

Deucalion.

Castrū Norwic.
Cairguntinum
& Burghcestre

draginta septem cōstituerit, quod dicit, quinquaginta pol-
licitus in charta quadam sua (quam vidimus) 19. Febru-
arij anno regni sui sexto Westmonasterij scripta: cum Po-
lydorus tamen Vergilius Angl. hist. lib. 6. memoriæ prodi-
dit, eum exclusis sacerdotibus secularibus, quod uxores
haberent, contra decreta patrum, monachos atque mona-
chas, qui canonicè viuerent, in eorum loca & collegia tan-
tū substituisse. Deucalion quoq; Thesaliæ rex, dicitur
humanum genus condidisse, cum tantum ratibus ad se ve-
ctos cōseruarit, cum Amphitrionis Athenarum regis tem-
pore aquarum illuuiēs maiorem Græciæ partem absumpse-
rat. Et Herbertus Norwicensis episcopus Norwicum fun-
dasse, cum Monasterium solū construendum curarit. Fi-
eri enim non potuit, ut eius author esset ciuitatis, cuius e-
rat episcopus. Id tamen lego in fragmento quodam libri
septimi Henr. Huntud. cum in alio nullo (quod sciam) ha-
beatur. Etenim ex historicis nostris cognitum est, Castellū
Norwicense Gurguntium authorem habuisse: à quo Cair-
guntinum principio dicebatur: Ciuitatem autem merci-
monijs & populorum frequentia insignem vicum (Gul.
Mal. in vita Gul. Rufi teste) Norwicum appellatum, ut &
Castrum Cairguthelinum postea, quod a Gurgutio inchoa-
tum, per Guthelinum sit absolutum. Roussus in historia sua
scribit, Guthelinum, urbem Warwici (quæ caput circum-
iacentis patriæ est) condidisse: si non eo in loco Norwici sed
Warwici scribendum fuit. Hanc Warwici urbem Cairleon
appellatā Britannicè tradit, ubi forsan Cairguthelin dicē-
dū potius fuit si a Guthelino fuisset condita. Sensū suū prae-
texuit loquendi breuitate & primarum syllabarum apoco-
pe suo tempore vsitata, Roussus, ut Bes pro Elizabeth &
Isabel: Ger pro Roger: & Gret pro Margaret: Leon pro
Guthel

Guthelin seu (ut ipse scribit) Gutheleon : (viti solent Ger-
mani superiores, qui pro Iohānes, dicunt hannes vel Hans.
pro Nicolaus claus) dicitq; tres Cairleones extitisse, primā
in Sowthwallia (seu Demetia) secundam in consimilibus Lo-
egria & Northwallia (seu Venedocia) quæ nunc Cestria
dicitur, tertiā in Loegria quæ nūc Warwic appellatur. Hæc
eō dico, ut temporum rerūq; ratio habeatur. Non enim
sum nescius tantam esse doctorum virorum potentiam &
virtutem, ut etiam Academies quo loco ante non fuerant ^{Docti quid pos-}
nullo negotio suscitent : multo certè magis quo loco iam ^{sunt constituen-}
anteerant. Quod si cuiquam parum probabile videa- ^{dis Gymnasius.}
tur, cogitet quæ Dubritius Legionensis olim Archiepis- ^{Dubritij Gym-}
copus cum regnaret Arthurus, in ea re gesserit memora- ^{nasium.}
bile. In vetusto enim codice, cui titulus est, de vitis Sancto-
rum Wallensium, in vita sancti Dubritij, ista lego. Creuit
illius (Dubritij) fama cum viriusq; legis nouæ & veteris
peritia per totam Britanniam, ita quod ex omni parte to-
tius Britannia scholares veniebant, non tantum rudes, sed
etiam viri sapientes & doctores ad eum studendi causa
confluebant. In primis sanctus Helianus, Sampson discipu-
lus suus, Vbelinus, Merchiguinus, Elguoredus, Gunuinus,
Longual, Artbodu, Longur, Arguistil, Iunabin, Conbram,
Goruan, Guernabin, Iouan, Elhebarn, Iudnon, Cardocui,
Aidan, Cinuarch, & cum his mille clericos per septem an-
nos continuo in podo (seu pago) Hentlan, super ripā Guy,
in studio literarum diuina sapientia & humana retinuit,
exemplum eis præbens in semetipso religiosa vita, & cha-
ritatis perfecta. Et per aliud spatium in natiuitatis suæ so-
lo, id est Miserbdil, eligens locum vnum in angulo illius ^{Miserbdil.}
Insulae oportunum syluis & piscibus super ripam Guy, cum ^{Guy.}
suis innumerabilibus discipulis mansit, per plures annos

III De antiquit. Canteb.

Mochros.

regendo studium, nomen loco imponens Mochros Britan-
 nicè, id est Porci locus, quòd in somnis admonitus est, ut
 ibi habitaculum & Oratorium fundaret, ubi scropham
 albam cum porcis cubātem reperit. Hactenus vetus codex.

Piscium & sus.

Hoc ne vanum videatur, confirmat Benedictus Claudio-
 cestrensis in vita sancti Dubritij in qua, Guy fluvium Wai-
 am interpretatur, quæ hodie Wic, ut reor appellatur. Vbi
 id obseruo, ut in alijs historicis Britannicis, magnam glo-
 riam mensæ apud Anglos fuisse olim piscem, & apud vul-
 gum & apud principes, ut olim apud Rhodios Æliano te-
 ste: siue ratio loci id suasset, aut negligentia carnis, siue quod
 pisces his, ut & alijs gentibus, erant olim in delicijs: siue
 quod parabilior cibus erat Insularis. Iam nil nisi caro pla-
 cet. Elutius quoque Gymnasium sua doctrina Glatmor-
 gantia excitauit. Nam Merchiaunus, cognomento Vesa-
 nus, ad eum sic effatur, ut in vita eius in libro de vitis sa-
 ctorum Wallensium legi in hæc verba. Magistralis tibi
 cura concessa est à Pontifice. Hoc etiam concedo & confir-
 mo regali cōcessione. Vestrum gymnasium erit venerabile:
 tributarij tibi seruient et omnes indigenæ. Confluent mul-
 ti ex diuersis partibus: erudiantur documentis liberalibus.
 Et paulo post. Confluebant ad illum scholares plurimi, quo-
 rum de numero quatuor isti Samson, Paulinus, Gildas, &
 Dewi, id est David. Studebant sapienter eruditi, aliq, cō-
 plures sicut illi. Talis etiam fuit sanctus Tatheus, ut ex
 eodem libro de vitis sanctorum Wallensium in vita Ta-
 thei legimus. Is enim Guentonia magna frequentia inge-
 nuas artes docuit, hortante Carodoco utrinusq; Guentonia
 rege. Verba hæc sunt. Carodocus rex utriusq; Guentonia,
 ut audiuit famā famosissimi viri & venerabilis (Tathej)
 visitauit honorabilem doctorem, rogans immensis preci-
 bus

Elutii Gymna-
sium.Tathej Gym-
nasium.

Caradocus.

bus ut ad urbem Guentoniensem tenderet, & ilico studiū „
regeret, quia ciues diligebant eius aduentum, qui inter eos „
stabile retineret magisterium. Vir doctissimus rogatus obe- „
diens regali, ac talentum sibi commissum seminare cupiens, „
adiuit proximam cinitatem, & incepit regere studium, cō- „
fluentibus undique scholaribus ad erudiendam scientiam „
septem disciplinarum. Erat olim et Sarisburie studium vt „
ex monumentis eius liquet, in quo orta est magna conten- „
tio inter Simonem Cancellarium, & Gulielmum subdeca- „
num de iurisdictione exercenda in scholasticos in cinitate „
Sarisburiensi studiorum causa commorantes. Etenim eorū „
uterg, ad se iurisdictionem pertinere asserbat. Quæ con- „
trouersia, arbitris in Capitulo Sarisburiensi Dominis Wal- „
tero Decano, Ioanne præcentore, Nicolao thesaurario, Ste- „
phano Brekes, & Henrico Wytesir archidiaconis: Ioanne „
succentore, Gulielmo penitentiario, Hugone della perne, „
Galfrido de Mulburne, Gulielmo de Brimpton Canonicis „
Sarisburiensibus, octauo idus Martij, an. Dom. 1278. & „
an. 6. Edw. 1. communi cancellarij & subdecani consensu „
dirempta & definita fuit in hæc verba: vt Cancellarius, „
ad cuius officiū pertinet scholas regere, inter omnes schola- „
res, cuiuscunq, facultatis existant, studiorum causa in ciui- „
tate ipsa commorantes, qui tanquam scholares certi docto- „
ris, cuius scholas frequentant, recommendationem & te- „
stimonium habeant, de contentionibus ciuilibus & perso- „
nalibus quæ pecuniarium interesse respiciunt, & schola- „
sticis contractibus omnibus, et etiam si laicus aliquem hu- „
iusmodi scholarium in consimilibus causis impetere volue- „
rit, cognoscat & definiat, & presbyteri ciuitatis decreta et „
præcepta eiusdem Cancellarij in his exequi teneantur. De „
alijs vero clericis, & qui extra studiū certi Doctoris scho- „
las

las minimè frequentantes ibidem moram fecerint, omnimodam (ut de scholaribus ipsis, si forsan de lapsu carnis seu delicto alio ibidem commisso quod ad correctionem pertineat & salutem respiciat animarum, vocati fuerint) subdecanus ipse (qui est archidiaconus ciuitatis) iurisdictionem & coercionem habeat. Exceptis tamen vicarijs et clericis maioris ecclesie tam studentibus quàm alijs, in quos Decanus cum capitulo, & non alius præsente Decano, Subdecanus similiter cum capitulo Decano absente, secundum hætenus obtentam ecclesie consuetudinem, omnimodam iurisdictionem & coercionem exercebunt. Ita quod Cancellarius ipse per se nullatenus intronittat de eisdem. Huius studij originis causa aut doctus aliquis, ut in ante commemoratis, fuit, aut amœnitas loci, cuius omnes vicos perluit perennis aqua & ea lymphidissima, aut alicuius Academia aduersitas, quod certe ratione temporum probabilius est, cum non multis ante annis, nempe 1264. discordia regis et Baronum Angliæ (quorum partibus fauebant scholastici) Oxoniense Gymnasium diremit & scholasticos dispulit, Northamptonam scio, sed an Sarisburiam nescio, nisi ex cõiectura temporum & vicinitate annorum. Et ex eo quoque quod Oxoniensis vir in assertione sua dicat, in fenestra vitrea bibliothecæ ecclesie Sarisburiensis imaginem esse, cum inscriptione quæ docet, Ioannem Benerlacensem fuisse primum artium magistrum in vniuersitate Oxoniensi. Ex ea verò studij Oxoniensis dissolutione natum hoc Sarisburiæ studium quæ ob mulierem interfectam (de qua an. Dom. 1209. prius) acciderat, non credo, quòd ea longe ante fuit, quàm hæc discordia euenit. Fuisse quoque sexcentorum scholasticorum studium Thetfordiæ in Norfolkia, accepi quidem, sed non ab historico, qui tamen ex historia

Thetfordia rex
& studium.

via se didicisse dixit. Quod certè probabile est, quòd olim regia fuit ciuitas. Cuius rex cognomento Rond, quòd infestus erat Norfolciæ regi Atlynge, occasionem huic dedit in defensionem suam haud procul construendi urbem, quam à nomine suo Atleburgh (hodie Attylburgh) appellauit. *Atleburgh.* Eam muris fossisq; sepsit, & quatuor portis quatuor turres addidit: ut ex veteri his. Waldei Norfolciæ & Suffolciæ regis scripta, quam Ioannes Bramis Thetfordiensis monachus scripsit, didici, quæ sic incipit. Castor à Iulio Casare rex Norfolciæ constitutus, Castre ciuitatem ædificauit. Tèpore illo Iulio quo Casari, &c. Ex eadem historia intellexi *Cantebrigia reges.* & illud, fuisse per ea tempora Cantebrigiæ regem Knoud. Cui in prælio per Waldenm interempto, successit Rex Florentius Waldei comes: Castre quoq; (Maritimam olim ciuitatem in Fleggi centuria in Norfolcia) regiam fuisse Castoris Norfolciæ regis, à quo conditore Castoria olim dicebatur: etsi iam non præ se ferat tantam maiestatem. Maritimam fuisse olim, ferrei annuli muris affixi (ad quos antiquitus alligabant naues) inditio sunt, hodiè à mari diuisam ad mille quingentos passus, mare aliò recedente. Sed hæc quidem obiter, ex occasione studiorum, ut scias quid possint docti viri. Illa verò de authoribus Gymnasiorum, ex professo: ut intelligas ne censendos quidem Cantebrigien- sis Gymnasij authores Gorboreanum aut Sigebertum, Bedam aut Terricum, Rabbanum aut Clementem, hocue genus alios, quos aut imperitum vulgus, aut parum considerati Scriptores fecerint, sed Cantabrum Hispanum, hominem doctum atq; nobilem, & sempiterna memoria celebrandum.

Quid ergo dicis probabilius esse, si ad Gorboreanum aut Sigebertum authores Gymnasijs origo referatur? Quasi ve-

Probabilius nō
est Gorborean. aut
Sigeber. authores

esse Canteb. A-
cademia.

Balliolense col-
legium.
Aula Penbro-
chiana.

Cadomense
Gymnasium.

ro quotidiano usu notum non sit, atque exemplis plusquā
bismillibus, etiam à primis seculis comprobatum istud sic
in hospite ut in Incola: inter quæ unum Oxoni ante ocu-
los tuos est quotidie positum, Balliolense nimirum collegiū:
& unum Cantebrigie, Penbrochiana Aula. Illud enim
Balliolus rex Scotorum cum istic in Britannia exularet,
hanc Maria de Valentij, Adomari comitis Penbrochiani
uxor, natione Gallica ædificavit. Columbanus quoque Sco-
tus, Lexouiese monasterium in Burgundia condidit, ut
& in Britannia Cæsaromagi (quod hodie Chelmefforde
appellatur) dominicanorum monasterium, & in Helenē-
stowe (quod nunc Elstow dicitur) prope Bedfordiam, cœ-
nobiū monacharū Scotorū reges. Etsi non me fugit quosdā
scribere foundationem eius in Helenæ statione attribui In-
dith Walloni comitis uxori, antequā Gulielmus Norman-
nus regni Angliæ gubernacula totius tenuit. Henricus eti-
am Angliæ rex, eius appellationis quintus, Cadomense
Gymnasium in Normannia extruxit, anno domini. 1418.
Aut quasi cum probabilius esse dicis, probabile esse quod
orator scribit confiteari. Quod si probabile, quid refra-
garis? quid Leo fremis? Si quod hoc probabilius, illud
non esse probabile sentis, contra verborum naturam (id
quod apertis verbis cōfiteris, cum eius rei authores non re-
ctè sentire, & toto errare cœlo asseris) dissidentia dicis &
discordia, nec tibi ipsi constas: quodq; te probaturum mani-
festis rationibus scribis, non probas, sed suspicionibus &
probabilitatibus nescio quibus coniecturalibus sequeris, ijs
quæ vulgi rumoribus agitantur confidis, & quæ animo nō
cernis, κατὰ μῦθον exploras, atq; ita probaturum te antiqui-
orem Oxoniensem Academiam Cantebrigiensē existimas,
quod tum efficies tamen cum mula pepererit, id quod anno
magno

magno Platonis erit. Nam video Bernardum non vidisse
 omnia, nec totius antiquitatis memoriam replicasse atq. ex-
 cussisse: quod certè inoffenso animo dico, & sine reprehensionem
 tua. Verùm satis esse forsitan putas tibi tanquam alteri
 Pythagoræ fidem adhiberi, quod ipse dixeris: quasi scires
 atq. scriberes ex virginis ore Dianæ. Sed hoc optandū qui-
 dem potius quàm expectandum tibi est, qui nec satis proba-
 bilia ipse adducis, nec alijs fidem adhibes, id quod in hoc
 prodixit quod scribis. Sed demus maximam scriptorum par-
 tem illi suffragari, quo nihil est à veritate alienius, nemo
 tamē nisi admodū credulus, rebus vsque adeò incredibili-
 bus fidē esset habiturus. Et rursum alio in loco. Nō referre
 tua quàm multis premariis testibus, dūmodo ipsa veritas à
 te steterit. Quā tamē à te stare non probas, nec dūmodo tuū
 ab omni cōditione eximis. Quasi verò id solū Iouis suffra-
 giū, id ex Iouis tabulis petitū sit, quod ipse asseris: id sanctū
 quod tu vis, ut veteri proverbio dicitur: id solum in pris-
 cis rebus verum esset, quod tibi soli, non quod antiquitati
 verum esse videatur: cum tamen in tāta antiquitate quid
 dicas, quid ne sentias citra vetustatis auctoritatem non
 omnino habeas. Sunt gravissimi scriptores, qui antiquita-
 tis tantam esse auctoritatē censēt, ut de ea inquirere, scelus
 esse pronunciēt: nihil tamē probabile tuo iudicio est, nisi q̃
 recens sit, & tuæ memoriæ proximum: (ut nec Apioni fu-
 it, contra quem p̃ antiquitate Iudæorū scripsit Flavius Io-
 sephus) nihil certum quod ipse nō videris: alter planē Di-
 dimus, qui non antè credidit, quàm prætentasset digito: aut
 alteri illi dissimilis mulieri apud Plautum in *Asinaria*,
 quæ prædicabat sibi oculatas esse manus, atque id demum
 credere quod videret. Sed beati qui crediderunt & nō vi-
 derunt. Quanquam ne sic quidem hic tecum actum cupio.

Antiquitatē
credendum.

Lactantius.

Volo enim ut videas atque ratione & argumento intelligas, potius quam credas. Alioqui quæ veneranda antiquitas prodidit, fabulæ erunt apud te (mi Oxoniensis) vanitates ac mendacia habebuntur, apud quæ pluris est (ut videtur) tua vnius opinio, quam mille oculati testes, qui aut ea scribunt quæ ipsi viderint, aut ex alijs referunt quæ ipsis suis oculis hauriebant. Dabis veniam spero si teneras auriculis mordaci radam vero, quod titillet tamen magis quam vulneret. Libet enim vera magis quam iucunda loqui in præsentia, nec nigrum in candida vertere: sine tamē stomacho, ut admoneam non ledam. Si antiquitati in istis non credis, minus certè credes in illis: Deum apparuisse Annibali, quem admirabilem ducē describit Titus Livius: Aut ingenuum infantem semestrem in foro olitorio triumphum clamasse: Aut Cyrum expositum aluisse canē: aut Romulū & Remum lupam: aut Habidē cervam: Aut bouem sua sponte in tertiam contignationem ascendisse: Aut in agro Piceno lapidibus, aut in Anglia & Vecti insula sanguine & ranis, aut in Hasbanio annona & pisciculis pluuisse quod historia Francorum, lib. 2. refert in Ottone tertio, & an. Dom. 988, aut coruum de stilo descendisse comprehensum extremam vestem M. Ciceronis, ut admoneret imminentis iam Antonij: aut Mida puerō dormienti, formicas in os grana tritici congesse: aut Platoni parvulo in cunis quiescenti, labellis mel apes inseruisse: aut anno gratiæ 1014. ingentem nubem in Flandria subito de cælo cecidisse, & multa hominum millia obruisse, sic ut in ea sint submersi: aut Iulium Cæsarem eodem tempore quatuor epistolas dictitasse: aut Tyberium Cæsarem clarius tenebris quam luce vidisse: aut risisse puerum natali die, cum latitiæ sensus nulli sit concessus ante quadragesimum diem, ut scribit

Rara, sed non
incredibilia.

De Habide le-
ge Iustinū, lib.

44. & de lupa
eundem. lib. 43.

scribit C. Plinius & Iu. Solinus: aut Sernij, Tullij, & Ascanij pueri caput in cunis arsisse: aut nobilem Hollandam, eius loci comitis uxorem, tot liberos uno partu enixā, quot sunt anni dies: aut onem leonem peperisse: aut elephantem latinas literas scripsisse, quod se vidisse Aelianus scribit: aut Aristomenem Missenium cor pilosum habuisse, & trecentos Lacedemonas interfecisse: aut Theagenem athletā Thasium, & Milonem Crotoniatam, bouem integrum singulos eodem die comedisse: aut unum Alexandrum aduersus aliquot hostium millia in Vrbe Sicambrorum Cori præliatum esse, belli impetum diu solum sustinuisse, & tandem hostes cecidisse & fugasse: haud scio an protectum scuto Atlantidis apud Horlandum furiosum, quo contectus non potuit vulnerari: an defensum septemplici clypeo Aiakis: an tutum ab omni vulnere nisi in planta pedis, ut Achilles, si postulaueris: aut Diuum Aurelianum imperatorem nongentos quinquaginta pluribus diebus interfecisse, referente Vopisco ex Theoclio Cesareorum temporū scriptorē: aut Arthurum uno impetu solum, 840. occidisse, referente Nennio antiquiss. scriptore: aut Corinaum Troianum Tyrrhenos gigantes fugasse, cum ipse tamen Gigas nō esset, & eos ternos quaternosq. solum fudisse, nostrūque Goemagot (quem Gogmagogum nostri vocant) in humeris sublatum, è scopulis præcipitasse: aut in Britannia reperta esse Gigantis ossa, an: 1170. cuius longitudo 30. pedū erat, authore Christ. Mass. in chro. mundi lib. xiiij. aut exercitum Simiarum in posteriores pedes erectum, fustulis

Exercitus Si-
miarum.

virgultorum in humeris armatum, è syluis ordine militari ad speciem imitationemq. præliantium hominum, ex acie haud procul cōstituta ordine discedentiū, egressum esse, cū tamē naturaliter humanos actus per lusum imitentur:

P. ij.

quod

118 De antiquit. Canteb.

quod sit persimilis turpissima bestia nobis: aut tantū prælium inter passerēs, an. dom. 1365. commissum in Britānia, ut magna corporum strages ubiq; superesset: aut passerculum accipitrem fugientem, in Zenocratis Chalcedonijs sinū serecepisse: aut in Niba gallos nunquam cecinisse: aut ingentem lapidem de cælo cecidisse, quod in chron. abbatis Vrspersensis lego, aut Sturcuterum Gigantem animo et viribus cæteris præstantem, trium hominum continuatas impluisse atates, ut Saxo Grammat. & Albertus Crantzius in hist. Danica lib. 1. cap. 35. & hist. Suetiæ lib. 2. cap. 22. memorant: aut hoc genus alia fuisse aut incidisse: cum tamen grauissimos authores Titum Liuium, Plinium, Iustinum, Florum, Ælianum, Valerium Maximum, Ciceronem, Laertium, historicos Hollandos atque etiam nostros illustrumq; ducum fidem ista habeant. Maximè verò numerosus fœtus, de quo quis magis forsā dubitauerit. Non solum enim hist. Hollandica, sed & Erasmus Roterod. et Io. Lodouicus viues eius meminerunt, & præter cæteros Lodouicus Guicciardinus in descriptione inferioris Germaniæ intra complexum hist. Hollandiæ, particulatim docēs fœtus matrem, cognationem, nobilitatem, sexum, locum, tempus, baptismum, susceptores, episcopum baptisantē, nomina, obitum, & epitaphium, atque omnium primum euentus causam. Christianus Massæus in chronico mundi, lib. 17. addit annum 1313. & peluim in qua susceperunt baptismum, & fœtus numerum 363. ne quis rem vanam esse putet. Ego vlmis (cum in Italiam profisciscerer per Germaniam) bonos in Pergamis, seu in tertia contignatione altos memini: & equum ad summam turrē campanarū S. Marci Venetijs, quamuis altam ascendisse, à fide dignis accepi. Nec mirū, cum ita leni latōq; ascensu formetur gradus,

Partus numerosus.

dus, ut vel bos ascendere posset, aut aliud ad scandendum in-
 eptissimum animal. Ista inquā, hocq̃ genus alia (inter qua
 sunt illa A. Gellij, lib. 9. cap. 4.) minus istis credes, si de *Antiquitas Cā-*
 antiquitatis Cantabrigiensis veritate minus illis fidem ad- *tebrigiensis*
 hibes. Concipis tu quidem apud te nescio quam aliam veri- *credibilis.*
 tatem, quam nemo præter te in tanta luce videt: quam ne-
 mo potest oculis assequi, nisi tam Lynceus, ut ea quoque per
 altissimas tenebras videat, quæ nusquam sunt, & spectra
 tãquam pueri in nubibus cernens, verasq̃ imagines errore
 mētis iudicans, ut solent qui umbras tantũ rerum in specu
 Platonico contēplentur: aliquādo tuo more ludis, aliquādo
 velut acer et indomitus hostis, granibus verbis & magno
 fastu (quæ parũ decet doctũ virũ) cōtendis, cū bonis iustisq̃
 rationibus certè nequis. Nam & portētoſæ vanitatis, gra- *Oxonienſis com-*
 vis impudētia, vicioſæ cæcitat̃is, & prodigioſæ *Μυθολογίας* *uicia.*
 ſæpiſſimè homines arguis, id rixoſius et parum candidè mi
 Oxoniensis, quaſi tibi hoc liceret iure militari, & miris
 sermonis delicijs (quæ tua sunt verborum lenocinia &
 blanda eloquentia) mendaciorum copias, fabuloſa nugo-
 num commenta, ementitas teſtium multitudines, portenta
 mendaciorum, et hoc genus alia conuiciorum plaustra sub-
 inde ſcriptoribus obijcis os infrene, (idque nudo capite ut
 dici ſolet, vr̃s ſine torre Theon alter) quos ſeculum prius
 honorarit: *ὅς τε μωμῶσεται τις μᾶλλον ἢ μωμῶσεται*, uti nobi-
 lis piētor Apollodorus ſolebat dicere: in tractatione aſtu-
 tus, in oratione crudelis, ſic ut antequam maēt̃as, etiam ex-
 cories: ut Apollo Marſyam, & Aſtiages Bartholomæũ, quo
 vel Siculi nō inuenere Tyranni maius tormentum. Sænior
 eſ trīſti Buſiride, ſænior illo qui falſum lento torruit igne
 bouem, crudelior quàm Theromedo, quàm crudus Atreus,
 ut non eſt aliud grauius malum quàm Cæcilie: conſilium
 ſecutus

*Aulicorum
mores.*

secutus (credo) Aulicorum qui rarò profici ad inuidiam reprimendam censent obsequio, ut author est Io. Sarisb. in Prologo Metalogici. Nam obsequendi mos (ut inquit) nota abiectiōis inuritur: innocentia, impotentia videtur esse professio: taciturnus, criminatur indoctus. Sic ut si rixa non est, vix est ut liuor non sit in Curia. Sed hac de Curialibus nugis scribit Sarisburiensis: nos de musis contendimus, quos alij mores decent (ò Oxoniensis) disparia studia. Ita cum rebus vincere nequis, verbis usurpas libertatem muliebri more, imo verò ultra mulierem, aut etiam Hyperbolum, ut est in prouerbio, immemor te virum esse, ut de comatis Anglis ætate Henrici primi, Gul. Malmesb. in historia nouella scribit, qui obliti se viros esse, promisso capillo muliebrem sexum ementiti sunt: quasi è Massilia venissent, aut Lentiscum manderent, iuxta prouerbium. Quod si omnino velles cedere, vestes tantum caderes, ut Artaxerxes cognomento Longimanus faciebat, qui tamen erat mitis in disciplina militari, ut cum duces deliquisset, ac flagris cædi eorum corpora solebant & caput velli, is detractas vestes & Tiaram cadebat tantum, corporibus parcens. Sed hæc, tua est Rhetorica, hæc conuitia & maledicta orationis tuæ ornamenta putas, cum forsan legeris apud oratores sermonem ieiunum & ingratum esse, qui neque vim persuadendi, neque subtilitatem argumentandi, neque ullam prorsus acerbicatem ad conuincendum habere videatur, & apud Quintilianum inter præcepta Rhetorices, ut nostra quàm commodissimè referamus, additis confirmationibus, & si quid est quod mitiget, quod extenuet, quod alioqui causam adiuuet. Contrà, quæ sunt aduersarij, ea his omnibus destituta recitemus, idque verbis quàm fieri potest odiosissimis. At si hæc sit Rhetorica acerbum

Quintilianus.

bum esse nimis, maledictis lacescere grauius, rudis certè & plebeia est rhetorica. Ego malim (si tu essem ò Oxoniensis) peccare in istam rhetoricam (quanquam non peccat in artem qui nimis non est) quàm in candorem, in artis eius præcepta quàm in modestiam. Nam etsi ista tibi thura spirent, non tamen alijs. Solutum hoc scribendi genus nemo laudat: liberum omnes, ἀλλ' οὐ προτις ἱπποκλείδῃ. Quo minus miror eam rem non venisse tibi in mentem in istis alijsq; hoc genus locis, ut in illo de his qui ab Oxoniensi ad Cantabrigiensem Academiam (ut ais) commigrarunt. In quo cum nullus sit quem proferas præter Rydleium & Crayfordum, qui melioris fortunæ gratia Catebrigiā sponte venerant, & non in Academia ornamenta asciti sunt, ut tu non rectè dicis (quorum Crayfordus melior ne gladiator an procancellarius fuerit dubito, præcidit enim manum Pyndaro, & socium humeris comprehensum eiecit regentium domo, ipse prius Reginali collegio eiectus merito: usque adeo excelluit literarum gloria apostolus ille) probitate morum simulata, rem silentio præteris. Dicis enim te id commonstrare posse, si in his cōtentiosior esse velles quæ inanem potius iactantiam resipiunt, quàm grauitatem & modestiam, qualem deceat bonarum literarum professores, ostendunt. Eos tamen si scisses, haud dubiè non sic transiisses. Atque ita flores quidem, sed non fructificas ut solet arbor sterilis: sonas, sed ut inanes cupæ, τελευτικὸν ἢ χόρα: sine bile loquor. Sed video γὰρ ὅτι καὶ λευκάρον οὐ ταυτὸν, ut est in prouerbio: nec cum scripto conuenire scribam. Video Athenienses scribere quid faciendum sit, caterum Lacedæmonas facere. Etenim melius honesta probamus quàm sequimur. At

Quid didicisse viam prodest qua pergere nobis?

Q. i.

Tur.

Contra Veteres
non contendendum.

Turpior ignaro factus es ipse sciens.

Id te sciuisse oportuit, antiquis deberi venerationem, ἐν δ' ἀνδράσι προτέροις ἐπιστόν, neq, cum maioribus concertandum. Hoc enim Homerus admonet, quo modo & Galenus lib. de ratione victus Hipp. in morbis acutis quē nos vertimus. Neque enim magni aut ingenij aut eruditionis virum esse censet, quisquis contra veteres ansus est dicere. Sed mitto tua indecentia iurgia, inurbana vocabula, & redeo ad argumenta. Nam etsi grauatim ista obseruo in te, & neque modum neque consilium ullum in verbis tuis animaduerto, quod non lubenter refero, mi Oxoniensis, non committam tamen ut quam maledicendo voluptatem cepisti, eam male audiendo amittas: ne teda stridula faciat lachrymosum fumum. Siquidem mihi ratio habenda est, non quid affectus tuus debeat audire, sed quid Iudicij ratio honestē dicere, nec dentem dente rōdere. Non enim contendendi partes suscipio, sed admonendi. Scio enim conuitium conuitio regerere, esse lutum luto purgare: irāmque ac inuidiam, pessimos consultores esse. Quapropter volo ἐλμυροῦς λόγους γλυκίσιν ἀποκλύσασθαι νάμασι, ut Cynulcus apud Athenæum dixit, & salsa verba dulci aqua abluere (etsi nulla medicamenta sunt tam salutaria, quā quæ faciunt dolorem ut ait Cicero, nec quicquam tam facit ductile candens ferrum, quā malleum, ut ait prouerbum) mollioribusq, quo modo possum verbis fraudes tamen detegere, & veritatem denudare, ne fucatis ornamentis contecta, specie sua non compareat, atque ita multos & incāutos oratio tua circūueniat: quæ similima σχίας est, πρὸς ἀλήθειαν ἀμύλλωμώας, αἱ τὸν μωρὸν τύπον ἔχουσι, ἡ δὲ στεργείας ἐστὶν ῥηνται: uti Theodoretus περὶ τρωποίας lib. 3. de hoc adūbrationibus contra veritatem habitis solebat dicere. Tu

inte-

interim me consultore, reuocato gradum. Non enim qui semel verecundia fines leuiter transierit, cum bene & gnauiter oportet esse impudentem, sed quotidie ad æquitatem & rerum naturam delabi potius. Neque enim indulgendum tibi ipsi omnia: neque ita medendum malis ut exasperes: nec labor sit in damno, sicuti fecisset S. Remigius cum cemento & aqua mistis curauit febrem, nisi sanctitas optimi viri conuertisset in melius: authore. G. de Barri Archidiacono S. David in historia rerum gestarum. S. Remigij primi Lincolnensis episcopi. Ego verò sic feram ista, ut si naui essent, & mihi cum Nasone persuadebo faciem eos commendare tuam & decoram facere. Politianus epistola 4. lib. epistolarum 1.

Sed inquis, neque Monemutensis, neque historia regia faciunt mentionem Cantabri. Respondeo, nec Ranulphus Cestrensis, nec Ingulphus Croilandensis, nec Giraldus Cambrensis, nec historia Brutus, faciunt mentionem Bartholomei: quem rectius Partholomum ex Gilda de gestis Britonum, & ex Florilego ubi de Gabio & Porcena scribit, aut Partholinum ex alijs, diceres. Etsi animaduertam tibi magis placere Bartholomeum, inusitatum priscis Hispanis vocabulum, quod Partholomeum apud Monemutensem vertis in Bartholomeum, cum in Partholomum vertendum fuit, cuius Monemutensis sensum tu quidem explicas, sed verba non refers. Imo neque Huntudonensis, quamuis homo diligens: neque historia S. Albani in vita Aluredi, faciunt mentionem Oxoniensis schola. Historiam S. Alb. dico, non illam quæ supplementum est Ranulphi, à Monacho quodam S. Albani conscriptum, & sic incipit: Rex Edwardus fecit tres comites &c. sed alteram. Sed nec Matthæus Florilegus eius meminit, licet hoc confidentius quam

Non quod mentio non est Cantabri, non fuit Cantaber.

Partholomus.

verius asseris. In omni enim vita Aluredi ne verbum quidem Oxoniensis Academia est, Exoniam (in quibusdam Oxonium) ab Aluredo obsessam, ibidem lego: de scholis Oxoniensibus ab eo institutis, nihil lego. Imo verò neque apud Ioannem Capgraviū in vita sancti Neoti, in eo libro quem de sanctis Angliæ scripsit, ubi tamen de schola Anglorum Romæ utrobique plura. Non erat ergo Oxoniensis Academia? aut non erat Cantaber? Dioscorides non meminit huius aut illius herbæ: non est ergo? Gildas atque Beda non fecerunt mentionem Arthuri, ut arguit Guilielmus Parvus, autore Baleo in Io. Graio: non fuit igitur Arthurus? Neque controuersia est, Partholomus ne fundauerat Catebrigiam an non, (in qua re magnopere tu laboras tamen) sed an Cantaber. Nam Partholomum in Hibernia se continuisse ut gentis suæ ^{monarchæ} certum est. Nec consequi, Cantabrum non extitisse authorem Catebrigienſis scholæ, quòd incertus author apud Polydorum, aut Monemutensis libro primo, non Cantabri sed Partholomi regis faciunt mentionem, quem natione Cantabrum fuisse scribunt, cū is Partholomus primus suæ gentis Dux seu Rex erat, cuius solo nomine omnia geri dicebantur, etsi alios duces sibi associatos habuit. De bellis enim à Romanis contra Britannos, & inter Cæsarem & Pompeium gestis, omnia dicuntur gessisse Cæsar, Cassiuellaunus, & Pompeius, in suo quisque prælio: quamvis auxiliarij Duces essent Comius Atrebas, & T. Labienus, contra Britannos. Item in Troiano bello omnia egisse Agamēnon atque Priamus, etsi alios Duces nobiles, Hectorem & Achillem duo fulmina belli (de quibus ne verbum quidem apud summarios istos historicos) militiæ socios istud bellum habuit. Arthurus demum noster Dux bellorum, contra Saxonas duode-

cies

Partholomus
suorum Monar-
cha.

cies pugnas se legitur apud antiquis gentis nostrae scriptorem Nennium cap. 62. cum tamen ceteros Britanniae reges auxilios habuit. Etenim qui summas rerum scribunt, historicae fidei satisfaciunt, si primum Ducem omis- sis ceteris nominauerint. Imo vero saepissime utramque omittunt, ut Giraldus Cambrensis libro de Topographia Hiberniae distinctione tertia, qui cum hanc historiam re- ferat, neutrum Ducem nominat. Sed istos Scriptores, non Historicos, sed Chronicos ex Geruasii Dorobernensis sen- tentia dicerem. Nam ut is ante Prologum historiae suae tra- dit se & alios ante se chronicos annos incepisse à natiuitate Domini, voluisse autem se ab annunciatione dominica, sed non potuisse absque falsitatis fuco propositum suum ad effectum perducere, sic in Prologo suo refert historicum, fusius & elegantius scribere: Chronicum, simplicius atq- brenius: atque ita inter chronicum & historicum inter- stinguere, ut Radulphus de Diceto, Londinensis olim Ec- clesiae Decanus, ex A. Gellii (quæ scriba coniunctim inter Agellium nominant & Agillium) lib. v. inter Historiam & Annales. Etenim cum utrumque rerum gestarum sit narratio, tamen earum proprie rerum est historia, quibus gerendis interfuit is qui narrat: Annales verò, cum res gestae plurium annorum, obseruato cuiusque anni ordine, deinceps componuntur. Sed hæc obiter. Redeo ad institutū, Cantabrum in Britanniam venisse, etsi Monemutensis & historia regia subticuerint.

Verum tu cum in istis omnibus argumentis nullā spem certam atque firmam esse tibi positam videas futura vic- toria, tum propter alia, tum propter aetatem Sigeberti, qui multis annis antecessit Aluredum Conditorem vestrum, Oxoniensem pedem refers ab ætate Principum, ad Academia appella-

Annus Ende in-
cipiendus Chro-
nicis.

Differentia in-
ter Chronicum
& Historicum.
Historiam &
Annales.

Cantabrigiensis
schola fuit A-
cademia ante
Oxoniensem.

tionem: sic ut licet ætate Sigeberti vincere Academia Cantebrigensis poterit, non tamen Academia ratione & appellatione, sed scholæ poterit. Nam Matthæum Florilegum Westmonasteriensem Monachum, historiam regiam (quam glorioso nomine insignis, cum non regio, quod minime tanti mensuram nominis implet, sed monachico, ut ita dicam, potius appellares) & omnium primum Bedæ Anglosaxonice historiæ libro. iij. cap. xvij. referre dicis, Sigebertum scholas literarum per loca instituisse. scholas literarum in regno suo ordinasse: & scholam in qua pueri erudirentur Cantuariorum more instituisse. Itaq, quam Cantebrixiæ fundauerat Sigebertus scholam, Grammaticalem fuisse scribis, qualis est Etonæ aut Wintoniæ, non Academia variarum artium, qualis vestra iam est, & fuisse ab initio asseris ab Aluredi tempore. Sed de grege non ausis quicquam deponere mecum, ita esse mi Oxoniensis. Ideo quæ non posuisti ne tollas o bone. Remum ducat qui didicit. Etenim quod ex Beda refers, ut non hist. Anglosax. lib. iij. cap. xvij. sed eccl. hist. gentis Angl. lib. iij. cap. xvij. lego, ita non ex Beda sed ex Lelando, ut soles omnia, hoc est, non ex fonte, sed ex rinulo: non tua, sed aliena fide, ut pace tua dicam, te hæc referre video. At cum nec Beda, nec Flores historiæ, nec hist. S. Edmundi, quam regiā vocas, qui unicum Bedam authorem sequuntur, ut ex eorum verbis scire licet, has scholas fuisse Cantebrixiæ à Sigeberto nominatim positas contestentur, ut nec Guliel. Malmesb. libro de gestis regum Angliæ primo, nec de Pontificibus in Felice, qui ex istorum scriptorum verbis iam relatis Oxonienses cum Cantebrixiensibus ætate possunt conferri? qui ne sciri poterit ex istis dico verbis, schola ne antiquior sit quæ Oxoniæ est, an quod hodie Cantebrigia est

Gym-

Sigebertus non
fundavit Aca-
demiæm Cante-
brigensem.

Sigebertus non
posuit scholas
nominatim Cā-
tebrigia

Gymnasium? quæ Grammaticalis schola ne istud, an generale studium fuerit? In quo cum tu adhuc dubius, obiectioni tuæ respondeas, Bedam non expressè (ut ingenuè dicas) scholæ Grantanæ meminisse, miror quid in mentem venerat, ut ex præcedentibus colligas, Bedam apertè confirmasse pedagogiū fuisse quod à Sigeberto institutum est.

Quod cum tu Cantebrigiæ ut materiæ subiectæ accommodas, eodem ore & spiritu apertè & non expressè (quæ inter se non mediocriter pugnant) significari pedagogium hand consideratè astruis. Imo verò quod inconsideratius est (ne

quid gravius dicam) ausus es historiarum vulgarium hoc. *Fallacia aliena*
authoritate
confecta.
 mo censor, in alienas historias nugamenta tua infulcire, ita si liceret dicere, & Grammaticalem scholam nominatim Cantebrigiæ Sigebertum posuisse scribere, atque falsarum rerum novus author haberi. Quod quanta fide historica abs te factum sit, & quanta iniuria eius historię authoris, ipse expende. Certe satius multo fuisset, si functioni tuæ attentior esses tollendū mendis, quæ ut aiunt te fugerunt multa, quàm novis apponendis, ut ne tua

Det veniam corvis, vexet censura columbas.

Sed Polydorum, Lelandum, & Baleum non postremæ notæ homines sic colligere ais, & non aliundè quàm ex hoc Bedæ loco. At certe Rossus tuus in Sigeberto non ita colligit, & tamen Bedæ verba refert. Sed ex quibus verbis obsecro te ista colligunt? cedo. Ego certè non video, nec ipse tu, nec alius quivis quantumvis doctus atq; diligens videre ex istis poterit, etiam si Lynceus esset, aut eo etiam perspicatior. Ex alijs scriptoribus forsan, aut ex eisdem alijs in locis id scire possunt quod colligunt, sed non ex istis. Quod si ex alijs, authores notassent, loca designassent, quò certiore rei fidem facerent. Quod cum nequeant, eo loco se inuenisse ex-

Q. iij.

istimo,

Drusilla.

istimo, ubi cerui cornua deponunt: aut ab illo accepisse, qui Drusillam in cœlum euntem viderit. At si nō ex alijs, frustra tam multa verba facis, atq; argumēta tēxis in Grammaticalem scholam sublati fundamentis: nisi si quid Apollo cecinit, aut Vulcanus vaticinatus est. Iam verò societatis ratione magis consentire videntur isti in collectione, quā virtute sensus ex verbis eliciti: sicuti venatici solēt in venatione. Hi enim cum sui generis aliorum de praeda etiam nihil sentientium voces audiant, ipsi tamen minus sentientes, accurrunt & acclamant. Cum quibus hominibus si tu cōspiras, eadēq; sentis, summa tua culpa est quod diligentius non expendis: si non sentis, culpa nonnulla est, quod cæcis suspitionibus lectorem remoraris, quod ad alieni sensus coniecturam, nō ad tuum iudicium scribis, quod certe parum consyderati hominis est, otio suo ad aliorum negotia abutentis. Etenim ex Ioanne Lydgato certō constat isto in loco de Cantebrigia Bedam sensisse minimē: alio autem in quo de Cātibro authore historica fide expressē scripserit, (de quo alibi fusius diximus) certē vel maximē. Itaque nihil ad fides ista, ut dici solet, cum nihil aliud quā bullatæ nuga sint, nec os inest illis. οὐ γὰρ ἡ ἀπ' ἀγορεύειν ὡς, ut est apud Pausaniam. Non enim ea plaga vehemētia atque pondus inest, quæ aratori pugili (mi fili) inerat, cum pugno mallei vice vomerem in aratro firmavit. Quod ex eo faciliē intelliges, quod Lelandus in comment. in Cyg. cantionem scribat, si nihil certius de origine Grātanae scholæ legisse, quā quod ex Beda & alijs de Sigeberto rege colligunt. Qua in re sanē non tollit antiquam originem, sed cognitionem suam ampliorem: nec ponit eius originis certam aliorum scientiam, sed coniecturalem collectionē. Non enim apertē hoc à Beda scribi dicit, sed rectē latē-

Lelandus de
schola Sigeberti

latenterq; posse colligi. Quod cum Lelandus ipse non ob-
 scurè dicat; quid te mouit ut scribas, Lelandum clarè ex
 veterum monumentis docuisse, Sigebertum Cantebri-
 gien-
 sis Academia fuisse conditorem? Cuius si profiteatur se nō
 legisse alium authorem quàm Sigebertum, non erat ergo a-
 lius? Quasi verò is legisset omnia, & solus omnia, aut alijs
 non esset ea librorum copia, aut par studium & diligentia
 qua illi fuerit. Qui si alium eius authorem non legerit, ni-
 bil legit. Etenim vides quid tam multi scriptores vetusti
 & recentes de authore et antiquitate Cantabr. Acade. scri-
 bant, quos his ipsis nostris oculis vidimus, nostris manibus
 contrectauimus & euoluimus. Proinde si consensus scrip-
 torum Sigeberto tribuat gloriam Gymnasij instituti (ut
 Lelandus ait) certè recentium consensus est, quorum mul-
 tudo aut unus Polydorus est, aut qui unum Polydorum
 sequuntur, qui inter eos est vetustissimus. Horum authori-
 tates si lubenter audis cum Beda consensisse, cur non etiam
 equo animo audis, eos à Sigeberto positam Academiam &
 non scholam Grammaticalem memoria prodidisse, in fa-
 vorabilibus admittens, in aduersis excludens, quod parum
 equi animi est, mi Oxoniensis. Illud certè dicam, si primus
 author fuisset Sigebertus, silentio non præterissent Cante-
 brigienses commentarij, ut tuo more argumenter. Qui li-
 cèt author non fuerit, singularis tamen patronus & resti-
 tutor esse potuit, quales semper Canteburgia habuit, et Deo
 propitio habitura semper est, & habes quoque hodie (gra-
 tie Superis) multos. Habet enim (ut ex multis paucos re-
 feram) lucens ille & pulcherrimus orbis literarum et vir-
 tutum Canteburgia, præter ceteros, tres summos & prima-
 rios viros, tanquam tres stellas radiantes, de quibus mul-

Patroni & A-
lumni Cante-
brig. Academ.

tum sanè gloriatur, & iure gloriari potest: Reuerendissi-
mum Matthæum Cantuariensem Archiepiscopum, & io-
tius Angliæ Primatem: D. Nicolaum Bacon equestris or-
dinis virum, summi Cancellarij Angliæ locum tenentem,
& Magni Sigilli custodè: & Galiel. Cecilium equitem au-
ratū, summū Angliæ Thesaurariū, regiæ maiestati à consi-
lijs, atque Cantebrigienfis Academia Cancellarium sum-
mum. Qui ut eodem tempore Cantebrigiz omnes studue-
runt, studijsq; floruerunt maximè, ita in administranda
rep. sub clementiss. nostra Principe ELIZABETH, eodè
tempore omnes grauitè sanè & sapienter præsumt, omni-
busq; modis prodesse musis student. Verū Sigebertum nō
extitisse fundatorem Cantebrigienfis Gymnasi, & ante e-
um id fuisse Academiam, satis.

Schola numerus
non tollit Aca-
demia appella-
tionem.

Venio ad numeros tuos. Etenim relicta hac tua ratione,
penè dixi friuola & inani, omniq; re destituta, ad nominū
numeros confugiendum tibi fuit: à calcaria (ut aiunt) ad
carbonariam. Nam scholam non scholas Bedam dixisse
annotas. Vnde paedagogium non vniuersitatem fuisse colli-
gis. At ea res si tantopere facit in rem tuam (libet enim ra-
tiones tuas nulla cogente necessitate subtractis iam ante
fundamentis examinare) pro antiquitate Cantebrigienfi
stabunt etiam ipsissimi tui scriptores, Florilegus & histo-
ria regia, qui vel te referente, scholas in plurali habet. Al-
ter enim dicit, scholas literarum per loca instituit. Cū quo
Gul. Malmesb. de regibus, & historia magna Iorenallensis
in vita Sigeberti per omnia consentiunt. Altera scholas li-
terarum in regno suo ordinant: Florilego annum addēte,
636. atque causam, ut literarum dulcedinem experirentur
agrestes. Si igitur numerus pluratiuus facit aliquid ad v-
niuersitatis

niuersitatis significationem, dato quod scholas Cantebri-
 giæ posuit Sigebertus, cōsequetur facile vel tuorū autori-
 tate, Academiā iam tum posuisse eum, cum primum scho-
 las posuit: etiamsi tacuissent Polydorus & Baleus, dum
 affectibus, ut ais, indulgentes, adamatæ student Acade-
 miæ. Aut, certè necessario dabis mihi & Academiā Ox-
 oniensem non fuisse à principio Academiā, sed Gram-
 maticalem scholam, qualis est Etona aut Wintoniæ. Nam *Asser.*
 Asser, (quem Aluredus Asserum, Lelandus Asserium
 nominat, sed quamobrem nescio) de gestis Alphredi refert,
 Aluredum tertiam partem bonorū suorum, schola quam
 ex multis suæ propriæ gentis nobilibus pueris, & etiam ig-
 nobilibus studiosissime congregauerat, dedisse. Idem, Alu-
 redi literarium Ludum scholam vocat in singulari. Quæ
 si ad Oxoniensem Academiā referantur, ut solent, etiam Oxonia posuit
 scholam Grammaticalem fuisse à principio vel ex te consistē-
 dum est. *Aluredus, si*
 Quod & tu quoq, in cōmentarijs tuis exemplis *qua fuit.*
 confirmas. Etenim 10. Beuerlacensem non illū quidem qui
 in Diuorum numerum relatus est ut ais, qui Cantebri-
 giæ fuit, sed alterum illum eo multò recentiore, qui Oxo-
 niensis fuit et regnante Henrico tertio vixit, primū apud
 vos fuisse artiū magistrum asseris. Nam Academia ante nō
 fuit, quā facultas creandi magistros fuit. Quæ si tum
 fuit cum is primū crearetur, ante id tempus schola Grā-
 maticalis fuit, si schola tum omnino fuit, qualis est Etona,
 aut Wintoniæ. Non enim verisimile est facultatem vos
 antè habuisse, atque usum neglexisse. Demum qui hīstoriæ
 Lanqueti supplementū addidit (quem Oxoniensem & be-
 ne doctum audio, & ex ijs unū, quos tu ceteris anteponis)
 refert consiliū Noti (Neoti scribendum) Aluredū Angliæ
 regem primam scholā Grammaticalem Oxoniæ ordinasse,

Oxon. schola
Grammaticalis
Fabianus parte
6 cap. 171.

oppidam magnis privilegijs, anno Dom. 886. donasse. Sicut
nec quoque primam posuisse scholam Grammaticalem Ox-
onijs, & ornasse privilegijs Aluredū, in epitome Chronicarū
quam an. post Christum natum sexto supra 1560. edidit,
scriptū reliquit. Cuius auctoritate eo libentius in hac cau-
sa utor, cum antiquiorum copia sit, quod in hac controuer-
sia eius, eiusq; similium (quos citas) auctoritatem praeponde-
rare debere existimas. Est in marginali nota apud Richar-
dum Dinisensem in epitome rerum Britannicarum, anti-
qua manu scripta, regem Aluredum consilio S. Neoti insti-
tuisse informatores artis grammaticae per regnum, specia-
liter in Oxonia duos ordinasse. Quae sanè Oxoniensem
scholam à principio nominatim fuisse Grammaticalem, cer-
tò indicant. Itaq; in magnas certè angustias cogeris, Oxo-
niensis, si ad ista numerorum asyla confugas: si Cantebri-
giensem antiquitatem ad numeros traxeris, uti Pythago-
ras rerum principia, atque adeò uniuersam Philosophia
rationem. Eadem curiositate breui futurum existimo, ut
etiam scruteris qui sunt apud inferos terniones. At verò
isti numeri magis contra te quàm pro te faciunt. Siquidem
nemo est qui dubitat quin Salernum Academia fuerat, &
ea celebris: se tamen scholam vocat. Etenim in libro suo
cui titulus est, Flos medicinae, (ut ex antiquo codice in
membranis ad regem Anglia ante annos 268. manu scrip-
to didici) sic scribit,

Schola in singu-
lari, Academia.

Flos medicina.

Anglorum regi scribit schola tota Salerni.
Eius esse antiquitatis eum librū ex hoc comprehendo, quod
Arnoldus de villa noua Gallus, qui vixit an. Dom. 1300.
quo tempore Raimūdu Lullius & Rogerus Bacon in An-
glia floruerunt, eum librum commentarijs illustrauit. Ve-
rum huius scholae ut latine nescientis barbariem mihi for-
san

san obijcies. Non it enim vias quibus effugiat Encrates. At ego vel ex ipso Cicerone, qui omnium Latinorum instar erit, edocebo, & scholam & scholas quoque, quo libet numero Academia nomine & appellatione latinissime dici. Nam de natura Deorum sic scribit: Ex Platonis schola Ponticus Heraclides: Et de finibus, in Epicuri schola: & alibi eodem libro, explicare scholam. In epistolis, habes scholam Stoicam: & alio in loco, homo ad persuadendum concinnus, perfectus, politus ex schola. De officiis, sed hoc de genere commodius à quondam optimis viris ad mediū iuvenae sedentibus, quam ab ullis Philosophis vlla in schola disputatur. De divinatione item, multa istiusmodi dicuntur in scholis. In Tusculanis quaest. ut iam etiam scholas Graecorum more habere auderemus: & rursus, fuisti saepe credo cum Athenis esses in scholis philosophorum. In Oratore, & philosophorum scholis tales ferè enadunt. Et rursus, clamabunt credo omnia Gymnasia, atque omnes Philosophorum scholas. Quid multa, nusquam non occurrunt schola & schola in Gymnasia significatione apud Ciceronem & probatos authores: nisi si vox grammaticalis adiungatur. Haec enim addita, facit ut schola non Gymnasium, sed paedagogium sensu tuo significet. Quin & Lelandus tuus, quem ideo adduco quod magna auctoritatis virum existimas, in epigrammate quod citas, Sigebertū Cantabrigiam artibus illustrem atque scholis reddidisse confitetur. Nozerenus quoque, in descriptione Burgundiae, per Sigeberti scholam intelligit Academiam. Nam ex Felice cap. 11, in occasione, sic scribit. Felix Burgundio Archiepiscopus Bixontinus Sigeberto suasse, ut Cantabrigiae Academiam excitaret, an. Dom. 630. Idem faciunt Polydorus lib. 5. & Balcan de scriptoribus Britannicis centur. 1. ubi de Sigeberto.

berto pio mentio est, quem bonarum artium Gymnasiū Cantebri-
giae posuisse scribunt. Sic tamen, ut addat iste, re-
uocatas iam bonas literas ante sepultas, ut intelligas non
iam tum primò Cantebri-^ge institutas esse à Sigeberto, sed
reuocatas. Georg. Lil. quoq; in chronicis Anglorum regū,
publicam Academiam Sigebertum posuisse dicit. sed an
primus posuerat, dubitat. Etenim, fertur, addit. Eius ver-
ba hæc sunt. Sigebertus orientalium Anglorum rex, pri-
mus bonarum artium author, suā Felici cuiusdā Bur-
gundiae episcopi, Cantebri-^gia publicam Academiam exci-
tasse fertur, anno salutis 630. Erasmus item Roterodamus
in ea quam nuper retuli epistola ad Bouillum, Academiam
Cantebri-^gensem, & scholam & Academiam nominat, &
ceteras Academias scholas appellat. Deniq; tu quoque scho-
lam atque scholas in libello tuo subinde vocas Cantebri-^giam
& Oxonium, nota iam Gymnasia & celebra. Nec impro-
bo, modò tu id iuris alteri permiseris, quo es ipse usus. Quid
igitur de Pædagogio illo tuo Grammaticali loqueris? cur
ad numeros confugis? Nulla ne alia quàm numerorum e-
rant argumenta? tam infœcunda eius argumenti omnia
sunt, ut cum plus contenderis quàm possis, minus tamen
feceris quàm cupis? Certè fefelliſti me. Nam antehac pu-
tabam te habuisse cornua, quisquis es qui antiquitatē Can-
tebrigiensem oppugnare ausus es. Sed addes forsan, Bedam
non scholam atque scholas simpliciter dixisse, sed scholam
in qua pueri erudirentur Cantuariorum more scripsisse,
atque ita locorum & personarum circumstantijs signifi-
cationem ligasse & restrinxisse: ut quod Beda dixerit, Pæ-
dagogium potius significet quàm Gymnasium. Ita si dixe-
ris, non agis ingenuè (mi Oxoniensis) cum non dicat Beda,
schola in qua pueri erudirentur Cantuariorum more, sed

Schola Cantua-
riorum more.

in qua pueri literis erudirentur iuuantē Felice, & præbēte
doctores (sic enim Saxonice verbum *Lareoyas*, istud *lapeopar*.
Beda vocabulum interpretatur) Cantuariorum more.
Sic ut voces istæ, Cantuariorum more, referantur ad
doctores, non ad literas. Si aliò referant, Florilegus tu-
us & historia S. Edmundi, quam Regiam vocas, qui ali-
quid semper ex suo adiungunt, & mutant sæpè quadrata
rotundis, contentus esse non debes, sed ad Archetypos et o-
rigines recurrere, Bedam nimirum, quem hi secuti videri
volunt. Sed esto, si placet, quo modo obijcis, ut omnibus
modis vestrae Academiae consulatur. Nam tutum tibi exi-
stimo duabus niti in hoc salo anchoris. At dic rogo te, sunt
ne omnes viri qui hodie sunt Oxoniæ? an non maior pars
puerorum atque adolescentum turba est? quibus etiā præ-
ponitur altera Academia pars quæ granior est, quos et o-
lim & hodie quoque tutores vocant, qui magistri iuuentu-
tem erudiant, moribus instruunt, atque adolescentiam ad
literarum cognitionem mente manūq; producant. Nā quid
aliud est *ἡ ἀρχὴ τῆς παιδείας*. Ad hæc a-
pud veteres scriptores, adultiores, atque serui, etsi gran-
diores, etiam pueri dicebantur: ut apud Comicum. Pu-
er eme mihi pisciculos oboli in cenam. Et Titum Liuiū,
tum Sotinius minister ex regis pueris. Et Ciceronem ad
Atticum: venit obviam puer tuus: is mihi literas à te red-
didit. Et ad Appium pulchrum: Hæc scripsi subito, cum
Bruti pueri me Laodiceæ convenissent, & se Romam pro-
perare dixissent. Quo sensu Bedam Anglosaxonem dixisse
pueros, non solum vetus patriæ mos, sed etiam vetus eius
temporis Saxo Beda interpretes docent. De more patriæ, cer-
tiores te quidem facient, tum usus qui a multis seculis ad
nostra usque tempora inolevit, ut senes grandænos, fili-

Ratio studij
Oxonienfis.

Ratio nominis
pueri.

cnihtar 7
geonge
menn.

Traducta ad
verbum.

os: alios et si natos annos triginta & amplius, pueros seu a-
dolescentes vocitent: tū quæ paulò ante de ijs qui scholas
Tashei, & Dubritij frequentarunt, diximus: ad quas ex
omni parte totius Britannia scholasticos venisse, non tan-
tū rudes sed & sapiētes & Doctores, ex Benedicto Clau-
diocestrensi, et vitis sanctorum Wallensij retulimus. Saxo-
nicus vero interpret Bedæ, pueros eo loco interpretatur
cnihtas and geonge menn: hoc est, discipulos & iuvenes:
quo modo & sensu Christus suos discipulos cnihtas Saxo-
nicè vocat, Apponā ipsa verba Saxonica Bedæ historia, de
Sigeberti schola instituta: quo tibi ipsi credas, et non mihi.
pær he (riebrýht) godmann 7 æfter. se ær in gal-
lia rice fulpht onfeng. Ða pilnode he þlif on hýra-
gan Ðe he pell gæræt gereah in gallia rice 7 he sceole
gerette. 7 on ðære cnihtar. 7 geonge menn ge-
rette 7 getýde 7 lærde. 7 felix se býrceop him
fultumode. Ðone he ær on cent nam. 7 he him la-
neopar gerette æfter Cantþara ðære. Hoc est.

Fuit ille Sigebertus bonus vir & religiosus, qui ante in
" Gallia regno Baptismum suscepit. Tum voluit ille eam vi-
" tam sequi quam ille bene constitutam vidit in Gallia reg-
" no. Et ille scholam posuit, & in ea discipulos & iuvenes po-
" suit tum instructos tum doctos. Et Felix episcopus illum
" inuit, quem is ante in Cantia cepit. Et hic illis doctore
" posuit, secundum Cantuariorum morem. Hac ad verbum.

Quod si adultiores fuisse cum pueris mixtos nullo modo
placeat, at saltem tales pueri Cantebrienses illi per initia
Sigebertina sunt, quales Oxonienses illi erant, quos Al-
redum congregasse atque aluisse paulò ante ex Assero scrip-
simus, cum de Aluredi schola in singulari diximus, si eam
ad

ad Oxoniensem scholam referremus : quò minus glorieris ac triumphes. Quid quæso de Academiæ quantumvis illustrium ac celebrium sentis initijs? sic ne constitutas existimas ut nundinæ ac fora publica? An tales fuisse putas in initio, quales hodie sunt? Nonne arbitraris etiam his suas fuisse infantias, incrementa, atque iam tandem statum? Vin' omnia consummata primo die? Non credo. Proinde mirarer certè tam miram fuisse Oxoniensium turbam in principio, nisi eius rei author Polydorus addidisset, esse cœpit. Nam ubi prius nulli erant, cum plures esse cœperunt, in magna paucitate mira multitudo respectu videbatur: nisi si Cricladenses eò turma translatos (quod non fateris) uno die dixeris: quos tunc aut nondum fuisse, aut esse desisse, mox paucis edocebo Sic tamen Polydorus ista scribit, ut non absolutum quid & omnibus suis numeris perfectum Gymnasium, ut Oxoniensis vult, Aluredum posuisse sentiat, sed fundamenta tantum iecisse dicat. Libro enim Angl. hist. s. sub finem sic scribit. Cæterum Aluredus postquam in regno suo literarum fundamenta iecerat, bonis moribus augendis intentus, tulit sanctissimas leges. At si à parvis initijs per incrementa celebres evasisse Academiæ, ut credere fas est, dixeris, spero te mihi facile concessurum, etsi per initia schola Grammaticalis fuerat Cantebriensis Academia (quod non fatemur) ante tamen Aluredi tempora 265. annorum secundum Polydorum curriculo, in celebrem eam crevisse Academiæ: posito iam argumēti causa, sed non concessio, Cantebriensem scholam à Sigeberto constitutam. Quod si uno tantum anno, aut eo minus ante Aluredi regnum factum sit, aut in regno, modo ante 23. regni sui annum fuerit, (nam eo anno constitutum Oxoniense Gymnasium Polydorus scribit, etsi tu primo aut secundo

Academia per
incrementa
grandes.

Oxoniensium nu-
merus in prin-
cipio.

Edwardus seni-
or reparauit vni-
uersitatem
Cantebrigienſe.

Cantiana ſchola

Stubbaus.

Theodori & A-
driani diſcipuli
dicti.

do ſummum anno dicis) non negabis credo Cantebrigien-
ſem ſcholam etiam ante veſtram fuiſſe Academiam, et ob
id antiquiorem: maximè quod ipſe tu diuerſum paradoxo
videri recte dicis in commentarijs. Quod tamen ne vide-
atur, ſectis non rem (nam nequis, ſemper enim fuit à prin-
cipio Academia) ſed orationem à Gymnaſio ad ſcholam:
quam nihilominus ante Aluredi tempora fuiſſe Academi-
am, ex chronico ſancti Suthuni quoque ſcire licet, in quo
de Edwardo ſeniore Aluredi filio ſic ſcribitur. Iſte rex in-
ſignis reparauit vniuerſitatem Catebrigia à Paganis (vi-
delicet Danis) combuſtam. In quo loco vniuerſitatem, non
ſcholam Grammaticalem legis: & eam reparatam, non iã
tam primò inſtitutam. Et quamuis Cantebrigienſi Aca-
demia, tanquam ſcholæ Grammaticali Cantiana tribuas
initia, maiora certè & celebriora quàm pro opinione tua,
aut quàm velles, qui puerilia conſtituis, largiris. Siquidè,
etiam in Cantianis ſcholis floruiſſe græcas latinaſq; lite-
ras, atque etiam Philoſophicas, Metricas, Geometricas, A-
rithmeticas, atque ſacras, clariffimòſq; doctrina viros, et
Beda eccl. hiſt. lib. 4. & Gul. Malm. & hiſt. magna Iorenall.
teſtes ſunt. Etenim quo tempore Theodorus Archiepiſco-
pus Cantuarienſis (quem lego in Memoriali Hiſtoriarum
creatum à Vitelliano Papa ſummum Anglorum pontificè)
natione Græcus, patria Cilix, et Adrianus abbas Cāpanus
(ut refert Memoriale hiſtoriarum) peragrata Inſula qua-
uauerſum ubi gentes commorabantur, ſcholas ſacrarū et
ſecularium literarum inſtituebant, magna ſcientiæ ſtudia
floruerunt in Anglia, ſcribente Thoma Stubbaeo ſeu Sto-
bæo qui ſub Edwardo tertio clauit. Ex horum diſcipulis
(quos Beda Latinam Græcamq; linguam æquè ut propriã
nouiſſe tradit) inſtitutus Beda adoleſcens eſt, authore eo-
dem

dem Stobæo, interque sexcentos viros scientia & integri- Beda institutio
tate vitæ claros edoctum fuisse, idem quoque author est
Stubbeus, quod ideo extitisse Canteburgia intelligo, quod
referente Lydgato ex Beda & Alfrido, ad eorum memoriã
prima fuit vniuersitas, ut & Beda ætate quog. Nam qui
Bedam vocauit Romam Sergius primus, idem scripsit ad
Academiã Cantebrigiensem, quam vniuersitatẽ vocat.
Ad hæc, sunt qui scribant (ut alio loco diximus) Bedam
fundasse Canteburgiam, quod reuocatis scholasticis & do-
ctis viris, concussam prius externis iniurijs Academiã suo
tẽpore fecerat celebrem. Docuit enim Canteburgia authore
Sigeberto Gemblacensi, ut alio ante loco diximus. Erat au-
tem sub Beda temporibus desolata quidem, sed non inha-
bitata, hoc est habitatoribus destituta (ut quidam addunt
ex suo) ciuitatula, quam alij Beda interpretes Saxonici
Grantam, plurimi Grantecestre vocant in eccl. hist. lib. 4.
cap. 19. Quibus verbis Henr. Huntudonensis, & Ranulph.
de antiquis vrbibus, Grantabrigiam et Canteburgiam sig- Granta, Gran-
tecestria, et Cã-
tebrigia, idem.
nificari scribunt: quò minus credas Grammaticalẽ fuisse
scholam ab initio. Imo quò scias Canteburgiam iam olim
fuisse Academiã, etiam longè ante Sigeberti tempora, me-
mineris eorum quæ ex Honorij indulto adduximus, & de
pracedente scriptorum velut acie, ducibus, regibus, atque
Pontificibus, ne orator cum nigro codice solus in acie, ut tu
dicis, relinquatur, diximus. Neque id te prætereat, Poly-
dorum Vergilium Angl. hist. libro quarto omni populo in-
dubitanter tradere, postquam scholas Sigebertus posuit,
breui multos mortales doctissimos euasisse. Floruisse dein
Cantebrigiense Gymnasium bonarum omnium disciplina-
rum cognitione perpetuò. Ex quo Polydori loco scire licet,
etsi paulò ante dixerat, ut pueri ab ineunte ætate erudirẽ-
tur,

Cantebrig.
Gymn. ex Poly-
doro.

tur, eo puerorum sensu quo nos dixisse Bedam iam ante explicuimus, sensisse tamen & Gymnasium fuisse, & breui celebre, & omnium artium professione in eo initio clarū. Quare nolo amplius in argumento frivolo operam ponere non necessariam, & de pusillis rebus magna facere promissa, quod hactenus, ut dixi, persecutus sum ex epimetro, ut rationes tuas ostendam inanes, non quod necessariam operam hic impendendam censeam, cum principio omnia argumentorum tuorum fundamenta sustulerim, cum Bedæ loci sensum de Sigeberti schola tibi ademerim: ne quid mihi deinceps obijcias, si quid sit quod istic tibi parum placeat. Nam scio fastidientis stomachi esse, cum pauca degustet, plura rejicere.

Par numerus
Cantebrigienſiū
et Oxoniensium

De numero autem scholasticorū, quem mirum & innumerum fuisse scribis, mirum quid sanè dicis: nec credimus nisi rem nobis patefacias. Magnum fuisse aliquando numerum, sed Cantebrigienſium non maiorem, iam ante dixi ex Maiore. Si adhuc maiorem putas, quod certe poteſt, ex quo authore dicas optem. Nam de incredibili numero Anglorum Oxonij ſtudentiū, cum adhuc floreſceret, nuſquam lego alibi. Accessionem fuiſſe grandem hoſpitem ſcholasticorum ex Gallia, regnante et alliciente Henrico 3. ex Io. Tiliij Galli chron. lego. Scribit enim diuum Ludouicū an. regni ſui ſexto, & an. dom. 1232. reſtituiſſe ſcholam Pariſienſem, quæ propter motus, iniurias, atque cædes ſcholasticis illatas (cuiusmodi & olim an. Dom. 1257. authore Mattheo Pariſio, propter Bethleemitas, & iam nuper an. Dom. 1565. ijde perpeſſi ſunt) dilabebatur, atq; à rege Anglo Oxoniū pellicebatur. Eſi non me fallit Iacobum Gallum in mari hiſtoriarum quod ſcripſit Gallicè, referre, hanc diſcordiam inter ſcholasticos et Burgenſes Pariſienſes natam fuiſ-

Diſſolutio Pa-
riſienſis ſtudij.

fuisse, an regni Ludouici sancti, 20. & regnum incepisse eū
 an. salutis 1227. decreuissēq. scholasticos in Angliā commi-
 grare, & nouam vniuersitatem in ea constituere, hortante
 ad id Henrico rege magnis & mirabilibus (ut eius verbo
 utar) pollicitationibus, si vellent ire. Itaque si quis immen-
 sus numerus esset, eo tempore fuisset et ea ratione, eoq. ma-
 gis, quod Gallia proximius multo Oxonium est, quā Cā-
 tebrigia. Alioqui, cum utriq. Academia ut sua ex æquo
 rex faueret, non video cur Oxonium magis quā Cante-
 brigiam Lutetianos rex alliceret. De Cantebrigienſis au-
 tem Academia numero, istud lego apud Iosfridum Groi-
 landensem veterem historicum, regnante Henrico primo, Cantebrigienſiū
 doctissimo illo Principe, fuisse Cantebrigia tantam studē- ^{multitudo.}
 tium multitudinem, ut non scholæ, non vasta horrea, non
 templa posuerunt capere literarum studiosos, cum publicas
 lectiones frequentarent: fuissēq. coactos literarum profes-
 sores ob ingentem multitudinem se diuidere, & varijs lo-
 cis seorsum prælegere, ad formam Aurelianensis studiū, ut
 Iosfridi verba referam. Sic ut Cantebrigienſium numerus
 per ea tempora non inferior esse videatur grandi illi Oxo-
 niensiu turbæ, de qua scribit Richardus Armacanus Oxo-
 niensis Academiae olim alumnus in defensione curatorum
 contra mendicantes. In eo enim libro vitio fratrum men-
 dicantium factum ait, ut in Studijs Angliæ multo paucio-
 res essent quā prius fuerant, ita ut sua memoria cum es-
 sent Oxoniū triginta millia, eo tempore quo librum suum
 scripsit (quod erat anno gratiæ, 1357. & Edwardi tertij
 tricesimo primo) vix superessent sex millia. Referam histo-
 riam, quæ memorabilis sit, si vera sit. Cōsequitur (inquit) »
 graue damnum in clero, in hoc quod iam in studijs Angliæ »
 propter talem subtractionem a suis parentibus puerorum, »

„ laici ubiq; retrahunt suos filios ne mittant eos ad studium,
 „ quia potius eligunt eos facere cultores agrorum eos habendo,
 „ quàm sic in studijs eos taliter amittere, & sic fit quod
 „ ubi in studio Oxoniensi adhuc meo tempore erant triginta
 „ millia studentium, non reperiuntur sex millia his die-
 „ bus. Et maior huius minutionis causa siue occasio, præmis-
 „ sa puerorum circumuentio aestimatur. Et paulò post docet,
 „ fratres mendicantes sic optimos quosq; libros ad instru-
 „ das bibliothecas coemisse, ut eius prouincia tres aut qua-
 „ tuor miserat ad studium, & quia nec bibliam, nec alios li-
 „ bros Theologia venales eis congruos ibi poterant reperire,
 „ ad suam patriam sunt reuersi. Hæc Armacanus, in cuius
 „ scholasticorum numerũ, consentiunt & scripti & impressi
 „ codices, alioqui tredecim scribendũ pro triginta suspicarer,
 „ vitiumq; in numeris esse malè collocatis: etsi tredecim mil-
 „ lia instar sit exercitus. Quod si per initia plures fuisse di-
 „ cas Oxoni quàm Cantebrigiæ, non credam facile: quòd
 „ per initia Cantebrigiensis Academia, haud scio an aliud
 „ fuerat in vniuersa Britannia Gymnasium, ut quod anti-
 „ quissimum sit. Nam & longe ante Bannochorensē positum
 „ est, quod Lucij regno inchoatum fuit: et ante Carleonensē,
 „ quod Arthuri temporibus fuit constitutum: quæ post Can-
 „ tebrigiam, (vetus illud & illustre domicilium literarum)
 „ vetustissima erant, quæ aut fama, aut historia celebrata
 „ sunt, relatu saltem digna. Non enim de Eluti, Tatheï, aut
 „ Dubritij Gymnasiolis iam sermo est. Quamobrem necessũ
 „ fuit eò ex omni regno, ex omni insula confluere. Sed regnet
 „ per me vestræ utriusq; Academia atque floreat, tũ præstã-
 „ tia, tum dignitate atque numero, verũ suis tamẽ princi-
 „ pijs & antiquitatibus, quòd velim suum cuique tributum.
 „ Quæ sola causa fuit cur Scythæ, antiquissima gens, cum
 „ Aegy-

Bannoch. et Car-
 leonen. Gymna-
 sij initium.

Cantebriigiam
 vndiq; ventum.

Aegyptijs de generis vetustate diu contenderent. Illud miserum, fuisse olim innumerum: ut & Milesios fuisse olim strennos. Nam ut Seuerinus Boetius censet, in omni aduersitate fortunæ infelicitissimum genus infortunij est, fuisse felicem.

Sed fuisse à principio scholas Cantebrigenses Academiae, satis. Pergis demonstrare ante Sigeberti tempora non fuisse institutam. Aferis enim ex eo uno constare posse Cantebrigensem Academiam ante Sigeberti tempora non fuisse conditam, quòd Gregoriano decreto sublata fuisset, ut erant Stamfordiensis & Legionensis Academiae. Sed hoc ut Lelandicum est, atque Roussicum, sic mihi non sit verisimile: tum quòd Rogerus Boulus, ut & Cantebrigenses commentarij tradant, Cantebrigensem Academiam magnam cladem pertulisse à Pelagiana secta hominibus, quia Pelagianos oppugnauerat: tum quòd Ioannes Lydgatus, non contemnendæ authoritatis vir, scribat, Cantebrigiā ἀρχαῖος ἱεροῦσιν (ut cum Demosthene loquar) catholice religioni semper fauisse (ut & Polyd. Verg. Angl. hist. lib. 5.) nec ullis schismaticis aut hæreticis prauitatibus aliquando corruptam esse. Ex quibus colligeres, Cantebrigense Gymnasium conseruatum atque stabilitum potius Gregorij decreto, quàm sublatum esse: quicquid de Stamfordiensi, aut Legionensi, aut eo etiā recētiori Oxoniensi (quā tum multis tamē annis ante decretum fuisse, ex historiola vestra scribis) actum sit. Cuius labruscas seu vnas acerbis (de quibus constitutiones prouinciales) nolo iam honoris causa grauius premere, sed consultò præterire. Imo prouisum longè ante fuerat authoritate Eleutherij & aliorum Romanorum Pontificum, quorum Honorius in diplomate meminit, ne qui Episcopi, nèue quis vel delegatorum generaliū vel speciali-

Ex Catalogo
privilegiarum in-
ter statuta Pa-
risiensia.

Carleonense
Gymnasium.

Hom. Iliad. 2. 7.
& Phurnutus.

cialium Romana sedis, Academia Cantebrigensem sacri-
ficijs interdiceret: ut Caij Iulij Caesaris verbis utar, cuius-
modi privilegium Gymnasio Parisiensi quoque concessum
ab episcopo Ro. fuit, cum quo studio in multis privilegijs,
statutis & ordinationibus convenit Cantebrigensis Aca-
demia, credo quod illud ab hac tanquam antiquiori & ma-
tre occasione sumpserit, ut alio loco sub fine. 2. libri expli-
catus dicam. Ego Oxoniensem scholam quod tunc temporis
non extiterit, tutam fuisse plane existime, cum decretum
Gregorianum, an. Dom. 727. tempore Gregorij secundi pro-
mulgatum sit, & Oxoniensis schola, anno verbi incarnati
895. ex sententia Polydori fundata sit: idq. 23. regni sui
anno, non primo aut summum secundo, ut tu (mi Oxonien-
sis) existimare soles. Quod illud eo probabilius est, quod
primis annis bellis vacabat Aluredus, quod & tu non dis-
fiteris, & ego mox comemorabo. Et quemadmodum ex histo-
ria magna Iorenallensi, ex Gervasio Tilberienfi, Mone-
mutensiq. lib. 7. de historia Britonum intellexi, in Ciui-
tate Carleonensi amenissima olim Vrbe, fuisse Gymnasium
Philosophorum, regijs (Arthuri) sumptibus instructum,
quod liberalibus artibus eruditum, cursus stellarum rima-
retur (ut Tilberienfis verbis utar) & Arthuro futuros e-
uentus prænunciaret, sic alijs de causis, ut belli & vetusta-
tis, eam, ut & alias antiquas Academies, non interdictis
sublatam existime. Etenim in historia Roffensi sub an. sa-
lutis 727. in historia maiori Matthæi Parisij, & Flori-
bus Historiarum Matthæi Westmonasteriensis qui eum imi-
tatus est, scriptum est, Episcopos Romanos interdixisse, non
sustulisse Academies, sustulerunt vitia non scholas. Neq.
enim tam crudelis Iupiter erat ut Vulcanum de vita tol-
leret, quod opem tulerit Iunoni rixanti cum marito, sed

CRUS

crus illi tantum fregit, & de caelo deturbauit in Lemnon:
atq; ita castigauit. Quod si quæ interdiceretur, eadem tol-
leretur, etiam Oxoniensem Academia Otho sustulit, cum
ab ea malè habitus & tractatus, & in campanile Osneien-
sis monasterij recipere coactus, ob perpetratum facinus in-
terdixerat. vniuersumq; regnum Angliæ Ro. Pontifex su-
stulisset, cum regnante Ioanne id sacrificijs interdixerit. Et
tum quoque sublata Oxonia fuisset, cum exosi propter in-
terdictum homicide (ut paulò ante retuli) extra urbem
suspendio sunt affecti. Itaq; non sublata studia, sed inter-
clusa ad tempus sunt, unde factum ut Ine rex Anglorum,
scholam Romanam instituerit, quò in ea prius fide catholica
imbuerentur Angli, quàm in Britanniam reuerterentur.
Eò ablegabant principes viros, ut lib. i. hist. Cantebri-
gis Academia diximus, ad exemplum Romanorum qui vs-
que adeo non seruanda tantum, sed etiam amplificanda
religionis suæ cupiditate incendebantur, ut decem princi-
pum filios senatusconsulto singulis Tyrreniæ (quæ hodie
Tuscia & Toscana dicitur) populis percipiendæ sacrorū
discipline gratia traderent. Sed historiæ verba referre
præstat. Erant (inquit) doctrina & schola Anglorum à tē-
poribus sancti Augustini per Ro. Pōtiffes interdicta prop-
ter assiduas hæreses, quæ in aduentu Anglorum in Britā-
niam emerferant, dum Pagani Christianis permixti, san-
ctæ conuersationis gratiam, & christianam fidem corru-
perant. Hæc Roff. historia. Neque consequitur necessario, si
Legionensis & Stamfordiensis schola interdicto tollerentur,
ut & Cantebriensis quoq; tollatur, non magis quàm
sacrificijs interdicta ab Othone Oxoniensi schola, Cante-
brigiense quoq; Gymnasium, aut Bannochorensē, si superes-
set, interdiceretur. At si consequitur, dicat Oxoniensis quæ

Schola Ro. cur
instituta.

Hardingus.

Deserti studij
causa sunt scho-
lastici.Scholastici sibi
inutiles.

Dialectica. Quod si non Gregorij secundi sed primi decre-
to sancitum scribat, ut videtur, eadem ratio & consequen-
tia manet. Adhuc, si Ioan. Hardingus in epitome chroni-
con dicat, ad Augustini tempora permansisse Samfordiense,
ut ille vocat, si vitiosus codex non sit, seu Stamfordiense
ut hodie Gymnasium, et postea propter haereses interdictum,
studio tamen fuisse à Ro. Pontifice sublatum non dicit. Imo
suo studentium vitio desertum potius credendum est, quam
à quoquam suppressum. Et qui cum dispersi semel, aut ea,
aut alia occasione, suae culpa essent, amissis professoribus,
nunquam redeundi studium fuit, cum nunquam essent re-
vocati: ut hoc genus hominum rei suae quantumvis preci-
osae, nescio quo fato minimum sit intentum: etsi ab Hora-
tio didiceris, nec regna viri sortiere talis. Usque adeò oviū
nulla utilitas, si Pastor absit: stultum pecus & ignaum,
& sibi inutile, nisi Pastoris cura succurrat: cererum in vi-
tia flecti, monitoribus asperum, utilium tardus prouisor,
prodigum aris, gaudens anibus, equis, canibus, & aprico
gramine campi: τῶς δὲ τ' ἀλφίλα, βούδω: tantus amor florū,
& generandi gloria mellis: scilicet. Sic ut scias non posse
iam istiusmodi, vitæ suae habere modum, nisi pastor adsit.
Non meminit Græci prouerbij, αἰ μὴ ἔσθῃς ἔσθ' ἀλλ' ἄλλος, οὐ
μὴ παύς: ni purges atque moles, nunquam comedes: neque
quod non semper astas eris. Nec succurrit dum ver agitur,
consulendum brumæ: nec quod in regno voluptatis virtus
non consistit. Nec cogitat tollerandum labores dum vires
anniq; sinunt, quod venit tacito curua senecta pede:
nec quod par sit fortuna labori: nec quod durum est pati,
iucundum meminisse. Idcirco mel recusat propter apes, &
Moly florem lacteum, propter radicem nigram: hoc est a-
nimi verā tranquillitatē, virtutis absoluta præmiū, prop-
ter

ter laboris leuem molestiā, ut Homerus innuit: cum tamen
 praeitorū laborū iucunda solet esse recordatio, & spe otij
 sustentetur labor. Sed harum rerum nullus respectus illi.
 Quāobrem serius crescent illi latifūdina: sēper quarit hac
 gēs absentias. Nunc inuisendi parentes sunt: nunc cōueni-
 undus amicus: iam messis est: subinde est quod foris agat
 cum sodalibus: modò adeundus sutor aut sartor: nunc ex-
 patiandum longius est, contemptis amēnis literarum vi-
 retis: iam arcu globulario, sagittis, saxis, aut viueria inno-
 centibus, iam pila exercet, iā perditā alea aut iniqua char-
 te, iam globus atque arcus: & cum aliud non sit, fingit pe-
 stes, spargit rumores, & in mali gravitatem, etiam falsos
 anthores producit: tacitas mortes diuulgat, mortuorū nu-
 merum in immensum auget, latentesq; sepulturas commē-
 morat, nihil non commentus, quò à studijs abesse possit, quò
 in ἐπαιγμένῳ secedat, in quam Caesaris comitatus se rece-
 perat, cum otuari cuperet. Itaq; elabuntur bonæ horæ, men-
 ses, anni, & irreparabile tempus, vniuersum deniq;. Volo
 tamen ut sit solatium. Nihil enim iucundum quod non re-
 ficit varietas, sed moderatum, sed honestum, sed innocens,
 & quod studio virtutis et literarum cum gravitate, nō pe-
 tulantia respondeat atq; consonet, et tantum quātum suf-
 ficiat laxando animo, ut accedat ad subsequētia studia a-
 luerius exequenda. Nemo rapit scientiam, ut recte Stilbon
 philosophus Demetrio Antigoni filio respondit, cum rogaf-
 set num quis militū aliquid rerum abstulisset. Si cui deest
 pecunia, petit ab omnibus: sed si deest sapiētia, nullam sol-
 licitat ut accipiat: uti sensit Aristippus. Quāobrem
 sic e scholis redibit in patriam ignauus & meticulosus ille
 (qui nanquam statuet trophaeum) ut Nigellus in speculo
 saltorū scribit, reuersum ad parentes Lutetia Brunellum,

qui maluit a rustico cadi, quàm in scholis cruciari, ut sibi videbatur. Multum tamen sapientiæ sibi tribuit, & Cato alter videri cupijt, vultq; ante barbam docere senes: authoritatem contemnit, leges honestatis & virtutis bonorumq; morum spernit, sic ut de eis tanquam inutilibus & grauib; cum superioribus atque etiam magistratibus contendere non vereatur: ut nihil est gloriosius aut superbius inscitia cum scientiæ persuasione cõiuncta, & cum sit quouis sue aut etiam asino stupidior, ac ne sensu quidem communi præditus, putat se totius arcem tenere sapientiæ. Censet omnes is in quæ a Censore acriter animaduerti debet, ac inconsideratè transit ea, quæ peritiores altius meditantur. Gaudet omni nouitate, nec ea contentus quam expetiuit, mutationẽ paucis diebus obsoletam esse cupit. Senes quorum consilio res nituntur & constant facile cõtemnit. Suum putat esse de maximis rebus iudicium corã imperita multitudine proferre. Quod interitum rei Romanæ fuisse Ennius ut est apud Cicer. testatur. Cedò quĩ vestrã rempub. amisistis tã cito? Proueniebãt Oratores stulti, noui, temerarij adolescentuli. Temeritas est viz. ineũtis ætatis, prudentia senectutis. In ea re tamen multũ sibi placet, et se sapientũ octauũ putat: inq; pusilla mora, solidã eruditionẽ se consecutum existimat: contra quã olim solebãt Britãni veteres. Etenim Caius Cæsar cõment. suorũ de bello Gallico lib. 6. cõmemorat, Britannos sua ætate in studio permansisse ad annos 20. ratos eruditionem crescere ut quercus, annis scilicet & longa morã: & nobis quoquẽ iuuenibus eadem mora & studendi ratio fuit. Perspexit enim ea ætas, quæ Theopõpus acutè expressit: nimirum, quæ subito crescũt in altũ, nõ esse diuturna, quod genus sũt cucurbita, cæterũ quæ paulatim augeſcunt, ea ferre vetustatem, ut
buxus,

In libro de senectute.

luxus. Hinc recte dici solitum, citò nata, citò pereunt : diu
 elaborata, ætatem ferunt . Nam etsi omnis mora odio est,
 facit tamen sapientiam. Siquidem τὸ γινώσκειν, τὰ ἀπὸ μικρὸν
 οὐ μὲν ἐστὶ μικρὸν, ut Zeno dixit, perfectio enim paulatim
 fit, nec est tamen paululum seu momenti levis. Quamobrè
 illum inter stultos annumerat Nigellus, & vehementer
 reprehendit statim à præfatione libri sui quem inscripsit,
 speculum stultorum: reprehensurus quoque ignaviam si ho-
 die viueret. Quæ in causa est etiam cum absint bella, in-
 termittendi studia multis Academiae, ut multis ex Iusta
 exemplis videre licet. Itaque non obstante eo decreto Gre-
 goriano, Canteburgia permansit integra. Neg, legi aliquã-
 do eam sacrificijs interdictam à Ro. sede, nec ob id dispersã
 aliquando aut sublatam. Imo id legi apud Polydorum An-
 gl. hist. lib. 4. iam inde à Sigeberto Canteburgiæ Gymnasiũ
 bonarum literarum cognitione floruisse perpetuò. At si
 sublatum demus interdicto, longè aliud subsequetur quàm
 pro argumento tuo. Nam quod sublatum fuit, prius fuit,
 nihil enim tolli potest, quod non antè fuit. Quòd si prius,
 quid ni & ante Sigeberti tempora, etsi de sublato Gymna-
 sio nulla sit recordatio. Alias antiquas Academias dixi,
 propter Bannochorensē illam (quam hodie Bangorensē
 dicimus) quæ sub Lucio (cuius regni initium fuit, an. Do-
 mini 156) inchoata, postea à Congello Bangorensi in Mo-
 nasterium Monachorum mutata fuit, cum annos 350. per-
 stitisset, ut Guolphg. Iust refert. Nam hoc in loco cum Bā-
 goriam dico, Monachorum intelligo, quæ circiter octo pas-
 suum millibus à Cestria vrbe distat : nō Apostolorum, quæ
 hodie sedes episcopalis est propter mare in Cambriæ parte
 septentrionali. Hæc Academia ab vrbe Bannochoria abe-
 rat mille passibus (ut audio) sicuti olim Atheniensis Aca-
 demia,

Bannochorensē
 studium.

Atheniensis A-
 cademia situs.

T. iij.

demia,

149 De antiquit. Canteb.

demia, quæ in agro Atheniensi loco syluoso, ut Horatius ait, posita, mille passibus ab urbe distabat, ut & multa alia Gymnasia, Philosophorum sectis extra urbem constituta quorū omniū illustrissimum fuit Academicorū, Gaudebāt Musæ syluis atq; aquis. Eam ob causam Dubritius istuc in Britannia Gymnasium suum loco utrisq; accommodo posuit.

Fons literarum
Oxonienſibus
Cantebriſia.

A censuris ecclesiasticis vindicata iam Cantebriſia, transitus est ad quosdam egregios & doctos viros Cantebriſienſes, Oxonium per Aluredum translatoſ, ad ſtatuen- das atque exornandas ſcholas Oxoniēſes. Quod ut tu ve- riſimile quidem eſſe dicis, ita vanum exiſtimas: eſſi non ſolūm hiſtoriola Cantebriſienſis, ſed præſatio quoque do- cti in primis viri in ſacrum vetuſq; teſtamentum, Angli- cè ante annos trecentos conſcriptum veriſſimum eſſe docet, quo loco iſte potiſſimum in præſatione tradit, Aluredum tranſtulſiſſe pſalmos, & Bedam vniuerſam ferè Bibliam in linguam Britannicam conuerſiſſe. Et quid ni? cum Ri- chardus Diuiſienſis author grauiſ atque vetuſ, in epitome rerum Britannicarum ſcribat quoq; Pendaſ Merciorum regem, Cantebriſienſes Cricladum tranſtulſiſſe: unde tran- ſlatoſ Oxonium, hiſtoriola Cantebriſienſis docet, ut et Ox- onienſis quoque Lelando teſte. Sed ne res incredibilis tibi videatur, ipſa Diuiſienſis verba aſcribam. Kinegilphus fi- lius Celrici rex Weſſaxonum, Pendaſ regem Merciorū denicit. In tempore iſtius regis, Penda rex Merciorum in- ſtituit ſtudiū generale ex Cantebriſia Philoſophatibus, & Doctōribus in ciuitate Eretenenſi, quæ nunc dicitur Crekelade. Hæc Diuiſienſis. Vbi forſan legendū ꝑ Eretenēſi Erudinēſi. Nā de antiquo nomine variāſ codiceſ alijs Erudinēſi, alijs Erudinēſi, vetuſtioribuſ Eridamenſi & Eri- demenſi referentibuſ. Quemadmodū de Crekelade quoque nomine,

Cricladenſe ſtu- dium ex Cantebriſienſibuſ.

Eretenenſi.

nomine, Gualtero Couetrēsi et id genus alijs antiquis scrip-
toribus, Criclade & Kirclade & Crikklade : recentioribus
Crekelaide & Criclade: & te authore Græcolade nominan- Criclade.
tibus: cum tamen Lelandus scribendum tradit, non Græ-
coladum, quod vanum existimet ex Græcis ortū, sed Creke-
ladum, quod vocabulum merè sit Saxonicum. Vtunque
sit, hæc adduco quo minus tu ut vanum eleues, atque tuo
more eludas, quod est non solum verissimum, sed etiam fa-
tale propemodum Oxoniensi Academiae. Etenim an. Dom.
1524. quo tempore conderetur Cardinalis Wulfæi collegiū Collegiū Tho-
ma Wulfæi
Cardinalis.
Oxonij, quod hodiè Christi & Fredisvidæ collegij nomen
habet, ad eius institutionem atque ornamentum multi præ-
clari viri Canteburgia ampliori præmio sunt asciti, & ex
omnibus collegijs selecti quique, eò translati. Inter quos (ut
ex multis paucos referam) Reuerendus pater Rich. Coxus,
episcopus hodiè Eliensis, erat: Io. Frier, insignis nostri tē-
poris Medicus, Henr. Sumner, & Io. Clerke, eximij Theolo-
gi, Gul. Bettes, Nic. Herman, Rich. Taurner, Florentius Cantebrigienses
translati Oxon-
ium.
Dominicanus, Michael Drumme, qui cæteros Oxonienses
sua ætatis supereminebat omnes: & in collegio S. Mag-
dalena Græcas literas primus est professus. Io. Akars, Io.
Frithe, & aliquot alij probi viri, liberalibus scientijs cum
primis eruditi. Rogati quoque erant per Rob. Shirton, Au-
la Penbrochiana præpositum, atque ad hoc internuncium,
Reuerendiss. Matthæus hodiè Cantuariensis Archiepisco- R. Mass. Can-
tuar. & Ioan.
Scippus Heref.
pus, & Ioannes Scippus, Herefordiensis dudum Antistes:
viri suo tempore apud Cantebrigienses ingenio, doctrina,
authoritate, & rerum usu longè clarissimi, atque ad hos
Tho. Cranmerus Archiepiscopus & ipse nuper Cantuari-
ensis, nisi aliter illis persuasum fuisset ab amicis. Mitto
Gual. Haddonum I. V. Doctorem, virum & humanitate et Gualt. Haddom.

149 De antiquit. Canteb.

demia, quæ in agro Atheniensi loco syluoso, ut Horatius ait, posita, mille passibus ab urbe distabat, ut & multa alia Gymnasia, Philosophorum sectis extra urbem constituta quorū omniū illustrissimum fuit Academicorū, Gaudebāt Musæ syluis atq; aquis. Eam ob causam Dubritius istuc in Britannia Gymnasium suum loco utrisq; accōmodo posuit.

Fons literarum
Oxonienſibus
Cantebriſia.

A censuris ecclesiasticis vindicata iam Cantebriſia, transitus est ad quosdam egregios & doctos viros Cantebriſienſes, Oxonium per Aluredum translatoſ, ad ſtatuen- das atque exornandas ſcholas Oxoniēſes. Quod ut in ve- riſimile quidem eſſe dicis, ita vanum exiſtimas: eſſi non ſolūm hīſtoriola Cantebriſienſis, ſed præſatio quoque do- cti in primis viri in ſacrum vetuſq; teſtamentum, Angli- cè ante annos trecentos conſcriptum veriſſimum eſſe docet, quo loco iſte potiſſimum in præſatione tradit, Aluredum tranſtulſiſſe pſalmos, & Bedam vniuerſam ferè Bibliam in linguam Britanniſiam conuertſiſſe. Et quid ni? cum Ri- chardus Diuiſienſis author grauiſ atque vetuſ, in epitome rerum Britanniſiarum ſcribat quoq; Penda Merciorum regem, Cantebriſienſes Cricladum tranſtulſiſſe: unde tran- ſlatoſ Oxonium, hīſtoriola Cantebriſienſis docet, ut et Ox- onienſis quoque Lelando teſte. Sed ne res incredibilis tibi videatur, ipſa Diuiſienſis verba aſcribam. Kinegilphus fi- lius Celrici rex Weſſaxonum, Penda regem Merciorū denicit. In tempore iſtius regis, Penda rex Merciorum in- ſtituit ſtudium generale ex Cantebriſia Philoſophatibus, & Doctōribus in ciuitate Eretenenſi, quæ nunc dicitur Crekelade. Hac Diuiſienſis. Vbi forſan legendū ꝑ Eretenenſi Erudinēſi. Nā de antiquo nomine variāt codices: alijs Erudinēſi, alijs Erudinēſi, vetuſtioribus Eridamenſi & Eri- demenſi referentibus. Quemadmodū de Crekelade quoque nomine,

Cricladenſe ſtu- dium ex Cante- briſienſibus.

Eretenenſi.

nomine, Gualtero Couetresfi et id genus alijs antiquis scriptoribus, Criclade & Kirclade & Crikklade: recentioribus Crekelade & Criclade: & te authore Græcolade nominantibus: cum tamen Lelandus scribendum tradit, non Græcoladum, quod vanum existimet ex Græcis ortū, sed Crekeladum, quod vocabulum merè sit Saxonicum. Vtunque sit, hæc adduco quo minus tu ut vanum eleues, atque tuo more eludas, quod est non solum verissimum, sed etiam fatale propemodum Oxoniensi Academia. Etenim an. Dom. 1524, quo tempore conderetur Cardinalis Wulsæi collegiū Oxonij, quod hodiè Christi & Frediswidæ collegij nomen habet, ad eius institutionem atque ornamentum multi præclari viri Canteburgia ampliori præmio sunt asciti, & ex omnibus collegijs selecti quique, eò translati. Inter quos (ut ex multis paucos referam) Reuerendus pater Rich. Coxns, episcopus hodiè Eliensis, erat: Io. Frier, insignis nostri sæporis Medicus, Henr. Sumner, & Io. Clerke, eximij Theologi, Gul. Bettes, Nic. Herman, Rich. Tanerner, Florentius Dominicanus, Michael Drumme, qui ceteros Oxonienses suæ ætatis supereminebat omnes: & in collegio S. Magdalænæ Græcæ literas primus est professus. Io. Akars, Io. Frithe, & aliquot alij probi viri, liberalibus scientijs cum primis eruditi. Rogati quoque erant per Rob. Shirton, Aula Penbrochiana præpositum, atque ad hoc internuncium, Reuerendiss. Matthæus hodiè Cantuariensis Archiepiscopus, & Ioannes Scippus, Herefordiensis dudum Antistes: viri suo tempore apud Cantebrigienses ingenio, doctrina, authoritate, & rerum usu longè clarissimi, atque ad hos Tho. Cranmerus Archiepiscopus & ipse nuper Cantuariensis, nisi aliter illis persuasum fuisset ab amicis. Mitto Gual. Haddonum I. V. Doctorem, virum & humanitate et

Criclade.

Collegiū Thomæ Wulsæi Cardinalis.

Cantebrigienses translata Oxonium.

R. Matt. Cantuari. & Ioan. Scippus Heref.

Gualt. Haddon.

eloquentia clarum, qui ut Magdalenensi Collegio præsist, Canteburgia Oxonium auocatus fuit, an. salutis, 1553. Sed primos illos si in vestram Academiam ascriptos, aut non memineritis, aut negaueritis, & hos quoque Oxonium vocatos esse, tempus & obliuio negabunt, etsi recens memoria verissimum esse affirmet, & Drūmi fama id vsque personet, nisi monumentis conseruentur. Quamobrem non est

*Cantebrigienses
fundatores col-
legiorū Oxoniū.*

cur hic repugnes, ô Oxoniensis. Sed quid dico literatos viros Canteburgia ad vos translatos, cum & collegiorū quorundam vestrarum fundatores Cantebrigienses habueritis. Etenim Richardus Foxus Penbrochianæ Aulae Canteburgiæ Alumnus (cui præciosa Aulae vulpis imagine insignita discedens dono dedit) Corporis Christi collegium Oxoniū edificauit, an. Dom. 1516. & possessionibus 401. librarum & solidorum & 11. denariorum annui redditus donauit: & Tho. Rotheram Cantebrigiensis Cancellarius,

*Gul. Smythe
Aula Penbro. in
ars. inceptor
Cantebr. an.
Dom. 1489.*

episcopusq; Lincolniensis, secundus fundator Lincolniensis collegij: atque ut quidam censent, etiam Gul. Smithe episc. Lincoln. vnus coditorum aenei nasi collegij apud vos fuit. Demum quo minus indigneris, Nicasius Cadneus de aduentu Iulij Caesaris & Cadwalladrus rex, cuius antea memini, è Canteburgia Doctores & Poetas totius Europe (in qua est Oxonium) progressos esse tradunt, non tantū

Rich. Crocus.

Oxonienſis Academia. Richardus Crocus quoq; (quem Erasmus Roter. in epistola ad Linacrum, & Ioachimus Camerarius in narratione de Helio Eobano Hesso tanti faciunt) in secunda oratione sua ad Cantebrigienses, Oxoniū Cantebrigiensium Coloniam esse scribit. Quid multis, Aluredus vester in epistola ad Werferthum, exteros olim à Britannis bonas literas petiſſe commemorat. Iulius Caesar in comment. belli Gallici lib. 6. Gallos ex Britannia disci-

*Aliena schola
Britannicis li-
teris imbuta.*

plinias

plinas hausisse primum dicit. Et quid incōmodi foret (ob-
 secro te) si Britanni à Britannis, incola ab incolis, recentior
 Academia ab antiquiori literarum ornamenta suscipe-
 ret? cum ex quonīs didicisse honestissimum sit: cumq; Ed-
 wardus senior in privilegijs Cantabr. Academia concessis Cantabr. fons
 matrem Philosophiæ, & fontem clerimoniam esse dicat Cā. Cleri.
 tebrigiam. Lutetia Parisiorum in prima institutione sua
 (& postea etiam, cum Stephanus Anglicus Gymnasij Pa-
 risiensis decus floruit, & nostra atate quoque cum Rodol- Rodolphus
 phus Baynus Anglus, Cantabrigiensis gymnasij alumnus, Baynus
 episcopus postea Lichfeldensis & Couentrensis, vir melior
 an doctior non facile dixerim, hebraicas literas regio sti-
 pendio Lutetiæ publicè docuit) à Britannis discere non e-
 rubuit. Id quod Rupertus Gaguinus Gallus in Annalibus
 non dissimulauit, & Tho. Morus Britannus diligenter ad. Tho. Morus
 uertit. Ita tamen Oxoniensis insolescit, ut subsidiarios per
 initia amicos atque socios, imo potius omnis doctrinæ au-
 thores, non agnoscat, fastidiat. Verba Thomæ Mori excel-
 lentis ingenij & doctrinæ viri, ex apologia pro Moria E-
 rasmi ad Martinum Dorpium de Iacobo Fabro Parisien- Iacobus
 si, quem velut restauratorem veræ dialecticæ & Philoso- Faber
 phia Aristotelicæ feliciora ingenia sectabantur, hæc sunt.
 Per eum virum Lutetia gratiam nobis referre quodāmo-
 do accepti olim beneficij videtur, cum per eum apud nos
 disciplinas instauret, quas ipsa à nobis initio acceperat.
 Quod usq; adeò in confesso est, ut id Gaguinus quoq; nec
 detractor Gallicæ laudis, nec buccinator nostræ, in An-
 nales suos retulerit. Hæc Morus. Id agnoscit & Pet. Ramus
 Gallus, Philosophus huius ætatis non ignobilis, in præfati-
 one in Aristotelis Physica. Britanniam (inquit) ut Parisi-
 ensis Academiae parentem exosculor. Lypsenis quoque A-

cademia Græcas literas ex Britannia acceptas per Richardum Crocum Cantebrigensem olim oratorem, confitetur: ut Erasmus Roterodamus in epistola ad Linacrum, & Ioachim Camerarius in narratione de Eobano Hesso testes sunt. Monasterium item Fuldense bonas literas ex Britannia acceptas fert, quod in eo prælegebat Rabanus Angelus, ut Tritemius in chronica Hirsaugiensis Monasterij author est, ex recepta in Britannia consuetudine per Bedam inita, & per omnia totius Europæ monasteria ordinis sancti Benedicti usitata. Ingenuas artes ex Britannia habuit beneficio Marsilij de Ingelne Angli, professoris & rectoris primi, Heidelbergensis quoque confitetur Academia, ut idem Tritemius libro de scriptoribus literis tradidit. Immo nec Patavium, nobile certe Gymnasium, à Britanis nostra memoria publicis scholis institui erubuit (quod vidi testor) nec Ticinum antiquis temporibus, ut alio loco diximus. Hac si celebres viri atque Academiæ confiteantur, & cum gratia agnoscunt, Oxoniensis beneficiū acceptū agnoscere dedignabitur? Amicos suos adiutores continet? socios ingratis modis atque odiosis verbis prosequetur, nulla facti gratia, nulla benemeritorū, nulla humanitatis ratione habita? Sed de ijs nō licet copiosius dicere. Id te forsan Oxoniensis ab omni gratia dissuadet, quod ex Fræcia, seu ut alij, ex veteri Saxonia, nō Cantebrigia per Alphredū renocatū Scotū Gulielmus Malmesb. de regibus in vita Aluredi tradit. At unde is quæso te, ante erat, quā bellicos tumultus fugiēs (ut idē Gul. author est) in Galliā se receperat? Si non ex Oxoniēsi Academia, quæ tum non erat, neque ex Carltonensi, Stamfordiensi, Bannochorensi, Crekeladensi, nec Latheladensi, quæ ante diu esse desierunt, necessariō ex Cantebrigensi gymnasio fuisse censendum est. Nam in Scotia

(ubi

Gymnasia
Britannica

(ubi natus à Boetho dicitur) non fuisse per ea tempora Academias certum est, cum legam in antiquis monumentis Cantebrigiensis Academiae, Edwardum primum Angliæ regem, an. salutis, 1270. instituisse, ut quinque Angli, tres ^{Scoti, Cambri,} Scoti, duo Cambri, & tres Hiberni ex grauioribus, ad pacem conseruandam in Academia Cantebrigensi præficerentur, ut singulis gentibus aliqui ex suis moderentur. ^{Hiberni, Cantebrigia studuerunt.} Erat enim per ea tempora in nationes diuisa Cantebrigiensis Academia, ut & olim Lutetiana, in qua suos quæq; natione rectores, procuratores & Bedellos habuit. Vnde scire licet Scotos literarum gratia Cantebrigiam venisse. Neq; enim falsuginosa erat ea Scotis vicinia, ut habet Proverbiū, neque ut Aristophanis utar verbis, ἀλυσὸν γατόνμα. Etenim Ioannes Maior, homo Scotus, & historicus non incelebris, libro suo de gestis Scotorum primo, se quoque Cantebrigia in collegio Christi eruditum confitetur. At verò non ante annum Dom. 1411. studium sancti Andreæ in Scotia, nec ante annum salutis 1480. Aberdonensem & Glasguensem ^{Scotica studia.} seu Glasconensem Academiam in eadem institutas esse, hoc est, multis seculis post conditam Cantebrigensem Academiam, Guolph. Iustus in Catalogo Academ. author est. Ex Gymnasio fuisse oportet qui honestas disciplinas sapientiamq; vanalem habuit, ut ioco inter mercatores Britānos ^{Ioannes Scotus, Ticanensi schola præficitur} solebat dicere, ob quas à Carolo magno humanissimè acceptus, honorificentissimè tractatus, & Papiensi scholæ præfectus fuit. Quapropter si à Cantebrigensium schola Scotus primò promanarit, postquam literarū rudimenta in Westphalia et Hibernia, aut si mauis in Scotia didicerit, ac dein ad docendis literas Oxoniū ab Aluredo sit vocatus, ut tu confidenter dicis, quo pacto negare ausus es, Oxonienses scholas Cantebrigensium literis atque ornamentis neutiquam

Rydleius

Craifordus.

quam floruisse? Ausus tamē es negare, atque etiam regere. Cantebriam ab Oxoniensibus petiisse potius doctos viros, Rydleium & Craifordum: quorum Rydleium iure vestro Oxoniensem dicis, quod in vestra Aula societatem cooptatus sit decimotertio Aprilis, an. dom. 1521. Sed Oxonienses fuisse tam est verum, quam sunt cetera omnia quae scribis: ut pace tua dixerim. Constat enim ex Annalibus Cantebriensibus Nicolaum Rydleium studuisse in Aula Penbrochiana Cantebriae, creatumq; esse artium Baccalaureum an. dom. 1522. proximo videlicet anno quam tunc lectum socium apud vos fuisse dicis: & artium Magistrum, 1525. Procuratorem Vniuersitatis, 1534. Baccalaureum Theologiae 1537. & Doctorem Theologiae 1541. Craifordū etiam, Baccalaureum artium, an. 1512. Magistrum artium, 1515. Procuratorem Academiae 1522. Baccalaureum Theologiae 1523, Procancellarium 1535. eodemq; anno doctorem Theologiae. Nam primus is est, qui antè procancellarius fuit quam doctor: ut gradus questum ex officio faceret. Quod exemplum multi postea sunt secuti, ut, cum eam artē magna ambitione & ingenti perturbatione totius Academiae faciunt, gradus impensas mereant: cum tamen idoneus nemo illi officio est ex statutis Academiae, qui Doctor prius non fuerit, quemq; non ambitio, sed spectata inter bonos moderatio ad eum gradum & officium prouheret: vult tamen Oxoniensis Ioannem Craifordum & Leonardum Hutchinsonum eodem tempore fuisse Aulae suae collegas & Theologiae doctores: posteaq; fuisse Cantebriensis Academiae procancellarium Craifordum: quod non ita confidenter tamen tradit, conscius sibi male relati Craifordi in Aulam suam. De Rydleio autem (quem suo iure optimo se posse vendicare ait) multò confidentius scribit, cum debeat minus,

minus, quia nec in re suo, nec alieno, nec bono, nec optimo
 vindicare possit, nisi poeticè: & toti erant (ut ostendi) Can-
 tebrigienses. Quid ergo? Oxonienses isti Rydlei et Crai-
 fordus? Ad istum modum, quisquis Cantebriensis apud
 vos fuerit vel spectandi gratia, Oxoniensis erit. Atque hæc
 quidem ut ostendam Cantebrienses ab Oxoniensibus non
 mutuos esse doctos viros, sed è contrà Oxonienses à Cante-
 briensibus: Ioannemq. Erigenam fuisse Cantebriensem. *Erigena Cante-*
Idq. è magis quod Bedæ discipulus fuit, ut scriptores re-
brigiensis.
 ferunt, & unus ex fundatoribus Cantabr. Acade. ut Fre-
 culfus: ideoq. Gymnasij vestri ornamentum, quod tu à Cā-
 tebrigiensi aliquo doceri petis, ut sæpè facis quoties igno-
 ras, & tempus protrahis, ut cunctando meliorem fortunæ
 euentum (qui imprudentū est magister, id si liceret dicere)
 experiaris, & ignoratione aduersarij (ut si tibi res esset cū
 Arbelis aut cum Baga aliquo) non virtute tua subterfugi-
 as, & quasi victor enadas: quod tamen ut non es consecu-
 tus, sic tuam prodis animi socordiam. Iners enim malorum
 remedium ignorantia, & argumenti inopia. Si Gervasius
 Dorobernensis in hist. sua, an. dom. 1151 scribat, Stephanū *Stephani regis*
 regem multa strenuè incepisse, pauca cum laude finivisse, sic fortuna, quæ
 ut labor eius & studium sæpè emarcuit & elanguit, flore *Gallus fuit*
 caruit atque fructu, quid de tuis nec benè institutis, nec si- *& Comes*
 nitis benè (quod bona tua venia dixerim) Gervasius dice- *Blesensis.*
 ret, si in vitam is rediret? Sed fuisse plures uno illo Ioanne
 Scoto Cantebria Oxonium translato (si è translatus is
 est) & olim, & non multis retro annis, iam antè paucis ex-
 plicauimus. Oxoniensis tamen benè secum actum existi-
 mat, si argutis suis id possit consequi, nullum Oxonienses
 accepisse doctum à Cantebriensibus, si Ioannem Erigenā
 non acceperint. Sed qua Dialectica, viderit ille. Atq. hæc
 V. ij. qui-

*Oxonia non do-
cuit Erigena.*

quidem fuisse non affirmo, nam Ioan. Erigenam Oxoniae docuisse non concedo, sed ut essent, per rationes eius stare posse dico. Quod autem de Ioā. Scoto dixi, de Rabano, Claudio Clemente, & Alcuino dictum puta, cum neque isti in Britannia suis temporibus alibi quā Cantabrigiæ absolute edoctos, eadem ratione existimem. Quin & Polydorus quoque lib. 5. Angl. hist. videtur indicare, Cantabrigienses Oxoniensis Gymnasij hortos sua doctrina irrigasse, cum dicat. Equidē ab eo tempore quo Sigebertus Orientaliū Anglorū rex, scholas in regno suo extruxerat, deinceps fuere viri sepe in Insula eruditissimi, qui tanquam doctrinarū riuli ab illo fonte perpetuo decurrentes, non modò Angliam, sed Galliam quoque mellifluo disciplinarum nectare irrigarunt. Etenim in Anglia est Oxonium. Quod ideo ex Sigeberti fontibus sapientiæ aquas haurisse oportet, quod id posterius Cantabrigia fuerit. Confirmationis loco id erit ex Iosfridi Croilanden. hist. in qua scribitur, totam Angliam factum frugiferam per plurimos magistros doctoresq; de Cantabrigia exeuntes ad similitudinem sanctissimi Patris disci. Proinde non male scribunt qui vniuersitatem Oxoniensem scholam secundam ecclesiæ putant, nempe Anglicanæ, & fundamentum eiusdem, literis ecclesiasticis scilicet, post Cantabrigiam. Nam aliud fundamentum ecclesiæ nec Cantabrigia est nec Oxonium. Fundamentum enim aliud nemo potest ponere præter Iesum Christum. Nec aliud sensisse videtur Rossus tuus de matre sua Oxonia, quam post studia antiqua (inter quæ recenset Cantabrigiam) primā esse scribit. At quæ prima est post antiqua studia (siue tempore, siue dignitate) secundam esse oportet. Ex eisdem fontibus Oxonium bibisse, & illud Polydori docet hist. sua lib. 3. Postquam scholas Sigebertus Cantabrigiæ posuit, breui multi

multi mortales doctissimi euaserunt, floruitq. deinde Can-
tebrigiæ Gymnasium bonarum omnium disciplinarum cog-
nitione perpetuo. Quamobrem Anglia, quod postea claros
semper doctrina viros tulerit, haud dubie Sigeberto cum
primis acceptum referre debet. Adhuc, cum is ipse Polydo-
rus, lib. hist. suæ s. scribat, Aluredum proposuisse mercedem
omnibus, qui publice bonas artes profiterentur, & ea occa-
sione multos confluisse Oxonium docendi gratia enarret,
unde confluebant Oxoniensis dicat? Ex monasterijs? hoc
non esse verisimile mox docebo. Ex alijs Academijs? ex qui-
bus? cum nullæ aliæ essent præterquam Cantebriensis
per ea tempora, ut iam ante demonstravi. Neq. in toto occi-
dentali regno, neq. in austrinis regionibus ad Thamesim
usque ne unus quidem fuit, qui latine intelligeret, sic ut e-
pistolam de Latino in Anglicum verteret, vel ipso Alure-
do teste in epistola ad Werferthum. Ex quibus Polydori
testimonijs quid potest esse clarius, quam Oxoniensem scho-
lam à Cantebriensi Gymnasio literas atque literatos ac-
cepisse? Quamobrem non esse video cur nolit Oxoniensis a-
micis Cantebriensibus gratus esse, & ob acceptas literas
& literatos cumulatè gratias agere. Nec est certè quamob-
rem indignetur, cum & Legionense studium, quod Oxoni-
ensi multò est antiquius (præterea Cricklense, ut à Canteb-
riensibus ortum, quod de eo iam ante diximus) à Canteb-
riensibus cepit augmentum: cum multi præclari viri
Cantebrienses, Lupo Trecaffenensi, & Germano Alticio-
dorensi episcopis (quos Britanni è Gallia contra Pelagianos
in subsidium fidei christianæ aduocauerant) iuncti, post
cladem à Pelagianis Cantebriensi Gymnasio illatam, ibi
se firmarunt, & sacras literas, iuxtaq. liberales artes docue-
rant. Ob quam causam, haud scio an hæc illa Canteburgia ad Sabrinam

Imperitia Alu-
redi temporis.

Legionense stu-
dium Oxonien-
si antiquius.

Lupus.
Germania.

Canteburgia

ad Sabrinam

„ sit & dicatur, quam ad Sabrinam positam Roffensis histo-
 „ ria refert. Anno enim dom. 896. sic in ea scribitur. Pagani
 „ noctu recedentes per provinciam Merciorum, non cessabāt
 donec ad villam super Sabrinam, quæ Cantebrigge dicitur
 pervenerunt. Idem habet historia, quæ flores historiarū di-
 citur, an. 896. Per Sabrinam, Vscā intelligēs (credo) quod
 notior fluvius illa est, in quam se Vscā recipit.

Non ex Mona-
 sterijs profes-
 ses Oxonienses.

Errores pericu-
 losi.

Dani clades
 Britannia.

Sed in Monasteriorū scholis non in Academijs literatos
 viros per ea tempora edoctos dicis, & ex eis monasterijs ve-
 nisse tuos, idque fulcis argumento non inani, ut tu quidem
 censes, quod docti ferē id attestati sunt. Atque ita in lu-
 brico antē solo vacillans, denuo iter suscipis, & non minori
 tamen erroris periculo versaris. Sed quid dicam periculo,
 cum errores tui, nec valde periculosi, neque granes sunt. E-
 tenim per summa & leuiter tantū fundati sunt. Pericu-
 losius errant (ut scribit Io. Sarisb. in Polycratice de Curia-
 lium nugis & vestigijs Philosophorum lib. 2.) qui in soli-
 ditate naturæ, & vigore rationis suum fundare videntur
 errorem, quod tu certē facis minimē. Sapis tamen, qui in
 secunda tua aditione, prioris sensum retractaueris, (etsi a
 cibo condimentum, post bellum auxilium ponis) fereq, in
 ea cautē addideris, veritus alioqui ne in prima veritatem
 non dixeris: atque ita ubi leonina pellis deficit, vulpinam
 insuis. At qui sunt isti docti viri (Oxonienſis) qui tempo-
 rum ratione habita hæc affirmant? Quasi verò sub initio
 regni Aluredi (quo tu Oxoniense Gymnasium constitutum
 asseris) omnia essent monasterijs plena, omnia monasteria
 doctis occupata: cum tamen constet ex Aſſero, Gul. Mal.
 & alijs antiquis historicis, Danos bello duos eueruisse om-
 nia, monasteria, ecclesias, bibliothecas, oppida deniq, et quid
 non: ita ut vix quicqua n superesset integram & incon-
 cus-

cussum: ut & labor ingens Alphredo & insequentibus
 principibus fuerit, noua reponere, et vetera reficere. Ex eis-
 dem scriptoribus & illud quoque constat, doctos viros in fu-
 gam se per ea tempora coniecisse, quod formidabant magis
 capitis periculum, quam sequeretur librorum exercitium:
 ut Gul. de regibus ex lib. 2. verba referam: adeo ut vix u-
 nus superesset per omne occidentale regnum, & australes *Aluredi tempe-*
 Insulae partes ad Thamesim usque, qui sic latine sciret, ut e- *statis incitia*
 pistolam Latinam in nostrum sermonem recte transferret,
 ut ex ipso Aluredo iam ante nos retulimus. Vnde scire licet
 tam esse verisimile Ioanem Erigenam accitum esse ad stu-
 dium Oxoniense e cenobio Meneuensi, quam est illud, cum
 a suis discipulis inter legendum graphijs fuisse occisum: de
 qua re paulo post dicemus. Etsi sunt qui ore rotundo, &
 magna historiae constantia & grauitate ista tradant. Quod
 si in Monasterijs essent literis educati, aut in celebrioribus, *Monasteria ce-*
 aut in minoribus obscurioribusque, id fuisset. Si in celebri- *lebriora.*
 oribus, (id quod sentire videris, cum in eis nunquam defu-
 isse per id tempus viros doctos asseris) aut in Monasterio
 S. Petri & Pauli Wermuthi Beda claro, aut Bannochoren-
 si, aut Horniggeseyensi, tribus passuum millibus Cantebri-
 gia distante, essent, quod vltimum, regalis dignitatis mo-
 nasterium fuisse, & non paruam Clericorum congregatio-
 nem habuisse, historia Eliensis testis est: quae sic incipit.
 Anno ab incarnatione dominica, 616. qui est annus 21.
 ex quo Augustinus cum socijs ad praedicandum genti An-
 glorum missus est &c. quod idcirco adiungimus, quod au-
 thor nomen non apposuit. Nam de celebrioribus ea etate
 qua ista floruerunt, non lego. At ubi ista erant regnum in-
 choante Aluredo? A Danis, qui annis 25. ferro atque flam-
 ma Britannos fatigassent, prorsus attrita et deiecta. In Bā-

Bannochorenses Monachi. nochorensi autem cum steterat, non nisi magna si diuis placet, potuit esse eruditio, cum monachi, qui per ea tempora erant 1200. in septem classes per centurias tres diuisi, quibus singulis singuli præficiebantur rectores, ut Beda eccl. hist. gentis Angl. lib. 2. & cap. 2. docet, operi faciundo magis quam euoluendis libris erant intenti, ut idem Beda, et Ranulphus lib. hist. 5. manifestè docent: et si unum solum Gildam fœliciori tempore & ingenio aliquando erudiuit: sed longè ante Aluredi tempora. Verùm si in minoribus monasterijs maiorem doctorum copiam fuisse dixeris,

Monasteria minora.

Grandia monasteria.

Dic quibus in terris, & eris mihi magnus Apollo? Et cuiusmodi erant ea Monasteria? An talia fuisse putas qualia erant nostra memoria illud Sanctæ Trinitatis Norwici in Norfolcia, aut Sancti Albani propter antiquissimos Urbis Verulamij muros in Hertfordiæ prouincia, aut magnificum illud S. Augustini Cantuariæ in Cantio, aut S. Suthuni Wintoniæ in Wiltonia, seu verius in Southamptoniensi Comitatu, aut in Suffolcia illud S. Edmundi Buria, aut illud Redyngæ, aut beatæ Mariæ Glastonie, multaq; alia in Britannia, quæ propemodum ciuitates æquabant, opere sane mirabile structa? Cum quibus nulla Monasteria nostri orbis potuissent conferri, aut esse aequalia. Certè credo te negaturum. Nam istiusmodi nulla erant ea ætate. Creuerunt enim successione temporum, ut Roma olim, quam ferunt vno die non fuisse consummatam. An qualia ergo illa Edgari, grandia scilicet, quorum 47. dicit se extruxisse, pollicitus quinquaginta, ut alio antè loco diximus? An cuiusmodi illud Aluredi potius Ethelingiæ positum (cuius generis omnia fuere in principio, nam maiora ætas fecit per incrementa ut dixi) quod sic describit Gul, Malm. lib. de Pontif. 5. Quatuor postes solo infixi totam suspendunt machi-

Ethelingia Monasterium.

chinam, quatuor cæcellis opere spherico in circuitu ductis. „
 Sunt ibi Monachi pauci numero & pauperes, sed qui age- „
 statem suam quietis & solitudinis amore vel magni pen- „
 dant, vel consolentur. Hæc Gul. Malmesb. In quibus si do- „
 ctos fuisse dicas, ut in isto Ioannes Erigena, illud meminisse oportet, non hinc edoctum auocatum Oxonium, sed aliunde instructum, huc ab Aluredo ascitum. Quæ res certè minimum facit ad tuum institutum, imo aduersatur plurimum. Quod si istic erudirentur, unde instrumenta vitæ et literarum in tanta egestate? Certè istius temporis Monachi meliores erant quàm doctores. Erant enim humilitate sublimes, paupertate locupletes, & gloria neglecta gloriosi. Proinde non Monachi, sed alij docti viri in monasterijs docuerunt, qui non sunt in eis educati, sed ex alijs locis eò accersiti. Id quod etiam Rosus tuus videtur sentire. Scribite enim magistros et scholares, qui ad fidem Christi cõuersi sunt, docuisse in monasterijs & locis deuotis secundum formam studiorum antiquorum, &c. Ex quibus non doctos suscepisse Oxoniam eodem loco dicit, sed docendi formam antiquam tantum, ab antiquis studijs primò Malmesburiâ, inde Oxoniam deriuatam. At si concedam in monasterijs claros fuisse viros celebresq; Monachos, non per ea tamen Aluredi tempora quibus subuersa omnia sunt: non quales in Academijs esse solent, nec quales hi erant, quos ex Catebrigiensi Academia ortos dixi. Siquidem non ea vniuersalis scientiarum professio in cœnobijs quæ in Academijs fuit, etiam ne tum quidem cum floruerunt maximè. Etenim in illis triuialis tantum schola fundamenta & literarum semina iacta sunt potius, quàm variae solidæq; scientiæ: atq; sacrarum literarum, quàm humanorum & liberaliũ scientiarum scholæ positæ, et eæ priuata magis quàm publicæ:

164. De antiquit. Canteb.

Ioan. Erigena
non docuit Ox-
onij.

& commodiori tempore quàm Aluredi. Itaque παρὰ πολλοῦ,
iſta tua, vt dici ſolet. Tu tamen quaſi in re certa, doctis id
ferè atteſtantibus, vt ais, argutè pergis, exempliſq; agis, at-
que Ioannem Erigenam (quem Scotum vocas) ex Mene-
nienſi monaſterio per Alphredum in Academiam veſtram
enocatū dicis, qui in ea primus docuit, vt Balens in Erige-
na ſenſiſſe videtur, à quo videris iſta mutuatus. In cuius
rei confirmationem proſers Ranulphi Ceſtrenſis ex libro
ſexto teſtimonium, in prima aditione tua ſolo Baleo contē-
tus, atque illum quantumuis inuitum & repugnantem, co-
gis in teſtimonium, cuius hæc verba proſers. Ioannem Mo-
nachum (Erigenam te intelligere ſcribis) de vltimis Wal-
liæ finibus, è monaſterio S. David Meneniæ ad ſe vocauit.
Sed hæc tua ratio aliud nihil eſt quàm umbra volitans, quàm
ἀἴρος καὶ φλόα. Nam primò, non fuiſſe ex eo Monaſterio
facturū ſapientem, & inde propter doctrinam Oxonium a-
uocatum, iam antè demonſtratum eſt. Quod autem ad te-
ſtimonium attinet, non videris ſanè id citaviſſe bona fide at-
que integrum, ſed dolo malo atque mutilum, vno atque al-
tero vocabulo quod ſermonem expleat, nempe, vt literis
inſtrueretur, prætermiſſis: ſpeciem quidem probationis
præferens, probans autem minimè, florens quidem ſed non
fructificās: dolo atque aſtu, penè dixi, uſus (ὅν γὰρ ἐπιγλυφ-
τὴς οὐκ ἔστιν) ſolita tua rhetorica in mala cauſa, qua ſterilior eſt
quàm vt vllam veritatis faciem præ ſe ferat, ni fucis arti-
buſq; commendetur. Quibus rebus opus eſt vel maximè,
quod putre ſalsamentum amat origanum. Si enim ad eum
modum referres Ceſtrenſis locum quo ab eo ſcriptus eſt,
cauſam funditus euerteres. Quod vt omnes intelligāt, in-
tegrum aſcribam. Nam tu ſurculum tantum defringis &
abſcis. Eius verba hæc ſunt. Aluredus elemoſinæ dator, miſ-
ſarum

Teſtimonia
deſtruncata.

sarum auditor, rerum ignotarum investigator, Sanctum
 Grimbaldum Monachum, literatura & cantu peritum,
 de partibus Galliae, & Ioannē Monachum de ultimis Wal-
 liae finibus, scilicet de Monasterio sancti David Menenia,
 ad se vocavit, ut literis instrueretur. Hæc Ranulphus. Ex
 quo loco luce clarius est Aluredum regem, Grimbaldum et
 Ioannem Monachum sibi praeceptores ad docendas literas
 habuisse, non scholæ Oxoniensi professores literarum aduo- Præceptores A-
 casse, etsi id Baleus dixerit. Neque si ad se vocarit, necessa- luredi.
 rio sequeretur, ut eum docendi gratia Oxoniam amanda-
 rit Aluredus. Itaque dic amabo te qua rhetorica, aut qui-
 bus artibus verba illa Ranulphi, de Io. Scoto Oxoniam vo-
 cato, ut tu ais, tuo conveniant instituto? Cum certè causæ
 tuæ tantum abest ut profint, ut etiam vehementer obsint,
 imo verò contradicant, & funditus evertant. Hic ergo, mi
 Oxoniensis, opus fuit diligentiori rhetorica (rhetorem e-
 nim te vocat Lelandus, & elegantem Poëtam) hic asin &
 vafricie maiori, quod bona tua venia dicam. In qua re si
 tacundum tibi censes persistere, si *δοῦλον λόγιαν*, si ingens af-
 fectus tibi sit pugnare pro Academia tua malis artibus, si
 hoc tibi gloriosum fore existimas, incenditq; animum fa-
 ma venietis amor, cur nō id agis quoq; *ἵνα διδῶν ἡμῶς γῆν*,
 ut apud Thebanos Heros fias? Sic enim famam conseque-
 reris, cum illis certe modis nunquam poteris. Est enim glo-
 ria Crocodeilus ut dici solet. Fugientem nunquam sequi-
 tur, sequentem fugit. Facilius & multo citius adipisceris,
 si Richardi de Marisco Dunelmensis episcopi id exemplū
 in Aula tua imitari velles, quod ille in monasterio S. Alba-
 ni adidit. Scribit enim Thomas de Walsingham in cōmen-
 tarijs seu registro benefactorum, S. Albani, Episcopum cō-
 patientem debilitati potius conventualis, contulisse intuitu

„ pietatis in eius ceruicia meliorationem (sic enim loquitur)
 „ ecclesiam de Elyngham: ob quam rem (inquit Thomas)
 meruit memoriam sempiternam. Ita siquidem & sen-
 sum tuorum excitares & hilaritatem. Vita enim sine fe-
 stiuitatibus, est veluti longa via sine diuersorijs. Est au-
 tem ecclesia de Elyngham, in dicecesi Dunelmensi, in De-
 canatu Aluemicensi, annui census viginti trium librarum
 atque trium solidorum. Sed ad rhetoricam tuam, quæ etsi
 dicat, nudè & ieiunè proferenda aduersarij verba, non ta-
 men dicit decerpenda duo aut tria vocabula testimonij ut
 causam adiues: (inciuile enim est arripere historia par-
 ticulam, & totam ex ea causam iudicare) nec ita implican-
 da scriptorum testimonia ut imponas, quod abs te factum
 eo in loco est, quo de celebritate originis vestræ Academia
 grandi fastu magna crepas. Siquidem ex agro nihil loque-
 ris. Productis enim Polydori & historia regiæ testimonijs
 Higdeni sic inuoluis, ut primus, quod in eo continetur, &
 instituto tuo aduersatur, nō explices, sed complicatum ver-
 bis testimonij vniuersalibus sic præteris, ut credulo Lecto-
 ri, nec examinanti præterquam quod tenebras offundis, e-
 am dolis imponis. Inuoluis autem ad istum modum. Eadē
 etiam penè ad verbum describit Ranulphus Cestrensis: qua
 tua argumentandi citandiq; ratio est perpetua. Etenim alio
 in loco vno atque altero teste producto, ut Monemutensi, et
 hist. regia, ubi probare conaris nō alium fuisse Cantabrum
 quàm Partholomum, cæteros acerno accumulas, et numero
 adijcis, dicisq; omnes quotquot illā historiā attigerunt, ea-
 dem fermè dinarrare, & Oratori suffragari nullum, ad-
 uersari omnes. Vnde animaduerto tibi hoc esse familiare,
 ut cum nihil explicare possis, implices, et quicquid obuium
 sit arripias, eoque, ferris, diffidente conscientia, quo te impe-
 tus

Testimonia in-
 uoluta.

tus errabunda opinionis impellit. At qui ad istū modū scri-
būt, Gul. Tyrēsis in plogo hist. de rebus gestis in terra sacra
ne numerandos quidem inter scriptores censet. Itaque si ad
hanc rationem exanimarem singulas tuas argutias, quas
plures esse credo, quā aut Chrysippi aut Didymi volumi-
nibus comprehendi possunt, certe tollerem tibi vniuersas
(ex simbria de texto iudicabis) atque ita in magna ciuita-
te, magna, ut aiunt, solitudo: cogeremq; ad Cantebrigiēses
denuo te confugere, qui (ut Orator dixerit) prima bonarū
literarum fundamenta apud vos iecerunt, non obstantibus
ijs quae tu aduersum scribis. Sed ista mitto. Illud esse verū, Ioan. Scotus acci-
tus Et doceret
Alphredi docendi causa Ioannem adscitum, Ingulphus in Aluredum.
chronicis Croilandsensibus docet, & Aluredus ipse quoque
in praefatione Saxonica in pastorem Gregorij ad Werfer-
thum Wigorn. seu (ut Gul. Malm.) Wictiorum episcopum
testis est, ne quid de popinis mutuati videremur, quam sic
traduximus. Postquam animo reuoluissē Latinam lin-
guam iam olim intermortuam in Britannia, Anglica au-
tem studium & lectionem apud multos permansisse, occepi
inter varia atque multiplicia regni mei negotia, in Angli-
cum sermonem Pastorem Gregorij nunc ad verbum, nūc
ad sensum conuertere, prout à Plegmundo Archiepiscopo
meo, Afferro Episcopo meo, & à Grimbaldo & Ioāne Sacer-
dotibus meis didici. Haecenus Alphredus. Id rescrunt &
Flores hist. anno salutis 872, & tu quoq; in principio libri
tui confiteris, quo loco Alcuinum Leuitam, alius ætatis ho-
minem, inter præceptores etiam Aluredi infulcis, πᾶσι ὁ
μὴν μὴ κωλύει, nullam faciens discrepantiam, etsi hoc præfeti
loco immemor tui aliud dicis. Sed memorem esse oportet, nō
enim incessam ego lingua. Ex Flor. hist. anno eodem intelli-
go item, Aluredum ex Gallia utrumq; auocasse, & Io. Sco- Vnde Scotus

168 De antiquit. Canteb.

tum an. 883. non ex monasterio Meneuensi venisse, hominē
 perspicacis ingenij & facundia singularis. Qui si Oxoni
 bonas literas tradidisset, unde est, quod referēte Gul. Malm
 de gestis Britonum, Florib. hist. an. 883. Ranulpho lib. quin
 to, & Ioanne Parisiensi, anno, 877. Malmesburia à pueris
 quos docebat, graphijs interemptus est? Hoc arguit eū Mel
 duni docuisse, ut Hector Boethus quoque author est, nō Ox
 ni (non enim ab equis ad asinos, hoc est Oxonia Meldunū
 migrasse puto) cuius nullam facit prorsus mentionem, cum
 tamen ea res fuisset admodum gloriosa Scotis. Regijs liberis
 adhibitum eum præceptorem, cum Asero, Ingulpho, & a.
 lijs vetustis scriptoribus diligenter tradit Boethus : cuius
 verba ex decimo lib. Scotica historica huc ascripsimus. Io
 annes Scotus nostras missus fuit ad Alarudum, unde An
 glica nobilitate hortante, ex legato factus est hospes, regisq;
 liberis adhibitus præceptor. Ad profitentem hunc Ioannem
 Scotum Malmesburiensi cœnobio frequens auditor ex om
 ni Anglorum ordine confluit, unde breui res literaria in
 Anglia haud mediocre cœpit incrementum. Ipse Ioannes cū
 corruptissimos mores adolescentum, quos docebat, acrius
 argueret, ab eisdem inter legendum pugionibus confossus
 interiit, & ibidem sepultus. Hactenus Hector Boethus. In
 quo scribendum Aluredum non Alarudum, etsi historia
 Brutus hoc nomen Alarudū subinde habeat, et historia S.
 Suithuni utrumq; respuat, quæ non aliud admittit quàm
 Alphredum, quod in testamento suo Rex (ut ait) non ali
 se nomine vocet quàm Alfreode. Equidem quid in testa
 mento primo dicat, quod non dum vidi, nescio: at in secun
 do & in libris eius Saxonice, quos ego vidi, omnibus, se
 Ælfred, & Alfred, non Ælfreode nominare solet. Siquidē
 secundum eius testamentum, sic incipit: Ic Alffred pet
 reaxena

Boethus.

Alphredi nomi
 na.

Alffreode.

feaxena cniſſe vno godeſſe &c. Id eſt, ego *Alfred*
Westſaxonum rex Dei dono: ſi codex plus minus ducen-
 tis ab hinc annis ſcriptus *Alfred* pro *Alfred* & cin-
 ge pro *cynniſſe*. corruptè non referat. Nec video cur non
 & *Aluredus* quoque diceretur. Nam poſtremæ dua literæ
 in uſu Latino (eſt enim Saxonicum nomen) inclinatio eſt
 Latina. Cætera vox diſſyllaba eſt, & in veteri pronuncia-
 tione Anglici ſermonis poſita, in qua F. literæ, in V. literã
 perpetua eſt mutatio: uti & nos libro noſtro de Sympho-
 nia uocum Britannicarum in aliquot Angliæ Regionibus
 hodie in uſu eſſe diximus, & ex Ranulphi Ceſtrenſis chro-
 nici translatione Anglica atque ſcripta cuius eſt conſpicu-
 um. In ea enim *uredom* pro *fredom*, id eſt libertas: *wrelich*
 pro *Frely*, id eſt liberè: & *wram* pro *fram*, ſeu ut hodie di-
 cimus *from*, hoc eſt ab: & *wurſt* pro *firſt*, hoc eſt primum:
 perpetuò ſcriptum leges. *Henricus* quoque *Huntudonenſis*,
 lib. 3. ſcribit urbem *Rochester* olim fuiſſe appellatam *Rofe*,
 a quodam principe Anglo eius appellationis, atque ab An-
 glis *Roueceſtre* nominatam, mutata uidelicet uſu recepto
 pronunciandi litera F. in literam V. ſic ut iſtud nomẽ Ro-
 ueceſtre, triſſyllabum ſit, liqueſcente e primo inter pronun-
 ciandum: quemadmodum & illud *Al-ured* (dempta iam
 inclinatione Latina us) diſſyllabum, u. litera incipiente ſe-
 cundam ſyllabam, & ſic perpetuò pronunciandum hoc *A-
 luredi* nomen, quod hiſtoricus *Wintonenſis* non aduertit:
 qui indoctos cenſet, qui *Alfredum* *Aluredi* nomine uocent
 aut ſcribant. Referam *Huntudonenſis* uerba. Ordinauit
 (inquit) *Auguſtinus* Iuſtum in ipſo Cantio Episcopum in
 ciuitate *Dorubreui*, quam Angli a quodam principe *Rofe*,
Roueceſtriam uocant, ubi forſan legẽdum *Durobreui*, vel
 ut eſt apud *Antoninũ* *Durobreui*, vel *Durobrio*, vel *Du-*

In Aula regia
& monasterijs
docuit Scotus.

Cur Erigena cō-
demnatus.

robruius. Idem habet Florilegus anno gratiæ, 604. Et si ho-
die sint qui deprauatè Rot pro Ros in scriptis suis referant.
Sed hæc de *Alfredi* nominibus. De *Erigena* sic sentio. Si
extra Aulam regiam docuit, probabilius est eum in Mona-
sterio aliquo docuisse, quàm in Oxoniensi Academia, prop-
ter metum *Nicolai* primi Pontificis Ro. apud quem fama
hæreticum eum criminabatur. Docuisse autem aliquando
Oxonij, apud aliquem vetustum scriptorem non lego, ut
nec apud *Aserum*, nec historias Saxonicas, anno ætatis
Alphredi 23. scriptas. Receptum est, eum *Athenis* per Ita-
liam ad *Lodouicum* Gallia regem deuenisse, & illi *Diony-*
sium trāstulisse, aliosq; scripsisse libros, qui quòd aliqua ex
parte dissonabant à fide Catholica, hæreticus est à *Nicolao*
habitus, qui ad *Carolus* Caluum scripsit ea de re. Scripsit
autem *Erigena*, ut *Io. Parisiensis* ait, an. 877. librj de Eu-
charistia, qui cōdemnatus fuit in Synodo *Vercellensi* à Pa-
pa *Leone* celebrata, quo an. *Lanfrancus* ab errore *Beren-*
garij *Andegauensis* Archidiaconi, & *Turonensis* ecclesie
clerici, se purgavit: qui & ipse dicit in fide desipuisse *Io.*
Scotus: quem etiam eo nomine *Leo* condemnauit, quòd
Berengarius eum extulisset, authore *Vincentio* in speculo
doctrinali. Hinc *Gul. Malmesb.* credit, metu huius infā-
miæ *Ioannem* *Scotum* ad *Alfredum* declinasse. Vnde veri-
similius est, postquam aliquando apud *Aluredum* docuerat,
eum se clam subduxisse in monasterium *Maildunense*, ubi
docuit, & graphijs interemptus à multis creditur. Apponā
eius verba ex lib. de Pont. v. raro admodum nostra atate.
„ *Io.* composuit librum περί ποσίων διαφέσεων, in quo plurima
„ nisi diligenter discutiantur, à fide catholicorum abhorren-
„ tia videantur. Huius opinionis particeps fuisse cognoscitur
„ *Nicolaus* Papa, qui in epistola ad *Carolus* dicit, *Ioannem*
olim

olim non sanè sapere, in frequenti rumore dicitur. Propter
 hanc ergo infamiam (credo) tædust eum Francia, venitq,
 ad regem Alphredum; cuius munificentia & magisterio
 usus, ut ex scriptis regis intellexi, sublimis Melduni rese-
 dit, ubi post aliquot annos à pueris quos docebat graphijs
 perforatus, animam exiit. Hæc Gulielmus. Quæ ideo ad-
 duxi, ut ostendā in Aula regia et Monasterijs docuisse Io-
 annem, non in Gymnasio Oxoniensi: maximè cum hære-
 seos nota laborasset. De cæteris, hoc est an natione Scotus i-
 dem Ioannes erat, ut Hector Boethus vult, an Britannus
 Menevia oriundus, & in reditu Athenis & ex Gallia ed
 loci Monachus factus aut exceptus, & inde Oxonium ad
 professionem literarum per Aluredum vocatus, ut Ioānes
 Baleus scribit: & an à pueris graphijs peremptus, ut Guli-
 elmus Malmes. docet, nihil disputo. Penes authores fides
 esto. Illud dicam, Afferum, vetustum authorem, cuius fidē
 hic maximi facio, quòd cum Ioanne in Aula regia consue-
 tudinem habuit, ista non tradere, sed fuisse eum genere E-
 aldesaxonem (quod & Ingulphus & Gul. Malmes. in vita
 Aluredi confitentur) hoc est veterem Saxonem, & Abba-
 tem Monasterij quod Ethelingia extruxerat Aluredus, &
 à Gallicorum Monachorum auditorum suorum famulis
 noctu in ecclesia inter orandum vehementer sauciātū, atq;
 ut mortuum proiectum ante ædes publicæ meretriculæ,
 quasi ab ea aut procis eius interfectum, in libro de gestis
 Alphredi, atq; etiam in Annalibus scribere: etiam si He-
 ctor Boethus in Scotorum historia, & Martinus Polonus
 in Supputationibus, aliud dicant. Ex quibus Boethus, illud
 Afferi, inter orandum, vertit in, inter legendum. Veterem
 Saxoniam voco, Westphaliā. Etenim Wernerus Role-
 winck Westphalus, Chartusianus Colonienfis, & Sebastia-
 nus

Erigena non fu-
 it natione Sco-
 tus.

Cuius Scotus &
 qualis illi mors.

Vetus Saxonia.

Westphali.
Angrarij.

Cur Erigena di-
ctus Scotus.

Redschankes

nus Munsterus Cosmographus Basiliensis, sic interpretan-
tur. Ille enim in fasciculo temporum circa annum Christi,
714. ubi de Constantino filio scribit, sic habet. Lebuinus
præbyter sanctus, Anglicis prædicat in Velua, & post in
Saxonia antiqua, id est Westphalia. Iste Cosmographia sua
lib. 3. ad istum modum: Vera et vetus Saxonia, est Westphalia.
Et rursus eodem lib. Westphalia quæ est occidua Saxonia. Et
si hodie Ostfalai & Westphali, et Angrarij p Angli, et An-
gria p Anglia Saxonia corruptè scribunt duces eorum locorum
in titulis, ut in Basilio Ioanne Heraldio inter leges Saxonum,
titulo septimo libri de originibus ac Germanicis antiquita-
tibus atque legibus: & Alberto Krantzio in sua Saxonia,
lib. 1. cap. 21. & lib. 2. cap. 2. scire licet. Erat ergo Erigena,
Saxo, appellatus tamen Scotus: non à natione Scotica, ut
Boethius existimat, sed quod versabatur in Hibernia, quæ
olim bonis literis floruisse, auctor est Sulgenus, ut eo loco
diximus, quo tacita auctororum nomina explicuimus, &
chronicon Arelatense et Vincentius. Etenim ætate Alphre-
di regis, Hiberni vulgo dicebantur Scoti. Eam ob causam
ubicumq, apud Orosium occurrebat Hibernus, Aluredus ver-
tit Scotte. Ratio est, ut reor, quod Scoti prius Hiberniã quã
Albaniam incoluerunt: quibus adhuc destituta Hibernia
non est, Redschankes hodiè (ut audio) appellatis. Hinc na-
tum puto, ut hi quos lib. hist. sua s. Polydorus sequutus est
auctores, è fama referant, Io Scotum ex Hibernia aut Sco-
tia in Galliam delatum. Refert & Roussus in Sigeberto. Flo-
rentibus his diebus (inquit) in Hibernia scientijs liberali-
bus præ cæteris regnis, contigit duos Scotos (Alcuinum et
Io. Scotum intelligit) monachos de Hibernia cum mercato-
ribus Britannicis ad littus Galliæ deuenire, viros in secu-
laribus & in sacris scripturis incomparabiliter eruditos,
&c. Certè id mihi persuadeo, si in schola vestra prælegisset
Ioan.

Ioannes Scotus, aut Boethus, aut Ioānes Maior annotasset. Etenim cum de Alexandro Halense, Richardo Middletono, Ioanne Dunso, Gul. Occham, Roberto Holcot, Hentisbero, & aliquot alijs Scotis recētiorebus Oxonij educatis diligēter scribat lib. hist. suae primo Maior, non committeret, credo, ut Ioannem Scotum, insignem certē virum, & Oxonij Scoti. docentem, ut tu ais, unum inter alios intermitteret. Est enim hoc hominum genus in gloriam suam gentisq. suae nimium effusum, & reliquorum mortalium cōtemptor quidam, ut à multis proditur. In tantum enim nobilitatem suam ostentare solet, ut in summa rerum inopia degens, ad regiam tamen stirpem genus suum referre non dubitet. Itaq. ut magnifica quaedam de Ioannis Scoti legatione, de intercessione Principum Britanniae, de Scholaſticorū multitudine Hector Boethus in historiam suam interseruit, ita publicē in uniuersitate docuisse, atque ea in Britannia, quod ad Scotia laudem atque gloriam vel maximē pertineret, quomodo silentio praeterire potuisset? Itaq. non ex monasterijs ad uniuersitates, sed contra, ex uniuersitatibus ad monasteria aduocati sunt, qui in eis docuerunt, ut libro secundo ex Rosso latius explicabimus, qui scribit Magistros & scholares in monasterijs docuisse. Tamest igitur probabile. Io. Erigenam primum fuisse apud vos literarum professorem, quā est id, quod Polydorus lib. Angl. hist. 5. scribit, Aluredum rerum potitum, primo quoque tempore voti causa Romam profectum esse, ubi regia coronae honore ab Adriano 2. Ro. Pont. rursus honestatur, quod fuit anno salutis, 872. Cum tamen Aſerus & Henr. Huntud. dicant, eo anno bellis eum fuisse implicitum, versus Lōdoniam duxisse exercitum, & octo praelia ut isti, nouem ut Simeō Dunelm. & Florilegus contestantur, cum Danis commississe, neque operibus pietatis incubuisse ante pacis & quietis tem-

Aluredus a primo regni anno Romam iuit.

Praelia cum Danis.

pora. Polydorus quoq. ipse eodē loco scribit, ab initio principatus difficillima fuisse, et deinceps omnia plena laborū. Quæ quæadmodū cohæreāt, nō video, ut cui omnes difficultates & labores essent in principio, ei tantū esset otij, ut primo quoq. tēpore peregrinationis causa Romā iret, & coronatione rursus honestaretur. Demū cū ab Adriano rursus honestatū dicit, non dignatur tamen concedere, honestatū eum prius à Leone quarto, ut Gualterus Couentren. et Gul. Mal. aliq. vetusti authores contestantur. Nisi enim à Leone prius, ab Adriano rursus honestari nequibat. Nam illud rursus, simile quid factum prius commonstrat. Atque ita per incogitantiam id verum esse confitetur, quod verū esse postea negat. Quamobrem si isti Monachi professores vestri non essent (non fuisse autem iam est comprobatum) magnam certē iniuriam facis tuæ Academiæ, cum eius literarum fundamenta crassis Monachis (quibus nihil indoctius prouerbio celebratur) non Academicis omnis doctrinæ fontibus, tribuis. Quàm iniquè comparatum abs te est, ut propter odium aut inuidiam Cantebrigiensium malis scholam tuam ab inglorijs & stupidis Monachis, qui ne tria quidem Stesichori norunt, ut dici solet, quàm ab illustribus & gloriosis Academijs, literarum nutricibus, virtutum domicilijs, omnium Musarum sedibus, atque omnis pietatis & officiij alumnis originem ducere? & propter celebritatem loci, eius literas contemnere, ut solet stultum vulgus, cui vix triens sapientis viri est, imo vix semuntia rationis si compares ad assem, quod non alia ratione contemnit Musicā, ex septem scientijs liberalibus vnā, omnibus seculis cultā & laudatā, quàm quòd eius vsus in ecclesijs sit: cū tamē authoritate Nicephori Callisti eccl. hist. lib. 4. etiam ab exordio primatiuæ ecclesiæ canendi vsus in tē-
plis

An ab Adriano
honestatus secū-
do Aluredus.

Musica exulta.

plis erat, & ad sua usq; tempora retentus, tamq; accommo-
data res sacris videbatur musica, ut prisci saculi sapientes
homines, ex quinq; generibus unum (nempe Phrygiū, au-
thore Apuleio Floridorum libro primo) templis ac reli-
gioni consecrarunt, quod ad religionem inflammabat ani-
mos. Eius verba hæc sunt. Erat Antigenidas tibicen, om-
nis vocolæ mellens modulator, & idem omnimodis peritus
modificator, seu tu velles Æoliō simplex, seu Asium variū,
seu Lydium quærulū, seu Phrygium religiosum, seu Do-
rium bellicosum. Hæc Apuleius. Sed ad stultum vulgus sua
stulta relegamus, tu qui literatus es, Academiae literarum
matres agnosce. Etenim à Monachis nihil Latinum, nihil
elegans atque tersum, nihil politum per ea tempora afferri
solebat. Vnde natum putem, ut quæ parum latina, quæq;
corrupta sunt, Bangorensia nostris hominibus latinis vul- Bangorensia.
gari proverbio dicerentur, & adhuc dicuntur, & quæ in-
condita, incompocita, parumq; concinnata sunt, Bangorali-
ter facta dicuntur adverbialiter. Etsi non me præterit An-
glorum vulgus transpositis vocalibus Bangarly solere dice-
re. Credo quod Bangorenses Monachi, Bannochorensis stu-
dij reliquia, fæces tantum literarum retinuerint. Noto im-
peritiem, non noto ordinem. Imo sunt qui scribant Mona-
chos olim ferè fuisse laicos, ex quorum genere Benedictinos
& Franciscanos numerant. Sunt et alij qui putent illis ir-
religiosum fuisse scire literas, haud scio an eo consilio, quo
Iuliani imperatoris temporibus lege lata prohibitum fuit
christianis docere Grammaticā et artē oratoriā, an alio, an
nullo. Nam hoc quā sit verum, nescio. Illud verum esse
ex Monachis Bannochorensibus intelligo, de quibus opera
victum quæritantibus, paulò ante ex Beda & Ranulpho
diximus Sed dices, bona verba quæso te Londinensis. An
non

Bramis. i

Quibus cōmis-
sum scribendi
hist. Negotium.Historiarum
officina.

Historici Regij.

non bona pars scriptorum tuorum monachi sunt? nō Bramis, quem Balens non recte Bromum vocat? non Higdenus, non Matth. Westm. non Gocelinus deniq; & aliquot alij scriptores tui Monachi erant? Quid ergo, indocti Monachi? Docti quidem hi erant mi Oxoniensis, ut sua ferebant tempora, & multò quàm docti sanè diligentiores, quæ res hac nostra atate florente doctrina desyderatur. Sed una hirundo non facit ver. Si pauci docti & studijs dediti sunt, ergo omnes? ergo Aluredi tempestate? Verùm hac de re paulo ante copiosius: hoc iam dicam, hanc scribendi rationem historicam Monachis datam potius existimo authoritate bonorum principū, quibus reipublicæ suæ cura fuit, quàm studio Monachorum natam & susceptam. Cum enim res gestas suorum temporum memoriæ mandare boni Reges studuerunt, hanc prouinciam Monachis dederūt. Sic Edwardus primus, an. dom. 1291. & regni sui 19. imperauit cœnobio Roffensi, ut in commentarios referrent res gestas sui temporis ut acciderint, idq; cœnobium cū multis alijs monasterijs & præcipuè S. Albani, in hoc delegit, tanquam in Theaurum & custodiam rerum memorabilium uti Matth. Westm. & is qui Roffensem historiam ædidi, scribunt. Sic Henricus tertius præcepit Matth. Parisio anno salutis 1247. & regni sui 31. ut scriptis commendaret, ne vlla vnquam obliuione deleatur, se peditem gestasse in solēni processione spectante populo, sanctum Christi sūguinem (quem Magistri templi à terra sancta miserunt ad regem) ab æde sacra Diui Pauli ad ecclesiam Westmonasteriensem. Erat autem Matthæus Parisius Chronographus regis. Hunc Thomas de Walsingham præcentor chori S. Albani, in commentarijs benefactorum monasterij S. Albani (quos non solum penna sed penisillo etiam descripsit Gul.

Gul. de Wylum, an. dom. 1380.) incomparabile chronographum & pictorem per optimum, ipsissimis hisce verbis nominat. Post cuius mortem successus est in eius officium stipendio regis Gulielmus Rifehanger, Sancti Albani Monachus: & a morte eius alij multi eiusdem ecclesie Monachi ad multos annos. Etenim Regibus occidentis mundi partis consuetum fuit olim, apud se habere eos, qui res eorum ut erant gesta, annis singulis bona fide scriberent. Sic tamen ut neq, regis etate, nec filiorum eius facerent publicas, ne quid offensa aut gratia detur, sed ita concinnatas historias, in archiva referrent regia, ubi ad posteros reseruantur: uti Virumnius Ponticus in historia Britannorum refert. Neq, isti Principes authores solum erant novas historiarum conscribendi, sed conservandi veteres etiam. Lucubrationes enim Rogeri Hovedeni diligenter perquiri iussit Edwardus primus, cum pro iure principatus regni Scotia ingens esset controversia, authore Ranulpho lib. septimo. Qua definita questione, magno studio curavit per literas suas sigillo Scacarij sui obsignatas, ut Prior & conventus Cenobij Meritonensis in Surreia, ut & in alijs multis cenobijs, ut patet per historiam Matthaei Westmon. & regis Edwardi literas ad ecclesiam Roffen. hac de re datas, in perpetuam rei gesta memoriam commentarijs traderent, quae acta decretaq, sunt de primatu regni Scotiae ad Angliae regem pertinente, cum Ioannes de Baliol in regem Scotiae est successus: teste Matth. Parisio & Matth. Westmonast. Quae res, tum diligentia sua, tum praecedentium principum, illi postea magno certe fuit usui. Nam in ea quam nuper dixi controversia de primo & capitali Domino regni Scotiae, productis edicto suo ex omnibus ecclesijs cathedralibus, ex omnibus Monachorum Monasterijs & Canoniorum cenobijs historijs & annalibus, per cuiusq, loci du-

Historiarum conservatio.

Meritonense cenobium & Trinitus ait anno 1231. Restitutio Ioan. Baliol ad regnum Scotiae,

Quantum profuerunt Principibus historia.

178 De antiquit Canteb.

Ex historia Abi
donensi, & Tri-
uetti, an. 1301.
in quo anno l'a-
pa asserit regnū
Anglia ad se
pertinere.

Rex Anglia Do-
minus regni Sco-
tia.

Ex Chron. Gual
teri Hemigford
Gisbournensis.

os designatos utriusq; iuris peritos, Norhami super Tue-
dam in confinio utriusq; regni, in concilio generali (quod
Parlamentum dicunt) an. dom. 1291. & regni sui 19. ha-
bito, & diligēter evolutis ac collatis, & quid quodq; Chro-
nicon de ea re contineret aut non contineret, collecto et ex-
plicato, per eos & alios doctos viros in hoc selectos, repertū
& decretum est, Anglia regem, principem & Capitalem
Dominum esse totius Scotia. Hæ historiae ut erant multe
(quo minus sit Mirimutho cur de historiariū inopia cōque-
ratur) ita adhuc supersunt, si non uniuersæ, at saltem sin-
gulæ: quarum Catalogus vsque manet integer, & ipse li-
ber de controuersia conscriptus, cedro certè dignus, (quem
aliquando per otium forsā dabimus) & epistola una be-
nè longa Edwardi regis nomine per Gul. Rischanger con-
scripta, aliæq; per magnates Anglia ad Bonifacium octauū
super ea re missa, docentes ex his, et alijs historijs ex archi-
uis regni Scotiae apud Stone, ad regē Angliæ pertinere ius
regni Scotiae. Bonifacius enim per literas suas regi Angliæ
datas, multis rationibus conatus est asserere, 'regnum Sco-
tia ad ius Romanæ ecclesiæ pertinere, auth. Nicol. Treueto
in an. 1301. De quo argumento etiam, Gulielmus Hotho-
me, vir ingenij acutissimi, prior provincialis fratrum præ-
dicatorum Angliæ, postea per prouisionem Bonifacii factus
Archiepiscopus Dublinensis in Hibernia, & Theologia do-
ctor Parisijs, ab episcopo Dunelmensi consecratus (teste
Nicol. Treueto, in an. 1297.) orationem habuit gallicè ad
Regem & magnates utriusq; regni, docens ex chronicis,
priuilegijs, & alijs literis regalibus, & papalibus, Scoto-
rum reges Anglorum regibus homagium fecisse, & eos
dominos suos vocauisse, ut hist. verbis utar. Hinc Guliel-
mus Scotorum rex in ita pace cum Anglorum rege, deue-
nit

nit illi homo ligius (ut Historiarum flores, an. Dom. 1175. testantur) de Regno Scotiae, & omnibus terris suis, & homagium ei fecit, ut Domino suo speciali: & similiter omnes episcopi cum Comitibus & Baronibus Scotiae. &c. Atque hoc quidem de principatu Scotiae. Ad Hiberniae regnum cognoscendum & antiquos gentis mores multum facere possunt eadem historia. Nam ex eis scire licet quemadmodum Henrico secundo & haeredibus suis confirmatum sit in Concilio Cassellensi, an. 1171. Hiberniae regnum: et eum non Dominum tantum, sed regem cum haeredibus suis in perpetuum constitutum. In quo Concilio statutum et illud quoque fuit, ut pueri baptiscentur in Ecclesijs à Sacerdotibus. Nam ante in multis Hiberniae regionibus statim ut puer nasceretur, à patre aut quouis alio ter mergebatur in aqua, si ex paupere, in lacte si ex diuite natus esset: & decimas soluerent quas non solebant: & quas vellent uxores iure ecclesiastico ducerent, connubioq; iungant stabili, nec ut ante quot vellent, nec cognatas aut Germanas, nec obuias aut promiscuas mox relicturi haberent. Eadem hist. et hoc docent, Henricum secundum Oxoniae, anno 1177, coram episcopis & principibus regni constituisse Ioan. filium suum trensi. natu minimum Hiberniae regem, et familiaribus suis distribuisse terras Hiberniae, & fecisse eos deuenire homines suos & Ioannis filij sui, & iurare sibi & Io. filio suo fidelitatem & legiantiam seu ligantiam (ut or verbis hist.) contra omnes gentes de terra Hiberniae: & Hibernos etiam ipsos cum regibus suis (praeter Connatic regem) cum quatuor archiepiscopis & suffraganeis suis homagium & fidelitatem fecisse, hoc est, in verba & fidem iurasse eidem Io. regemq; quadringentis nauibus armatorum hominum in Hiberniam traiecisse an. 1171. quae omnia Gualt. Couentren-

Rex Anglia, rex
etiam Hibernia
à multis annis.

Baptismus.

Coniugium.

Ex Gualt. Couentren-

*Prospiciendum
historijs tem-
porum.*

sis fusius explicat, si cui studium eius rei sit. Sed hæc obiter oblata occasione ex Monachis, qui Aluredi tempore indoctiores erant, quàm ut Oxonij bonas literas profiterentur, paucis exceptis, qui ibidem nunquam docuerunt. Etsi Monachi qui insecuti sunt, paulò doctiores erant, & authores variarum historiarum, quæ magno commodo regno fuerunt & esse poterunt, si qua ratione habita conferrentur, quod optandum quidem est, & precibus postulandum quoque, cum hodiè nullus fere antiquitatis est respectus, nec memoria rerum gestarum ulla cogitatio. Nostrarum rerum maior cura exteris est quàm nostris. Quæ res occasionem dedit Polydoro Vergilio conscribendi historiam Anglicam: Paulo Iouio, Carioni, & aliquot alijs nostri temporis mandandi scriptis quæ hac nostra ætate acciderunt, cum pudore nostrorum. At quid mirum, cum Literatorum nulla hodie habeatur ratio, cum literæ laudentur et algeant. Sed de Monachis Oxoniæ non docentibus, abundè dictum est.

*Anaxagoras po-
tuit esse Cante-
brigia.*

*Vnde historicorū
dissensio.*

Redeo ad argumenta tua vnde sum digressus: & primò ad Anaxagoram Philosophum, quem intempestive in hist. Canteb. ingestum & repugnante tempore asseris. Verùm concordante tempore id factum iudicabis, si ab alijs quidè scriptoribus Gurguntium regnare cepisse annis ante Christum 487. à Paulo verò Constantino Phrygione (diligentissimo nostri temporis Chronographo) 479. & Anaxagoram annis ante Christum 450. vixisse, memoriæ traditum intelligas. Cæteros mitto, Eusebium dico, Achillem Gassarum, Christianum Masseum, Ioannem Functium, Henricum Panthaleonem, Valerium Anselmum, Ryd, Cornelium Cornipolitanum, et Bibliandrum, inter quos, papa, quanta temporum discordia est, dum ex his alij Bibliorum, alij septuaginta interpretum, alij aliam supputationem sequantur:

ut ante exemplis declarauimus. Richardus Dinisiensis homo nostras in epitome rerum Britannicarum contemporaneos facit Gurgantium regem, & Anaximandrum Anaxagoramq; Philosophos. Nam postquam ostendisset quo anno, quo regnante Principe, & quo authore condita fuit Cantebrigia eis verbis quæ iam ante retulimus, cum antiquitatem Cantebrigienfis Academia scriptorum multitudine comprobauimus, eodem anno mox subiungit. Thaletis discipulus fuit Anaximander, cuius Anaximenes, cuius Anaxagoras. Marianus quoque Scotus, (quæ historia Rossensis veracissimum historicum vocat) lib. chron. 1. anno mundi 3616. ætate quinta, Anaximandram Milesiæ Phylisiam agnosci scribit. Quod tempus ut erat ante Christum, annis 347. iuxta Lanquetam, ita non abhorret à Gurgantij ætate, qui regnasse legitur annis ante Christum, 375. Vt ex Lanqueto quoque tuo & Stoueo diximus. Cum Maria no consentit & Freculfus lib. 4. chron. Tunc (inquit) & Anaximander Milesius Physicus agnoscitur, cuius Præceptor Thales Milesius fuit. Et pauois interpositis: Huic successit eius auditor Anaximenes, &c. Itaque siue Constantini, siue Mariani supputationem sequaris, differentia tantum 28. aut summum 29. annorum erit: qui ab ætate qua floruit ad obitum vsque facile potuissent consumi. Sic ut nihil repugnet post conditam Academiam Cantebr. & Anaximandrum & Anaxagoram Cantebrigie esse potuisse. Imo si Io. Ferrisone auctori graui atque docto credendum sit, Anaxagoras Cantebrigie sepultus est: quod ut non affirmo, ita nec oppugno. Hoc dico tamen, iam esse probabile Anaxagoram obiisse Cantebrigie in edibus quæ Anaxagoræ nomine appellantur, quàm ab Aluredo ortam vestra Academiam, aut à Græcis natam ut historiola vestra gloriatur.

Historiola Oxoniensis antiqua non est.

Canteb. Academia antiquior collegijs.

Habitatio scholasticorum ante Collegia.

Hospitia.

Taxatores. Ex statutis Acad. Paris.

riatur, quæ nec stylo nec argumento conuenit cum antiquis scriptoribus quos mihi saltem vidisse contigit, vidi autem non paucos. Quod si quis bonæ fidei scriptor sit præter te et authorem historiæ id qui scribat, ne graueris locum designasse & authorem in rei fidem.

Ad extremum, Cantebriensi Gymnasio antiquum non putas, quod eius collegia noua existimas, nec antè Guilielmi Neustriorum Ducis tempora posita, hoc est non ante annū salutis 1067. Age si lubet Musis bene fortunatibus: commodum istud inductum est & auspiciatò. Dabo istum modum temporum: & hoc quoque addam in gratiam tuam, nullum fuisse, quod scio, collegium Cantebria ante regnum Henrici tertij, nec ante annum Dom. 1259. Scholas quoque publicas nouas esse confitebor, si vetustatē respicias. Conuincam tamen facile, citraq̃ puluerem, ut dici solet, antiquissimam esse Academiam. Non enim in collegijs a principio, sed in urbanorum ædibus posita fuit. In eis docuit Academia, in eis scholasticos aluit vetus hoc & illustre literarum domicilium. Id ex vetustis Academia monumentis didici, id ex Ioffrido Croilandensi historico, qui Monachos suos Gislebertum, Odonem, Terricum, & Gulielmum (de quibus ante) in horreo conducto Cantebria prælegisse scribit, intellexi. Ex his ædibus ad decennium conductis, scholas fecerunt & habitacula, quas eis tollere ne possessoribus quidem licuit, nisi propria habitationis causa. Sic enim autoritate regia cantū fuit. Has scholas (cum nulla aliæ essent) has, hospitia (quas Oxonienses Aulas vocant) atque literarum diuersoria antiquitas vocabat. Et ne ciues locandis ædibus sint iniquiores, constitutum olim Cantebria autoritate regia & illud est, (quæ admodum Lutetiæ autoritate papali) ut ex urbanis quidam,

dam, quidam ex scholasticis designarentur, qui locationis modum urbanis prescriberent & taxarent: ut neq. urbani locationis pretio graues sint scholasticis, & sis tamen urbanis condignum locationis pretium. A quo taxandi officio, principio Taxatores dicebantur, atque adhuc dicuntur, etsi extructis iam collegijs, & relictis urbanorum aedibus, retento tamen Taxatorum nomine id officij alio sit conuersum. Neq. hoc tibi nouum videri debet, vetus exemplum renocamus. Siquidem Patavinum, Bononia, Ferraria, Sena, atque Pisa (quae olim Alpheae dicebantur) antiqua Italiae Gymnasia, eum morem & olim seruauerunt, & usq. seruauit, in quibus ne unum quidem est collegium, quod sciam, praeterquam Patavij unum, Senae unum, Bononia duo, (ex quibus unum Hispanorum est, quod Hispanis posuit Aegidius Albornotius Dux Conchensis, anno a redempto orbe 1363. de quo plura Io. Genesius Cordubensis ex professo) et Romae unum, Capranicum nimirum, (quam alio nomine Sapietiam Capranicam Romani dicunt) & ea nuper fere, nec nisi admodum egenis posita: cuius generis paucissimi sunt in Italia. Aut si sint, non videntur tamen, dum simulata animorum vestiumq. generositate, omnem inopiam et mendicitatis notam suspicionemq. vitant (ut Theagenes ille Mercator vulgo dictus $\chi\alpha\tau\omega\varsigma$) etsi eis premantur grauissimè, simillimi Hiberis apud Athenaeum, nisi opulètia. Quod certè laudis est. Etenim abiecti planè animi est, & parum excelsi velle ieiunae inopia & turpi egestati cedere, et mendicando aperta facie non erubescere, in sordibus per omnem vitam volutare, atque ex limo, ut solet cephalus, esitare. Nec praeterendum Parisiense Gymnasium est, ut quod olim etiam in domibus non collegijs positum fuit. Nam statutum unum est de scholis & domibus retinendis: alterum de

Collegia Italiae.

de non reddendo scholas vel domum aliquo anni tempore. Cum in Italiam primò veneram, publica professio liberalium scientiarum Patavij in ædibus cuiusdam civis Patavini apud sanctum Blasium fuit, & eis humilibus satis & obscuris. Ante tamen discessum nostrum, extructæ aliæ scholæ magnificentiores sunt sumptu publico Senatus Veneti, ad quem ea civitas pertinet, in foro Boario Patavij, iuxta scholas Iurisperitorum, quas scholas publicas habet Academia. Etenim habitationes scholasticorum, privata adhuc sunt urbanorum ædes, alio alia vivendi ratione in aliena aede uso, aut Dosea, aut Camera, aut ut vocat, Casa. Loquor Itatorum more. Quod si non ante collegia condita Academia fuit Canteburgia, sed schola Grammaticalis, ut tu dicis, Oxonium autem insigne tui temporis Gymnasiū, cur Gulielmus Normannus prudens certè princeps, charissimum suum filium Henricum Belloclericum, quem ad summam omnium scientiarum cognitionem atq; ad episcopatum destinasset, authore Tho. Graio in scala chronica, ad universitatem Canteburgicæ (sic enim Rudbornus, huius rei author, vocat, & Balus cent. 10. titulo. 47. refert,) studendi gratia amandarit? Consueverant autem principes eæ ætate in filios suos episcopatus conferre. Cuius rei exemplū legimus etiam apud Alexandrum Hessebientsem in epitome Britannicæ historiæ, an. 857. Ethelwolfus (inquit) antea bitum patris sui Egberti, Wentana urbis fuit Episcopus ordinatus. Ethelwardus quoque Ælphredi regis filius natus minor, episcopus erat Sireburnensis post Asserum, authore eo qui Hidensia commentaria scripsit. Unde scire licet ante collegia condita fuisse universitatem, & eam celebrē, atque ante Gulielmum Neustrium etiam. Non est ergo aestimanda Oratoris Academia ex tua, Oxoniensis, quam dicis

Henricus Belloc-
clericus.

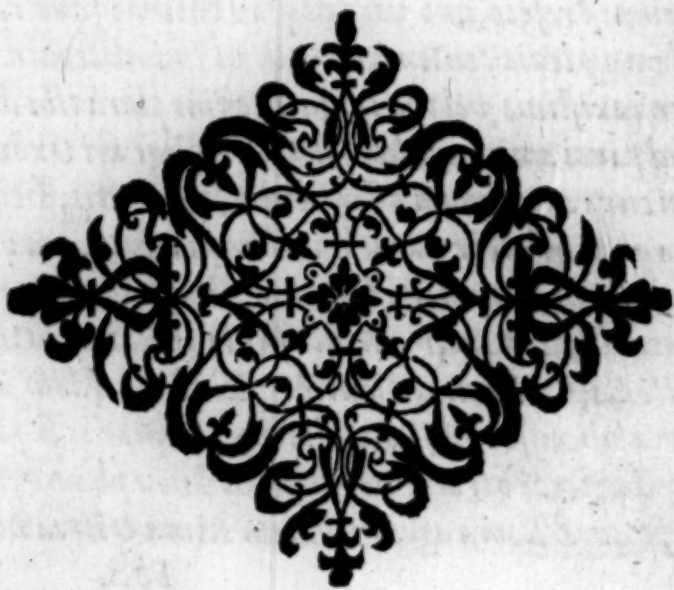
cis ab vniuersitatis collegio initium sumpsisse, neq; antiquitatis argumentum ex collegijs est sumendum. Sed neque tu quidem ex Aulae aut collegiorum tuorum principijs Academiae tuae antiquitatem aestimares, si illi bene atque ut par est consuleres. Nam si à collegijs & magna Aula vniuersitatis incepisse dices, aut nō ante Balliolense aut Mertonense, antiquissima vestra Collegia, fuit Academia: Aut si fuit, semel in vniuersitatis Aula posita, vsq; ad Balliolense atque Mertonense collegium nunquam est egressa. At illud si fatearis, recens est Gymnasium, nec ante annum salutis 1288. aut summum 1285. institutum. Sin hoc, exile admodum & ieiunum fuit, & schola planè trinitalis, nec tanta magnificentiae quantam tu prae dicas, quod una tantilla Aula, tanto (ut tu quidem censes) tempore concluderetur. Nam per intervallum id, aliam scholae aut commorandi locum non adducis, aliam rationem non explicas.

Atque haec quidem sunt (si benè memini) omnia, quae aduersus Catebrigienſis Academiae antiquitatem in commentarijs affers, relatu saltem digna. Neque enim ad viuum omnia refeco, imo vero neq; ad cutim vsque rado, & quaedam ut leuia contemno, atq; ut in iudicium veniant indigna existimo vel tua causa. Etenim plura tibi diuersoria, sed pauci amici, ut dici solet. Itaq; age mi Oxoniensis, et iam citra cuiusquam offensionem, quod petis, dicito, quā multa ab Historiola Canteb. authore narrata, parum tibi probabilia videantur, quā nonnulla mera somnia, ac prorsus incredibilia? inter quae illa sunt, si placeat, Caesarem deuictō Cassinellauno, Catebrigienſes quosdam Romam secum abduxisse: ut loqui docerent Romanos si placeat: aut uti Ostrea eò transferrent, si illud non placeat, aliud si non sit quod Romae agerent. Nam Romae Ostrea non sunt.

Et illa Pendam Merciorum regem Cricladenses scholas instituisse : Cantebrigiam à Cantabro extructam fuisse, ex eoq; nomen sumpsisse. Cetera quæ tu somnia dicis atq; vana suauius somnias, nec vlla tamen ratione somnia aut vana esse doces somno solutus, sed tantum dicis, apud homines non omnino obesse naris, ut omnem auctori fidem non adimant (ut tu existimas) ita quia nullum est necessum demolire quæ tu non stabilivisti, prudens omitto, historiola Cantebrigiensis fidem atq; auctoritatem tuam oppono, atq; ad Oxoniensis Gymnasij antiquitatem transeo. In qua nec à Græcis Philosophis ortum, ut ex historiola vestra ariolaris : neq; ab Aluredo constitutum Gymnasium, quod vis & non vis, edocebo. Multo verò magis primo aut secundo regni Ælfredi anno non esse istud factum commonstraba.

Argumentū secundī libri.]

De antiquitate Cantebrigien- sis Academiae.

Liber secundus.

XONIVM cœteris Oxaniensis hi-
omnibus totius orbis storiola exami-
Gymnasijs Latinis et pri^{natio.}
us & præstātius esse hi-
storiola vestra gloriatur
Hoc insinuare dicit suæ
fudationis historias Bri-
tānicas perātiquas: quod
confirmationis loco ad-
didit. Sed eadē, cum ex-
plicandæ essent historia

perantiquæ, & producendi authores in confirmationis ra-
tionem, fertur (inquit) inter bellicosos quondam Troia-
nos &c. insinuationem commenta ex vulgo fabula robo-
rans, quo nihil est vanius aut incertius: apta tamen ratio-
ne instituto, cum ante dixerat, historias insinuasse anti-
quitatem Gymnasijs & præstantiam, id est obscure subin-
dicasse, non aperte explicatę, professus esse. Nec si profite-
rētur, esset probabile. Quid enim Musis cum Marte? quid
paci cum bello? quid libri cum lanceis? Nam pugnatum
ante acriter esse quā Troiani Britanniam quietē possede-
rant, scriptis commendatum est. Tantæ molis erat Troia-
nam condidisse gentē istic in Britānia. Nisi si putes omnia
loca Philosophis patuisse libera, non item militibus: aut
habitatoribus destituta, occupanti omnia cederent: quod

Bb.ij.

sanē

sanè historiarum testimonio verum non est. Atq; hæc quidem commemoratio est veteris memoriæ Britannicorum authorum, antiquitatis vestræ testium, de qua in commentarijs agis. Iam verò expendamus ista diligentius, & componamus. Nam scopæ videntur planè dissolutæ. Fertur (inquit) inter bellicosos quondam Troianos, quosdam Philosophos Græcos aduentantes, apto quodam loco, cui nomen Grekelade, in sui signum addiderunt, Oxonio nō multum distante, sedes suas posuisse. Quorsum hæc? ut Oxoniensis Gymnasi originem ostendant? Nequaquam, sed Cricladensis studiū, si id ostendant fabula. Quibus velipsis Attellanis ineptioribus, si antiquitatem Gymnasi sui nō committeret Oxoniensis, ad antiquitatem Cantebrigiensem propius non accederet, tantum abest ut anteverteret. Quapropter longiora initia quàm veriora petere necessum fuit: facillimum ratus, antiquitate rei fidem fallere, & memoriam obscurare. Verum id perquam est difficile. Etenim ex historijs notum est, primum nomen non fuisse Grekelade, à Græcis inditum, aut à Græcorum literis aut nomine prognatum (nam merè Saxonicum Lelandus affirmat) sed E-rudinum. Neque studium à Græcis (nisi Cantebrigienses Græci erant, aut Græcæ linguæ professores) sed à Penda Merciorum rege positum, ut paulò ante ex Dinisiensi historico manifestè explicuimus. Taceo quæ de ea re tradunt Cantebrigienses commentarij. Nam hoc vltius non licet tângere. Non fuisse autem Cricladi Græcorum Philosophorum scholas, cōtrà quàm historiola vestra tradit, author est Io. Lelandus, peritissimus dubio procul, ut tu ais, Antiquarius, in commentarijs in 'cygneam cantionem. In decursu enim Isidis fluuij, sic scribit. Tum pleno petit alueo Crecoladum, non insignem olim, ut vulgus indoctū somniat Græcanicis.

Criclade.

canicis scholis. In eisdem commentarijs & Ioannem Rous-
sum seu Rossum Waruicensem, non ita magnæ authorita-
tis virum, de quo libro primo, quod vanam eam opinionem
secutus sit, ut hominem longè maioris diligentiae quàm iudi-
cij reprehendit: atque ob id non Græcoladā appellandū sed
Crecoladā cēset, vocabulo, ut inquit, merè Saxonico, nō ex
Græcis nato. Lelādo istic veracissimo & historiola vestra
suffragatur, è cuius principio scriptū adducis Crekeladā,
etsi tu verius Græcoladā, scribendū tuo iudicio censes. Ex
quo & illud quoq; sit, te historiolum pro voto tuo corrupis-
se, & multis in locis commentariorum tuorum corruptè ci-
tasse. Etenim cum ex ea Crekeladam natuum historiola
verbum referas, in eam tamen, Grekelandam, factitium
vocabulum tuum infulcis: et cum in priori editione histo-
riola erat, & privilegiorum multiplicitate generalior &
præstantior inuenietur, in postrema est, ac privilegiorum
multiplicitate ac præstantior inuenitur: & in ac mutato,
generalior omissio, ac, ex abundanti relicto, & futuro in
prasens transmutato. Sed pergit historiola. Crekelado (in-
quit) non longe positum est Oxonium, quod olim ob amce-
nitatem loci Bellositum dicebatur. Id loci postea Saxonicus
populus Oxonium appellavit, & ad locum studij cooptavit.
Hic verus sensus est historiola. In quo ad Oxoniensis insti-
tutum id solum continetur, Oxonium fuisse ad locum stu-
dij electum. Sed an Saxones studium eo in loco iam electo
posuerunt, aut quodnam studium illud fuit, Philosophorū
ne an aliorum, ex historiola non dum est compertum. Cri-
cladi fuisse positas Græcorum Philosophorum scholas, hi-
storiola hæc vestra nobis saltem proposita, docet. Oxonij
autem per Saxones fuisse aut novas fundatas, aut Criclado,
Oxonium priores illas translatas, non docet. In qua re dis-

De Rousso Le-
landi iudicium.

Historiolum
Oxoniensem
corruptis Oxo-
niensis.

Bellositum.

sentire ex diametro Oxoniensis videtur à suis insigniter doctis viris, inter quos non possemus est Ioan. Leladus, illo de translatione in uniuersa Historiola mentionem fieri negante, isto affirmante. Oxoniensis tamē veluti commēto Megarensi sic videtur in ista commentari, ut primas illas Cricladeses scholas, Oxonij fuisse positas dicat, temporūq; antiquitate, bellis atque tempestatibus sic collapsas esse, ut Aluredo restauratore indigerent. Ad cuius rei confirmati-
onem, historiola suæ authoritatem adducit, atque ut no-
bis fucum faciat Dædaleo opere, Cricladesis loci nomen
subtrahit: ut quod historiola de Cricladesi schola dixe-
rit, id hic ad Oxonienses scholas per fraudem detorqueat.
Nam eò tunc loci (id est Oxonij) fuisse, inquit, non incele-
brem Philosophorum scholam, à Græcis olim Philosophis
ortam, qui cum Troianis Duce Bruto in hanc Insulam ap-
pulerant, cum ex alijs plerisq; tum ex nostra colligitur hi-
storiola. Quod ut falsum est, quandoquidem hac, ut dixi,
de Cricladesi non Oxoniensi schola scripta sunt in histo-
riola, sic hanc historiola partem cum altera eiusdem pari
dolo roborat, dicens: Cricladeses sibi locum Oxoniæ com-
modiorem elegisse, cum id Saxonicum populum fecisse hi-
storiola referat. Atque id aliquando post diu perquisitum
habitationis locum: aliquando, non longo post illorū Cri-
cladam aduentum tempore factum Oxoniensis dicit, mira
sanè orationis inconstantia: ἡ μὲν οὖν Δαδάλειος. Similis
inconstantia est & illud, non expresse continere, & aperte
insinuare historiola scribere, cum insinuare sit dissimu-
latione & circuitione quadam latenter & obscure, non a-
pertè subire legentis animum, ut non addam, aperte & nō
expresse inter se contradicere. Atque ita

Vt sapiant fatuæ fabrorum prandia Betæ,

O quam sapè petit vina piperq; coquus. Sed
 Infanti melimela dato, fatuâsq; mariscas,
 Nam mihi qua nouit pungere chia sapit.

His cōmentis plusquam Thessalicis, quibus quasi sepi-
 mento aliquo circumuallat omnia, Lectori credulo impo-
 nit, osq; sublinat, neque habens rationem eius ad quā scrip-
 serit, neque plerorumque illorum scriptorū quos memorat
 auctoritatem apponens, sed tumida (inani tamen & ste-
 rili) verborum iactatione præteriens omnia, tanquam si
 vitæ vellet territare κατὰ παρουσίαν, aut librū illum suum
 nemo ausus esset attingere, nemo de eo sciret iudicare, aut
 Leoninis terroribus consternatus, dubitaret aliquis vel de
 longè pauidus aspicere, quasi umbram metueret Orator,
 aut muscam præteruolantem formidaret. Ita dum cento-
 nes farcit, & huc atq; illuc incertus fluctuat, ut historio-
 lā suam incertam statuat, scholamq; Oxoniensem quā sit
 antiquiorē faciat, præterquā quod operam ludit & quod
 cupit non consequitur, etiam fraudem suam detegit: &
 ne illam quidem quam putat gratiam apud suos obtinet,
 quos non potest magis credo demereri, quā cum verum,
 cum non fucatū, de Gymnasio suo prædicauerit. Etenim
 odit natura fucos, multòque fælicius prouenit, quod nulla
 sit arte violatū. Sed video nunquā rectè caneros incedere.
 Ex istis tamen, non quā verba dant, sed quā ipse nugarū
 pater cōmentus est summā colligit, nimirum Oxoniense
 Gymnasiū à grecis ipsis Philosophis ortum, idq; non longo
 post illorum Grekeladā aduentū tempore originem sump-
 sisse. Quā summā, Burlei summa cum cōprobatā velit, ex
 duobus alterum in medium adducit, ut vel historiola, vel
 Burleus ipse apertè erret: altera per Philisophos Græcos, planus dictus,
 Cri-

Gual. Burleus.
 Merton. Colleg.
 alūnus. Doctor.

*sine Grace, sine
Latine manis.*

Alpha.

Beta.

Fons Aristotelis

Cricladenses scholas constitutas referente, altero Oxonienses per eosdem ordinatas conscribente, neutro transmigrationem interponente. Ita vir iste diligenter supputat dotis modum, nec tamen ad rationem vocat sponsæ scabiem. Non enim Cricladenses schola Oxonium transmigrarunt, sed forma tantum docendi antiqua, quæ primò Malmesburiâ translata fuit: authore Rousso in historia. Ex qua re non intellecta, omnis error dimanavit. Erret dixi, quòd à mendacij vocabulo abstinere volui. Nam etsi tu pro libidine tua voces alios cum reprehensione Alpha, nolumus tamen respondere Betam: etsi id iuris de se permiserit Marcialis. Scimus enim civilitatis esse nemini suum refricare vulnus, nec quæ dolent ea molestius contingere. Quod si in proximo fuerant Cricladenses scholæ, cetrà quàm Lelandus in commentarijs censuerit, ut propter vicinitatem non sit opus translatione, cur non id fateris liberè, sed artibus vteris homo ἀρχυλομήτης, & magnus versator in re pusilla, quæ indicium faciunt te necessitate et inopia causæ coactū, astu agere, Dædaliq; alas assuere, nec causæ tuæ historiolum conscientia teste favere. Certè Iorenalensis historiae author, Lathelade quidem (quæ sua ætate dicebatur Lechelade) iuxta Oxonium fuisse scribit: Crehelade verò in proximo fuisse, non item scribit. Etsi in proximo sit non omnino absimilis nominis fundulus (ut audio) de cuius iure superioribus annis inter possessore & Oxonienses ciues orta cōtrouersia est, cuius nominis similitudine decepti, in proximo fuisse Cricladensē scholā somniant: nū alia persuasione, quàm qua Aristotelem Oxoniū studuisse existimant, quòd fons quidam eius nomine usq; appellatur: cum tamen longe ante fundatam Academiam Aristoteles mortuus sit, & inde natum videatur, quòd scholasticus quidam

quidam propter fontem recubantes, & per herbam fusi a-
 stiuo tempore vaporis & refrigerij causa, dum Aristotelis
 studio liberalius incubuerant, ex studij ratione nomen de-
 derunt. Quamobrem non possum non cum illis insigniter
 doctis viris, quos Oxoniensis ille memorat, consentire, qui
 ex hac historiola nihil ad Oxoniensis institutum proban-
 dum colligi posse affirmabant. Id rursus tamen sentio, ope
 Cantabrigiensis commentarij, cuius facit mentionem, effe-
 ctum iri facile, ut ille scriberet, Cricladensem scholam per
 Alphredum Oxonium esse translata. Quod, etsi in rem
 suam, ita vanum tamen iudicat, ut elusa quæ ad institutū
 suum faceret transmigratio, Pēdam Merciorum regem *Penda.*
 insolitis modis, horribilibus conuitiorum nominibus, te-
 terrimis flagitiorū vocabulis, mirāq. (prope dixi rabie) pri-
 uatus homo persequatur, quasi nihil eo in terris cogitari
 possit detestabilius, nihil spiret iniquius: aut quasi semel *Herbertus,*
 malus semper malus. Gul. Malmes. in vita Gul. Rufi vehe-
 menter reprehendit iuuentutem Herberti Noruicensis e-
 piscopi, cognomento Lusengi, seu, ut in veteri exemplari,
 Losengi, propter adulationem, (nam lusingere Italis, idem
 est quod adulari Latinis) cuius tamen senectutem prop-
 ter pietatem, et duo Monasteria condita, alterum Norwici,
 alterum Thetfordi in Norfolcia, magnis laudibus extulit. *Henricus Bello-*
 Et Henrici quinti posterior ætas laudata, cuius prior re-
 clericus.
 prehensa fuit. Etenim in supplemento historiae Matthæi
 Parisij à monacho quodam S. Albani cōscripto, cuius prin-
 cipium est. Anno gratiæ 1377. qui est annus regni regis Ri-
 chardi à conquestu secundi primus, & c. scribitur, an. 1413
 eum mox ut coronatus est, mutatum esse in virum alium,
 honestati, modestiæ, & gravitati studentem, nullum virtu-
 tum genus omittentem quod non cuperet exercere, eiusque

mores atque gestus omni conditioni tam religiosorum quā
 laicorum exemplo fuisse. Talis etiam fuit posterioribus di-
 cebus vita Henrici secundi, ut author est Gulielmus Petite
 seu parvus in historia sua: ut & Henrici Belloclexici, qui
 primis regni sui annis omnibus inuisus, postremis omni-
 bus charissimus extitit. Erat enim instus. Id Merlini va-
 ticio significatum historici dicunt, cum Leonem Iusticie
 predicauerit: teste Io. Parisiensi Gallo, in an. 1101. Quid
 vestrum fundatorem Aluredum commemorem, cuius am-
 ne tempus insequens omnes laudarunt, iuuetutem tantum
 Neotus Abbas reprehendit. Malus homo est, qui nihil in
 vita boni fecit. Sapissime mali bonum faciunt, non in bo-
 nitatis & virtutis rationem, sed in reip. suæ ornamentum
 atque commodum. Quare quod fortuna Oxoniensi obtulit
 cum non admisit, nec consilium meo iudicio summini-
 strabit. Imo verò ne requirat ille rosam quæ præterierit, ut
 dici solet. *ἢ ῥῶς ῥαίος δ' ἔστι τῶν αἰσίων*, ut ait Hesiodus.
 Etenim in omnibus rebus oportunitas temporis optima est.
 Ita dixi, quid operosa illa (si dijs placet) de Cricladensibus
 scholis narratio longo sermone loquatur, quidq. eius an-
 thor senserit: longè diuersum scilicet ab eo quod commen-
 tus Oxoniensis est. Quod commentum tamen si verus hi-
 storiolæ sensus non sit, quorsum historiola tendat se nescire
 ingenuè Oxoniensis confitetur. Nam sensisse forsitan non
 male Oxoniensis historiolæ authorem Oxoniensis putat,
 sed eloqui non potuisse propter infantiam idem existimat:
 intentionem probat, sed verba sunt fastidio, ut de Edwar-
 do Gul. Mal. dixit in proximo. Atque ita historiolum suum
 fraterculi cuiusdam concioni facit simillimum, quam cum
μαλὰ σέμνως, ἔρτορικωτάτως pronunciando auditoribus, in
 partes diuideret, declarabo inquit primò quæ ego intelligā

Oxoniensis hi-
 storiola author
 infans.

non vos: secundo quæ vos & non ego: tertio quæ nec vos nec ego. Ad hunc modum postquam diu in dubijs varius sa-
 torquendo volutauerit, & inani sensu luserit, longaq; sine
 capite fabula spiritum exhauserit, infulceritq; quæcunq;
 dormiens somniauerit (quod sine offensione dictum sit)
 somno solutus tandē in dubio tamē dubius hucusq; perma-
 net, pendens velut *μωρὸν γὰρ γὰρ ἔδωκεν ἀσέβοντος*, ut po-
 eta ait: & Scytharum more vagus, certas sedes adhuc re-
 quirat: sic ut remis sit usus an aura falicins, non est facile
 indicare. Itaq; cum nihil eorum asserit, quæ in Assertionem
 sua se asserturum dicit, in eum id referre licet, quod Dion
 Cassius lib. Hist. suæ 57. in Tyberium dictū refert, ab Au-
 gusti morte nihil adhuc eius nomine persoluentem. Narrat
 enim cum funus quoddā per forū efferretur, accessisse quē-
 dam, & mortuo in aurem quid insusurrasse: interrogatūq;
 ab his qui viderant, quid nam dixisset, respondisse, se ins-
 sisse eum Augusto indicare, nihil dum eius nomine quen-
 quam accepisse. Certē multo satius fuisset Oxon. Academicū
 egisse, quam paraphrastē præter sensum. Sunt tamē (dicit *Mentio Oxoni-*
 Oxoniensis) multa, quæ si non hæcenus, at saltem deinceps *ensis academia*
 relata, illustrare Oxoniensem Academiam possunt: sic ut *in Clementinis.*
 si est bene non potest Oxoniensis dicere, dicit tamē erit. Ex
 his hoc unum est, cuius ipse in cōmentarijs Assertionis an-
 tiquitatis Oxoniensis Academia meminit, quo aut anti-
 quitatem Academiae suæ, aut certe gloriam vendicet, ut a-
 riolatur, nempe commemoratio nominis Oxoniensis Gym-
 nasi in iure Canonico, libro Clementinarum quinto, capite
 primo de Magistris: quo loco de Cantebriensi Gymnasio
 mentio nulla est. At id si sciret qui hoc ariolatur, de Oxo-
 niensi Gymnasio fieri eo in loco mentionem, non in virtu-
 tis perfectionisq; laudem & memoriā, sed in defectus im-

Oxonienſia in-
fortunia.

perfectionisſque notam & remedium, à mentione iuris rē-
paraſſet, nec tam magna de communi totius orbis conſenſu,
(qui nullus eſt in eam rem quam ille fingit) crepaſſet: le-
gat qui volet locum. Eadem ratione poterit etiam gloriari
de Oxoniienſi Academia mentionem fieri in conſtitutioni-
bus prouincialib. tit. de Har. etſi veritatis catholica pro-
feſſione ceteras omnes Academi-
as veſtrā anteire hiflorio-
la veſtra contēdat. Et de Io. Wickliſſo (rectore eccleſie de
Liteworth hodie Liſterworth, Lincolniēſis diœceſis) ejus a-
lūno an. 1376. Cuius doctrina præcipuus fautor extitit Ro-
bertus Rugge, Academia veſtra tum temporis Cancellari-
us, cum alijs notabilibus (ut hifloria verbis utar) magi-
ſtris, Nicolao Herforde, & Philippo de Rependon canonico
Leyceſtrenſi: adeo ut cum Gregorij bulla ad vos perlata
fuerat, an. Dom. 1378. regnante Richardo ſecundo, qua ar-
guebat vos quod partibus Wickliſſi fanebatis, diu hærebatis
dubij, an papalem bullam deberetis cum honore recipere,
vel omnino cum dedecore refutare. Sed de eo plura leges in
continuatione hifloria Ranulphi, à monacho quodā S. Al-
bani, an. 1378. conſcripta, quam alio nomine hifloriā San-
cti Albani libro primo nomino. Ad eum etiam modum ex-
ultandum de ciuib. Oxoniienſibus, qui ſubſidio ruſticorū
vos ſpoliarunt, vulnerarunt, quid dicam trucidarunt, &
tandem vos ſuo oppido veſtrāq. Academia ſeditione ſua
pepulerunt, an. Dom. 1354. ſed ſuo tamen grandi malo, cō-
demnati in perpetuam innocentiam (adempta iniuria li-
centia) in Cancellarij poteſtati æternam ſubiectionem: at-
teſtante eadem S. Albani hifloria. De diſcordia etiam la-
tandum eſt, anno à Chriſto nato, 1264. regnante Henr. 3.
exorta (nan dicam contra regem) ob quam Northampto-
ma exulaſtis, ut Ranulph. lib. 7. cap. 37. & chron. Abindo-
nenſe,

donense, quod Gualterius Hemingfordus Gisburnensis scrip-
 sit, testes sunt. De indigentibus denique vestris subleuandis &
 promotionibus conquirendis cum essetis paupertate oppressi
 regnante Edwardo tertio, ut ex epistolis vestris ad eundem
 regem intellexi, per quas Robertus de Stratford, *Acade-* Robertus de
Stratfordo.
 mie vestrae tum temporis Cancellarius (postea Angliae Ca-
 cellarius) & ceterus Magistrorum orarunt regem, ut dig-
 naretur ad Benedictum 12. Ro. Pon. scribere, ut in creatio-
 ne sua pro consuetudine vellet providere Oxoniensi *Acade-*
mia de quibusdam sacerdotibus, quod ecclesiasticis beneficiis
 carerent, & alios redditus censuque in quotidianam victum
 non haberent: utque molestias ingrauescentes atque mo-
 tus ex grandi & antiqua controuersia, nata inter dominum
 Gailardum de Mota, diaconum Cardinale, Oxoniensem, *Ar-* Gailardus de
Mota.
 chidiaconum, et Academiam Oxoniensem sedaret. Demum, *Hinc fortasse*
 ut per omnem modum, nocivum & pestiferum atque adeo *insurandum,*
 novum concursum scholarium ad oppidum Stamfordiae *ne quis Oxoni-*
 pretextu scholasticae disciplinae, tam in dispendium studij *ensis legat*
 vestri, quam in totius regni discordiarum seminarii ge- *Stamfordiae.*
 nerale, inhiberet. Quem concursum quidam ex universitate
 vestra, quos ea de pulvere produxit in viros, & honoribus
 pluribus decoravit, de corpore matris suae perperam divisi,
 non eo contenti, ad loca vetita, quae sibi elegerant, passim
 alliciebant & induxerunt, utor verbis epistolaram vestra-
 rum, quas Robertus de Paterna, vir Lincol. diocesis, & Robertus de
Paterna.
 publicus serviens Academiae vestrae (ut epistole vestrae re-
 ferunt) autoritate quorundam Cardinalium tunc in An-
 glia, Episcopi Cestrensis, & Archidiaconi Cantuariensis
 Papalis nuncij, vobis petentibus notarius publicus scripsit,
 qui in unum librum congeffit non solum epistolas vestrae *Conciones ex-*
Academiae, sed & publica instrumenta, & conciones Lati- *minata olim.*

Wickliffus.

nas examinatorias sui temporis. Examinabantur enim per illa tempora ante a doctoribus theologicis, quam de suggesto pronunciabatur, propter Wickliffi doctrinam. De his inquam recordatio est & in historijs, & vestris etiam, ut vocant, registris. Quantum autem operæ impedit la. Pec-

Bradwardinus.

kam Archiep. Cantuar. ut vos ab vuis acerbis ad dulcia reuocaret, & Thomas de Bradwardin Cancellarius Lond. primò, postea archiepisc. Cantuar. ut eodem vos reduceret & legendo, & opere, & libris inscriptis de causa Dei contra Pelagium, & de virtute consarum vobis relictis, &

Kelewarby.

Robertus de Kelewarby, & Gul. Courtney eiusdem ecclesia quaque archiepiscopi, nolo hic commemorare, ut nec multa alia quæ sciens honoris causa prætereo. Transiissem &

Oxonienfis

acer,

ista, nisi historiola vestra huc versisset, nisi res adegisset ostendere, non semper quæ de Academijs scribuntur, aut antiquitatem aut honorem comonstrare: nisi Oxoniensis non contentus suam produxisse antiquitatem, etiam Cantebri-giensem Academiam & eius authorem eleuasset atq; contempnisset, aliosq; non merentes laceraisset, idque verbis perquam ediosis: ad cuius rutam volui tamen mei sermonis uti pulegio, atque ita hanc rem agere, ut ulcera non refricem, ne nos tantum & verruculas attingam, atq; hoc parcius & suspensa manu, ne quem dolorem inferam. Quod si eius nominis sola commemoratio tantam gloriam pareret quantum tu existimas, ad eum modum etiam strigibus, sagis, maleficisq; mulieribus gloriandum fuit, quod de eis quoque coercendis atque castigandis mentio est in legibus. At verò antiquitatem arguere nullo modo potest, quia non antè Clementis quinti tempora, annis abhinc 264. recordatio ea cepit. Sed de commemoratione nominis Oxonij in Clementinis satis. De Oxonij nomine in Oxoniensi histi-

Oxonij Urbis
nomen,

riola,

viola, iam pauca dicam. In ea, quisquis eius author fuit, de
 authoribus Oxonij nominis non recte sentit, cum Saxonas
 Oxonium appellasse dicat, quod prius Bellositū dicebatur.
 Etenim usu & antiquorum gentis nostrae scriptorum au-
 thoritate constat, Saxonas, urbes à se nominatas, Caestres
 appellasse, aut à fluuijs & vadis nomen dedisse: ut & Bri-
 tannos suas (quibus muri erant) Caeres nominasse. Itaque
 si à Britannis constituta aut nominata urbs esset, Caeroxō
 diceretur: sin à Saxonibus, Oxencheſter, aut Oxenforde,
 ab Oxonio, (priori non antiquo tamen nomine) & Forde
 vocaretur, non Oxonium. Sed video tamen qua ad anti-
 quitatem tendat Oxoniensis, nempe per Britannicum no-
 men Caerpenhuelgoit, quod Oxonium appellatum fuisse
 Galfr. Monemutensis libro primo de origine Britannorum
 author est. Quanquam in aliquot manuscriptis codicibus
 Kaerpenhuelgoid scriptum obseruo. At in recentibus, Cair ^{Cairpenhuel-}
 pen hoil coid: quasi diceret, ciuitas praecipua Howelis syl- ^{goid.}
 uae. Sed id me parum mouet, cum propter distantiam loci,
 tum quod in eadem historia ab Eulogij historiarum scrip-
 tore de gestis Britonum relata, Excestriam lego. Sic ut a-
 pud Monemutensem non Oxoniam, sed Exoniam sit le-
 gendum. facili errore: etsi liber ille Monemutensis, qui ho-
 die impressus circumfertur, alijs in locis fœdis erroribus,
 atque alienis dissonantibusq; sit corruptissimus. Eulogij e-
 nim libro quinto (quē monachus Cantuariensis, nō Mail-
 dunensis, ut Lelandus ait, scripsit) ubi de Aruirago sermo
 est, sic scribitur. Vespasianus mare sulcans, ut portum Do-
 noriae applicuerat, ab Aruirago prohibitus, iterū mare re-
 petit, & ad portum Totonesiae applicauit. Villam verò Ex-
 cestriae per dies septem obsedit, quae tunc vocabatur Caer-
 penhuelgoit. Hac Eulogium. Eodē pertinet, quod in quinq;
 diuer-

Errata codicib. diuersis exemplaribus manuscriptis Galfridi, Exoniam lego eo in loco. Haud dispari errore facile seduci poteris apud Matthæum Parisium in historia maiori anno nongentesimo sexagesimo octauo (cuius prima pars ante Gulielmum Normannum, nondum sub eius nomine typis adita est) ubi Scriba errore leges, Edgarum Oxonia congregatis Monachis Sidemannum prefecisse, cum in exemplaribus prioribus Florilegi Exonia legitur. Et in historia Nicolai Treueti an. 1205. & 1206. Didacum fuisse Oxoniensem episcopum, cum Exoniensem scribendum fuit. Nullus enim Oxonia episcopus erat, ante regnum Henrici octauo. In statutis quoque Edwardi tertij impressis, in quibus attribuitur parlamento anni quinquagesimi, quæ constituta sunt an. 51. ut ex archiuis regijs in arce Londinensi, & Io. Fabiano parte septima scire licet. In quo parlamento multa (teste Thoma Walsingham) praeclare acta sunt, fuitq; eo commemorabilibus, quod Tho. Triuettus regis Iusticiarius e quo tunc casu decidens interiit. Demum in publicis regni statutis vulgari nostra lingua excusis, & an. Richardi secundi 12. Canteburgia plebiscito conditis, mendum subest. Etenim capite, 13. in ipso titulo legitur Cantuaria pro Canteburgia: magna certe Canteburgiensis Academia iniuria, & veritatis dispendio. Hoc intelligo ex Charta optimi Principis Henrici sexti ad Academiam Canteburgiensem, data anno regni sui 37. in qua facit mentionem eius Parlamenti, atque ad verbum recitat quæ continetur in eodem capite 13. Eius chartæ initium, hoc est. Henricus dei gratia rex Angliæ, Franciæ, & Dominus Hiberniæ, omnibus ad quos præsentis literæ peruenerint, salutē. Sciatis quod cum in parlamento domini Richardi nuper regis Angliæ secundi post conquestum, tento apud Canteburgiam, inter cætera,

*Cantuaria pro
Canteburgia.*

& qua sequuntur. Error natus videtur ex breuitate scribendi Cant. quod oscitanti atque parum diligenter expendenti lectori, tum ad Cantebrigiam, tum ad Cantuariam referri potest. Tanti est omnia expendisse accuratius. Eadem scribendi ratione lego etiam Agellium & Agillium deprauatè pro A. Gellio apud Siluestrum Giraldum Cambresem de persecutionibus Galfridi Eboracensis Archiepiscopi, libro secundo: apud Radulphum de Diceto (uti diximus) lib. primo: & Richardum Aungerville in philobiblo cap. tertio. Sed de corruptione nominum satis. Ob distantiam loci dixi, quod Oxonia quidem longissimè abest à Totone. siaco littore, Exonia vero propè, sedecim tantum passuum millibus. Hæc tamen sic dico, ut non sentiam urbem multis retro annis non fuisse: aut Oxoniam non appellatam esse, sed à Saxonibus id nomen positum non fuisse: nec Gymnasium ab antiquis temporibus & cum primordiis urbis inceptum esse: quod tu tamen antiquitatis urbis cōmemoratione sequeris. Qua in re quoque, cares arte, ô Oxoniensis. Quamobrem dum fugis culpam, incidis in vitium, ut *Q. Bellositum.* Horatius Flaccus ait. In vitium (inquit) ducit culpa fuga si caret arte. Præterea neque Bellositum proprio nomine sed communi credo, propter loci amœnitatem inditum: ut nec Calenam ab Antonino vocatum existimem, quod *Calena.* Lelandus tuus non contemnendus, ut ais, antiquarius, reclamet, & id planè neget, etsi Baleus centuria decima, titulo tertio de Oleno Caleno ex suspitione Gesneri in dictionario aiat. Sed ita tamen, ut ferunt, dicat, affirmet nihil. Nā Lelando authore, Wallingfordiam non Oxonium Calena significat. Quo magis nouum videtur quosdam Oxonienses iam dudum in lexicis tradidisse, quò puerorum animis id altius infideat, & in ipsa viscera & medullas iuuentu-

tis imbibatur, Calenam Oxonium esse: in qua primam & precipuam totius Christiani orbis Academiam existere dicunt: cum tamen multis iam argumentis comprobaui-
 mus, Cantebriam fuisse primam & precipuam in Bri-
 tannia: & sub fine huius libri multas Oxoniensi antiquio-
 res esse edocebimus. Quod certè propter historiam veritatem
 magis, quàm propter auctoritatem Oxoniensè minuendâ
 dico, quod in omnibus refugio. Etenim ex animo uniuersi-
 tates amo atq; colo, ut amana vireta literarum, ut certè
 debemus omnes. Primam esse Cantebriam, etiam Rossus
 tuus confitetur. Dicit enim non absolute primam Acade-
 miam esse Oxoniâ, sed post uniuersitates antiquas primâ:
 inter quas enumerat Cantebriam. Bellositum quoq; Ox-
 onium non fuisse (quicquid historiola vestra dicat, aut ex
 historiola vestra Lelandus tuus) idem existimat. Siquidè
 in historia sua Bellositū (sic enim vocat) inter vetusta stu-
 dia recenset: Oxoniâ verò recentè conferendo facit, & an-
 tiquorum studiorū docendi formam tantum suscepisse ait.
 Referam verba. Magistri & Scholares qui ad fidē Chri-
 sti conuersi docuerunt in Monasterijs & locis deuotis secū-
 dū formam studiorum antiquorum Crecladia, Lechela-
 dia, Stāfordia, Cairleoni, Cātebrigia, & Bellositi, et aliorū
 quot prius in insula fuerunt huiusmodi studia. Et sic for-
 ma Crecladensium prima ad Malmesburiam translata est
 (ubi olim floruit S. Aldelinus vir literatissimus) & alia
 cenobia vicina. A qua & alijs Oxonia propinquis, ipsi pa-
 tres (ut superius de regno Merciorum recitauī) formam
 antiquam docendi Oxonia statuerunt. Quæ Oxonia uni-
 uersitas, post uniuersitatum antiquorum susceptionē, (hoc
 est, si vetustas Academias excipias) velut Lucifer in auro-
 ra prima Anglorum uniuersitas in Anglia effusit. Equidè
 Anti-

Antiquissimum Oxonij nomen, Ridocen existimo, & hoc ^{Ridocce.}
 Britannicum, ut Rid quoque den, idq. ex Monemutensis ^{Fabius Qua-}
 libro septimo, & Enlogio historiarum de festo Arthuri li-
 bro 5. Quibus locis de Boso Ridocensi consule (quo vocabu-
 lo Fabius Quastor de gestis Anglorum Comitem significa-
 ri scribit, & Gul. Malmesb. in titulo & præfationis exor-
 dio in historiam nouellam ad Robertum Gloucestria comi-
 tem exemplo confirmat) faciunt mentionem. In quibus lo-
 cis uterq. scriptor Ridocen. Est enim Britannicè rhyd, va-
 dum, ychen, boum, ex quibus Ridocen est compositum, Ox-
 enofordiam interpretatur, & rectè quidem. De eo Boso, de
 vado Boum, mentio quoque fit apud Galfrid. Monem. libro
 septimo, quo magis intelligas cum de vado Boum hoc in lo-
 co dicat, de Oxenofordia quoq. in illis dictum esse. Sed ut
 est, ubicunque de Oxonio siue eo, siue antiquiori nomine
 mentio est ante Aluredi tempora, de eo ut oppido non ut
 Gymnasio sermo est: de Gymnasio quod sciam verbum nul-
 lum: omnibus propemodum post Ranulphum, qui circa an-
 num Dom. 1363. vixit, quos ego hætenus vidi (vidi autè
 plurimos) Aluredum authorem agnoscentibus, etià Rouso
 tuo, & Polycratice nostro confirmatibus, consentiente etià
 Graio ipso, qui Gallicè fideliter, sed rudiori Idiomate scrip-
 sit, uti et Ioannes de Monteuille eques qui an. salutis 1367.
 itinerarium Hierosolymitanum scripsit Gallicè, & multi
 alij nostri pro more & instituto Gul. Neusirij gallizan- ^{Angli Gallizantes.}
 tes, ut alio loco diximus. Is inquam Graius in Scala Chro-
 nica in vita Aluredi, sic habet. Cesti Roi Alured fist esta-
 blir le vniuersite de Oxenforde: id est, iste Rex Aluredus
 stabiliri fecit Academiam Oxoniensem. In qua sententia
 etiam Lelandus tuus est, qui in verbo Isacus in cōment.
 in Cyg. cantionem scribit, alios præter historiola Oxonien- ^{Isidis Gadum.}

*Alphredo omnes
ascribunt Aca-
demia Oxonien-
sis foundationē.*

sis authorem approbatæ fidei scriptores, institutionē scho-
larum Isiacarum manifestè Alphredo ascribere. Nec certè
unquam legi tantæ esse antiquitatis Oxonium, quantæ est
Cricladum, quod bona fide refero, nisi apud te Oxoniensis.
Propemodum dixi, quod non omnes qui post eum fuerunt,
cum illo censuerunt. Quod si qui antiquiores scriptores,
aut alij quàm nos vidimus, qui multi sunt, olim celebres,
iam suppressi, aut ignorantia vulgi in excidio Monasteri-
orum nostri temporis consumpti, superioribus sæculis su-
perfuissent, qui alium Oxoniensis Gymnasi conditorem in
scriptis reliquissent, id indubiè aut Polydorus, aut ante eū
Ranulphus, eo tempore viuētes quo boni libri superessent,
aut historicus Iorenallensis, qui alia initia quàm Aluredi
tempora nō intellexerant, aut alius quisquam patefecisset:
maximè verò ex omnibus nostri temporis Baleus, & Lela-
dus, & ante hos Polydorus, qui scio non dissimulassent, si
alia principia legissent, præcipuè verò ex his Polydorus
Vergilius, si vel in incerto authore id deprehendisset, ut
Anglicæ hist. lib. 5. de Cantebriensi antiquitate fecerat:
professus lib. 1. historiæ suæ, noua & vetera, certa et incer-
ta particulatim proferenda, ut quo plus ipse laboris hauri-
at, hoc plus legentes voluptatis capiant, cum legendo alia
fide, alia gratia, alia ioco digna annotarint.

*Aluredus non
restituit scholas
Oxonienſes.*

Verum tu, cum nec philosophos authores retinere possis
propter historiæ vanitatem, nec Aluredum conditorem re-
tinere vis propter recentem atatem, quem tamen relinque-
re non sit futurum commodum, quod alium fundatorem
nescias, non institutorem eum, sed scholæ vestræ restaura-
torem tantum facis. Hoc te nouisse scio antequam Theog-
onis natus est. Sed unde id quæso te? Ex Mercurio Diacto-
ro, an ex Mercurio Hegemone? Certe ne uniuersus quidē
ille

ille libellus tuus omnibus artibus & χειρωνακιστικῶν (ut Lu-
ciani verba referam) longisq; insomnijs, id vel una solida
ratione comprobatur, nec Oxoniensis historiola narratione
sua quantumvis operosa (ut tuo verbo utar) ullo peran-
tiquarum quas vocat historiarum testimonio explicat, aut
uno tantum argumento confirmat. Imo ne per umbram
quidem in ea uniuersa de Aluredo fieri mentionem, Lelan-
dus in commentarijs tradit. Id quod & tu confirmas quoq;
cum dicas: Sed interim nullam de Alphredo mentionē fa-
cit (historiola) quem utiq; silentio non praterisset, si pri-
mus ille Academiae nostrae conditor fuisset. Quod si repara-
tio tantum esset (ut tu solus arbitraris, & ex te docti alij)
& non institutio, fuisset id commodis verbis ab historicis
aliquibus expressum atque explicatum, ut est in hist. mag.
Iorenallensi in vita Aluredi reparatio urbis Londini hisce
verbis. Idem rex (Aluredus) post incendium urbium (per
Danos) post strages populorum, London reparauit, & ha-
bitabilem eam fecit. Id docuisset & Rossus Oxoniensis, qui
fundatorem fuisse scribit. Et si sunt Oxonienses quidā qui
eius historiam nuper transcribendo, cum ad Aluredū ven-
tum est, Rossi sensum antiquitatis causa adulterāt, inscrip-
tionemq; faciunt, de reparatore Oxoniensi, cum scribendū
esset, de fundatore Oxoniensi. Sed maledicta glossa quæ
confundit textum, ut dici solet. Non autem fuisse Oxoni-
ensium scholarum restorationem, sed institutionem pri-
mam, Authores sunt eadem historia Iorenallensis in vita
Aluredi: & Ranulphus Cestrensis lib. 6. & eius sequaces,
qui multi sunt, istis verbis. Scholas publicas variarum ar-
tium apud Oxoniam primus instituit. Et in epitome histo-
rica rerum gestarum principum versu conscripta memo-
riali.

Dd.iij.

Oxide

Oxonij flores Alured fert iste priores.

Qui versus hodiè ascribitur Huntudonensibus illis ex
ls. 5. quò maior fides sit in hac re, quorum primus est: No-
bilitas innata tibi probitatis honorem, & qui sequuntur:
ut semper aliquid addit & peruerit posteritas. Mitto Hi-
storiam Buriensem, quam regiam vocas, Ranulphi simio-
lam, & ceteros huius sententia omnes. Quæ verba, primus
instituit, & priores, manifestè docent fuisse foundationem,
non reparationem, primumq; conditorem fuisse Aluredum.
Nam si primus fuit, non præcessit alius: & quod iam pri-
mò institutum est, nemo eodem tempore restauratum di-
cet præter te. Cuius rei non aliam confirmationem petam,
quàm ex libro tuo. Scribis enim ex Rouffo, Aluredum pri-
mo aut summum secundo regni sui anno vniuersitatis Aulæ
fundasse, & eodem tempore in vniuersitatis vestre funda-
tionem, ut bona pars scriptorum astruit: restorationem,
ut tu solus existimas, incubuisse. Addis Ioannem Scotum A-
luredi Sacellatum, primum fuisse qui bonas literas & in-
genuas artes apud vos professus est, sic ut ea præstiterit vo-
bis, quæ Alcuinus Lutetianis. Adhæc ais Aluredum nullis
pepercisse sumptibus quò bonas literas in Academia sua
veluti subnascentes prouheret: & artium studia in ipsis
Academia vestre initijs (quæ non vno solo loco, sed vni-
uerso libello tuo Aluredo tribuis) ferbuisse. Siquidem com-
mentitiæ illi vestre foundationis historiolæ minimam vi-
deris fidem adhibere, qui concedis Cantebrigiensem scho-
lam ut Grammaticalem, vestra vniuersitate esse antiqui-
orem: quicq; ab antiquis illis & infantibus initijs deficit,
quorum sensum vix dum bene concipis, & ad altera illa
Aluredi, tãquam ad sacram Anchoram, per omnem librum,
perq; omnes sermones atq; scriptiones confugis. Dicis præ-
terea

Prima per Alu-
redum institu-
tio, non repara-
tio Academia, si
qua per eum
fuit.

præterea Polydorum lib. 5. anglicæ historiæ scribere, Oxoni-
 am statim à principio multo celeberrimam fuisse. Cui &
 tu eodem in loco succinis quoq., & ab ipsa statim instituti-
 one longè celeberrimam fuisse scibis. Ita celebritati totus
 intentus, initia imprudens confiteris, et dum castellum de-
 fendis, urbem prodis, cum nec tu, (ut confessio tua docet,
 etiamsi verbis rem dissimules sub initio commentarij tui,
 & postea tui oblitus, aliò per imprudentiam dilaberis) nec
 alij quos citas, nec Roussus tuus in historia, alium Acade-
 miæ vestræ conditorem quàm Aluredum cognoscatis. Sed
 promovebo causam tuam quo modo possum, ut desiderio
 tuo plusculum etiam quàm concedit res elargiar, ponamq.,
 antidotum ante venenum, respondeboq., ex hist. mag. Iore-
 nal. ad istum modum, Licet tempore Aluredi regis, in toto
 occidentali regno Grammatica à nullo docebatur, tamen <sup>Aluredi tempora
indocta.</sup>
 ante tempus eius in alijs regni partibus, in ciuitate videli-
 cet legionum in Southwallia, modo Carleonum dicta, fue-
 runt Astrologi & philosophi in omni arte eruditi, ut Gal-
 fridus Monematisensis supra in libro suo de processu regis
 Arthuri satis commemorat euidenter. Et paucis de Beda
 interpositis hæc subiungit. Sed secundum quosdam, adhuc
 ante ista (Beda) tempora fuerunt duo studia, Cirklade &
 Lathelade, quæ modo vocatur Lechelade, iuxta Oxoniam.
 Hactenus Iorenal. hist. In qua illud primò diligenter occur-
 rit aduertendum, historiam testari, non fuisse olim ante
 Aluredi ætatem Oxoniense studium (quod fundatum dicit
 ab Aluredo) sed fuisse ante Aluredi tempora in alijs regni
 partibus Carleoni studium, fuisse ante Bedæ tempora Cirk-
 ladense & Latheladense studium. Neque hæc tamen abso-
 luit, sed secundum quosdam, quod perinde est atque illud,
 fertur, Oxoniensis historiola. Et cum fuisse dixit, non es-
 se

Cricladensia
studia deleta.

se intellexit, eo planè sensu quo Ouid. quinto de Tristibus,
Nos quoq; floruimus: & Vergilius Maro, Æneid. secun-
do, Fuimus Troes, fuit Ilium et ingens gloria Teucrorum.
Istis enim verbis perijisse notat, nec iam tum fuisse: herbâq;
esse ubi ista erant, nec vestigia quidem superesse. Ex qua
& illud quoque sequitur necessario: Si deletæ essent Cirk-
ladenses scholæ ante Aluredi tēpora, neq; Oxonienses scho-
las ex eis oriri, neque per translationē nasci aut augeri, aut
ab Aluredo restaurari, cum non essent prius à philosophis
orta, neq; ob vicinitatem (si id iam monitus post hac cau-
saueris: nam post malam segetem serendum tibi sæpius
puto) coalescere potuisse. Huic & illud quoq; secundo loco
accedit expendendum ex historia, tempore Aluredi nullam
fuisse scholam Grammaticalem ne per totum quidem occi-
dentale regnum: id vel Rosso tuo affirmante. Quod certè
multo magis diceret, si ipsam Aluredi epistolam (in qua
sui temporis inscitiam dolet) sapientiæ eius verum testi-
monium, ad Werferthum Wigornensem (seu Wictiorum)
episcopum, à Boselo (qui primus fuit) duodecimum, et cir-
ca annum Dom. 894. sedentem, legeres. Præfixa est episto-
la Pastoralis Gregorij, quod ex Latino in Saxoniciū Alure-
dus ipse vertit, & ad Werferthum, ut ad aliorum regni
sui Westsaxonici primorum Episcoporum sedes unū, in Ca-
thedrali sua cuiusq; ecclesiæ conservandum misit, addi-
ta mancussa argenti una (ut est in quibusdam codicibus)
addito pugillari aureo, in quo esset manca auri, prout apud
Guliel. Malm. in vita Aluredi, addito an æstel, id est pugil-
lari, ut idem Gul. transfert, in quo sunt mancussæ quin-
quaginta, sicuti in ipsa Aluredi præfatione Saxonica legi-
tur: quod regium magis esse videtur. 7 to ælcum byrceop
7 tole (inquit) on minum rice: 7 lile an on 7 enbān. 7

Aluredi episto-
la.

Mancussa.

æstel.

on ælcpe bið an ærtel se bið on flætigūme mon-
 ceſſa. Quæ sic interpretor. Et unicuique, sedi episcopali re-
 gni mei volo unum (librum) mittere, & unicuique, (libro)
 pugillarem unum addere, in quo sunt mancussa quinqu-
 ginta. Mancussa autem valebat moneta anglica solidos ^{Mancussa.}
 duos, denarios sex, ut Tho. Sprottaus (seu ut Lelandus in
 commēt. in Dorouerno, Spottaus,) vult in chronicis anno
 septingentesimo sexagesimo quarto. Continet enim trigin-
 ta denarios. Etenim authore Ælfrico Abbate, (qui Sprot-
 teo multò est antiquior) in extremo fine Grammaticæ suæ
 Saxonicae, *Libra* On leðen, yſ pund on englisc. flæ pe- ^{Libra.}
 negaſ ſemaciga ðænne ſcillinge. 7 xxx. penega
 ænne mancy. hoc est, libra Latine, Pund est Anglice:
 quinque Denarij, faciunt unum solidum: & triginta de-
 narij, unam mancussam: quæ ex eo nomen habere vide- ^{Mancussa unde}
 tur, quòd manu cusa sit vel manu comprehensa: de qua ^{deducta.}
 qui plura velit, leges Saxonicas Anglorum & Danorum
 legat: quibus ut Norfolkia, Canteburgia, & Deira popu-
 lus usus est, quòd Dani & Norwegij ea loca habitarunt, ^{Leges Danorū.}
 ita Gul. Normanus sub initio principatus sui vel maxi-
 mè approbarit, vsq; dum Angliæ procures ab eo impetra- ^{Leges sancti}
 runt, ut auitis & sancti Edwardi legibus uterentur: an- ^{Edwardi.}
 thore Thoma Rudborno. Illud interim scire licet, aliam ^{Solidus.}
 fuisse rationem solidorū ætate Ælfrici quàm nostra. Nam
 per ea tempora triginta denarij faciebant sex solidos, no-
 stra verò & Sprottaei, duos tantum & semissem. Cæterum
 Hidenses cōmentarij cum neutro æstimatione conveniunt.
 Mancussam enim interpretantur marcā, quæ æstimatione
 multò maior hodie est quàm mancussa (valet enim tre-
 decim solidos & quatuor denarios) nisi tati erant sex soli-
 di.

tali regno scholæ erant nullæ: si ante Dunstanum & A-
 ethelwoldum alta caligo fuit, ubi Oxonienses erant? Si tem-
 pore Aluredi nullæ, quomodo potuit Aluredus scholæ ve-
 stræ author esse? quomodo adiutor? Quod si eius au-
 thor non fuerat, ubi Higdeni tui, ubi Hist. regie Higdeni
 mimi, & aliorum eius sequacium de Oxoniensis scholæ au-
 thore Eluredo, de artium varietate, de privilegiarum multi-
 tudine commentum? Scribunt enim isti Aluredum Oxo-
 niensem Academiam condidisse, & multis privilegijs vr-
 bem insigniuisse: quæ certè alia non sunt quàm mera fig-
 menta, studio in gloriam Oxoniensis Academiae aut Neo-
 ti, ut paulò post dicemus, conficta. Nam Afferius Aluredi *Schola Romana*.
 Sacellanus, Capgravius, & Osbernus in vita S. Neoti, Hê-
 ricus Huntud. & Gul. Malmesb. de gestis Aluredi, scholæ
 Anglorum Romæ (quam Ine rex construxit, & Ethelwol-
 phus Aluredi pater reparavit) privilegijs pontificijs inter-
 cedente Aluredo donatæ meminerunt, non Oxoniensis
 scholæ ab Aluredo extructæ, aut privilegijs concessis muni-
 tæ. Quod si urbem privilegijs munivit, ut scriptorum isto-
 rum est consensus, quomodo Academiam muniverit dicas
 velim? Ut non addam veri non esse simile, ut primo aut
 summum secundo anno regni Aluredi Oxoniense Gymna- *Burrhedus.*
 sium ab Aluredo construatur: tum quod per ea tempora
 Burrhedus Merciorum rex, qui ad annos viginti duos Mer-
 ciorum imperasset, iam tum imperavit, nec ante tertium Alu-
 redi annum à Danis regno est expulsus, ut Henr. Huntud.
 lib. de gest. Angl. s. memorat: tum quod probabile non est
 Aluredum voluisse Gymnasium constituere regno non suo.
 Nam Oxonium in regno Merciorum fuit. Et si maximè vo-
 luit, nõ tamè potuit, quod de latibulis potius illis diebus co-
 gitandum illi fuit, quàm de Academijs (quod non expro-
 brandi,

brādi, sed vera dicēdi causa refero) & quid haberet quod ederet, quāq; quid construeret curandum. Quod autē sua su Neoti Oxoniense studium ab Aluredo constitutum ē scriptoribus quibusdam traditur, vanum commentum iudicatur, cum iam tum mortuus Neotus est, cum Polydorus suasisse scribit 23. videlicet anno regni Aluredi, et per speciem tantum seu visum, ut Afferus scribit, aliquando apparuit Aluredo: etsi per primos annos iuventutem Aluredi vivus reprehenderat. Proinde per errorem scriptorum natum puto, ut scholam Oxoniensem dicant, cum Romanam dicerent: siue ad Aluredum, siue ad Ethelwolpsum authorem referas Oxoniensem Academiam. Alioqui Afferus ex familiaribus Aluredi & domesticis, cui nihil eius vite & rerum gestarum incognitum fuit, id vel maxime ut rē memoria dignissimam retulisset. Quod cum verum fuisse & probabile Oxoniensis praeconsuerat, astute factum ab eo est, ut antiquiora initia, etsi parum probabilia (nam recentiora posuisse puduit) istis parum confusus introduxerit. Quanquam & recentius initium nihil cogitando confitetur, cum praeter alia quibus hoc ostenderit, ut ante retuli, etiam Ioannem Beuerlacensem primum fuisse Artium magistrum in commentarijs tradidit, de quo prius diximus, et quo posterior aetate videatur, discrevit à Ioanne Beuerlacensi priori, Diuo illo & Archiepiscopo Eboracensi, qui Christum cōfessus, sub Theodoro Tharsensi, homine Graeco atq; docto & Cantuariensi Archiepiscopo (cuius antelibro primo mentionem fecimus) institutus est: quiq; eo mortuo Cantebriam se recepit, ubi inita cum Beda (excellētis doctrinae viro) familiaritate sacris literis ita profecit, ut Theologiae Doctoratu cum primis (renascente iam post graves Saxonum tumultus Academia) sit insignitus, uti

ex

Quo errore factum, ut Aluredus schola Oxon. author habeatur.

Iohannes Beuerlacensis.

ex vita eius scire licet. Quæ res demonstrat quoque Oxoniensem Academiam Cantebrigienſi multò eſſe poſteriorẽ, & Bedam ſtudiſſe Cantebrigia, nec in Monaſterio ſemper latuiſſe, uti libro primo definiuimus. Sed ne videar multa dicere, & pauca comprobare, quæ contractius dixi, fuſius explanabo. Non poſco enim fidem quam non fecero: idq; argumentis non ex vitreis fenestris, aut depictis parietibus, aut perſtromatum imaginibus petitis, ſed ex ipsis antiquitatis penetralibus, et vetuſtiſſimis hiſtoricis erutis. In quo de reſtauratione ſcho-

Argumentum
inſequentium.

& ante iuſtis argumētis id conuellerim, & præter te, authorẽ id habeat neminem. Ut neque de origine duplici (quibus tu tanquam duabus anchoris niteris, incertus tamen cui potiſſimum adhæreas) eſt cur ſimms nimium ſolliciti, cum primam illam, vanam eſſe iam ante oſtendi. In ſecundam verò, cum magnum in ea ſit firmamentũ tuum, iam eſt paucis incumbendum, & oſtendendum nec primo nec ſecundo regni Aluredi anno, aut vniuerſitatis Aulam ab Aluredo poſitam, aut Academiam fundatam: multo verò minus hortante Neoto id eſſe factum, aut priuilegijs ab Aluredo munitam, ut vult Ranulphus, aut eorum multiplicitate præſtantem, ut docet hiſtoriola. Quod dũ oſtẽdero, ne moleſtũ tibi ſit audire. Volo enim ego Lõdinen-

Londinenſis.

ſis non ſolũ docere Cantebrigienſem Academiam Oxoniẽſi multò antiquiorem (quod ab oratore vel ab aliquo alio ex eo literario cœtu, certioribus teſtimonijs probatum tibi cupis) ſed etiam Academia veſtra originem examinare exquisitijs, quid verum ſit inquirere accuratius, & rationum momenta velut in cimbella ponderare diligentius. Sic enim eluceſcet facilẽ vtra ſit antiquior. Expedi-

206 De antiquit. Canteb.

am quàm possum paucissimis. Non enim longum iter est ad omnia. Incipiam à Neoto: à quo ad Aluredum transibo: & tandem de primis annis disputabo. Omnia ab origine repetam, & ab his reposcam, quorum sensus fecit fidem. Nam recentiores isti scriptores, qui veluti per manus videntur errores tradere, & ex suo etiam aliquid nonnunquam adiungere, ut de historica fide multum declinant, ita multa corrumpunt, quæ vetustiores historici vera prodiderunt. Quod ne criminationis causa magis quàm veritatis gratia iniuste dicere videar, exemplis rem monstrabo. Controuersia est inter scriptores, matrimonium ne legitimum fuerat inter Henricum primum & Matildam, ex Malcolino Scotorum rege & uxore Margareta femina laudatissima, natam, annon: quòd Matilda Deo dicata, regi inuita nupsit, & fœtum ex se natum demoni ob id deuouerit, ut quidam scribunt. Quid hic facies? Recentioribus ne, ut Matth. Parisio, Tho. Rudborno, & Polydoro libro.xi. (laudatis certe Scriptoribus) hic accedes qui aiunt, an Edmero vetustiori Historico, aucto & oculato testi, qui planè negat, libro tertio de Hist. nouorum in Anglia sub initio: qui, re probè per Anselmum examinata, & regem & Anselmum ab omni crimine liberat suo qui præsens fuit testimonio. Rursum non conuenit inter scriptores, an Edwardus (quem meritò dicunt martyrem) ex coniugio natus sit, an secus. In qua controuersia, ad quos recurrendum est? ad Florentium Wigorn. Osbernium, Symeonem Dunelmensem, Io. Parisiensem, Gul. Malmesb. Vincentium Beluacensem, Nicolaum Treuetum in Hist. Gallica, & Antoninū Archiepiscopum Florent. eiusq. antiquitatis alios qui hac de re tractarunt & affirmant, (maximè Ioannem Parisien-

Matrimonium
inter Henricum
primum &
Matildam.

rissem) an ad recentiores, qui secus dicunt? inter quos
is est qui retulit leges S. Edwardi. Quod ex eo scire licet,
quod de S. Thoma Cantuariensi, qui posterior multò fuit,
mentionem facit eo in loco. Hac non eò refero quò quicquã
derogem sanctitati sacrati regis, per quem nò stetit hoc an
illo modo natus sit (vt nec Athelstanoreligiosissimo prin-
cipi, nec Gul. Normanno egregio Duci) sed vt explicem
credendum esse potiùs in controuersijs scriptoribus vetustis
quàm recentibus. Item in controuersiam venire potest, v-
trum Iohannes Cremenſis Cardinalis Romanus missus à
Papa in Angliam circa annum dom. 1125. ad cœlibatum
clericis indicendum præsbyter an laicus fuerit. Cuius du-
bitationis causa inde nata est, quòd cum in Synodo sacer-
dotum coniugia exagitasset, eosq; qui ab vxoribus venis-
set indignos sacris tractandis mysterijs magna voce cla-
masset, proxima nocte in propatula meretricis sinu et am-
plexibus, fœdissimaq; voluptate deprehensus est. Quod su-
um impurum delictum excusauit quòd non sacerdos, vt Verba Flor. in
ipse de se dicebat, esset, sed corrector sacerdotum. In quo an. 1125.
Florilegus, Fabianus, Ranulphus quo facti atrocitatem
mitigarent affirmant eum fuisse laicum, Polidorus autem
nomen eius supprimit. Antiquiores verò scriptores viz.
Chronicon Saxonum Petriburgense, Henricus Hunting-
donensis, Symeon Dunelmensis, Houedenus, eiusque sæ-
culi nonnulli alij eum non modò Cardinalem præsbyterum
fuisse, sed etiam missam Cantuariæ celebrasse scribunt. Si-
milis etiam inter nostros historiographos nominis simili-
tudine orta est dissensio, an Gulielmus Nothus Exoniam
vel Oxoniã debellauerit, eo quòd vnus in excubijs ad mœ-
nia stans ciuitatis, Normannis eam obsidentibus, oppe-
debat. Matthæus Parisius in exemplaribus scriptis maioris
Ec. iij. suæ

suæ historiæ nunc Oxoniam, nunc Oxonium dicit, ita ut
 ea contumelia à Scholaribus in Normannos facta videri
 possit. Sed Gul. Malmesb. lib. 3. cap. 19. & Simeon Dunel-
 mensis, an. 1067. Ranulphus Fabianus aliq̃ complures Ex-
 oniam non Oxoniam ob tributi impositi magnitudinē re-
 bellantem denique tam esse disertè testantur. Ex quo etiā er-
 rorem Oxoniensis nostri, de quo infra dicemus, deprehen-
 dere possumus, qui tam leuiter historiæ fidem veritatemq̃
 indagauit, ut Gulielmum Oxoniensibus offensum putaret,
 causasque etiam frivolas confingeret. Cum eius offensio in
 Exonienses rebellantes non Oxonienses Scholasticos (qui
 tum nulli erant) oppidanos iuuant, aut Anglicam linguā
 conseruantes cōmota sit. Itaque sedulos oportet esse histori-
 arū exploratores, nec unius aut alterius historiæ verba cap-
 tare, sed nouas cū veteribus, & inter se inuicē qui in eadē
 ætate scripserūt cōparare, alioquin in ridiculos et fabulosos
 errores labi facilè est, sed de simili huic errore antea pa. 273
 diximus. Præterea in dubio adhuc est, an Gulielmus Par-
 uis, dicatur Neubrigēsis an Nouiburgēsis Paruis an Par-
 uus: etsi magni momēti res nō sit. Scriptores recētiore, Par-
 uum & Neubrigensem, Gallicèq̃, petite, scribunt, qui an-
 tem vetustiores sunt, aut vetustos insequuntur, ut prose-
 cutor hist. Houedeni anno 1087. & antiqui eius Neubri-
 gensis libri, Nouiburgēsem, & de nouo Burgo nominant.
 Id quod etiam ex epistola eius ante librum suum scriptum,
 multis capitibus impresso copiosiore, & ex alijs vetustis
 libris facilè intelliges: etsi libro hist. suæ. v. Polydorus Ver-
 gilinus Gul. Neuburgum vocitet. Ad hæc, sunt ex recenti-
 oribus multi qui scribunt Damianum et Fabianum, siue
 (ut alijs) Fugatium, ab Eleutherio missos ad Lucium, &
 eum unā cum gente Anglica baptisasse primos. In vetu-
 stioribus

Vide etiam as-
 sertionem anti-
 qui. Oxon.
 pag. 24.

Nouiburgensis
 auxior.

stioribus tamen leges, Lucium misisse Eluanum & Medu-
 unum nuncios doctos ad Eleutherium, christiana prius fi-
 de instructos, & sacris literis eruditos (de quibus antè fu-
 sus) qui non solum Lucium, sed & populum Britannicū
 primi baptisarunt: quod recentiores in scriptis suis omise-
 runt. Quid commemorē q̄ Chronica etiam nostra vulgari
 lingua conscripta & iamdudum adita, referunt Richardū
 comitem Cantebriagiæ de Conesburgh in conuentu Eboracensi,
 Henricum dominum le Scrope de Masbam de Flax-
 flete, & Thomā Gray de Heton in comitatu Northumbriæ
 ingenti pecunia pepigisse cum Gallorū rege, ut Henricum
 quintum Britannia regem, qui iam tum in Gallos exer-
 citum conscripserat, ut aut viuum traderent, aut ante
 quā in Normanniam appelleret, mortuum. In quorum
 facti inquisitione tamen, confirmata autoritate parla-
 menti Westmonasterij habiti an. tertio Henrici quinti, die
 Lunæ proximè post festum omnium Sanctorum, nihil
 tale omnino legitur. Demum ferunt ex nescio qua re-
 gum lasciuia seu petulantia natum venerabilem illum
 Garterij seu periscelij ordinem. In ea tamen inquisitio-
 ne lego, primitus laudabiliter fuisse inductum in forti-
 ficationem fidei regis, regni & recti, ut eius inquisitionis
 verba referam, hoc est, in maiore fidem subditorum in re-
 gem, regnum, & rectum, & maiorem securitatem eorum.
 Eam ob causam inscriptio est Gallicè, Honi soit qui mal y
 pense, id est, infamis sit, qui male cogitat. Eius tanta tamen
 fuit reuerentia apud Henricum quintum inuictissimum et
 clementissimum principē, ut eius ordinis Thoma le Scrope
 (de quo ante diximus) homini læsæ maiestatis reo nullo
 modo permiserit infamem suspendij mortem, contentus ut
 ad supplicij locū trahatur tantum & capite plectatur. Hoc

*Vetustas, magna
authoritatis
est.*

*Affero in epis-
copatu Sirebur-
nensi quis suc-
cessit?*

genus alia infinita reperies errata in his nostris Anglicis historijs nuper natis, quorum authores alias non norunt literas quàm Anglicas, nec artes alias quàm marmorias: sic ut Latinos nostros & antiquos historicos (qui omnes ad nostra vsq; tempora Latinè scripserunt) planè non intelligant. Itaq; suo more tumultuantur, fundunt, refundunt, & confundunt omnia, nullo ordine, nulla fide, nulla authoritate adhibitis. Quid multis? Fidem & authoritatem maiorem semper affert vetustas in omnibus controuersijs, ut quæ, res ut erant viderat, aut illis quàm proximè accesserat. Posteriores igitur examinabo ad primos illos incorruptæ vetustatis scriptores, qui fide supereminent omnes, q̃ aut illis diebus vixerant quibus hæc gesta sunt, aut his nō longe aberāt, aut quàm proximè (ut dixi) accesserāt, ut ex illis haurire possēt. Inter quos primus primaq; fidei Aſer seu Aſerus est, oculatus & auritus testis, qui ex intimis Aluredi familiaribus fuit, qui in eius Aula vixit, res eius & domesticas & forenses nouit, atque etiam cum doctis regiæ familiæ viris consuetudinē habuit, omniaq; in vita & in morte diligenter obseruauit, ut solent qui historias veras scribere decreuerunt. Nam etsi Florilegus dicat Aſerum Sireburnensem antistitem obijſſe, anno dom. 883. (viuente adhuc Aluredo) & Aſſero successisse Suithelmum (quem alij Sigheilmum vocant) ab Aſero 4. Aluredi elemosinarium ad S. Thomā: tamen author vetustus qui paralipomenon annalium Aſeri scripsit, defunctum eum hac vita, an. 909. & Thriſtanum insecutū esse in episcopatum, aut annis nouem hoc est, postquàm ex hac vita commigrarit Aluredus, qui obiit mortem, an. Dom. 900. Licet in Catalogo Episcoporum Sireburnensium nec Thriſtanus, nec Suithelmus, sed Ethelwardus Aluredi fili-

us proximè secutus legitur, id quod ex alio quoq, antiquis-
 simo catalogo episcoporum olim totius Britanniae confir-
 matur, ut non addam se subscripsisse testem hoc nomine
 & signo Aesser Bisc. ✠. circumscriptioni terrarum suis li-
 mitibus per cardines & decumanos, hoc est per latum &
 longum ad mundi plagas, quas Edwardus Senior, anno reg-
 ni sui primo assignauerat donoq, dederat villae de Anna,
 uti referunt Hidenfes commentarij. Erat iste Aesserus, ho-
 mo doctus atque grauis, vitae integræ & fama celebris, au-
 thoritate episcopali insignis, et ab Aluredo ipso graui testi-
 monio approbatus, deniq, peritissimus rerū et exemplorū,
 & omnis vetustatis gnarus. Quibus nominibus eum plu-
 rimi fecit etiam Lelandus tuus, in cōment. in Cyg. Cantio-
 nem sub Aluredi nomine. Sireburnensem episcopatū di-
 co, qui olim fuit Sireburni, seu ut hodie loquuntur Schire-
 burni, in Southāpton comitatuquē cū copulasset Sūnengēsi
 suo episcopatu Harmanus ultimus Sireburnensium epis-
 copus, atque aliquandiu sedit, qui eum insecutus proximè
 est Osmundus, cum Sireburno Sarisburiā transtulit, anno
 salutis 1071. & Gul. Normanni quarto: quæ ciuitas tum
 erat ubi nunc vetus Castrum est, quod hodie vetus Saris-
 buria appellatur. Quo in loco cum ecclesia maior olim fuit,
 per Richardum (sextum Sarisburiae episcopum) à Castro
 ad Mirefelde translata est, an. Dom. 1220. 4. cal. Maij, &
 quinto Henrici tertij, à fundamentis tum quidem inchoa-
 ta, sed non ante 8. cal. Aprilis, 1266. consummata: quo tē-
 pore absoluta fuit, sumptu 42000. marcarū, pulcherrima
 certè machina. Sed ad historiam.

Neotus itaq, Glasloniae abbas, ut cognatus Aluredi fu-
 it, sic, quod bene regi cupiebat, eius inuentutem amanter
 reprehendit, atque ad meliora suavit, tū alijs de causis, tum
 quia

Aesserus homo
doctus.

Episc. & ee-
cles. Sarum.

Nec suadente
Neoto, nec ab
Aluredo structa
Oxonienfis A-
cademia est.

quia non inclinavit aurem populo suo conquerenti de iniurijs. Istud apud Afferū, qui actus eius diligentissime scripsit, lego: De schola autem Oxoniensi, re memorabili, Neoti suasu constructa per Aluredum, ne verbum quidē, ut nec apud alios vetustos quos deinceps cōmemorabo scriptores. Idem Afferus in Annalibus quoq, et si de Neoto facit mentionem, non tamen dicit Neotum suasisse Aluredo ut scholas Oxonienses fundaret. Meminit etiam vitæ Neoti antiquæ quidem, sed ab alio quodam diligenter conscripta (cuius initium est: Sanctus igitur Neotus fecunda Britania &c. hoc addo quod anonymus est) sed in tota ea vita ne per somniū quidem scholarum Oxoniensium mentio est. De privilegijs schola Romanæ conquirendis, ad istum in eam modum Neotus hortatur. Pro tui ergo regni salute ac statu

” sanioribus usus consilijs, legatos Romā cum muneribus reuerendissimo Papæ Marino dirige, hunc obnixius deprecare, quatenus Anglorum scholis Romæ libertatem dignetur concedere. Ego enim uniuerſa carnis viā ingrediens,

” &c. Hucusque in Antiqua Neoti vita. Quā Ioannes Capgravius Libro de Sanctis Angliæ secutus quidem est, sed dissimulanter admodum, refertq, Neotum sic dixisse. Nūc igitur quantotius Romam legatos dirigens, Martinū Papam magnis ampliare muneribus ne tardes, suppliciter rogans, ut Anglicam scholam in eadem vrbe sitam, libertati

” non deneget applicare, ut per hoc beneficium, gratius tibi præstetur inter incōmoda subsidium. Matthæus quoq, Parisius in chronica maiori, quem Matthæus Westmonasteriensis secutus est, sic scribit. Martinus scholam Anglorum

” Romæ, Aluredo rege deprecante, à tributo liberam fecit.

” Simeon etiam Dunelmensis. Martinus Papa scholā Saxonum in Roma morantium pro amore & deprecatione Alfredi

fredi regis ab omni tributo & telonio liberavit. Quo in loco non facit mentionem suasoris Neoti. Ingulphus item. Scholā Saxonum in Romana urbe pro amoris affectu benignissimi regis Aluredi constituit ab omni tributo libera. Ad hos Henricus Marleburgensis. Martinus Papa scholam Saxonum prece regis Aluredi ab omni tributo relaxavit. Insuper & magnā sanctæ crucis partē Aluredo misit. Historia dein Saxonica scripta, an. octingentesimo octogesimo quinto. Ð ylcan geape forþeþde se goða, papa marinur, se gefreode angel cýnnes rcole be. Alþreder bene perþreaxna cýninges, 7 he send him mycele gifa. 7 þene node dæl þe Crist on Ðropode. Hoc est, illo anno obiit bonus papa Marinus, qui libertatibus donavit scholā gentis Anglorū precibus Aluredi Westsaxonum regis, cui misit multa dona, & fructum crucis in quo Christus passus est. Quod postea Aluredus dedit ecclesie Glastonienſi, ut Gul. Malmesburiensis, in lib. de Antiquitate eiusdē ecclesie cōmemorat. Ailredus Rieuallensis similiter. Summus verò pontifex tantam deuotionem gratā amplectens, pijs precibus eius inclinatus, s. holā Saxoniam ab omni tributo & telonio absoluit. Afferus demū in Annalibus, an. 885. Nam eo anno, & natiuitatis Aluredi, 33. Martinus, quem multi scriptores Marinum nominant, scholā Anglorum Roma ab omni tributo vel talento, (ut aliquot libri habēt, corruptē forsan pro telonio) liberavit. Martinus Papa scholam Anglorum in Roma cōsistentem, pro amore & deprecatione Aluredi occidentaliū Saxonū regis ab omni tributo & telonio benignē liberavit. Et de gestis quoq; eodem anno & modo, paucis tantū immutatis vocibus, & Angulsaxonum pro occidentaliū Saxonum, et morantium pro consistentium suffectis.

Quem sequutus videtur Henr. Huntud. in vita Aluredi,
an. Dom. 884. Martinus Papa scholam Saxonum in Roma
morantiū pro amore & deprecatione regis Elfredi ab om-
ni tributo & telonio liberauit benignè. Cum eo Rogerus
Houeden conuenit, & quotquot alijsunt qui vetustatē se-
quuti sunt. In quo tamen, ut & in multis alijs ex ijs quos
enumerauimus, de Neoto instigante ad libertates scholæ
Romanæ, ne verbū quidem ullum. At de eodem impellente
ut Aluredus extruat aut repareret scholas Oxonienses, mul-
tò minus, ut nec apud alios scriptores vetustos, qui ex eis
saltem sunt qui magnæ authoritatis sunt, & hos sequuntur
diligenter & bona fide, & maxime Asserum: cuius ipsi-
fima verba ex libro de gestis Aluredi ut certissima fidei
cum referant, nemo tamen Neoti meminit ut suasoris Ox-
oniensis Gymnasijs construendi, aut reparandi. Adhæc cum
idem Asserus studiosius enumeret (ut solet omnia, nihil
prætermittendo quod ad Aluredi res gestas pertineat) om-
nes doctos & sanctos viros qui Aluredo à consilijs erant,
qui a literis & pietate fuerant, ut Werfrithum Wigorni-
ensem episcopum, Plegmundum Doroberniæ Archiepis-
copum, Athelstanū et Werwulfum sacellanos regios, Grim-
baldum & Ioannem Sacerdotes atq; Monachos eiusdem, et
postremo in loco ipsum se inter ceteros, non tamen Neotū
hortatē ad Oxonienses scholas constituendas ne per um-
bram quidem scribit, imo neque tectè significat, ut Lelan-
dus existimat, suppresso Isidis vadi nomine. Id quod ex il-
lis ipsis Asseri verbis ex libro de gestis Aluredi, quæ Ioan-
Schola quā sta- nes Lelandus in Commentarijs citat, facile liquet. In qui-
tuit Aluredus. bus non alienarum scholarum, sed suæ regionis meminit,
nec alius nationis, sed suæ gentis puerorum: nō Oxonijs sed
Aule regiæ seu curti sui, ut Asseri verbis utar: non tripli-
cium

cium scientiarum professionis, Grammatica, Philosophia,
 & Theologia (vti Oxoniensis ex Rouſſo apud Lelandum
 tradit, etſi antiquorum monumentorū collegij ſui nomine
 id obumbret, quòd collegium ſuum illustrare ſtudet) ſed
 Latina lingua & Saxonica, quibus ſcriptionē addit. Atq;
 iſta quidē non admodum tectē, ſed apertiſſimē. Tectū ad-
 modum eſt quod de ſchola Oxoniensi tradit Aſſerus, nec o-
 culis quantumuis Lynceis, nec menti cuiuſquā conſpectum
 aut cognitum, ne Lelandi quidem, etiamſi cæteris omni-
 bus oculatioꝝ & hic ſit, & in antiquitate Cantebrigienſis Lelando iudici-
um ex alijs.
 Academia à Sigeberto petita. In quibus certē credo non eſ-
 ſe ſecutum illum ſuam cognitionem, ſed aliorum iudicium
 & perſuaſionem, Polydori nimirum & Balei, vt ſolent pe-
 dary ſenatores, qui cum ipſi nihil dicant, in aliorum ſen-
 tentias pedibus eunt. Etenim quod Beda de ſcholis Sigeber-
 ti in vniuerſum dixit, id hi ex ſuo ad Cantebrigienſes tan-
 tū ſcholas expreſſo nomine accommodant. Tectum &
 quod de Lechlade, Lathelade, & Creklade, (nominibus
 merē Saxoniciſ, Lelando authore) & ſcholasticorum hinc
 Oxoniam tranſmigratione Aſſerus ſcribit. Tamen cum de
 ſcholis Aulae regiae mentio fuit, oblata occaſio erat comme-
 morandi, quemadmodum Academiam Oxoniensem, aut
 vniuerſitatis Aulam vel erexiſſet Aluredus, vel reſtau-
 raſſet, ſi res ita ſeſe habuiſſet, non ſine magna certē autho-
 riſ gloria & facti laude: multoq; ſane maiori, quā pro
 urbium, palatiorum, aut monaſteriorum ædificatione aut
 reparatione, de quibus tamen Aſſerus vel diligentiffimē
 ſcribit, nihil præteriens à primo natiuitatiſ Aluredi anno,
 ad ætatiſ annum 45. Adhæc Henricus Huntudon. vetuſ
 ſcriptor, qui Aluredi vitam per ſingulos annos ſcribit, ni-
 hil omnino ſcholæ Oxoniensis meminit: quem ſequutus
 Alex.

224 De antiquit. Canteb.

Ethelwulfus.

Offa.

Alex. Essebiensis nullam eius mentionem facit. Itaq, tam est credibile vniuersitatem vestram, aut vniuersitatis Aulam ab Aluredo suadente Neoto constitutam, quam est Ethelwulfum Aluredi patrem Oxonienses scholas posuisse an. Christi incarnati, 850. Aut annis antehac sexaginta ab Offa Merciorum Rege, imperante Carolo magno, fundatas esse, quod tamen probabilius esse scribit Fabianus parte sexta, cap. 162. quod Offa, Merciorum rex erat: et si neutrum videatur approbare: aut nouum collegium Oxonij à Neoto extructum: quæ Oxonienses quidam, non contemnenda eruditionis viri, nuper in gratiam, credo, Oxoniensis Gymnasi, atque ad fulcimentum labentis antiquitatis sunt cõmenti. Nam vt ille authorem nullum in confirmationem adducit, vel quod nullum habeat præter illum vnũ de quo Fabianus (si eum omnino habeat) vel quod, si quem habeat, deceptus tamen est publico errore vertentium Romã in Oxonium (nam Ethelwulfus scholam Anglorum Romæ reparasse dicitur & Romæ plurimum fauisse. Etenim authore Alexandro Essebiensi in epitome Britannica historia, an. 857. singulis annis 300. denariorum mancussas eò misit: quarũ centũ augendis elemosinis cõcessis, reliquas ad oleum emendũ in vsus luminum nocturnis horis in vigilijs paschæ in æde sacra diui Petri & Pauli, contulit) ita hic, opinionis suæ cum aliud non esset argumentum, persuasit sibi forsã à Neoto extructum id Collegiũ, quod nomen eius Anglicum, neu seu neou, quadam vocis similitudine cum Neoto consentiat. Nisi si cogitauerit à Græcis diætionibus vñs vel vñtus (quod tantundem est) deduci coniecturam, existimans, vt videtur, à Gulielmo de Wicham reparatum solum, non ante annos abhinc 200. à fundamẽtis extructum esse. Gulielmũ de Wicham dico, cognomento lon-

longum, seu ut Lelandus ait Perottum : hominem primò
 prebendis & praefecturis quatuordecim annui census, 900.
 librarum conspicuum, ut ipse (cum alijs totius regni cleri-
 cis) Ro. sedi significauit, ad mandatum Urbani quinti, cō-
 tra pluralitates beneficiorum : postea archidiaconatu Lin-
 colniensi, priuati Sigilli regij custodia, Angliæ Cancellaria-
 tu, Wintoniensiq; Episcopatu clarum, & propter hoc aliud-
 q; Wintoniæ collegium extructum, amplissimosq; fundos
 donatos, omnium saeculorum memoria dignissimum : ut et
 propter transformatum Windesore castrum, & extructū ^{Windelesore.}
 Queneburgi castellū (quod Lelandus Cuningburgh appellat ^{Queneburgum.}
 velut accepto nomine a Saxonibus, ut Regium Burgū de-
 signetur) in insula Shepeio, laudatum. Erat enim Regi Ed-
 wardo 3. in principio à fabricis, quòd erat ingeniosus, &
 architectura delectatus : homo alioqui humilis conditionis
 (ut historici referunt, præcipuè Ioannes Maluerne mona-
 chus Wigorniae, anno. 1343. Et 1360. quo anno Armacha-
 num obijisse dicit) & mediocris literaturæ. Nomen Wichā,
 à loco habuit unde natus est, non à parentibus. Proinde
 Gulielmus de Wicham appellandus est, non Gulielmus Wi-
 cham, ut solet Polydorus atq; alij multi scriptores. Verum
 ut reuertar à Perotto ad Neotum, cum demonstratū iam
 sit Neoto hortante non esse constructam Oxoniensem Aca-
 demiam, mirari subit unde inter vetustos scriptores recē-
 tior Ranulphus, libro sexto confidenter quidem, sed nulla
 antiquitatis autoritate scribat, Aluredum consilio Neoti <sup>Contra Ranul-
 phū de cōstituti-
 one Oxoniensis
 Academia.</sup>
 abbatis, quē crebro visitauerat, scholas publicas variarum
 artium apud Oxoniam primū instituisse : & eius urbem
 in multis priuilegiari procurasse. Et infra. Tertiā (par-
 tem bonorum suorum) scholaribus Oxoniensibus congre-
 gatis & congregandis assignasse : neminem authorū quos

se in scriptorum catalogo secutum proficitur imitatus. Et si Hen. Huntud. cuius verba refert, ac præterea ex suo scholas Oxonienses & scholasticos adiungat, authorem sequi diligenter simulet. Etenim nec Marianus Scotus, nec Henr. Huntud. nec Gul. Malmesb. nec Gualterus Oxoniensis, nec Alfridus Beuerlacenſis, nec Galfridus Monem. nec Gul. Rieuallensis, nec Giraldus Cambrenſis, nec Ioannes Sarisburienſis, nec Hugo Pisanus episcopus, nec Gul. Beuerlacenſis in speculo historiæ, nec Iuo Carnotensis, denique nec Martinus Polonus siue penitentiarius, nec Florentius Wigornienſis, (quem vel maxime Ranulphus sequitur in supputationibus annorum) Oxonienses scholas ne nominarunt quidem ut ab Aluredo institutas, aut scholasticos liberalitate eius fotos. Sed neq. historia Fræcorum (cuius meminit) in quam tandem incidi, in tres libros diuisam, quid habet quo opinionem suam Ranulphus tueatur, nec Alexander Eſſebienſis, (quem alij Alexandrum Somerſetenſem, alij Staffordienſem chronographum vocat) in epitome Britannicæ historiæ (quamuis an. 868. in ea de Aluredo multa scripſerat) tamen de Oxoniensi Gymnasione verbum quidem. Imo nec Chronicon Meritonensis cænobij, nec Simeon Dunelmensis, nec Ailredus Rieuallensis, nec Ioannes Capgrauus, nec chronicon reginale, nec Matthæus Parisius in historia magna ab origine mundi, nec Matthæus Westmonasterienſis qui Parisium expressit, nec Io. Parisienſis in chronico vniuersali (cuius initium est, in exordio mundi ad annum 1322. nec vetustæ Annales Cætuarienses, neque Aſſerus, diligentissimus rerum Aluredi scriptor, faciunt mentionem Oxoniensis scholæ ab Aluredo cõditæ, aut tãtæ liberalitatis Oxoniensibus scholasticis ab eodẽ collatæ: ut. nec tabellæ ante magnam historiam Matth. Parisi, nec volumina, quas rotulas vocant, Genealogiarum prin-

principum, quæ multa vidi & Latine & Gallicè scripta :
 nec historia illa Anglorum, cuius initium est : *Conside-*
rans historia Britonū, Pictorum, Scotorum, Saxonum,
Anglorum, Danorum & Normannorum prolixitatē &c.
 nec ullus alius vetustus scriptor quod sciam. Nam quos
 hæcenus cōmemoravi scriptores vetustos, omnes qui scho-
 larum meminerunt Aluredi, habent scholam Romanā be-
 neficijs Aluredi recepisse libertatem, & suis domi suæ scho-
 lasticis tertiam partem facultatum suarum cōtulisse. Qui-
 dam enim ex his (inter quos Afferus est) ad istum modum
 scribunt. Tertiam partem bonorum suorum scholæ suæ „
 quam ex multis suæ propriæ gentis nobilibus pueris et etiā „
 ignobilibus studiosissimè congregavit, dedit. Quem locum „
 Matth. Parisius, & eius sequax Matth. Westmonast. quæ „
 Florilegum vocant, peruertunt, atque ita legunt. Tertiam „
 partem scholæ quam ex multis Galliæ, alijsq. remotis regi- „
 onibus congregauerat clericis et doctoribus, secundum sin- „
 gulorum sufficientiam deputavit. Vnde forsitan alia, præter „
 eam quam anteretuli, origo Academia Ranulpho fuit, ex „
 male intellecto loco, quod doctorum & clericorum isti me- „
 minerunt: & ex eo quoque, quod ex Gallia vocatum Sco- „
 tum opinio inoleuit. Quartam verò partem, de qua Ase- „
 rus, uterq. Matthæus omiserunt: quam ut Ranulphus ad- „
 dit, ita Monasteria relinquit, & ecclesias tantum in ea as- „
 sumit. Sed ut eodè reuertar, quidam tertiam partē datā „
 scholasticis, quidam pauperibus clericis tradunt: minimè „
 addentes, Oxoniensibus, sed intelligētes aut in uniuersum „
 omnes suæ gentis, aut suæ scholæ domesticæ literarum stu- „
 diosos. Nam Mercij (in quibus est Oxonium) sua gens nō „
 erat, ut paulo post dicemus. Si quid tamen aliæ scholæ quā „
 suæ dederit, probabile est Romanæ dedisse. Nam Henricus „

Æthelhelmus.

Huntudonensis, an. 887. in alijs exemplaribus 888. scribit, Æthelhelmum Wintunensium comitem, elemosinam regis Elfredi Romam detulisse, sic ut videatur omnis Aluredi animus Romæ fuisse non Oxoniæ. Neque tamen aliter affectus is est, quàm alij ante eum principes affecti erant. Offa enim (authore Thoma de Walsingham in commentarijs, seu ut vocant registro, benefactorum monasterij S. Albani de quo libro primo) contulit ad honorem Dei & beati Petri, (eius verba refero) denarium, qui dicitur S. Petri his diebus de maxima parte regni sui, ad sustentandam scholam peregrinorum Angliæ illuc confluentium, ubi hi qui vel orationis gratia, vel expediendorum negotiorum causa venerant, audirent & addiscerent linguam quam non nouerant. Et si non sum nescius religionis causa fuisse eius schola institutionem primam, quò in ea prius fide catholica imbuerentur Angli, quàm in Angliam reuerterentur: uti lib. 1. & in historia nostra Cantebriensis Academia diximus. Adhæc cum legem tulerit Aluredus ut pueri prima ætate erudirentur, Oxonium eis non designauit locum ut Gulielmus Normannus suo filio Henrico Belloclerico Cantebriam. Ascribam legem ex Rieuallensi, maioris fidei gratia. Vniuersis liberis hominibus totius regni nostri prædicti, qui ad minus duas hidas terræ possident, firmiter præcipimus, ut liberos suos vsque ad spatium quindecim annorum ætatis suæ habeant & teneant literarum eruditionem, ipsosq; interim diligenter instruant, ut deum agnoscant, & deinceps sapientiores sint, & melius eis sit. Verum (etenim forsân legendum) liberum hominē illiteratum, pro bruto, & cephalo, & stulto reputamus. Quod si forsân aliquando legas apud aliquem historicum, Ethelwardum, seu ut habet S. Swithuni & Hidenses cōmentarij

Egel-

Egelwardum Aluredi filium natu minimū, fuisse virum,,
 literatissimum, aut literis apprimè instructum (quod po-
 test fieri) hoc ne arguet Cantēbrigia aut Oxoniū (ut Ros-
 sus tuus scribit) fuisse eum eruditum? Afferus enim affir-
 mat, eum & ceteros regios liberos, domi patris suæ cum a-
 lijs nobilium pueris fuisse educatos: & hunc secutus Flo-
 rilegus, an. 871. scribit Eadwardum & Ethelwardum sē-
 per in curia regis fuisse literali scientia educatos. Postre-
 mo, cum Afferus de his quæ Aluredus fecerit monasterijs,
 ecclesijs, & seruis dei nominatim in Saxonia atque Mer-
 cia meminit, mirum quamobrem eadem opera schola quo-
 que in Mercia non meminerit, si in ea Academiam Alure-
 dus posuisset. Idem Rieuallensis de distributione facultatū
 Aluredi in scholas & scholasticos Oxonienses ne gry qui-
 dem, ut nec Ioannes Fordon Scotus in Scotichronico (sic e-
 nim vocat historiam suam Scoticam in libros decem et sex
 diuisam) et si libro sexto scribat Aluredum sic in ecclesia-
 sticos affectum fuisse, ut etiam turpitudines eorum vellet
 obuelare, nec crimina ad se iudicem referri: quicquid Ra-
 nulphus censuerit, qui largitatē Aluredi à Romanis scho-
 lis ad Oxonienses, & à scholasticis Saxonis seu Anglicis
 Romæ, ad Oxonienses scholasticos in Angliā vnus inter
 primos conuerterit. Qua prodita semel opinione, qui post
 eum infecuti sunt, eadem pari fide referunt, iisdem eius ve-
 stigijs incedentes, & eisdem penè verbis vsi, de fide & ve-
 ritate rei parū solliciti. Ut neotericus etiā scriptor Nau-
 clerus, alijsq; si qui sunt eiusmodi extranei scriptores, in 51.
 generationes, omnium gentium gesta ex his quos penes se
 habuit scriptoribus vix aut ne vix quidem adhibita ad res
 recte considerandas diligentia confertim cumulauit, &
 ad an. Dom. 1500. duxit, & in fine generationis vicesima

Ranulphi errorē
 secuti multi.

quintæ, cum de Regibus Angliæ qui Caroli magni tempore floruerūt facit mentionem, vix eorum quenquā recto nomine appellat, ibidemq; pari inscitia dum in mendacem aliquem rerum nostrarum censorem incidisset, Oxoniense studium ab Aluredo Rege Ethelwolphii filio qui cum Patre Romæ fuit, institutum scripsit, ac inter res illius temporis memorandas retulit. Cui non magis fides adhibenda est quā in generatione Chronographiæ suæ vicesima, ubi Siobertū ab Ethelberto primo Cantii Christiano Rege regni sui relictum heredem, plurimāq; alia fabulosa, dum omīssa veritatis in perpendendis scriptoribus sedula indagatione, omnium rerum varietate plenam ac refertam Chronographiam quā rectam atque simplicem conscribere maluit, perperam cōminiscitur. Sic etiam Historia dicta Brutus, quam tu historiam regiā nominas (cuius initium est, de patre istius Bruti Historia videntur dissonare) quæ propemodum nihil aliud est quā Ranulphi simia: ut et Monachus ille qui historiam Glastoniensem scripsit, & is qui marginalem notam apud Diuisiensem addidit, & chronicon Iorenallense, Caxtonus, Florilegus, Ranulphus, Fabianus, Hardingus, Henricus Marleburgensis, Polydorus, Baleus, Lelandus, Lilius, Volaterranus, Middendorpius, Iustus, & quotquot alij sunt eius generis. Proinde nihil miror, si Ranulphi, si Historiæ regiæ, si Florilegi, & huiusmodi ex vetustis recentium scriptorum auctoritatem præponderare debere dicat & constituat: si Fabiani, Polydori, Lili, Balei, Caxtoni, Lanqueti, & aliquot aliorum novorum auctoritatem in hac controuersia lubenter amplectatur Oxoniensis, qui cum hos omnes in medium attulerit, unum tantum Ranulphum authorem produxerit. Cuius auctoritas quanta sit in hac causa, arbitror iam omni-

Historia regia.

Scriptores prælati ab Oxoniense

bus

bus esse notum. Verum si non ex eo uno ponderent uniuersis, non mereretur tamen historiae laudem, quæ ex nonis & recentibus, non autem à vetustis & primis rerum scriptoribus fidem esset allatura. Etenim si quis volet superiorum temporum omnia cōprehendere, ex ipso fonte petat, unde ad alios riuus dimanauit. Quapropter neq; ego certè usus essem recentium autoritate, nisi tibi in hac controuersia hos placere ex usu animaduertā, sic ut non alij æquè. Vnus autem sum paucissimis, ut & impressis paucis, cæteris omnibus scriptis, quibus delector maxime, ut incorruptæ & venerandæ vetustatis exemplaribus. Atq; hæc quidē causa est, quamobrem tam multi scriptores, primam instituti-
Dolus posteriorū scriptorum.
onem scholæ Oxoniensis Aluredo ascribant. Inter quos Historicus Glastoniensis (non Gul. Malmesb. dico, qui de antiquitate Glastoniensis ecclesiæ fideliter scripsit) in gloriā Neoti abbatis sui nimium affectus, studio videtur omnia corripisse. Siquidē quo loco de gestis Aluredi scribit, utitur primo ipsis verbis et sententijs, quas in antiqua Neoti vita (de qua prius) inuenit. Postea quæ eadē antiqua Neoti vita Romanæ scholæ tribuit, is ad Oxoniensem scholā transfert. Referam verba, ut fraudem detegam, & exēplo rem illustrem. Rex Aluredus (inquit) dei seruus, Neotum sepius adiit, suisq; nonnunquam utebatur consilijs. Hactenus bona fide ex vita antiqua Neoti. Tam peruertit omnia, & addit ex Ranulpho. Consilio namq; Neoti abbatis publicas variarum artium apud Oxoniā primus instituit. Dein apponit quæ ad sensum eorum faciunt, quæ à Ioanne Capgrauio, Simeone Dunelmensi, & cæteris iam ante cōmemoratis de schola Romana scribuntur, ad scholam Oxoniensem detorquens, in hunc modum. Romamq; legatos misit, obsecrans dominum Papam Martinū, ut Anglorum scholis

„scholis eandem libertatem quam Romæ habent dignaretur
 „concedere: & quod à sanctissimo patre petijt, sine ulla con-
 cessione impetranit. Quibus interpositis, postremo in loco
 subdit quæ Ranulphus præcedentibus annexuit, nimirum,
 & in multis articulis privilegiari procuravit: confundens
 & quæ vetusti & bonæ fidei scriptores de schola Romana
 scripserunt, & quæ Ranulphus ex suo ad Oxoniensē scholā
 per vim iniuriāq; detorsit, quæquē antiqua Neoti vita
 de Neoto tradidit: artibus vsus & ille quoque quod Oxoni-
 ensē scholam ab Aluredo positam præter auctoritatem
 constituat.

Non primo aut
 secundo regni
 Aluredi anno
 constitutū Oxō.
 Gymnasium.
 Aluredi tribu-
 lationes.

Quod qui dicunt primō aut summū secundo regni A-
 luredi anno factum, longè a scopo aberrant. Etenim his an-
 nis & insequentibus septem continuis, Aluredus cum ho-
 stibus pugnavit, ut Gul. Malmesb. author est: & per sylve-
 stria Sōmersetensis pagi loca in magna tribulatione et an-
 gustia inquietam vitā ducebat, ut Asserus, an. 878. scribit
 Cui vix erat quod esset, nisi quod à Paganis abstulerit, aut
 ipse piscando cœperit, aut à rusticis & eorum vxoribus in
 panificijs habuit, aut a Denewolpho suario, hospite suo (quē
 episcopum postea Wintoniensem ipse fecit) accepit. Nolo
 hic inopiā obijcere, quod minus Oxoniensem scholā extrux-
 erit, ut solet Oxoniensis Cantabro: nec quod extorris, pro-
 fugus, & inglerius à scriptoribus dicitur, ut alio loco dixi-
 mus. Nec quod anno decimo, postquā nouem pugnasset cū
 Danis, captus sit, & in carcerem detrusus ab hostibus, in
 quo ad annum unū ante permāsit (ut Io. Parisiensis na-
 tione Gallus in Historia sua, an. 872. refert) quā sanctus
 Neotus (ut Asser verè anno, 878.) aut Sanctus Cuthber-
 tus (ut Historicus Dunelmensis in gloriam patroni sui,
 Gul. Malmesb. lib. 2. de regibus secutus, & alia historia pa-
 rum

rum verè habent) meliora nunciarit. Ista volo silentio præterire, ne in miseras boni principis insultare videar. Etenim miseret me afflicti hominis, & vehementi commiseratione humani casus moueor. Adhuc primis hisce annis cum iusto exercitu præ alia octo (ut Afferus) nouè (ut Hen. Huntndonensis, Symeon Dunelmensis, & Florilegus scribunt) commisit cum Danis, ut ante est expositum, præter innumerabiles & quotidianas irruptiones, quas Aluredus cum suis contra Paganos magna contentione atque studio indefatigabiliter habuit, ut Florentius ait, & attritus tandem (ut eiusdem Florentij verbo utar) atque regno exutus, cogeatur in angustias Æthelingia insula (quæ hodie Æthelnea, Atheney, et Ætheney dicitur, ac quinq; passuum millibus Tauntona abest) cõfugere, & in ea ad annos tres, ut & Glestingiensibus paludibus quoq; aliquamdiu (ut chronicon Dunelm. refert) extorris regno (ut Gul. Sömersetus lib. de Pont. tertio, & Io. Parisiensis an. 872. vocant) & inglorius latitare (ut Symeon scribit) spoliatus omnibus possessionibus & fortune, ut Ailredus Rieuallensis vel ipso Aluredo conquerente tradit, nec terram habens, nec spem habendi, auctore eo qui deflorationes Galfridi scripsit: quò minor occasio sit scholis variarum artium Oxonia illis diebus construendis. Verba Aluredi ad suos apud Rieuallensem, hæc sunt. Non aliena petimus, sed nostra repetimus: nostra nobis eripuerunt, nostra possidet, nostra luxuriose consumunt, nostra Idolorum suorum sacrificijs expendunt. At si suffecisset ille schola Oxoniensi construenda & alenda, non tamen Oxonij potuisse aut voluisse credendum est. Oxonium enim in regno Aluredi nõ fuit, sed regno Merciorum per ea tempora. Quod ut rationi consonum nõ est cum voluisse scholas fundare, ita si vel maximè vel-

Æthelingia
Aluredi latibulum.

let, non potuisse tamen viuentē & imperante adhuc Bur-
 rhedo (quem Afferus Burghredum vocat) Merciorum re-
 ge, qui expulsus regno à Danis est non ante annum Dom.
 874. postquam annos regnasset 22. teste Henr. Huntudon.
 lib. 5. & Afferus de gestis Aluredi, an. 874. an. 4. videlicet
 regni Aluredi regis, prout antiquus etiā Genealogia prin-
 cipum Brit. & Sax. liber refert, qui ita cum Florentio Wi-
 gornienſi consentit, ut si ab eo natus esset, Burrhedus (in-
 quit) an. 4. Ætheldredi expulsus à regno, Romam abiit, v-
 bi non diu viuens defunctus est, & in schola Saxonum in
 ecclesia beatæ Mariæ sepultus requiescit. Hæc eadem ver-
 ba propemodum habet & Afferus an. 874. Dein Genealo-
 giæ scriptor addit. Pagani quoque post eius expulsionem
 totum Merciorum regnum suo dominio subdiderunt. Et
 rursus idem. Pagani eodem anno quo Burrhedus expulsus
 regno est, Ceolpho eius ministro (insipienti addit Afferus,
 & Ceolwulfe appellat) regnum Merciorum custodiendum
 ad tempus commisere. Verum triennij tempore completo,
 partem illius inter se diuiserunt, partem autem illi dedere,
 & eum regnare permiscere, qui ultimus regum Merciorū
 extitit. Post cuius mortem, Westsaxonum rex Aluredus, ut
 exercitum Paganorum Danorum suo de regno expelleret,
 strenuitate sua Londoniam cum adiacentibus terris recu-
 perauit, & partem regni Merciorum, quam Ceolphus ha-
 buit, acquisiuit. Non absimilia scribit, & Ranulphus, lib.
 6. Hoc anno (inquit) Dani Lindeſciam deferentes, vene-
 runt ad Rependon, ubi expulso rege Merciorum Burdre-
 do, regnum illud tradiderunt cuidam Colwulfo (Ceolwulfo
 scribendum) Burdredi ministro, eo pacto ut quando vel-
 lent, illud reacciperent. Verum triennio elapso partem reg-
 ni illius inter se diuiserunt, partem Colwulfo relinqui-
 runt,

Ceolwulfus.

runt, qui etiam ultimus rex Merciorum fuit. In qua re ideo Cestrensi credendum est, quod antiquos scriptores eius rei auctores habeat. Hanc diuisionem factam quidem anno sexto regni Aluredi, & an. salutis 877. Henr. Huntudon. lib. 5. auctor est: autumnali verò tempore, referunt historia antiquæ Saxonice in hunc modum. 7 Ða on hepperte gefor se hepe on Wýpcna land. 7 hit gebældom sum. 7 sum ceolpulfe realden. Hoc est, & tum in autumale tempore profectus est exercitus in Merciam, & partem inter se diuiserunt, & partem Ceolwulfo dederunt. Imo si quid credendum sit historiae Buriensi, quam tu regiā vocas, Dani musis formandis parum propitij, Oxoniam etiam anno regni Aluredi 22. occuparunt. Hoc an. (inquit) rex Aluredus fugauit Danos de Cantio, de Oxonia, de Chichester. Erat iste an. 894. ex quo Christus natus est, teste Ranulpho, cuius verba Buriensis iste refert. Quod miror Oxoniensem non aduertisse, maximè in historia sibi familiari, & penè sola: quamq. regio nomine dignam censeat, cum vix monachi auctoris appellationem liber mereatur. Etenim omnia aliena sunt, nec quicquam suum, praterquā pecularia quadam ad monasterium Sancti Edmundi pertinentia. Quibus omnibus si quis animum adhibeat, facile intelliget, non primo aut summum secundo regni sui animo ne quarto aut septimo quidem scholam Oxoniensē Aluredum posuisse, si omnino posuit: maximè, quod viuētibz adhuc fratribz natu maioribus (is enim natu minimus erat) rex non fuit Aluredus, sed secundarius, ut Asferus & ceteri scriptores antiqui nominant, quem Brutus & vetusti auctores Anglici Dolphinum vocant, ut hodie Gallia regis sui filium natu maximum. Nec regnum Merciorum regnū ex se esse desijt ante expletum an. Dom. 875.

Hb. ij.

mini-

Historia regia

Dolphinus.

minimū, qui annus regni Aluredi quartus fuit. Nā is regnare cepit an. Dom. 871, uti Afferus eius rei scientissimus author tradidit. Quo tamen an. 875. statim non coniungebatur occidentalium Saxonum regno, nisi nomine tenus. Siquidem Ethelredus Merciam & Londinum (præcipuam Merciorum urbem) genero suo Etheredo commisit, qui ea ad Edwardi heredis Etheredi tempus retinuit. Quo mortuo, Edwardus regno suo Westsaxonico Merciam annexuit ut Gul. Malmesb. lib. 5. scribit. Sic tamen ut retentis sibi Londino et Oxonio reliquum sorori Elsfledæ Etheredi uxori, durante vita non sustulerit, qua ad annos 8. post mariti mortem Merciam magna laude gubernavit. Vnde illud de Elsfleda apud Henr. Marleburgensem.

Elsfleda.

Fecit natura puellam,

Sed probitas fecit nomen habere viri.

Istis subscribit & Symeon Dunelmensis, qui Londinū & Oxonium, cæterumq; Merciorum regnum, non ante occidentalium Saxonum regnum iuncta, quàm Edwardus rex regnare cepit, neque tum quidem primo quoque tempore, nec antequam Egelsfleda (quam Ingulphus, an. 884. Ethelsledam vocat) Etheredi uxor & Aluredi filia è vita decessit. An. enim 912. sic Dunelmensis scribit. Eximia vir
 „ probitatis dux & Patricius, dominus & subregulus Mer-
 „ ciorum Etheredus, post nonnulla quæ egerit bona decessit.
 „ Post cuius mortem uxor eius Egelsfleda regis Aluredi filia,
 „ regnum Merciorum, exceptis Lodoniam & Oxæfordiam, quas
 „ suus Germanus rex Edwardus sibi retinuit, strenuissimè
 annis octo tenuit. Prætereo quæ in Bathoniensi chronica et

Primus Anglia
 Monarcha, re-
 ferente id etiā
 Petro de Ickhā.

Memoriali historiarum lego in Athelstano de hac re: Athelstanum nimirum nepotem Ælfredi, anno 926. totius Angliæ monarchiam suscepisse, solumq; absq; aliqua aliorū

conditione super totam Angliam regnauisse, quod Aluredus & Edwardus propter Danorum irruptiones & inuasionem facere penitus non praeualebant. Sunt tamen ex scriptoribus, ut Gul Malmesb. & Io. Fabianus parte 6. tit. 184. qui dicant Aluredum fuisse primū totius Angliae Monarcham: ut & Ailredus Rieuallensis, postquam Godwinus regni socius vita functus est. Quod ideo scriptum esse chronicon Eboracense tradit, quod omnium regum qui a Romana sede unctus in regem est, primus extitit. A Leone enim pontifice Ro. eius nominis quarto Romae ungebatur in regem, anno à Christi natiuitate 833. Referam verbachronici. Hic (Aluredus) fuit primus rex in Anglia qui fuit unctus, & accepit coronam de Papa Leone. Propter hoc dicitur secundum chronicas Anglorum, primus Monarcha, ut superius est notatum. Quod certe verius existimo, etsi legam in libro de Concordantijs chronicantiū sub litera M. secunda monarcha ratione Aluredum imperasse.

In eo enim scribitur primos monarchas Anglorum triplex Monarchia ratio. ceteri dici secundum chronicantes, ut eius verbis utar. Nā

primo modo, Anglorū monarcha primus dicitur, qui Angliam in septem regna diuisa, sub unius imperium redegit, reges tamen sub se regnare permisit, & tributa soluere coegit: ut Egbirtus seu Egbertus. Secundo, qui non solum alia regna conquisiuit, verum etiam ut reges sub se dominentur renuit, regna sic conquisita in comitatus diuidens: quo modo Aluredus Egbirti regis nepos, primus monarcha dicitur. Tertio modo primus monarcha nominatur, qui non terrā solum, sed etiam mare circumfluum suo dominio adiecerit, ut pacem omni ex parte retineret: qua ratione Edgarus, rex pacificus, Edwardi senioris nepos, & incliti principis Aluredi pronepos, primus monarcha nominatus est. Haec

Hb. ij.

et si

et si commodè libri de concordantijs chronicantium author
 distinxit, tamen exempli gratia Aluredum potius, quàm
 rei gestæ fidei causa introduxisse videtur, si Historiam Ba-
 shoniensem respicias, ut certè par est propter eas quas ad-
 ducit rationes de Danorum bellis et irruptionibus. Gerna-
 sius etiam in mappa mundi de Aluredo sic scribit. Rex A-
 „luredus neminem illiteratū in sua curia præponere voluit:
 „& ideo se dicebat ijs ex animo intendere, quia ecclesiæ cum
 „bibliothecis suis a Danis combustæ fuerunt, & propterea
 „in tota insula studium literarum abolitum est, quod quis-
 quis magis vereretur capitis periculum, quàm sequeretur
 librorum exercitium. Quod si primum monarcham omni-
 no fuisse contendas Aluredum, non ante tamen an. Dom.
 886. ut ait Matth. Westm. in Flor. histor. eodem anno mo-
 narcha fuit: nec omnibus regni partibus, sed illis tantum
 quas non occupauerant Dani. Dani autem Merciam, ut
 antè dixi, tenuerunt, quam eis eripuit Edwardus non Alu-
 redus, ut in eodem Matthæo, an. 907. manifestum est. Ete-
 nim cum in legibus dicat Ælfredus, se Westsaxonum regē
 condidisse has aut illas leges, nunquam tamen dicit, se Mer-
 ciorum regem tulisse leges: quod certè in titulo regni sui nō
 omisisset, si Merciorum rex extitisset. In titulis enim ex-
 plicandis, curiosissimi reges sunt. At si esset rex, non tamen
 primo quoque tempore. Nam Dani in Merciam hostiliter
 sunt ingressi (eodem Florilego authore) anno salutis, 911.
 mortuo iam Aluredo, & nullo loco paci atque studijs ponen-
 dis Oxoniæ relicto. Ex his ergo sequitur, neg. per primos
 regni Aluredi annos, ut nec per postremos etiam, Oxonien-
 sem Academiam ab Aluredo constitutam: nec hortante
 Neoto id factum, nec primo aut summum secundo an. rem
 gestā, ut Rossus in Academijs, & tu ex Rosso indicatis: cō-

tra certè scribēs quā Georgius Lilius in tabulis vniuersali-
 bus sua manu scriptis, atque chronicis existimat, in quibus
 Polydorum secutus, tradidit an. dom. 895. Oxoniense Gym-
 nasium positum, & an. regni Aluredi, 24. ea propemodum
 atate qua expirauit: & contra quā tuus ille censuit qui
 an. salutis, 885. Grammaticalem scholam Oxonij ab Alu-
 redo positam aëruit, & Lanqueti chronico supplementum
 addidit: contraq; quā hi censuerunt scriptores, qui mo-
 numentis suis reliquerunt, Martinum P. R. non nisi an. sa-
 lutis 882, authoritatem concessisse Aluredo construēdi scho-
 lam Oxoniensem, post annos undecim, hoc est, quā regna-
 re cœpit. Afferro enim authore regnum inchoauit an. salutis
 871. Si quid tamen gestum sit & excitatum, tempore pacis
 gestum & excitatum est. Nam authore Ailredo Rieuallen-
 si, in diebus pacis non torpuit otio, sed legere & scribere, &
 sacras apices (refero Rieuallensis verba) in linguam An-
 glicam vertere laborabat, leges christianissimas & scripsit
 & promulgauit: in restaurandis ecclesijs quas impia ma-
 nus Danorum enerterat, in reparandis, ditandis, ornādīsq;
 monasterijs desudabat: inter quæ duo nobilissima cōdidit.
 Hæc cum Aluredu gessisse Rieuallensis scribat, quem ad
 Henricum Neustriæ ducem, postea Angliæ regem, omni-
 bus pietatis laudibus studuit commendare, quod ab eo ge-
 nus duxisse vellet ostendere, tamen de scholis Oxoniensibus
 præcipua laudis gloria, ab Aluredo fundatis, de fortunis e-
 ius scholasticis Oxoniensibus distributis, ne verbum quidē,
 ut nec apud alium vetustorum scriptorum quenquam an-
 te Rannalphum Cestrensem quod sciam, qui nulla sanè an-
 tiquorum authoritate ista scribit. Itaq; recentium scripto-
 rum fraude atq; vitio videtur hoc initum, sed insequentis
 negligentia confirmatum. In qua ne nos quoq; atq; posteri
 (nam

240 De antiquit. Canteb.

Oxonienſis com-
mentu ſub per-
ſona aliena.

(nam maneat quoq, noſtros ea cura nepotes) in utramq,
aurem dormientes perſiſtamus, diligenter circumſpiciendū
nēue quid temerè credamus (quod neruos atque artus ſapi-
entiae eſſe M.Cic.docet) attendendum. Sunt enim qui ten-
dunt inſidias, & præteritis ſuis dolis fidem facere futuris
hitorijs, nec dum ex toto aditis, ſtudent: ſuamq, ſententiā
aliorum nomine & authoritate munitam, quaſi ab anti-
quitate natam populo obtrudunt. Præſcribunt enim (quod
compertum habeo) vulgaribus hitoricis Anglicè ſcriben-
tibus, qui ex alieno iudicio toti pendent, ut in Rapsodys ſu-
is, & conſarcinatis centonibus, de antiquitate Oxoniienſi ſic
pronunciant. Aluredus an. Chriſti, 872. conſilio pij viri &
eruditi Monachi Neoti, aliorumq, doctōrum virorum eius
ætatis, Oxoniienſem Academiam fundauit: & libertatibus
” multis, priuilegijsq, commodis & præclaris communuit.
” Hiftoriola tamen eius, Academia, antiquiorem multò vide-
” tur indicare, atque ad Græcos quosdam Philoſophos, qui in
” Inſulam hanc cum Bruto alijsq, Troianis venerant, origi-
” nem referre. Qui ut poſtea loco quodam non longè Oxonia
” poſito, corruptè Crekelade pro Grakelade appellato, ſedes ſu-
” as poſuerunt, ita poſtea amœnitate loci allecti, eò ſoli cōmi-
” grarunt, ubi nunc Oxonium eſt, ibiq, ingenuas artes docu-
” erunt. Hanc ſcholam bellis tandem ciuilibus temporūq,
” viciffitudine fractam & cōcuſſam, atque ad extremas
” ruinas perductam, Aluredus velut ſecundus fundator, in
” priſtinum ſtatum, ut non nemo ait, reuocauit. Qui præter
” multa à ſe præclare geſta ad alendas augendāq, bonas li-
” teras, eò loci collegium magnæ vniuerſitatis Aula nomine,
” nunc vniuerſitatis collegij appellatione conſtruxit, & in
” ea magiſtri nomine gubernatorem, & 78. ſociorum nume-
” rum inſtituit, ex quibus 26. theologi 26. philoſophi, & toti-
dem

dem grammatici erant. Ad quem numerum alendū, quantum necessitatibus commodè inferuire posset, è fisco regio ab heredibus & successoribus suis in aternitatem numerari iussit. Quod, ut vetusta collegij monumenta testantur, non ante defecit, quàm regnum suscepit Gul. Neustrius, qui scholasticis offensus, eis primus id subtraxerit. Hæc Anglicis historijs ab Oxoniensi sua censura eas perstringenti dolo commissæ, & à me latina facta, quemadmodum cum historiola conveniant, ex collatione facile intelliges. Etenim neque Crekelado Oxonium translato Græcos docet, nec Oxonij docuisse tradit historiola, quem saltem ante assertionem nobis proposuit Oxoniensis. Quod si in reliqua historiola id contineretur, Oxoniensem non dissimulaturum, aut silentio præteriturum, quòd in rem suam fuisset ut ille quidem existimat, affirmaverim. Sed demus ita esse, quod tamen Oxoniensis in commentarijs negat, Lelandus ait. At per quem & quo tempore dicat velim. Lelandus de translationis authore atq; tempore silentium esse ingens in historiola dicit: id quod etiam Oxoniensis confirmat in commentarijs. Esto tamen per Aluredum translato, ut Cantabrigienses commentarij tradunt, quos ut vanos Oxoniensis spernit. An antiquior ergo statuet Aluredo Oxoniensem Academiam? Alius certè quàm Oxoniensis non faceret, scio. Etenim antiquitas inde incipere debet, unde rei est initium. Initium autem scholæ Oxoniensis tum erat, cum primum Oxonium Græci venerant, & Criclade esse desierunt: sic ut finis unius initium esset alterius. At id initium cum ab Aluredo inceperat, (sic enim positum iam est argumenti causa, quòd alium authorem nullum habeas) quomodo potest Oxoniensis schola Aluredo esse antiquior? Neq; enim Oxoniense Gymnasium ideo antiquius est, quod

Examinatio
commenti.

Græci, qui longè ante Cricladi erant, iam Oxonium sunt translati. Nam ea, speciei gentis & scholæ Cricladensis continuatio & antiquitas est, non Oxoniensis Gymnasij. Quà diu enim Cricladi moram fecerant, tam diu antiquitas Cricladensis producebatur. Vbi autem Oxonij esse cœperunt, nō amplius Cricladensis est antiquitas, sed Oxoniensis scholæ initium existimandum est. Vt non addam Lelandum scribere fabulam esse, Cricladam Græcanicis scholis fuisse insignem, ut alio loco diximus. Quod eo probabilius est, quia à Cantebriigiensibus, non à Græcis sumpsit initium, ut iam ante ex Diuisiensi ostendimus. Quo fit etiam ut Cantebriigiensis Academia etiam Cricladensi multò sit antiquior.

*Cantebriig. A-
cadem. Cricla-
dēsi antiquior.*

Quod autem sequitur de reparatis per Aluredum scholis, ut non nemo ait, suum id est Oxoniensis figmentum. Ob quam causam fraudulenter addidit, ut non nemo ait: non alios, sed se intelligens. Quæ verba etsi Latine ad plures referri possunt, Anglicè tamen, say summe, ad singularem accommodare solent: ea est hominis fraus insignis. Præterea quemadmodum in eisdem historijs vulgaribus Oxoniensis videtur indicare ex istis verbis, eo soli ubi iam Oxonium est, philosophos instituisse scholas suas antequam urbs conderetur, in solo seu terra ubi nunc urbs Oxonium est. Historiola tamen Oxoniensis urbem ibi fuisse prius docet Bellositi nomine. Transeo quoque, quæ in eandem historiam, & eam alienam suo sensu infarciat: philosophos Græcos amantitate loci allecctos, eo soli, id est eo terræ loci cōmigrasse, qui nunc est Oxoniū: docens præter authoritatē historiokæ suæ, Cricladenses philosophos Oxoniensis scholæ fuisse authores, cum ad locū studiij Saxonas Bellositū elegisse historiola dicat: ut alio loco explicuimus. Atque hac quidē paucis. Cetera quia nō in historiola sed in fenestris (ut ait) vitreis Sarisburia, atque ut audio, domi suæ, quæ vetera forsan collegij

*Ut non sibi con-
stat Oxon.*

monumenta sunt, ut non magnopere urgētia antiquitatē
maiorē Oxoniensis quā Cantebrigiēsis Academia, mitto.
Nam plura de historiā vanitate, & Oxoniensis in hanc
commenti supra diximus, ut non sit opus hic plura cōmen-
tari. Hoc tantū addam, Oxoniensem in assertione sua of-
fensionis Gulielmi Normāni duas causas afferre: aut quod
scholastici ciuium partes secuti sunt resistendo, aut quod
Anglicam linguam (quam Normānus extinctam voluit)
conseruauerunt. Sed hæ an aliqua causa esse possint, videat
Oxoniensis. Quibus quidem tam imprudenter & imperitē
commemorandis assertor iste pessimē consuluit eius Acade-
miæ quam illustrare voluit, dignitati, atque famæ. Cum e-
nim per ea tempora scholæ erant Oxoniæ nullæ, quomodo
ciuium partes sequi potuerunt scholastici? quomodo studu-
erunt linguam Anglicam conseruare? Nam in Bostono
Buriensi lego Heraldum primum, qui regnare cœpit, an. sa-
lutis 1013. subuertisse scholas vestras, nec ante restitutas
esse quā regnaret Stephanus, idq; à doctiss. quodā viro Ro-
berto Pullino, qui floruit circa an. Dom. 1146. & omnibus
modis egit aduocando, pellicendo, prælegendo, scribendo,
persuadendo, docendo, exponendo, & omnia humanitatis
officia scientijs promouendis præstando, ut scholastici ex
omnibus regni partibus Oxonium confluant. Itaq; iniuriā
facere videtur Normanno Oxoniensis, qui sublatis schola-
sticis nummi, & imminuti census crimen, easq; offensionis
causas obijcit: cum hæc in eum verius ciues quā schola-
stici dicerent. Etenim de urbis muro obuertens quidam eas
corporis partes denudatas quæ verecūde nō possūt nomina-
ri, oppedebat Normannis in obsidione positus. Qua de causa
indignatus rex, mox irrupit et castigauit. Hinc ciuib; of-
fensio, non scholasticis (ut quibus per ea tempora Gymna-
li. ij. sium

Causa offensio-
nis Gul. Nor-
manni.

Rob. Pullinus
restituit scholas
Oxonienſes.

rudendum fa-
cius.

sum non in vrbe, sed in vicino agro fuit, si tunc temporis
 vsquam fuit). De qua offensione qui plura velit, Matth.
 Parisij hist. maiorem, an. Dom. 1067. legat. Namplura nō
 sinit verecundia mea explicare. Adhuc, dicat Oxoniensis
 quemadmodum Ælfredus constituere potuisset successoribus
 suis Angliæ regibus, ut vniuersitatis Oxoniensis Aula
 penderent in annos quò viueret, cum ex his quos ante dixi
 historicis, atque ex præfatione etiam in leges Ælfredi con-
 stet, Aluredum extitisse tantū Occidentalium Saxonū re-
 gem, nec totius Angliæ imperio potitum esse, sic ut successo-
 ribus suis totius Angliæ regibus illud iniungere potuisset.
 In qua præfatione sic Ælfredus scribit. Ic ða Ælfreo
 per treaxna cýnnig, id est, ego Ælfredus Westsaxonum
 rex. Si ergo Westsaxonum regibus tantum id commissum
 dixisset Oxoniensis, probabilius certè dixisset, neutiquam
 tamen verè. Etenim luculenter satis ante ostendimus, Æl-
 fredum vniuersitatis Aula, aut Oxoniensis Academia mi-
 nime fuisse authorem aut reparatorem, sed Romanā scholā
 (quæ diuæ virginis dicata est) beneficijs tantum affecisse, et
 in Aula regia domi suæ scholam duntaxat instituisse. Ap-
 ponerem & hoc quoque nisi longum esset, quì fieri posset, ut
 cum Oxoniensis Academia principio ab vrbe fuit separata,
 atque extra urbis muros (non Cricladi longius diffiti v-
 ti quidā somniant) posita, ut vniuersitatis Aula (quæ eius
 Gymnasij primordia (ut ante Oxon.) erat) in urbē in qua
 iam est & olim fundata fuit, insiliret? Tradunt enim Hi-
 denses commentarij, vniuersitatē Oxoniensem fuisse, quon-
 dam extra portam eius urbis borealem, fuisseq; præcipuam
 ecclesiam totius Cleri, sancti Ægidij ecclesiam extra eandē
 portam: cum verò cōment. illa scriberentur intra urbis
 muros fuisse Academiā, & primariam cleri ecclesiam fuis-
 se

se S. Mariae ecclesiam intra septa eius urbis positam. Quae
 Gymnasij translatio facta est, an. regni regis Edwardi ter-
 tij post conquestum Anglia 28. & an. dominicae incarnati-
 onis, 1354. Ex quo & illud quoque scire licet, quàm sit ina-
 nis atque friuola ratio ista Oxoniensium, qui ferunt longè
 antiquissimam esse suam Academiam quod olim non in
 urbe, sed in finitimo campo ea fuit. Nescientes illud sum-
 antiquissimum (ut vocant) Gymnasium, per Aluredum
 aut Archidiaconum Dunelmensem (ut scribunt) fun-
 datum, & vicino agro positum, in civili bello et discor-
 dia civium atque rusticorum irruentium in scholasticos in
 supplicationibus an. ab orbe redempto 1354. (de quo libro
 primo egimus) fauore & decreto eius temporis principis in
 urbem fuisse translatum (uti ijdem Hidenfes commenta-
 rij referunt) tum ut scholastici muro vallati tutiores sint
 à rusticis, tum ut ijde in perpetrata cadis atque sceleris sup-
 plicium, urbanis imperarent: ac non propter vetustatis &
 longinqui temporis ante Aluredum edacitatem esse consup-
 tum, ac dein in urbe, Aluredi aut Dunelm. atate renouatū.
 Itaque haecenus ostendimus Oxoniensis schola auctorē A-
 luredum non fuisse, quod ipse quoque asseris in principio
 cōment. tuorum: nec Academia anno regni Aluredi primo
 aut secundo, aut vniuersitatis aulam positam fuisse. Atque
 hoc eo magis, quod in hac re sibi nō constet Oxoniensis. Ete-
 nim alicubi dicit Aluredū construxisse vniuersitatis Aulā,
 alicubi ait, sunt qui putent ex tribus collegijs, vniuersitatis
 Aulam Theologorum fuisse cœnobium: & rursus alio lo-
 co, ferunt illum tria apud nos collegia construxisse. Deda-
 leo planè opere quasi hoc ex vulgo suscepit, non ex vetu-
 stis collegij monumentis, ut ille ait, acceperit: immemor
 quid prius affirmauerit. Quod si verum sit, nō est cur suc-
 li. ij. cen-

Inconstancia
 Oxoniensis de
 vniuersitatis
 Aula.

censeat: si non sit, est ut verbis utatur certioribus, quibus animi sui sensum constantius explicet. Equidem maiorem fidem vulgo adhibuisse Oxoniensem existimo quàm Roussô & præiudicata vulgi opinione, nō causa integritate ad veritatem persuaderi. Nam si Roussum prælegisset, aliquē suæ sententiæ authorem præter vulgus habuisset, nec opus fuisset ad vulgus, incertum vanumq; authorem, confugere. Is enim in historia sua tres Aulas Aluredum posuisse dicit S. Trinitatis nomine. Earum loca designat, apponit tempora, vicus notat, nomina adhibet, professionem aperit, scholasticorum numerum in singulis Aulis 26. tradit, & cæteras circumstantias non omittit, quasi certa res esset, cum sit tamen vanissima. Rationes ante posui, cum Aluredum Academiam vestram non struxisse dixi. Sed in hac causæ vanitate nihil miror Oxoniensem non constare sibi, cum & collega, antecessores sui, & collegiorum Oxoniensium chronographici etiam, de fundatione magnæ illius Aulæ & ab eo sanè dissentiant, & inter se quoque, ut non æquè Philosophi aut horologia. Nam Leonardus Hucherson, nuper Aulæ eius magister, Hugo Hucherson, Georgius Ellyson, Edmundus Thomson, & Christoferus Richardson, cum aliquot alijs eius Aulæ socijs, in scriptis significarunt delegatis regijs in visitationibus, magnam Aulam vniuersitatis Oxoniensis fuisse ex fundatione regis Ælredi an. dom. 800. ut patet (uti dicunt) ex antiquo scripto. Hæc eorum verba sunt. Quod si demus, fundatum fuisse an. 49. antequam natus Aluredus est, concedendum est. Nam Asserus de gestis Aluredi, natum eum scribit an. dom. 849. Idem, et qui ante hos collega erant, etsi ad Aluredum authorem suæ referant, insignia tamen regis Edmundi ferrei lateris (qui Aluredo posterior erat) præferūt atq; gestāt, quasi hunc au-
tho-

thorem, non illum habuissent. In Epitome quoque Chronographica Collegiorum Oxon. (sic enim vocat qui scripsit) ab Oxoniensi quodam conscripta tum, cum praesens Elizabeth regina fuit, annis ab hinc septem, omni populo diuulgatum est, Collegium vniuersitatis cepisse sub Aluredo per dominum Gul. Archidiaconum Dunelm. an. 873. Verum is, ut pace eius dixerim, rei historicae omnino rudis & ignarus est, quisquis fuit ille scriptorum. Nam si vel unum proferre mihi poterit archidiaconum Gulielmi nomine ante Edwardum sanctum, unum episcopum aut abbatem, unum Ducem aut equitem, concedam illi facile quod affirmat. Nam diligentissime obseruavi & in serie Episcoporum omnium seu catalogis, in testimonijs episcoporum, abbatum, ducum atque militum in chartis regum antiquorum, nullum nominatum Gulielmum Robertum, Thomam aut Ioannem, ante Edwardum sanctum. Nam ista nomina apud nos merè sunt Normannica: cetera autem ante Edwardum sanctum, merè Britannica aut Saxonica. Adhuc ex Archiepiscopis nemo fuit qui cum alio conueniebat nomine, ante Hubertum Cantuariensem archiepiscopum, qui consecratus est, anno Dom. 1193. ab Augustino quadragesimus tertius Archiepiscopus, id quod Radulphus de Diceto diligenter cum admiratione aduertit in lib. Chronicorum. Primum Robertum, in sedem Archiepiscopalem Cantuariensis ecclesiae: primum Gulielmum & Robertum, in Episcopatum Londinensem introduxit Edwardus Sanctus. In cuius tempore, & non ante Lanfrancum Cantuariensem archiepiscopum, qui consecratus est anno salutis, 1070. nullus fuit Cantuar. ecclesiae Archidiaconus. Exercuit enim officium eius Episcopus S. Martini Cantuar., ut ex codice Archidiaconali ecclesiae Cantuariensis intellexi. At si in sede archiepiscopali Cantuar. & primatu totius Angliae archidia-

De nominibus proprijs Anglorum ante S. Edwardum.

Ante Lanfrancum nullus Archidiaconus Cantuar.

248 De antiquit. Canteb.

diaconus erat nullus ante Lanfrancum in Dunelmensi, episcopatu suffraganeo, fuisse archidiaconum credendum est? Itaq; cantius tu quidem (mi Oxoniensis) qui non Ælfredi ætate ut Chronographus, sed Henrici 3. non fundatorem ut ille, sed benefactorem tantum fuisse Gulielmum Archidiaconum Dunel. scribis. Sic enim facis, ne recentior quàm constituis, Vniuersitatis Aula videatur. Hocq; miris agi modis atque artificijs more tuo (sed an iustis nescio) forsan ut tenebras nobis offundas, animosq; auoces à vero Aula vestra conditore. Etenim cum de Richardo Aungeruille episcopo Dunelmensi sermonem faceres, mutata persona, de Gulielmo Archidiacono Dunelmensi scribis: verbis tamen Richardum innuis. Nam ipsissima Io. Balei (in quo multus esse videris) verba de Richardo Aungeruille, ex libris de scriptoribus Britannicis cent. 5. tit. 69. imitaris, atq; ad Gul. Archidiaconum Dunelmensem detorques. Hunc enim què Benefactorè vestrum, atque sub Henrico tertio vixisse ais) tu eximium literarum ac literatorum per ea tempora Meccenatem scribis. Baleus autem, Richardum illum (qui regnante Edwardo tertio floruit) literarum ac literatorum fautorem ea ætate maximum fuisse dicit, & Meccenatem quoque vocat. In qua re non videris mihi ἀντιπαρῶν (mi Oxoniensis) neque dissimulatione tanta personæ tamq; benemeritæ ita esse gratus, ut videri cupis. Fundauit enim Richardus ille Aulam siue Domum Oxoniæ, in perpetuam elemosynā, ut in Philobiblo suo scribit, inter an. dom. 1333. quo consecratus est, authore Adamo Muremuthensi in supplemento Florilegi, & an salutis, 1344. quo condita charta ordinationis eius fuit: cuius exemplar vnà cum philobiblo diligenter asseruo integra, nulla ex parte vitata aut rarsa, antiquaq; litera scripta. Quorum si ingenuus Lector esse vel.

velles, forsan de magna Vniuersitatis Aula fundatore aliter quam nunc sentires atque scriberes. Eam non solū redditibus necessarijs in commodum suorum scholasticorum victum dotauit, verū etiā libris utilissimis studio (quos maxima cura vndiq; conquisiuerat) in communem vsum totius vniuersitatis, atque omnium omnis generis in ea studiosorum, siue seculares illi siue regulares fuerint, (quos in hoc fauore ad paria duxit, vt eius more loquar) multo magis: sic vt in ea tanquam in communi Bibliotheca conseruentur libri per quinque scholasticos, quos eius Aula magister assignaret: vt ipse in eodē philobiblo meminit. Quae Aula an vniuersitatis Aula sit, atque ea de causa vniuersitatis Aula dicta fuerit, ipse cogita. Dunelmense collegium ea non fuit. Nam extra urbis muros super Candyche constitutum id erat: vt ex eius monumentis certō didici. At si verum sit vniuersitatis Aulam Richardum posuisse, quomodo verum esse poterit Edmundum Abyndonensem Cantuariā quondam Archiepiscopum, ex ea Aula prodūsse, cū centum ante annos vixit quā condita ea Aula fuit. Sed eo iure tuo eum vendicabis, quo Riddleiam & Craifordum impressum. (de quibus antē diximus) vendicabas. Erat Richardus ille, si nescis, Buria Sancti Edmūdi in Suffolcia natus, Dunelmensis ecclesiae primū Monachus, (authore Adamo Murymuthensi, anno. 1333.) dein Episcopus: homo infiniti studij in bonos libros: (vt est hodie Reuerendissimus Mathæus Cantuariensis Archiepiscopus, qui feruet amore habendi vetustos libros, cuius generis consecutus est multos) quos qui attulerit, gratior illi extitit, quā si generosos equos (quos palaphrenos vocant) contulisset, vt ipse de se scribit. Quo nomine atque studio, libro suo inscriptionem fecit, philobiblon, græco vocabulo: quem absoluit in Ma-

De hoc Richardo Ed. 3. Cancellario scribit 10. de Tritenhem fol. 135. et scribit philobiblon esse impressum.

nerio suo de Aukelande, 14. Ianuarij, an. dom, 1344. ætatis
 suæ 58. precise completo, ut eius verbis utar, & anno pon-
 tificatus sui undecimo. Vixit sub Edwardo 3. vir legatio-
 nibus multis clarus, Cæcellarij Thesaurarijque regni munj
 publicis nobilis, & Aulicæ vitæ officijs certè insignis, cu-
 ius liber orditur à charta ad scholasticos suos in hunc mo-
 dum. Vniuersis Christi fidelibus ad quos præsens scriptum
 peruenierit, Richardus de Bury miseratione diuina Dunel-
 mensis episcopus, salutem in domino sempiternam. Quam
 chartam mox libri philobibli caput primum sequitur in
 hæc verba. Thesaurus desiderabilis sapientiæ & scientiæ,
 quæ omnes homines per instinctum naturæ desiderant, cun-
 ctas mundi transcendit diuitias, &c. Obijt hic Rich. de
 Bury episcopus Dunelmensis, an. 1345. cui successit Tho-
 mas de Hatfield secretarius regis, quem procures respuerunt,
 papa verò instinctu regis, non inuitus hanc petitionem ei
 concessit, etsi Cardinalibus quibusdam calumniantibus di-
 ctum Thomam fore leuē & laicum, quibus sic respondit. Ve-
 rē ait, si rex hac vice supplicasset pro asino, obtinuisset. Sed
 de hac Richardi Aula, alijsque Oxoniensis viri commentis,
 alias forsā, si occasio dabitur, dicam latius, cunctaque resig-
 nabo pronocatus. Nam longus essem, si omnes de Oxonien-
 sis Academia & magnæ Aulæ vniuersitatis fundamine
 vanitates persequerer. Bene multa enim sunt, & ante pro-
 secutus sum abunde: ut nō sit opus hic iam repetere. Sequi-
 tur priuilegia quæ ab Aluredo data scribit Ranulph. &
 multiplitate cæteris omnibus Gymnasijs Latinis præstare,
 historiola affirmat. In qua re exponenda, spero me nec ve-
 stra infirmaturum, nec cuiquam ansam præbiturum ve-
 stra infringendi aut labefactandi priuilegia, consuetudi-
 nes, atque indulta quibus iam fruimini. Nō enim de præ-
 sen-

Will. Malmes-
bury.

De priuilegijs
Oxonienſibus.

sentibus, sed præteritis sum dicturus, quæ aut ab Aluredo concessa dicuntur, aut conditoris vestræ historiola tempore existebant. Nam de his quæ vobis & oppidanis ob discordias sustulit, posteaq; indulgentia sua vobis solis restituit Edw. 3. per rescriptum suum datum Westm. 20. Maij, Restituta pri-
 an. regni sui in Anglia 39. in Francia verò 16. an. circiter uilegia.
 sal. 1355. cū vos ab oppidanis ac rusticis oppressos & fugatos sub sua protectione ad vniuersitatē vestrā reuocaret, quod erat ea sicut ficus fatua sine fructu (ut rescripti verbis utar) nihil dico. De his tantū dicam quæ erant ante an. gratiæ, 1284. regniq; Edw. 1. 14. Fidem ex vestris petam archiuis, in quibus puto vos conquieturos quòd in ijs ea recondita existimem, si qua ratio memoriæ conseruandæ maioribus vestris fuit. Fuit autem ut ex tabularijs Rob. de Paterna, et ex registris, circa an. 10. Ed. 4. perspicimus. Et esse deinceps magis magisq; debet non modò vobis, sed & Cantebrigien-sibus, et constituendus mercede notarius publicus, qui res gestas quotannis in registrum (ut vocant) referat, ut Parisienses faciunt, utq; apud vos ipsos statutum quòdam fuit, assignatis 4. annuis marcis ei qui Acad. vestræ acta, sermonesq; maximè examinatorios in eadē habitos conscriberet. Iam enim vsus docet quantū Annales profint, fidāq; veterum rerum conseruatio, quantumq; obfit incuria. Ac ut tandem ordiamur, extat una atq; altera Ioh. Peckham Cantuar. olim Archiep. (cuius commemorationem eò magis veneror quòd vos amanit) ad Oli-
 nerium Lincoln. tunc Episc. vestra causa Northamptonæ data, an. sal. 1284. 8. Kal. Octob. in qua mitigare conatur summū eius in vos inceptū ius, ne vos scz. ad suum tribunal cogeret de his quæ ad Cancellarij vestri audientiam ab antiquo spectare indicatis: quod (inquit) contra consuetu-
 Kk. ij. dines

Annales scri-
 bendi vtriusq;
 Academia.

Epistola ad E.
 piscopū Lincoln.
 pro Oxoniens.

Inter ceteras
Acad. Cant. in-
muit.

Epistola ad G.
niuersitatem
Oxoniensem.

dines & immunitates vniuersitatis prædictæ prædecesso-
rum vestrorum temporibus approbatas fecistis, &c. Rogat
præterea ut remittat vniuersitati vestra huiusmodi sum-
monitiones et vocationes, atque ut dissimulet. Petunt (in-
quit) contra ius commune ut creditur: sed hoc eò liberius &
decentius tanti studij emolumento, ad præsens dissimulare
poteritis, quia idē nonnullis vniuersitatibus alijs pro quiete
studentium dicitur esse concessum. Hac Ioh. Peckhā ad Lin-
coln. episc. Ad vos autem Oxon. duas scripsit epistolās, hu-
tatusq; in vna, primò ne proni sitis ad dissidiū, & dissenti-
onis scandalū, sic consequenter scribit. Quia episc. Lincoln.
in motis contra vos questionibus iuris communis (ut vi-
detur) contra vos tegitur armatura, & vos e contra con-
suetudines prætenditis, in quas inrasse vos dicitis, iuris co-
munis (ut dicitur) regulis repugnantes, cū cōtra ius cōmu-
ne in eiusdē præiudiciū nulli se liceat obligare, quin poti-
us decretum in talibus sit mutandū. Rogamus vos affectu
quo possumus ampliori, quatenus (licet vobis in iure ve-
stro parati sumus assistere ut tenemur) humilitate vestra
vestrū studeatis episcopū (virū utiq; valentissimū) hono-
rare et ipsius implorare gratiā, qui vobis potest nō solū in
facto studij vestri, sed in multis alijs existere fructuosus.
Et si vos cōsuetudini iuri contraria inharētes, nullo vobis
patrocinate superioris privilegio, organa suspendatis, dice-
tur proculdubio, non ipsi pro iure agenti, sed vobis in iure
fragantibus esse studij periculum imputandum. Vides (mi
Oxon.) quā numerosa erant vestra privilegia eo tempore,
ut magna scilicet occasio auctori vestræ historiolæ sit scri-
bendi, de privilegiarū tanta multiplicitate, quantam inter
omnes vniuersitates Latinas non extitisse assenerat. Quid
autem si adhuc euincam carnisse vos huiusmodi de qui-
bus

bustantum gloriatur Historiographus vester privilegij
 uno atque altero post Io. Peckham saeculo, num nā histori-
 ola vestra fidem ullam reliquam faciam? Ac inde quā fa-
 cilis mihi sit ex vestris literis ad Ioh. Abbatē Abindoniae
 Edw. 4. regnante Romam profecturo scriptis, eius rei pro-
 batio. In quibus testamini nihil vobis optabilius accidisse,
 quā tam praestantem virum & magnificū patrem ex ve-
 stra matris filijs euasisse: deinde petitis ut de summis reip.
 vestra privilegij aut confirmandis aut impetrandis volū-
 tatem vestram ex Cancellario vestro cognoscat, Romaq;
 quid possit efficiat. Vbi sunt igitur ea vetusta privilegia
 qua a regibus & pontificibus concessa fuerunt? An tempo-
 re ipso antiquata in usu esse desierunt? nequaquā, sed pror-
 sus quod ad ius attinet perpauca extiterunt, cum homines
 aut municipes privati sine superioris auctoritate moribus
 suis a publico iure recedunt, & consuetudines iuri contra-
 rias inducunt. Qua sanē contumelia etsi quā mitissimē,
 tamen satis apertē vos tetigit amātiſſ. vestri Praesul Ioh.
 Peckhā. Verūm ne durius vos proprijs armis ferire videar,
 tempore Simonis Islip Arch. Cant. & Urbani Romanorum
 episc. fuisse satis modica facili concedam. Quod certē ve-
 stra causa refero, plerisq; forsan vestrū incognitū. Magna
 enim tum contentio inter vestram Acad. et episc. Lincoln.
 de iure confirmationis Gul. de Polmorna in Cancellarium
 vestrū electi iterū orta est. Quamobrē Simon Islip ex mo-
 re maiorū per denolutionem Cancellarij vestri electionem
 confirmavit, & Ioh. episc. Lincoln. indicium suum subter-
 fugientem ob contumaciā, sacrificijs (ut Caesar loquitur)
 interdixit. Hinc Acad. vestra supplicibus libellis ab Vrba-
 no Pont. petijt, ne posthac in confirmādis Cancellarijs, ma-

gnis sumptibus & laboribus longe latèq; episcopū quæ-
ret, domiq; Cancellario destituta, damna multa & incom-
moda sentiat. Urbanus igitur diplomate suo Roma ad S.
Petrum 4. Id. Febr. an. Pont. sui 8. scripto, concessit Oxoni-
ensi Academia, ut Cancellarius Oxon. quolibet biennio
per doctores & magistros Oxon. legitimè electus, sic cense-
retur confirmatus ut alia confirmatione non egeret, non
obstante quod Episcopus vsus sit verbo commissionis, non
confirmationis. Episcopus enim ita confirmare solebat.
Officium Cancellariæ vniuersitatis Oxoniæ tali ma-
gistro in Theologia committimus, donec aliud de-
derimus in mandatis. Vnde natum puto, quod diu is nō
Cancellarius, nec eius vicem gerens procancellarius, sed
commissarius deinceps vulgo dictus sit. Sed de his satis. De

Gul. Sherwood.

Gul. Archid. Dunelm. opibus quem virtutibus tamen di-
tiores scribis, & *Gul. Sherwoode* (de quo Baleus Cent. 4.
titulo. 9.) nihil dicerem, nisi Poetam hic egisses, ex vnoq;
duos fecisses. Etenim Iohannes Lelandus, antiquitatis
studiosus opinatur eum esse Gulielmū Sherwoode, quem
Matthæus Parisius a Dunelmo cognominat, nec ta-
men Archidiac. vocat. At hunc ut Matthæus Pa-
risius in historia minori sub anno salutis 1249. electum
Rhotomagensē scribit, hominēq; eminentissimè litera-
tum, ita in hist. maiori eo anno tradit, abundantem qui-
dem multis censibus, sed amplioribus inhiantem, recto-
rēque nobilis Ecclesiæ Weremne fuisse. Sed quid anxius
ista persequor? quid de minutis magna texo proemia,
cum annus non sufficeret commemorandis omnibus, quæ
tu in commentarijs non bene dixeris, nec liber ea contine-
ret Iliade prolixior. Itaque curandum, ut quemadmo-
dum

dum incipiendi ratio fuit, sit desinendi modus.

Superest ergo ut ab historiola antiqua ^{Deficiat} atque omnem spem antiquitatis Gymnasij vestri ad recentiore[m] aliquem authorem quàm est Aluredus referas, nisi indulgentia potius quàm iure, communi opinione magis quàm veritate ad Aluredum referre libeat. ^{Definitio con-}
 Quod si feceris, necessario consequitur Gymnasium vestro Cantebrigienti esse recentius, quanto Aluredum præcessit rex Gurguntius, annis nimirum 1247. rationem in- ^{Quanto anti-}
 cundo à Stonei tui, ad cuius auctoritatem nos exemplo tuo ^{quior Cantabr.}
 alligas, supputatione: quod huius cōtrouersie definitio sit. ^{Acade. Oxoni-}
 Quod si cuminum secare velle, & habere rationem 6. anni ^{ensi.}
 Gurguntij, quo scribitur Cantabrum in mare obuiā fuisse ^{Definitionis cō-}
 illi, & post 3. aut 4. annos à sexto Cantabrum ædificasse ^{firmatio in epi-}
 (quod statim id fecisse eum non sit forsā tibi verisimile, ^{logo.}
 etsi eodem anno constitutum Gymnasium Lanfrācus scribat) atque intermedium tempus à 6. aut 9. ad annum regni Aluredi 23. aut primum aut summum secundum, ut tu ais, in numerum colligam, tempus sanè non multo minus relinquerem. Ad hanc autem definitionem statuendā, dixi ^{Definitionis cō-}
 primò quæ antiquitatem Cantebrigientem confirmet, post- ^{firmatio in epi-}
 quam calumnias Oxoniensis in Antiquarium abluerim. ^{logo.}
 Tum rationes omnes quibus Oxoniensis in Assertionem suam antiquitatem Cantebrigientem oppugnat, deleui, quasdam obiter et aliud agendo, quasdam ex professo, sed diuerso tamen ordine: quod studio à me factum est, quod is voluntia sectari videatur, & nullo scopo iaculari. Dein quemadmodum illustri Academia nomine, non Grammaticalis scholæ appellatione, Cantebrigiente Gymnasium Oxoniense longè anteuertit, & auctoritate & argumento demonstraui-
 mus. Adhæc, non sublatum Gregorij Gymnasium: nō a Si-
 geber-

geberto sed a Cantabro adificatum: non post sed ante collegia positum diximus. Postremo, non nisi à recentiori aliquo quàm est Aluredus antiquitatem Oxoniensem necessario anspicatam ostendimus, confutatis ijs qua aduersum ex Oxoniensi historiola Oxoniensis affert. Cōstituiamus tamen subinde Aluredum, non iure sed per indulgentiā fundatorem, quòd communis opinio hodie sic inualuit. Etenim si quando Aluredum facio Oxoniensis scholæ authorē, non hoc confirmandi, sed argumētandi causa facio, cum in hac re varius sit Oxoniensis. Quamobrem mihi quoq; necessū fuit variare, negando quod ille affirmauerit, & affirmando quod negauerit pro natura rei. In qua Oxoniensis incōstantia, adducor facile ut credam, eum alio consilio non scripsisse libellum suum, quàm qui stultitiam laudant, & quartanam, muscam & caluiciem, parasitam & iniustitiam, Thirsitem & Busiridem, nucem ludunt atq; culicem, & quē schola cantilenam: videlicet ad ingenij atque artis laudem & ostentationem, non ad rei vsum atq; veritatem. Quamobrem id illi obuenit quod quibusdam militia rudioribus (quos paganos vocant) solet euenire. Hi enim ad huc rudes, & cum recenter veniunt gloriæ cupidi ut vires ostentent & audaciam, (nam inscitia confidentiam, prudentia cunctationem parit) dum incautius rem gerunt, occumbunt frequentius, quod Gul. Tyrensis in historia de rebus gestis in terra sancta lib. 17. in obsidione Ascalone incidisse scribit. Non enim meminerunt Daretis & Eutelli ex Æneide. Sed ut eodē reuertar: hæc qua summam dixi omnia dum fecerim, spero me & cum decore, & cū æquitate arbitri & amici id fecisse, idque dixisse & probasse, ut Suidas solebat dicere: iusticiæq; oculo. Quod ex eo facile intelliges, quòd auctos & postrema manu longaq; medita-

Oxoniensis consilium in scribenda assertione.

Æquitat.

ditione absolutos commentarios, quos postremo Oxoniensis adidit, examinarim. Auctos autē & limatos volui ex- Libros Oxoniensis examinandi ratio.

adoriri nolui, quodq; quadam retractauerit Oxoniensis & eò magis quòd nolim esse acer hostis, sed moderatus arbiter, ne de iniquitate arbitrij conqueratur. Nam primum et vitiosum eius exemplar Regina destinatum, non nisi damno eius, & oratoris commodo percensendum fuit, quod refugi, ut rationis æquitate, non affectionis violentia res tractetur, partitionem, ut aiunt, non præfocationem cupiens.

De qua re ut melius existimes, eius commentarios nostris adiunximus, quò sententiarum collatione, de re facilius iudices. Idq; fide integra, et ut accepimus, sine vlla additione aut subtractione. Id quod spero Oxoniensem esse observaturum et confessurum quoque, ea vsum credo arte in commentarijs suis, quibus prouida matrona solent in lagenis.

Coment. Oxon. cōiuncti nostris.

Etenim Marc. Cicero ad Tironem scribens, refert se meminisse, matrem suam lagenas etiam inanes obsignasse, ne dicerentur aliqua inanes fuisse, quæ furtim essent exsiccata. Eo etiam vsum sumus dicendi genere, ut neque amplificare exornando, aut extenuare abijciendo quicquam voluerimus, sed vniuersa (quò æquius sit arbitrium) suæ naturæ relinquere, siue sententia nostra approbauimus, siue repulimus. Etenim veritas minimum indiget exornatione aut scholari declamatione. ut cuius sermo simplex esse debeat: uti Cōstantius imperator in oratione dixit ad milites, referente Amiano Marcellino. Rationes tamen nudas atque simplices, in sententiæ nostræ robur & confirmationem apposuisse propter dubium lectorem, omnino fuit necessarium. Leuitatem quoq; argumenti libri, (si quis leue- Argumenti leuitas.) rerum granitate compensauimus, quò sit quo dele-

Etetur grauior lector, intermixtis ijs, quæ nec à re sunt aliena, & propter raritatem atq; utilitatem cognitum incundissima. Commentarios Oxonienses dico, priores illos, sed cum castigationibus posterioribus associatos, sic ut sub unum aspectum utrosq; habeas. Nostris addidimus & indicem, & notas marginales, quò omnia sint expedita magis atque obuia, nihil metuentes causæ. Quam calumnijs forsan excitare potes, ledere non potes: appendices turbare, at antiquitatem non mouere. Cui ergo contendendi studium est, is antiquitatem Cantebriensi ut scopum sibi proponat, eum petat si possit: si non, ut Eurytion, at saltem ut Mnestheus aut Hyrtacida: (nam aliquid est accessisse propius, etsi scopum non attingas) accidentia mittat. In quo si vicerit, palmam feret, omnemq; punctum. Sin accidentia persequatur relicta re & antiquitate, risus materiam commouebit: ut Momus ille, quem ferunt Sandalium veneri tandem culpa se, cum veneri non posset. Sed satis esse forsitan arbitraberis ad prima contendentem, in secundis consistere, atque ita honesta conatus specie vadimonium causamq; deferere. Quod certè ut prudentius erit quàm in errore persistere, ita infirma contradicendi ratio est, & ridicula: ansamq; dabit canendi cygnis, cum tacuerint graculi. Quod autem multas rationes pro antiquitate Cantebriensis Academiae, paucas autem pro Oxoniensi proposueram, id feci sanè nò ut assertor aut aduocatus, sed ut amicus atque arbiter, ex fecunditate rei: idem Oxoniensi facturus, si res materiem pari modo suggestisset. In qua re expendendum tibi censeo non qui sum qui scribo, sed quid sit quod dico. verba & sententias, non personam respice, quæ admodum etià mihi æstimandū, nò quo animo accipias quod dico, sed quo animo quaq; veritate scribatur quod refero.

Se.

Antiquitas Cantebriensis immobilis.

Ex iudiciis exemplum.

Sequuti hic sumus æquissimorum iudicum exemplum. Etenim hi postquam causa controuersa diu inter iurisperitos, ut solet, atque exagitata multum, tandem pro tribunali ut definiatur, aut ampliatur corā iudice cōstituta fuerit, graues sapientēsque iudices suas primo dicunt publicè rationes, quibus in hanc aut illam sententiam impellantur: aliquādo etiam cum orationis contentione, aliquando cum personarum reprehensione, cum videant eos aut stateram transiisse, aut dolo egisse, atque tum demum in hanc aut illam partem sententiam ferunt. Quod tamen præter decorum iudicum, aut causa æquitate factum, non est existimandum, cum sincere consulant, moneant amicè, & obiurgēt amanter. Etenim ut prudentis æquique iudicis non est iustitiam præterire, ita eiusdē non est in omni causa πῖδαν καλὸς cum pueris dicere: deformēsque sic laudare simiolos, ut si essent pulchri. Atque istud quidem quod ad arbitrium. Reli. Concordia.

quum ad beneuolentiam spectat & concordiam: quod duobus complectemur membris. Primo ne orator aut Antiquarius actione calumnie grauet Oxoniensem (quod iure aliqui possit) legemue intendat Rhemmiam (lex ea talionis erat) quæ dicat ut qui crimen intenderit quod probare nequeat, pœnam ferat quam laturus erat reus si conuinceretur. Siquidem victo nihil præter iniuriæ licetiam ereptum cupio: quia acceptā iniuriā, ignoscere quæ persequi malim. Querimus enim concordiam, atque ut uterque concedat alteri, neque longius contentionis filū ducat, magnopere studemus. Si quid offensæ est, imis ceris eradatur, ollaque vestigiū in cinere turbetur, etiā si κὺδ' ὁ δῖχην ὀφέλει, conuictique pœnam debeat. Siquidem scholarū ἐπίδεις, ἐννομοὶ esse debent, ut Appiani Alexandrini verbis utar ex libro 1. de bellis ciuilibus Romanorum. Secundò, hoc consulo, ut hi-

Storiolam ex procuratorum tuorum libro prognatam suppressimatis, tum quod laborat fides vel te teste, tum ne gymnasiolorum omnium inuidiam in vos conflatis: néue dum Geranam simuletis, Iunonem, Minervam, & Dianā infensas habeatis, qui cæteris totius orbis Latinis omnibus præter modestiam, & antiquitate & cæteris virtutibus vos præfertis, mirâq; de lente traditis, quasi Iouis germen, aut mundi Cymbalum essetis, cum tamen vestro Gymnasio multò est antiquior, literarumq; fama atque gloria celebrior & Mediolanensis, & Bononiensis, & Romana Academia: Parisiensis quoque & Patauina, Ticinensis, Lugdunensis atque Tholosana. Sapientum præceptum est, intra suam se quemq; pelliculam continere, nec pennas nido maiores extendere, & illud, ne quis sibi ascribat quod non fecerit, nec maior quàm est videri velit. Brasidas quidem vir bonus erat, non nego, sed Lacedæmon multos habuit præstantiores. Quæ non sic dico tamen, ut non sentiã florentiss. esse vestram Academiam. Hanc antiquitatem siue indulgentia, siue iure vestro absoluto vobis concessam si facilis admiseris, si optimis consiliorum nostrorum monitis parere volueris, tacebunt credo quos alioqui loquuturos pertimesco. Sin minus, ex otio facies negotium: verèorq; ut multò adhuc conuellant magis antiquitatem vestram quàm tu vis aut ego cupiam, illi, quibus abundat otium & me insecuturi sunt. Nam mihi nec conchas legere cū Oxoniensi vacat, & repugnanti ac conuitianti ne Dionis gry quidem respondere constitutum est, non alio consilio quàm Aristippus qui cuidam maledico persequenti & interrogati cur discederet tacitus, respondit: quoniã inquit tibi quidem potestas est malè loquendi, mihi verò non audiendi. Aliquid tamen Medis, eiusdem Musæ æmulis, ad hanc de.

defensionem reliqui,

Non etenim vni cōmisimus omnia puppi, qui et ipsi auidè expectant, tanquam mellis, ut aiunt, medullam, occasionem prosequendi si quid deficiat, ne tu sis nescius, moneo non minitor: ne posthac dicas, non putaram: quod parum prudentis viri esse, sapientum est iudicium. Nihil enim dubito quin si Mulciber in Troiam, pro Troia stabit Apollo. Hos si prouocaueris, Lydos in campum prouocabis: atque Samios comatos experieris. Ita tamen hanc rem tractaturos spero, ut rationē honoris vestrae Academiae (quod cupio) sunt habituri. Neque enim contentiones suscipient, nec sic tractabunt rem, si testam collidant testa. Etenim res est hæc literaria, res pacis & quietis est, & belli haudquam lachrymosi, nec nisi prouocati respondebunt, si pacis spes iam non affulserit, cuius sanè & nomen dulce est, & res ipsa salutaris. Sed scribet Oxoniensis novos libros, noua cōmentaria. Nū igitur gemit Antigenidas, si Tellis nouas habet tibi as? Certè quoniam Cantabrigia & Oxoniū duæ sunt nobilissimæ Academiae tum structura magnifica, tum literarum & virtutū præcellentia et dignitate, cumque duo totius orbis amplissima disciplinarū omnium theatra, & salutaria sydera, piaculum planè esset, ut leuiculis istis de rebus grauis inter eas contentio aut oriatur aut producat. Valeant qui inter eas volunt dissidium quasuis de re: multò verò magis de antiquitate, re propemodum inani, (ut videri poterit per summa contuenti) nisi fidei historica causa, atque ordinis in rep. naturalis, quæ maximè faciunt ad decorum. Exile enim argumentum est & leue, nec tractatione ferè dignum, nisi acerbitas Oxoniensis prior laceffisset, nisi veritas & simplicitas rerum omnium mihi semper placuissent, nisi lingua eius petulātia eò incitasset:

L. ij.

nisi

nisi viderim Flauium Iosephum, grauissimū certè virum, de antiquitate Iudeorum, ac multos alios vetustos & non contemnendæ authoritatis scriptores, de antiquitatibus rerum atque populorum studiosius conscripsisse: & Synesiu Cyrenensem, Thebaidos quæ in Aphrica est episcopum, de Caluicie (re multo inaniori) lepidum composuisse libellū: et Oppianum multis versibus præliū Carabi & Murena esse prosecutum. Hoc tamen sic tractauimus, ut omnino laboris nostri non præniteat, cum sit quod grauius etiā viris placere poterit. Abundè satis est, si quod ad antiquitatis rationem non pertinet, ad rerum nostrarum faciat cognitionem: si quod ad institutū opus non confert, conducatur ad consilium: a præsentī tamen re non omnino alienū. Alioqui certè parum interesset utra sit antiquior, modo utraq; virtute & doctrina floreant, de quibus quantum libet certent velim, non autem nugis & conuicijs. Nam pia est illa æmulatio, ista impia. Mitte igitur ista mi Oxoniensis. Ad quæ etsi studijs fortasse non deficiis, at certè annis. Parce tibi, & iterum atque iterum vide, ne fortunā tuam & aetatem nimis onerando fatiges. Memineris Egyptios cū Scythijs (quæ antiquissima gens est habita) diu de originis vetustate contendisse, sed frustra. Habes aduersarios annis florentes, habes lingua viribusq; potentes. Ne sis ergo perturbator pacis, ne tuba belli. Silētij tutissima sunt præmia, expende contentionis pericula. Nam expansio periculi auctat ab audacia. Expetendum ut concordēs inter se viuant Academici in unitate vitæ, morum grauitate, et studiōrum gratia, nec, ut imperiti, inter se dissideant loci aut ætatis ratione literarum studiosi, quod in votis est vel maximè, & futurū spero, sublata iam controuersia, & definita questione. Cum enim in mutuum corpus Cantebriigienses &

Oxonienſes ſæpe ſolent transſmigrare, & omnes literis ſtare & florere, fratrum loco eſſe debent omnes inter ſe amore mutuo, mutuſq; officijs & officiſis verbis opẽ ferre, quẽ admodum vobis aliquando tulerunt ſidiſſimi veſtri atque dulces ſocij & amici Cantebrigiẽſes in anguſtijs veſtris, & ſi gratiam amorẽmq; mutuum intellexerint, latu-
Gratia Cantebrigiẽſium in Oxoniẽſes.
 ri ſunt in conſervationem veſtram atque perpetuitatem. Cum ſi non memineritis, at ſaltem meminiffe debetis, & ego paucis memoriam veſtram refricabo. Non excidit veſtris animis (ſcio) diu fuiſſe in discrimine veſtram Academia, & longa perſuaſione atque metu partim vetuſti vaticinijs, quod fatidico quodam carmine Robertus Talbotus, Antiquarius Oxoniẽſis, libro ſuo peramplø de verſibus antiquis, cui inſcriptionem fecit ſatis familiarem, aurũ exſercere, titulo de enigmaticis & propheticis ſic expreſſit :
 Hoc magnum ſtudioſum quod nunc eſt ad vada bouum,
 Tempore venturo celebrabitur ad vada

Saxi :

partim rei geſtæ

quoq; pernitiſo exemplo, quòd quidam ex Oxoniẽſibus Oxonium deferentes, (vt paulo ante ex monumentis veſtris diximus) multos ſecum Oxoniẽſis ſchola Stamfordi-
 am abduxere, quibus eo loci prælegerunt. Hinc expectatũ continuò eſt, vt ex diſſoluta veſtra Academia, Stamfordienſis reſurgeret. Quod ne fiat, vos iureiurando cautius proſpexiſtis in gradibus conferendis, ne quis Stamfordiæ doceat. Simon Iſlep quoq; Archiepiſcopus Cantuarienſis idem metuens, in ſtatutis Aulae ſuæ, quam conſtituit Oxonia, anno Dom. 1361. circa annũ conſecrationis ſuæ xij.
Statutum Aula Cantuarienſis.
 (Aulã Cantuarienſem vocabãt, cum adhuc ex ſe ſteterat, iuncta nunc collegio Chriſti) cavit, vt ſi contingat locum vniuerſitatis de Oxon. transmutari, liceat ſcholaribus ſuis

suis ubilibet alibi ex consensu archiepiscopi gaudere, sub
 forma qua prius, cunctis bonis quæ domui contigerit per-
 tinere. Hæc verba sunt statuti postremi. Idem formidasse
 videtur & Gualterus de Merton Angliæ Cancellarius, &
 fundator Mertonensis collegij. Capite enim 37-statutorum
 suorum, huic rei sic occurrit. Illud quoq; insuper est atten-
 dendum, quòd si locus habitationis, seu scholarium studio
 vacaturorum congregatio causis aliquibus emergentibus
 (quæ facile numerari non possunt) ad locum alium trans-
 feratur, nihil eis idcirco iuris vel possessionis depereat in
 prædictis manerijs. Cui malo cum ipsi soli mederi nequi-
 uistis, nec nisi per gratiam Cantebriensiū, in salutem
 vestram conspirarunt illi, & in largiendis gradibus, à
 multis seculis publico totius vniuersitatis consensu & de-
 creto sancitum quòque est, ne quis extra Cantebriam
 alibi quàm Oxoniæ aut gradum suscipiat, aut publicè le-
 gat. Verba vniuersitatis statuti addito titulo, hæc sunt. In-
 ramentum magistrorum in inceptionibus & solenibus re-
 sumptionibus. Iurent etiam quòd extra istam vniuersita-
 tem nusquam alibi in Angliā præterquam Oxoniā in ali-
 qua facultate incipiet, aut lectiones suas solemniter resu-
 mat, nec consentiet, quòd aliquis alibi in Angliā incipi-
 ens, hic pro magistro in vlla facultate habeatur. Videtis
 Oxonienses gratiam Cantebriensiū: videtis salutis ve-
 stræ sollicitam curam, & incrementi atque perpetuitatis
 vestra ingens desyderium. Vos tamen contra contenditis.
 Etenim cum isti vobis bene volunt, vos illis male Isti ve-
 stram conseruationem cupiunt, vos illorum existimationē
 lesam & imminutam desideratis. Vobis isti vestra tribu-
 unt, vos illis suam antiquitatem adimitis. Ita si amicis fa-
 citis, quid inimicis faceretis? Redamate igitur, & referte
 gra-

gratiam. Non enim vobis tam vestra salus chara esse debet, quàm pietas inreferenda gratia iucunda. Quod si gratiam referre tantam non potestis quantam debetis, habenda tamen est quantam maximam animi vestri capere possunt. Nam beneficium & gratia, vincula sunt concordiae. In vniuersum, hoc si non vultis, at saltem discordias fugite. Nulla enim domus tam stabilis, nulla ciuitas tam firma est, quæ non odijs & dissidijs possit euertere. Graues hi morbi sunt, graua apostemata. Nam hæc discratia (imo plus quàm discratia) non solum partem vnā infestat, sed vniuersum corporis interitum afferre solet. Hoc eò magis a vobis contendo, quòd Ioannes Talbotus vester in libro de antiquis versibus referat, magnas turbas vestras similitates esse insequutas, hisce verbis.

Chronica si penses, cum pugnant Oxonienses,

Post paucos menses volat ira per Angligenenses.

Mementote eius quod à Sallustio sapienter dictum est, concordia parue res crescunt, discordia maximæ dilabuntur. Quasi in re familiari, re lenicula & contemptibili, ne ruina insequatur, vitanda est vel maximè, quid in re literaria, rerum omnium pretiosissima, virtutum atq; officiorum omnium firmissimo fundamento & sustentaculo faciendum est, ne ignorantia per dementes istas discordias vos confodiat ac subuertat: posteaq; dicatis, an culta hæc noualia miles habebit impius? barbarus has segetes? en queis cõseuimus agros? Sunt enim Gymnasia matres vestræ benignissima, nutrices indulgentissima, quæ uberibus suis vos lactarunt teneros, & dulcissimo disciplinarum omnium nectare aluerunt adultos, quibus prospicere & charitas monet, & natura iubet. Siquidem potest fieri per temporum iniquitatem, ut mali & illiterati homines compendij sui

causa sic suadeant bonis principibus ut vberiores vestros fundos in steriles pensiones conuertant, imo, ut etiam A. cademiam vestram atque adeo Cantebrigiensem subuertant, quod absit: quemadmodum perditum quidam Philippo Macedonũ regi consulebant, ut Athenas deleteret: & Henrico eius nominis octauo Angliæ regi ut possessiones omnes Cantebrigienses atque etiam vestras ut se ditarent tollerent, & pensionibus, beneficiorũq; impropriationibus cõmutaret: sic ut non sitis amplius possessores fundorũ (q; tamẽ vel maximẽ conuenit liberalibus hominibus) sed ad pensum viuentes, atque ad arbitrium vulgi uti abiecti serui & afflicta mancipia. Verũm ut optimus ille princeps cupiens magis suas virtutes probatas iri ciuitati celeberrima, doctissimorum hominum copia florenti, quã ciuitatem euerti suadentibus respondit, absurdẽ eos facere qui homini cuncta ad gloriam agenti ac patienti suaderent, ut glorie suæ theatrum euerteret, ita iste rex prudens, ne moueant bene constituta imperauit. Nescire enim se in uniuerso regno suo tantilla prædia in tanta bonorum multitudine tam bene collocata, aut ullas regni sui possessiones in meliores vsus conuersas: omnino prohibens, ne duo illa regni sui illustria lumina confodiantur aut patiantur, aut muse in seruitutem redigantur: præcepitq; Academia per venerandos viros Matthæum Parker theologiæ professorem iã Archiepiscopum Cantuariensem, ac eo anno procancellarium, adhuc valentem, Io. Redman Theologum, & Ioannem May LL. doctorem, postea diui Pauli Londini Decanum, delegatos suos per literas suas dat. 16. Ianuarij, an. Regni sui. 37. ex curia sua Hamptonensi, ad possessionum Gymnasij Cantebrigiensis censum æstimandum, ut pergat suis frui ac potiri. Verũm si fortẽ (inquit) aliquando ad Academicos

academicos scribam in fauorem meorum ut locent illis suos fundos, aut alijs rationibus largiantur (quod subinde mihi faciendum est ut illis satisfiat) id supplicibus literis deprecantur. Ego vero si aduersentur sedulo, nec faciles cesserint, sed supplices restiterint, non urgebo: vox certe nobilissimo principe digna. Ita boni principes de Academia censuerunt & constituerunt. Quibus si animus esset perditum hominis Caesaris Caligulae, parum abfuisse quin disijceretur illa. Nam Suetonius in Caligula scribit, Caligulam statuas virorum illustrium subuertisse, cogitasse etiam de Homeri carminibus abolendis. Sed et Vergilij & Titi Liuij scripta & imagines paulum abfuit quin ex omnibus bibliothecis amoueret, cum tamen Cicero in Tusculanis questionibus scribat, antiquissimum est doctis esse genus poetarum, Homerumque fuisse ante Romam conditam. Caterum hi valeant: de me si dicam sic de vestra Academia existimare, ut de egregia, fecunda atque optima literarum omnium pariete: quam confirmari ac stabiliri par esse duco, non concuti ac commoueri. Idcirco quemadmodum de Parisiensi Gymnasio quod in ciuilibus discordijs locum mutare decreuerat) Alexander Rom. pontifex in bulla sua Anaginae data 17 cal. decembris, anno pontificatus sui secundo constituerit, sic de vestra ego quoque constituendum, si per fata liceret sentiam: puta, ut ad perpetuam vestrae vniuersitatis praeservationem contendatis, sic ut firma semper stabilitate vigeat (refero verba diplomatis) & pleno vigore assidue conualescat. Cum enim in ea amoenitatis & comoditatis locum vniuersae artes de totius orbis ambitu sibi habitaculum communiter elegerunt, & consideratis ceteris saeculi inuasionibus, quasi deliberatione concordiam ibi fixerunt immobilem stationem: ad haec, quia studium in

ciuitate ueſtra fauente domino proſperis ſemper excreuit
 augmentis, & optimos produxit effectus, vnde nullatenus
 expediret ipſum exinde remoueri, ſed valde damnoſum
 eſſet, ſi forſitan alibi trãſſerretur, de ueſtra & ipſius tran-
 ſlatione ſtudiũ ad locum alium, nihil his ueſtrorũ diſcor-
 dijs penſatis, ſtatutis penitus & firmetis. Hac Alexander
 ad Lutetianam Academiam. Proinde hoc vobis omnibus
 vtriuſq; Academiae exopto, quod mihi ipſi, vt velitis ſape-
 re & futura proſpicere, quod iſtis noſtris diebus expetendũ
 eſt cum primis, in quibus ordinis & authoritatis cõtẽmp-
 tus, morum leuitas, licentia rerum omnium, veſtium lux-
 us non ferendus eſt. Sed harum rerum culpa meticuloſorũ
 aut abblandientium cuſtodum atque præſidium potius eſt,
 quàm negligentum aut palantium ouium (de quibus libro
 primo) qui temeritatem non coercet, inſolentiam non re-
 tundunt, veſtium luxum non impediunt, mores nõ corri-
 gunt, atque ad bonam mentem non perducunt. Etenim in-
 euntis ætatis inſcitia ſenũ conſtituenda & regenda eſt
 authoritate & prudentia. Senes enim inuenũ mentes ſunt,
 inuenes ſenũ manus. Quod ſi in herba luxuriat, depaſcen-
 dũ tenerã, curandumq; vt fructificet, vtq; in bonã frugẽ a-
 doleſcat. Quæ ſi reluctetur, duris frenanda lupatis: ſi cedat
 leuius tractanda eſt. Siquidẽ adoleſcentia molliter atq; in-
 dulgenter habita, noua permulta designare ſolet, ſic vt diſ-
 pari ætate & licetia, diſparia quoq; ſtudia moreſq; ſequan-
 tur, & omne malũ naſcens facile opprimitur, inueteratum
 verò, plerũq; fit robuſtius. Quamobrẽ multis rei ſuæ ſeſus
 aut potius contemptus in inuenibus, ſtultitia tantũ eſt &
 ætatis culpa: nõ coegiffe autẽ ad meliora, cuſtodũ atq; præ-
 ſidium vitium eſt vel maximum.

Londinenſis de Antiquitate Cantebrigienſis

Academiae libri ſecundi, & vltimi finis.

Index rerum & verborum quæ in duobus libris de antiquit. Cante- brig. Academia continentur.

- A**cademiæ virtutū matres. 3
Academiæ vtriusq; nume-
rus. 18
Academiæ vtriusq; literæ. 19
Academiæ epistola ad illustriss.
philippum Hispaniæ Regē. 25.
Academiæ per incrementa grā-
des. 137.
Achilles. 124
Agamemnon. 124
Aestel. 288.
Aethelingia, Aluredi latibulum.
233.
Albion primus Brit. Astrono-
mus. 16.
Alpha. 192.
Alexandri responsum. 90. hu-
manitas. 95.
Alcuinus Bedæ discipulus. 99.
Alcuinus cognomento Diaco-
nus, seu Leuita. 104. docuit
Carolus. 104.
Alienæ scholæ Britannicis lite-
ris imbutæ. 152.
Aluredus an secundò ab Adria-
no R. P. Romæ honestatus sit
an. regni sui primo. 174.
Aluredus non restituit scholas
Oxonienfes. 204.
Aluredi epistola. 208.
Aluredus quo modo Oxoniensis
scholæ author habitus est. 212
Aluredo omnes ascribūt Oxo-
niensis scholæ institutionē. 204
Aluredus docuit pueros. 91.
Aluredi nominis pronunciatio
168.
Aluredi tēporis imperitia. 159.
& 161. & 207. præceptores.
165. nomina. 168.
Aluredi tribulationes & mise-
riæ. 232. & 87
Aluredus spoliatus. 232.
Annales scribendi Cantebrigi-
ensibus & Oxoniensibus. 251.
Angrarij pro Angli. 172.
Angliæ prim⁹ monarcha. 325.
Angliæ rex dominus Scotiæ. 178
& rex Hiberniæ à multis an-
nis. 179.
Angli Gallifantes. 203.
Angli prima natio Parisiēsis stu-
dij. 101.
Anaxagoras potuit esse Cante-
brigiæ. 180
Annus vnde incipiendus chro-
nicis. 125
Antiquarij epistola. 10
Antiquitas Cantebrigienfis in-
dubitata ante hāc ætatem. 29.
Antiquitatis Cātebrigienfis cō-
firmatio argumentis. 29. or-
dine consequentibus. 33.
Antiquiorem esse Cantebrigiā,
iniuriosum nō est Oxonio. 34.
Antiquitati credendum. 115
Antiquitas Cātebrigienfis ere-
dibilis. 119.
Cum antiquis non contenden-
dum. 122.

An-

INDEX.

Antiquitas nigri codicis. 28,
 Arbeli. 157.
 Arbitrij æquitas. 256
 Argumentū senibus ineptum. 8
 Argumentum secundi libri. 186
 Aristo telis fons. 266.
 Aristides. 31
 Archidiaconus Cantuariæ nul-
 lus ante Lanfrancum. 247
 Argius. 25
 Arthurus. 50. erat. 53
 Arthuri autoritas. 51
 Arthuri diploma. 55
 De Arthuro historia non est va-
 na. 53
 Asser seu Asserus. 218. eius suc-
 cessor 218. homo doctus. 219
 Atheniēsis Academiæ situs. 149
 Attilburgum. 107. & 113.
 Aulę vniuersitatis ædificatio cer-
 ta non est. 245
 Aula Penbrochiana 114.
 Aulicorum mores. 120.

B.

BAgas. 157.
 Bardi. 16
 Balliolense Collegium. 114
 Bangorensia. 175
 Bannochorēsis studij initiū. 142
 Bannochorensis studij situs. 149
 Baliol suffectus rex Scotiæ. 177
 Beta. 192
 Beda institutus à discipulis The-
 odori. 139
 Beda familiaris Cantebrigie di-
 uo Ioanni Beuerlacensi. 212
 Beda dicitur studium posuisse
 Cantebrigie. 99.
 Beda fuit Catebrigie. 105. et 291
 Beda egressus insulam. 101
 Beda egressus monasterium. 99
 cur dictus venerabilis. 104.

Bedæ discipuli. 100
 Bedæ domicilium Girwe et Cā-
 tebrigie. 106
 Beatricesworth, & Beadrices-
 curte. 57
 Bellositum. 189. & 201
 Bradwardinus. 198.
 Bramis. 176
 Bracchara. 88
 Brennus. 85. quot & quantas
 vrbes fecit. 87
 Brigantium. 88
 Britanni recusabant Anglorum
 imperium. 74
 Brutus gentilis. 75. eius fortu-
 na. 85
 Bullarum confirmatio. 61
 bullarum transcriptio. 62
 Bulla Eugenij quarti. 63
 Burghcestre. 108
 Burrhedus. 203
 Buckenham Gul. 28
 Bufiridis laus. 256

C.

CAcus Gul. 19
 Cadomense studium. 114
 Cadwalladrus. 72. reparator Cā-
 tebrigienſis Academiæ. 97
 Cantebrigie rex, Knoub 113
 nomina. 81
 Cantebrigia ante Christum. 40.
 an. mundi, 40. varias clades
 perpeſſa, 40. prima vniuerſi-
 tas, 42. vaſtata à Danis. 41.
 Cantebrigie laudatio. 42. et 20
 author Cantaber. 44
 Cantebrigia ſecundum quosdā
 condita tempore Bladud, 45
 antiqua ciuitas. 48.
 Cantebrigienſe caſtrum. 47
 Cān-

INDEX.

Cantebrigia muro cincta. 50
 Cantebrigia Britannorū & Romanorum temporibus, 50.
 privilegijs munita, 252.
 Cantebrigia edocti reges ante Arthurum 51. leges, Danorū leges. 209
 Cantebrigienſis Academia Eleutherij ætate. 59
 Cantebrigia Guthelini regia 76 mater peritorum. 77
 Cantebrigienſis Acad. Oxon. antiquior cōmuni opinione. 77
 Cantebrigia ante Oxonium an. 1167. 44. & 255. eius reges. 76
 Cantebrigienſis antiquitatis teſtes 21. 79
 Cantebrigienſes alumni non conditores. 98. & 151. reparatores. 97
 Cantebrigienſis antiquitas credibilis. 110
 Cantebrigienſis ſchola fuit Academia ante Oxon. 125
 Cantebrigienſiū numerus. 18. & 140. & 141.
 Cantebrigienſem Acad. reparavit Edwardus ſenior. 138
 Cātebrigia deſolata. 139. Gymnaſium ex Polyd. 140
 Cantebrigia frequētata. 141. 142
 Cantebrigia interdictis nō ſublata. 143.
 Cantebrigia Oxoniens. mater & ſons. 150
 Cantebrigienſes tranſlati Oxonium. 151
 Cātebrigia ſons cleri. 153. & 97
 Cantebrigia ad Sabrinam. 159
 Cantebrigienſis Acad. col'egijs eſt antiquior. 182
 Cantelupus creditur hithoriolæ Cantebrig. author, 28

Cantuaria pro Cantebrigia. 200
 Cantianæ ſcholæ. 138
 Cantaber ideo non fuit, quod eius mentio non ſit. 123
 Cambri Cantebrigix ſtuduerunt. 155
 Cantaber non calamitoſus. 87
 fuit author Cantebr. Acade. 85
 Calamitoſus quis, 94. non qui docet calamitoſus. 94
 Caleua non Oxonium. 201
 Cair quid ſignificet 50
 Cairguntinium. 108
 Cairgrant, Cantebrigia. 48
 Cairpenhuelgoit. 199
 Carodocus. 110
 Carmina cur inuenta. 16
 Carolus mag. diuēs ex Hiſpania. 90.
 Cairleonenſe Gymnaſium, 144
 Cairleonenſis ſtudij initiū. 142
 Caſſiuellaunus Cantebr. Acad. patronus. 42
 Caſtoria ſeu Caſtre. 113. & 107
 Caſtrum Norwicenſe. 108
 Caſtrum puellarum. 39
 Cautio ne imponatur. 239
 Ceolwulfus. 234
 Clericus mulierē interfecit. 18
 Collegium Tho. Wulſei Cardinalis. 151
 Collegium Goneuilli et Caij. 28
 Collegia Italix. 183
 Conciones examinatæ olim 197
 Contentiones deponendæ. 7
 Contetio inter Medicos & Iuriſconſultos Oxoniens ſes de loꝝorum dignitate, & facultatum præſtantia. 20
 Controuerſia inter Episcopum Elienſem & Academiā Cantebrigienſem. 62

Con-

INDEX.

Controuerſia inter Episcopum
Cantuar. & vniuerſitatem
Oxon. 71
Controuerſiæ definitio de anti-
quit. Cantebri. 255
Controuerſiæ cauſa inter Can-
teb. & Oxon. 3.
Conſtātinus mag. Britannus. 86
Concordia. 259
Coſmus Medices. 97
Craiſordus. 121. & 156.
Cricladi ſchola ex Græcis non
fuit. 29. & 188.
Cricladi ſtudio ex Cantebri-
giensibus. 150
Criclade dicebatur Erudinū. 151
Cricladenſia ſtudia deleta. 208.
Cricladenſi ſtudio Cantebri-
enſis Acad. antiquior. 334
Crœſus. 90
Croiladenſes Monachi. 98
Crudelitas. 8.
Culicis tractatus. 256

D.

DAni ſubuerterūt omnia. 160
Definitionis controuerſiæ
rationes. 255
Deucalion. 108.
Diuiſienſis. 44
Dioniſius non erat calamitoſus
88.
Diſputatio inter Cantebri-
giens & Oxoniens. 19
Docti principes. 93
Discipuli Theodori & Adriani
docti. 138
Docti quid poſſunt Gymnaſijs
conſtituendis 109
Dubritij gymnaſium. 109
Draiton, quæ olim dicebatur
Cairdraiton 49

Druys. 75
Druydes. 15
Drufilla. 128
Dolus poſteriorū ſcriptorū. 231.
Dolphinus. 235.

E.

EDgari monaſteria. 107
Edgarus doctus. 92
Edwardus ſenior reparauit A-
cade. Cantabr. 97. & 138. e-
iuſdem priuilegia ibid.
Edwardus ſanctus an legitimè
natus. 206
Elizabeth Regina quando Can-
tebrigiæ 3. eadē quando Oxo-
niæ. 4
Elizabeth reginæ beneficiū fu-
turum in Cantebri-
giens. 93.
Elifæus Pryce. 19
Elſſeda Mercia gubernauit. 236
Eleutherius quando ſedit. 83
Eluanus. 75.
Epiſtola Acad. Cantabr. ad Phi-
lippum Hispaniæ regem. 25
Epiſtola Io. Pecham Archiepiſ-
copi ad Lincolniensem epiſ-
copum pro Oxoniſibus. 252
Epiſtola eiufdē ad vniuerſ. Ox-
on. pro obedientia & cōcor-
dia. 252
Erasmus Catebrigiæ ſtudit. 21.
Errores periculofi qui. 160
Errata codicum. 200
Erigena cur condemnatus. 170.
Ethelingiæ Monaſterium cuius-
modi. 162
Ethelwardus & Egelwardus.
312.
Ethelwolfus Oxon. ſcholas po-
ſuiſſe dicitur. 224
Ethelhelmus. 228.

F.

INDEX.

F.

FAbius Questor. 203
Fallaciæ aliena autoritate
contacta. 127
Famæ standum. 77
Fortuna inconstans. 95
Frier Ioannes. 151
Fides in hostes. 31
Fides bona. 105
Fons Aristotelis. 192
Fossa S. Edmundi. 56
Flos medicinæ, liber Salernita-
norum. 132

G.

GAlli ex Troianis. 87
Gailardus de Mota. 197
Germanus Alticiodorensis. 159
Georgius Lilius. 45
Georgius Coriatus. 45
Genealogicon. 43
Gigantes qui. 47
Gigantum diuersæ magnitudi-
nes. 17
Glestringiensis paludes. 223
Gocelinus. 74
Gomerus. 17
Gorbonianus non condidit A-
cademiam Canteb. 46. & 96.
Granta & Grantam. 46
Grantam Lincolniesem extrux-
it Gorbonianus. 46
Gethæ, Gothi. 18
Granteceltia & Catebrigia idē
48. & 139. & 99.
Graius. 38
Gualterus Haddonus. 151
Gualterus Burleus Mertonen.
collegij alumnus. 191
Guy Fluius. 109
Gul. Cacus. 19
Gul. Buckenham. 27

Gul. de Wicham. 224
Gul. Cecilius. 73. & 130
Guthelini regno Academia fuit
Cantebrigiæ. 76
Guthelinus doctus. 92
Gul. Sherwode. 254
Gul. Dunelmensis. 254
Gymnasia a doctis excitata. 109
Gymnasium Eluti. 110
Gymnasium Tathei. 110
Gymnasium Cadomenfe. 114
Gymnasia Brytannica. 154
Gymnasium Oxonien. non cō-
stitutum primo aut secundo
anno regni Aluredi. 232

H.

HAbis. 116.
Hardingus. 145
Henricus Belloclericus. 184. e-
rat iustus. 193. Canteb. educa-
tus. 92. eius vxor literata. 93
Herbertus. 193
Hiberni Cantebrigiæ studue-
runt. 155
Hibernorum coniugium. 179
& baptismus. 179
Historiolæ Cantebrigiensis au-
thoritas. 27. antiquitas. 27. e-
ius author Hugo Cantelupus
Oxoniesis Archidiaconus Glo-
uerniæ. 28
Historico opus est teste. 29
Historiola Canteb. Academ. 41.
Historicus & Chronicus. 125
Historias scribendi negotiū qui
bus commissum. 248
Historiarum officinæ. 176
Historici regij. 176
Historiarum conseruatio. 177
Historiæ quantū profuerunt. 177
Historicorum dissentio. 180

Nn.j.

Histo-

INDEX.

Historijs temporum prospici-
endum. 180
Historiola Oxon. non antiqua.
182.
Historiolæ Oxon. examinatio.
187.
Honestum nomen. 6
Honorij primi indultum. 58
Honorius Cantebrigiz studuit.
58.
Hospitia Cantebrigensia. 182
Hortatio ad concordiam 4
Hubaldus poeta. 37

I.

Iacobus Faber. 153
Iacobus Middendorpius. 47.
Io Scippe episcopus Heref. 151
Io. Beuerlacenſis. 212
Io. Elienſis. 106
Io. Scotus. 103. Papienſi ſcholæ
præſcitur. 155. Cantebrigien-
ſis. 157. non docuit Oxoniæ.
158. Vnde erat. 167. vbi
docuit. 170. cur condemna-
tus 170. non fuit Scotus na-
tione. 171. cuius erat 171. cur
dictus Scotus. 172
Io. Rykinghale. 68
Io. Herrifonus. 44
Io. Redman. 19
Io. Tayler. 19.
Io Werkworth. 43
Inconstantia Oxon. 245.
Inopia diſſimulata. 184
Italia magnifica. 183
Italix collegia. 183
Iſidis vadum. 203.

L.

L Athelade, & Lechelade, idē
locus. 32

Leges Danorum. 209
Leges S. Edwardi. 200
Lelandus quis homo fuit. 27
Leladi liber de Academijs Bri-
tannicis 29. & notæ margina-
les. 29.
Lelandi iudicium & lectio de
ſchola Sigeberti. 128
Legionenſe ſtudium Oxoniēſi
antiquius. 159
Lelandi iudicium ex alijs. 123
Libra. 209
Librorum antiquorū copia. 51
Literæ vtilis, delectabiles, &
ſalutares. 88
Literæ ſibi vèdicāt præſtantiā. 90
literę in Britannia Gigantum
temporibus. 14
Literæ vtriuſque academix. 19
Literarū fautores. 89. cultores
nobiles. 91.
Londinum reparatum. 205
Londinū Anguſta dicebatur. 81
Lucius à doctōribus cantebri-
gienſibus baptiſatus. 51
Lucij legati cantebrigienſes. 76
Lucius quando fidem ſuſcepit,
non bene cōuenit inter ſcrip-
tores. 82
Lucius quando ſcripſit ad Eleu-
therium. 83.
Luguballia, Carleolum. 40.
Lupus Trecaſſenenſis. 159
Lydgatus Chauceri diſcipulus.
40.

M.

Matilda. 206. Literata. 93.
Martinus & Marinus idem
227.
Matthæus Cantuarienſis Archi-
epiſcopus. 151

Man-

INDEX.

Mancussa 209. vnde dicta. 209
 Monarcha primus Angliæ. 236.
 Monarchiæ triplex ratio. 237
 Meritonense cœnobium. 177
 Meduvinus. 75
 Matrimonium inter Henr. 1. &
 Matildam. 106
 Mercatorum facta. 57
 Memnon contra maledicos. 96
 Mirimuthensis. 53
 Midas. 90
 Miserbdil. 109
 Mochros. 110
 Mons Ambrij. 56
 Monasteria celebriora. 161
 Monasteria minora. 162
 Monasteria grandia. 162
 Monaster. Ethelingiæ quale. 162
 Monachi Bannochorenses. 162.
 Monachi docti pauci Aluredi
 ætate. 159
 Musica exculsa. 174.
 N.
 Nicasius Cadnæus. 45
 Nicolaus Bacon. 55
 Nicolaus Treuettus. 40
 Nicolaus Ridleius. 19
 Nigri codicis antiquitas. 28
 Nigellus contra fortunam. 95
 Noægigas. 17.
 Nobilitas. 89
 Non statim honestum quod est
 vtile. 31
 Nomina propria Anglorum ante
 S. Edwardum. 247
 Nomine non conueniebāt Ar-
 chiepiscopi ante Hubertum 247
 Norfolciæ rex. 113
 Norfolciæ leges, Danorum le-
 ges. 209
 Norwicus. 108
 Nouiburgensis. 14. auctior, 216.

O.
 Offa Merciorum Rex. 224.
 reparauit scholam Cateb. 97
 Offensionis causæ Gul. Normā-
 no. 243.
 Oratoris verba. 11
 Oxoniensis historiola. 12
 Oxoniensis contra antiquarium.
 13.
 Oxonia deserta. 18
 Oxoniensis Aca. demicæ laus. 23.
 translatio. 245.
 Oxoniensis affectus in Antiqua-
 rium. 24
 Oxoniensis contra oratorem Cā-
 tebrigiensem. 26
 Oxoniensis sententiæ confuta-
 tio. 29
 Oxonij vrbis nomen. 198. et 199
 Oxoniensis iurgia. 119
 Oxoniensis schola grammatica
 lis. 131. & 132. ex Fabiano &
 alijs.
 Oxoniensis studij ratio. 135.
 Oxoniensium numerus in prin-
 cipio. 137. 140
 Oxoniensium collegiorum fun-
 datores Canteb. 152
 Oxonium schola secunda. 158.
 Oxoniensium professores non
 ex monasterijs. 160
 Oxoniensis historiola antiqua
 non est. 182. eius author in-
 fans. 194.
 Oxoniensis Academicæ mentio
 in Clementinis. 195.
 Oxoniensis sic scripsit assertio-
 nem, vt Erasmus stultitiam
 laudat. 256.
 Oxoniensis scholæ institutio, nō
 reparatio per Aluredum. 206
 Oxoniensis scholæ anthor non
 Nn. ij. fuit

INDEX.

fuit Aluredus. 202
 Oxoniensis schola ab Aluredo
 non constructa, nec hortante
 Neoto. 219.
 Oxoniensis Academ. institutio
 vnde Aluredo ascribitur. 227
 Oxoniensis commentum. 240
 Oxoniensium infortunia. 196

P.

Partholomus. 123
 Partholomus suorum mo-
 narcha. 124
 Parisiensis Academiae dissolutio
 140.
 Parisiensium scholarium cōten-
 tio de primatu. 101
 Parisius. 101
 Patauinae scholae. 184
 Paterna. 197
 Patroni tres Cantebriensis A-
 cademiae. 130
 Partus numerosus. 118.
 Pedarij Senatores. 223
 Parasiti laus. 256
 Principum literarum & virtutes. 93
 Penda. 193
 Petrus Ramus. 153
 Pisanae scholae restitutio. 98
 Pileus quid significet. 89
 Piscium usus olim multus. 110
 Polydorus veteres libros com-
 buffit. 52
 Praeceptores Aluredi. 165
 Principes docti. 93
 Prælia cum Danis. 173
 Principum opera. 56
 Priuilegia Oxoniensia pauca. 250
 Priuilegia sublata & restituta
 251.
 Pueri nominis ratio. 135
 Pudendum facinus. 143

Pullinus restituit scholas Oxo-
 nienfes. 243
 Pyrrhus. 32.

Q

Vintiliani præceptum Re-
 thoricum. 120
 Queneburghum. 225
 Quartanae laus. 256

R

Radulphus Remington. 63.
 Raræd nō incredibilia. 116
 Ranulphus de cōstitutione Ox-
 onienfis Academiae. 225
 Ranulphi errorem secuti multi.
 229.
 Redshankes. 172
 Reges indulgentes Cantebriæ
 72.
 Religio christi in Britannia ab
 Apostolorum tempore. 73
 Rerum principia secundum Py-
 thagoram. 132
 Reuerentia. 80
 Richardus primus Turcas de-
 bellauit & Gallos. 86
 Richardus Pighesley. 63
 Richardus Crocus. 152
 Ridleius. 156
 Ridoce vetus Oxoniae nomen
 203.
 Robertus de Paterna. 197
 Rodolphus Baynus. 153
 Rossus, seu Roussus cuius iudicij
 32. & 189
 Rond. Thetfordie rex. 113.
 Rossus Oxoniensis. 32.
 Rydleius. 131. & 156

S

Salsa verba dulci aqua ablu-
 enda. 122

Samo-

INDEX.

Samothea. 15
 Samothēs. 15
 Sancti Cantebrigienſes. 106
 Saxonia vetus. 171
 Scriptores cur ſua ſuppreſſerūt
 nomina. 35
 Scriptorum occulta nomina,
 quomodo explicāda. 35
 Studia olim in Britannia. 109
 Scholæ Hibernicæ. 36
 Schola Salernitana. 132
 Scholæ numerus non tollit A-
 cademiæ appellationem. 130
 Scholæ Piſanæ reſtitutæ. 98
 Scholæ Patauina. 184
 Schola in ſingulari Academia,
 132
 Schola Cantuariorū more. 134.
 Scholæ cantianæ. 138
 Schola Romana. 203. cur inſti-
 tuta. 145.
 Scholæ alienę a Britannis doctæ
 152. 153.
 Schola Legionenſis antiquior
 Oxoniēſi. 159
 Schola quam ſtatuit Aluredus.
 322
 Scholarium Oxoniēſium in-
 fortuna. 245. 196. & 18.
 Scholaſticorum Cātebrigienſiū
 habitatio ante Collegia. 182
 Scholaſtici, cauſa deſerti ſtudiū.
 146. ſibi inutiles. 246.
 Scotus Ioannes. 103
 Scoti Cantebrigiæ ſtuduerunt.
 155.
 Scoti Hiberniam prius incolue-
 runt, 173 glorioſi 173
 Scotica ſtudia. 155
 Scotiæ regnum ad Regem An-
 gliz pertinere. 178.
 Sergij prima bulla. 50.

Specus Platonium. 113.
 Sigebertus Cantebr. Academia
 author non eſt. 30. 96. & 113
 nominatim. 126.
 Sibillæ de chriſto vaticinium, li-
 teris concluſum capitalibus
 verſuum. 37.
 Simiarum exercitus. 117.
 Simon Iſlep. 257
 Solidus. 209
 Stephani Regis fortuna. 157
 Stamfordiæ non docendū. 197.
 Stratford Robertus. 197
 Stubbaſus. 103. quando floruit.
 138
 Sulgenus. 36.

T.

Taxatores Cantebr. 182
 Temporum diſcrimen. 82
 Terētius libertate donatus. 89.
 Teſtimonia detruncata. 164. in-
 uoluta. 166.
 Theodorus Græcus. 99
 Theodori & Adriani diſcipuli,
 docti Græcè & Latinè. 138
 Thetfordiæ rex & ſtudium. 112.
 Translatio Oxoniēſis Acade-
 miæ. 197.
 Thomas de Ryhale. 68.
 Thomas Morus. 153
 Thomas Graius. 38
 Throgmertonus in exilium re-
 legatus. 20. & 18.
 Timotheus apoſtolus. 83.
 Tubal Hiſpanorum author. 17
 Thuiſco author gentis Germa-
 nicæ. 17.

V.

Veneti ex Troianis. 86
 Verulamium. 49

Nn. iij. Vere-

INDEX.

Verecundia. 80

Vetustas magnæ authoritatis.
218.

Vindobonna. 81.

Vniuersitas. 40

Vrbes antiquæ Britanniæ. 40.
48. 49.

Vtile, sed non honestum. 31.

W.

W Aldeus Rex Norfolciæ.
107.

Wansdich. 56

Westphali. 172.

Windelesor, seu Windesore.
225.

Wiccliffe. 198.

INDICIS FINIS.

Catologus scriptorum, quibus v-
sus est duobus hisce libris Londinensis.

Historici nostri antiqui & scripti.

Gildas sapiens.
Nennij Eluodugi discipuli Eulogium.

Beda.

Afferus.

Osbernus Dorobernensis.

Florentius Wigorniensis.

Edmerus Dorobernensis.

Io. Bramis.

Elwardus.

Aluredus Beuerlacensis.

Regibus.

Gul. Mal- Pontificibus.

mesb. de Antiqui. Glastro.
ecclesia.

Hen. Huntudonensis.

Gocelinus.

Leges Saxonicae Anglorum
& Danorum.

Alcuinus.

Historia Francorum, diuisa
in tres libros.

Hidenses comentarij manu
scripti sunt. Quisquis eorum
author fuit, diligens
homo fuit, et post Maria-
nū Scotum, Ranulphū &

Giraldū Cābrense (quos
citatur) vixit, annos ab hinc
videlicet 200. Nā Alure-
di historiam scripsit ex
Mariani libri primi cap.
15. et Ranulphi Polichro-
nici libri sexti cap. pri-
mo. 2. 3. 4. 5. et 6. et Giral-
di Cambresis libri de ge-
stis Westsaxonum capite
10. 11. & 14. ut et res ip-
sa docet, & ipse quoque
refert. Ea commentaria
sic incipiūt: Regnū quod
modò Anglia nomina-
tur, olim dicebatur Albion
&c. In eis omnes possessi-
ones eiusdem monasterij
continetur, et describun-
tur. Vnde Hidensia voco
commentaria. Hida, mo-
nasterium erat Winto-
nia nostra etate, qua o-
nia totius Anglia mona-
steria demolita sunt.

Deflorationes Galfridi: opus
desumptum ex chronicis
Alu-

Catologus.

<i>Aluredi Benerlacensis.</i>	<i>Io. Bostonus Buriensis.</i>
<i>Leges Sancti Edwardi.</i>	<i>Radulphus Niger.</i>
<i>Alexander Hessebiensis, qui</i>	<i>Radulphus de Diceto.</i>
<i>claruit anno Dom. 1220.</i>	<i>Matthæi Parisii, seu Pari-</i>
<i>Vita Caroli magni.</i>	<i>siensis chron. maius &</i>
<i>Gul. Rieuallensis.</i>	<i>minus.</i>
<i>Ioan. Anglici historia aurea</i>	<i>Ioannes Parisiensis.</i>
<i>Galfridus Monemutensis.</i>	<i>Supplementū Historia Mat-</i>
<i>Simeon Dunelmensis.</i>	<i>thæi Parisij.</i>
<i>Ailredus Rieuallensis.</i>	<i>Historia Roffensis.</i>
<i>Ioannes Sarisburiensis.</i>	<i>Thobias Roffensis.</i>
<i>Richardus Diuisiensis.</i>	<i>Dolensis.</i>
<i>Gernasius Dorobornensis.</i>	<i>Radulphus Marrham.</i>
<i>Gernasius Tilberiensis.</i>	<i>Matthæus Westmonasteriē-</i>
<i>Gul. Nouiburgensis, seu de</i>	<i>sis, Florilegus, seu flores</i>
<i>nouo Burgo quem Neu-</i>	<i>Historiarum.</i>
<i>burgensem vocant: par-</i>	<i>Memoriale historiarum.</i>
<i>uum, & petite.</i>	<i>Petrus de Icham, cuius libri</i>
<i>Rogerus Houeden.</i>	<i>initium est, nō solum au-</i>
<i>Syluestri Giraldi Cambrēsis</i>	<i>diendis sacræ scriptura</i>
<i>varia opera.</i>	<i>verbis aurem sedulus au-</i>
<i>Sylvester Girardus Cornu-</i>	<i>ditor accommodare tent-</i>
<i>bienfis.</i>	<i>tur. &c. erat monachus</i>
<i>Lanfrancus.</i>	<i>Cantuariensis ecclesia.</i>
<i>Ponticus Virumnius.</i>	<i>Thomas Rudborne.</i>
<i>Richardi Aungeruilli Phi-</i>	<i>Fabius Questor.</i>
<i>lobiblon.</i>	<i>Ninianus.</i>
<i>Henricus Herfordiensis.</i>	<i>Bernicius.</i>
<i>Flos medicinæ.</i>	<i>Britannus Flor. anno Dom.</i>
<i>Gualterus Couentrensis.</i>	<i>432.</i>
<i>Gualterus Hemingford Gif-</i>	<i>Ælfricus Abbas.</i>
<i>burnensis.</i>	<i>Ioan. Capgranius.</i>

Scriptorum.

Vita Neoti antiqua.

*Ranulphus Cestrensis, qui
produxit historiā ad an.
dom. 1363. quo obiit.*

Ioan. Vfforde.

*G. de Barri Archidiaconus
S. David.*

*Historia Anglorum: quam
hac verba incipiant, con-
siderans historiae Britonū
&c. prolixitatem.*

*Statuta antiqua Parisiensis
Academiae.*

*Io. Fordon Scotus, qui Scoti-
cam historiā produxit
ad Eadmundū Irneside.*

*Eam auxit Ioannes Aureli-
anensis ecclesiae canonicus
& extendit ad sua tem-
ra, distribuit in libros se-
decim.*

Historia Iorenallensis.

Historia Glastoniensis.

*Epitome Chronicon S. Ed-
mundi.*

Benedictus Claudiocestrēsis.

*Chronicon Landauensis ec-
clesiae.*

*De vitis sanctorum Wallen-
sum.*

*De actis Alexandri anony-
mos.*

*Historia Buriensis, quam re-
giam vocant, ea extendi-
tur, ad an. salutis, 1377*

Historia S. Albani ij.

Sulgenus seu Sulienus.

Historia Brutus.

Abstracta Bruti.

Rogerus Boulus.

Robertus sine cognomento.

Thomas Graius.

Henricus Marleburgensis.

*Hoccleneus qui floruit anno
Dom. 1454.*

*Gualterus Burlens qui flo-
ruit, an. dom. 1330*

Annales Wigorniensis.

Annales Burtonenses.

Aluredi opera quaedam.

Ingulphus Croilandensis.

Ioffridus Croilandensis.

*Annales Westm. quos Io. Fi-
berius scripsit.*

*Gal. archiepiscopus Tyrensis
Malrici regis Cācellarius
ut scribitur in principio
eius historiae.*

*Adam Murymuthēsis, alias
Muremuthensis, & Mi-
rimuthensis, canonicus
Londinensis: & officia-
lis Exoniensis sede vacā-
te, constitutus per Henri-*

Oo. i. cum

Catalogus.

cum priorem Cantuariæ vacante sede archiepisco- pali, ut ex registro eccle- siæ Cantuariensis scire li- cet. Nicolaus Trenettus. Vincentij Beluacensis specu- lum historiale. Thomas Sprottæus sen Spot- tæus. Gul. Thorneus. Historia Waldei per Io. Bra- min. Freculfi Chronicon. Eulogium Historiarum. Genealogia principū variæ. Historiola Cantebrieg. Hubaldus poeta scriptus. Thomas Bradwardinus. Vita Antiqua Bedæ incerto authore. Historia Reginalis. Tho. Stobæus sen Stubbeus. Historia Elienses. ij. Thomas Wiccus. Author hist. Meritonensis, quam Mertonensem cor- ruptè dicunt. Historia Cantuarienses ij. Nigellus Anglus, qui in Spe- culo stultorum nigellus dicitur, monachus erat	Cantuariensis Baleo an- thore vixit sub Ioan. re- ge, an. 1200. Baleus Ni- gellum Wirekerum no- minat. Alexander Nequam, quem Baleus Neckam, Lelāus Necanium vocat, ortus verolamij ut ipse de se ait in fine lib. 7. de laude di- uinæ sapiētiae, abbas Ex- oniensis postea erat, ubi multa scripsit, poeta cum primis elegans, laudās di- uinam sapientiam incon- dendis & ordinandis re- bus naturalibus cum ali- bi, tum maximè istic in Britānia: floruit an. dom. 1215. Chronicon Eboracense. Historia Saxonica plures. Fragmenta quædā historica Prosecutor Historiæ Rog. Houedeni, qui vixit an. 12. Edw. filij Henr. 4. ut ipse ait an. 1154. libr. sui. Felix. Concordantiæ Chronicantiū authore Nicolao Bungey Norfolciensi. Registrum Oxon. per Rober- tum

Scriptorum.

tum de Paterna.

*Archina turris Londinen-
sis.*

*Gul. Bougeuilla. Neustri-
us is erat Beetenſis cœ-
nobij in Normannia mo-
nachus, ſcripſit lib. 6.
quibus titulum fecit, v-
nus omnium.*

*Richardus Canonicus phani
S. Trinitatis Londini.*

Tho. de Walsingham.

*Ioannes Roſſus ſeu Rouſſus
qui hiſtoriã ſcripſit ad
Henricum ſeptimum, è
monaſterio Canonicorum
beata Mariæ de Oſney
iuxta Oxonium.*

**Externi antiqui atq;
ſcripti.**

Proſper Reginenſis.

Turpinus Remenſis.

Fulcherus Carnotenſis.

Sigebertus Gemblacenſis.

Gul. Tyrenſis.

Chronicon Arelatenſe.

*Oroſius Hiſpanus, quem A-
luredus vertit.*

Nicaſius Cadneus.

Petrus Bleſenſis.

Præter alios multos quibus

non ſunt nomina.

Impreſſi.

Vincentius.

*Flavius Iosephus de antiqui-
tate Iudaorum.*

Galenus.

Iulius Capitolinus.

Flavius Vopiscus.

Sextus Aurelius victor.

Ælius Spartianus.

Amianus Marcellinus.

*Iacobi Galli Mare hiſtoria-
rum.*

Theodoretus.

Memoriale hiſtoriarum.

*Guidonis Dionysiani Galli
hiſtoria aurea, quã quidã
Iohanni Anglico tribuũt
quod is eiufdem nominis
& argumenti ſcripſit hi-
ſtoriam.*

Faſciculus temporum.

*A. Gellius quem vetuſti ſcri-
ptores quidam Agellium
& Agillium vocant: cõ-
ponẽtes quæ eſſent ſeiun-
genda.*

Quintus Curtius.

Appianus Alexandrinus.

Titus Liuius Patauinus.

Titus Liuius Ferrarienſis.

Oo.ij.

Tre.

Catalogus.

<i>Trebellius pollio.</i>	<i>Christianus Massens.</i>
<i>Antonini Augusti itinerari-</i>	<i>Iacobus Philippus Bergo-</i>
<i>um, in quod vir magnæ</i>	<i>mensis.</i>
<i>diligentiæ, & præstabilis</i>	<i>Antoninus archiepiscopus</i>
<i>nostri temporis Antiqua-</i>	<i>Florentinus.</i>
<i>rius Robertus Talbotus</i>	<i>Reginon.</i>
<i>scripsit cōmentarios, satis</i>	<i>Onuphrius.</i>
<i>certè luculentos atq; ela-</i>	<i>Io. Auentinus.</i>
<i>boratos.</i>	<i>Chronica chronicorum.</i>
<i>Volaterranus.</i>	<i>Albertus Krantzius.</i>
<i>Berosus.</i>	<i>Lycaſthenes Rubeaquensis.</i>
<i>Annius Viterbensis.</i>	<i>Ancelmus Cella.</i>
<i>Sabellicus.</i>	<i>Theodoretus.</i>
<i>Io. Boccatius.</i>	<i>Io. Zonaras.</i>
<i>Eusebius.</i>	<i>Io. Nauclerus.</i>
<i>Dion Caſſius.</i>	<i>Abbas Vſpergenſis.</i>
<i>Nicephorus Calliſtus.</i>	<i>Panthaleon.</i>
<i>Irenæus.</i>	<i>Bibliander.</i>
<i>Diodorus Siculus.</i>	<i>Laertius.</i>
<i>Commentaria Cæſaris.</i>	<i>Martinus Polonus.</i>
<i>Martianus.</i>	<i>Paulus Conſtantinus.</i>
<i>Stephanus πρὶ πολέων.</i>	<i>Gaguinus.</i>
<i>Solinus.</i>	<i>Paulus Æmilius.</i>
<i>Strabo.</i>	<i>Io. Tilius.</i>
<i>Pomponius Mela.</i>	<i>Tritemius.</i>
<i>Iuſtinus.</i>	<i>Hiſtoriæ Hollandæ.</i>
<i>Florus.</i>	<i>Wernerus Rolewinke.</i>
<i>Athenæus.</i>	<i>Marianus Scotus, Beda con-</i>
<i>Plinius.</i>	<i>sanguineus, ut in Flor.</i>
<i>Saluſtius.</i>	<i>Hiſtoriarum an. 1082.</i>
<i>Ælianus.</i>	<i>Heſſor Boethus.</i>
<i>Saxo Grammaticus.</i>	<i>Io. Maior.</i>

Scriptorum.

Nozerenus.	lium authores.
Gul. Niger.	Ludovicus vines.
Sebast. Munsterus.	Io. Genesius cardubensis.
Iustus.	Erasmus Roterodamus.
Carion.	Thg. Accius.
Rydde.	Demosthenes.
Middendorpius.	Cicero.
Gnecciardinus.	Quintilianus.
Historia S. Albani quæ appē-	Seuerinus Boetius.
dix est ad Trevisā, Cax-	Seneca.
toni nomine.	Pansanias.
Io. Monteuille.	Athenaus.
Io. Rastelli chronicon.	Lucianus.
Lydgatus.	Sibyllæ Frithrææ oracula.
Fabianus.	Homerus.
Io. Hardyngus.	Aristophanes.
Richardus Crocus.	Vergilius.
Polydorus.	Clandianus.
Georg. Lilius.	Martialis.
Talbotus.	Ovidius.
Baleus.	Horatius.
Lelandus, & aliquot alij hu-	Iuuenalis.
ius ætatis.	Terentius.
Ioan. Andreas.	Mimus Publianus.
Constitutionum provincia-	Phurnutus.

Catalogi scriptorum finis.

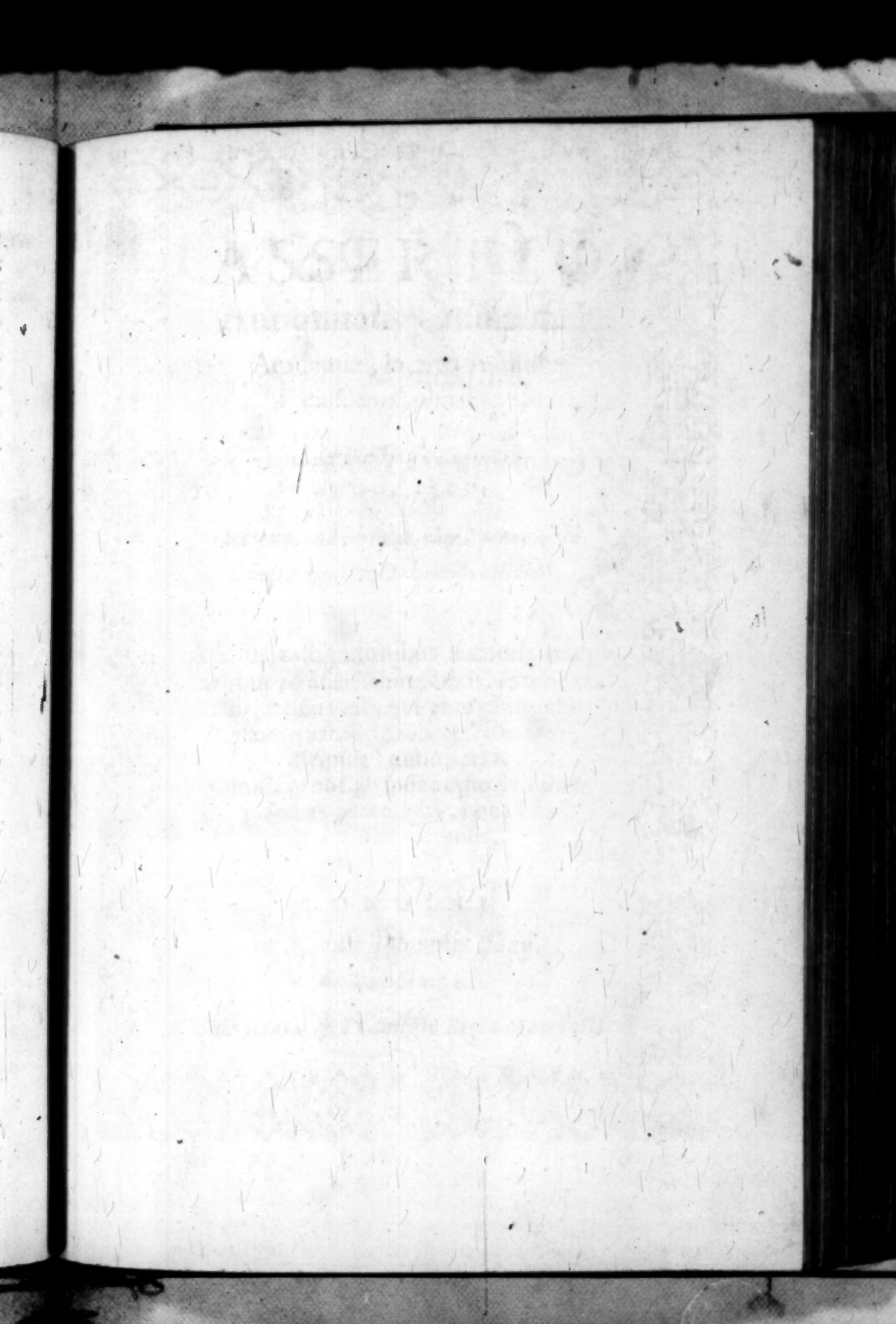
LONDINI

in ædibus Johannis Daij.

An.Domini. 1574.

*Cum gratia & Priuilegio Regiæ
Maiestatis.*

ASSERTIO

Antiquitatis Oxoniensis

Academiae; incerto Authore
eiusdem Gymnasij.

Ad illustriss. Reginam

ANNO. 1566.

Iam nuper ad verbum cum priore edita.

Cum fragmento Oxoniensis historiola.

Additis castigationibus authoris marginalibus ad asteriscum positis. Inter quas libri titulus est; qui ante castigationem (quam æditionem secundam dicimus) nullus erat.

Omnia prout ab ipsis authoris exemplaribus accepimus, bona fide commissa formulis.

L O N D I N I

in ædibus Johannis Day.

An. Dom. 1574.

¶ *Cum Gratia & Priuilegio Regiæ Maiestatis.*

* Historiolæ
Oxonienſis in-
itium, ex libro
procuratorū.

* OXONIENSIS HISTORIOLA.

* Conſtatibus.

* Ac privilegi-
orum multi-
plicitate ac
præſtatio in-
uenitur.

* fuerunt.

Conſtantibus plerisque Chronicis multa loca
per orbis climata varijs temporibus variarum
ſcientiarum ſtudijs floruiſſe leguntur. Omnium au-
tem inter Latinos nunc extantiū ſtudiorum Uni-
uerſitas Oxoniensis fundacione prior, quadā ſci-
entiarū pluralitate generalior, in veritatis catholi-
cæ profeſſione firmior* & privilegiorū multiplici-
tate generalior ac præſtatio inuenietur, prout ſua
fundacionis inſinuāt hiftoriæ Britannicæ peranti-
quæ. Fertur enim inter bellicosos quondā Troia-
nos quādo cum duce ſuo Bruto Inſulā tūc Albion,
poſtmodū Britāniam ac demum dictam Angliam
triumphaliter occuparent, quosdam Philoſophos
aduentātes locum habitationis ſibi cōgruæ, in ipſa
Inſula elegiſſe, cui & nomen videlicet Grekelā-
de hij Philoſophi qui Græci* fuerāt vſque in præ-
ſentem quaſi ſui veſtigium reliquerūt. A quo qui-
dem loco non longè municipium Oxon noſcitur eſſe
ſitum, quod propter amnium, pratorum, & nemo-
rum adiacentium amœnitatē Belloſitum olim an-
tiquitas, poſtmodum Oxon à quodam vado vi-
cino ſic dictum populus Saxonicus nominauit, &
ad locum ſtudy præelegit. &c.

Aſſer-

I

* Assertio Antiquitatis
Oxonien. Academiæ.

Collegium Uniuersita-
tis, quod primum magna
uniuersitatis aula appella-
batur, ab optimo pariter &
doctissimo principe Al-
phredo, qui & Aluredus
dicitur, ex quatuor Ethel-
wolphi vicisaxonum Regis
filijs natu minimo vana-
tingi in Bercheriensi pro-
uincia nato circa annum
Domini .873. primo vel

secundo ad summum post initum ab eo principatum anno
fundatum esse constat, quo videlicet tempore in Academia
nostræ instaurationem, quam bona scriptorum pars fun-
dationem vocat, totis viribus incumberebat. Huic autem
Regi iam inde ab initio regiminis quamuis Danicis bellis
occupatissimo, nihil potius fuit quam literarum studia, quæ
senis diuturnisq; bellorum tempestatibus tantum non ex-
tinctæ apud suos iacuerunt, resuscitare. Et quo id commo-
dius facere * posset, undique viros in omni literarum ge- * potuisset.
nere præstantes ad se acciuit. Quippe præceptoribus ac cõ-
siliarijs usus esse fertur Ioanne Erigena, Wirifrido * Grim * Grymbaldo
baldo, Alquino, Asserio Meneuensi, Dunwalpho, Neoto, Asserio.
& similibus, quibus illustrem nominis famam non minus
vitæ integritas quam excellens doctrina compararet, quo-
rum Neotus Monastica religionis professor, sedulus hor-
tator Regi fuit, suapte alioquin natura ad quoduis pium o-

pus proclui, ut collapsas vellet ad Vadum Isidis, Oxoni-
am hodie vocant, temporum iniquitate scholas instaurare,
& veluti bonas literas quæ ibi regnantibus Britonibus
floruerunt, pristinis sedibus restituere. Nam eò tunc loci
fuisse non incelebrem Philosophorū scholam à Græcis olim
Philosophis ortam, qui cum Troianis Duce Bruto in hanc
Insulam appulerunt, cum ex alijs plerisque, tum ex nostra
colligitur historia. Quippe cum probare velit Oxoniensem
Academiam omnium Christiani orbis Gymnasiorum fa-
cilè antiquissimā esse, mox probationis loco subiungit, pri-
mum ipsorum Philosophorū Crekeladā seu veriùs Greko-
coladam aduentum, narrans qua occasione illuc venerant
& quomodo post diu perquisitum commodum habitatio-
nis locum illum tandem pagum elegerunt Oxoniā, simul
& vicinitatem, simul & amceniorē situm adiiciēs. Sed
interim nullam de Alphredo mentionem facit, quem uti-
que silentio non præterisset, si primus ille Academia no-
stræ conditor fuisset. Scio tamen non deesse viros etiam
insigniter doctos, qui propterea ex hac historiola nihil ad
institutum probandum colligi posse affirmant, quòd in ea-
dem nulla mentio sit de illorum illinc Philosophorum Ox-
oniam translatione, sicuti nec quo tempore, quam ob cau-
sam, aut per quem facta sit huiusmodi trāslatio meminit.
Sunt & alij* quoque (ut id obiter attingam) qui ex ni-
gri Cantebrigienſiū codicis auctoritate* astruant, Greke-
ladenses scholas olim à Penda Merciorum Rege Cedwalli
Regis permissu institutas, postea per Alphredum Oxoniam
translatas fuisse. Quod equidem tam verum esse credo,
quàm verisimile sit Tyrānum adeo seuum, impium, san-
guinarium, suorum cæde ac nullo nō vitiorum genere in-
famem, eundemq; paganum, ut à Florilego & alijs depin-
gitur,

* etiam.

* asserunt.

gitur, unquam de generalibus studiis instituendis cogitasse. Sed ad rem redeo. Quamvis hac non expressè contineat historia, eadem tamen ipsa lectori paulò attentiori & rem penitiùs introspecienti apertè insinuat. Nam quid aliud quæso loquitur tam operosa illa de Grekeladiensibus Philosophis narratio, cuius antea meminimus, quàm ipsos videlicet non adeo longo post illorum aduentum tempore amcenioris loci illecebra pellectos, Oxoniã, quò facilis erat ob loci vicinitatem commigratio, relictis prioribus sedibus commeasse, ibiquè quam antea Grekecoladae profecti sunt Philosophiam discipulos suos edocuisse. Quin & illud quoque, * innuit (ut ingenuè fatear) primas nimirum illas * innuit primas. ad vadium Isidis scholas bellorū & vetustatis iniuria deletas Saxones demum post illorum huc aduentum instaurasse, quòd pristina illa Musarum sedes propter situs amcenitatem plus ceteris Regni locis arrideret, & studiis aptior videretur. Enimvero si hic non sit verus historia sensus, quorsum horum meminit (ut ingenuè fatear) non video. Atque hunc inde sensum facile colligere possunt quotquot rei potius circumstantias considerant, quàm nuda perpendunt verba scriptoris, qui temporis vitio nō tam aptè forsitan ac perspicuè ut debuisset suam prosecutus est narrationem, sed ut per illius ætatis infantiam, in qua omnes pene meliores literæ sepultæ sunt, licuerat. In summa igitur rem paulo diligentius perpendēti apparebit (uti dixi) Oxoniense Gymnasium à Græcis ipsis Philosophis, idquè non longo post illorum Grekeladam aduentum tempore, originem sumpsisse. Hanc etiam præter alios sententiam confirmat Gualterus. Burleus qui in libello, cui titulus summa causarum problematum Aristot. ita scribit. Tria sunt inquit notanda, primum quòd ciuitas sana erit, quæ versus

* Marginale vt loquuntur annotatione.

Boream & Orientem plana est & aperta, & Austrum Occidentemq; versùs montosa, propter puritatem Boreæ & Orientis, & propter putredinem Austri & Occidentis, sicut Oxonia quæ per industriam Græcorum philosophorum fuerat ordinata. Hæc ille. Iohannes item Leylandus in* marginali quadam annotatione quam scripsit in Polidori Virgilii Anglicam historiam, quo loco idem Polidorus primâ Oxoniensis Academiae foundationem Alphredo ascribit, affirmat se legisse apud quosdam miræ vetustatis Britannicarum rerum scriptores, tempore Britonum, tam Græcas quàm Latinas scholas ad vadum Isidis floruisse, easq; bellicis tumultibus deletas fuisse, & non ante Alphredi tempora instauratas. Hæc in codicis margine illius manu scripta habentur. Et fieri quidem potest, quòd tam diutina scholarum desolatio causa fuerit, cur tam multi approbatissimæ alioqui fidei scriptores hanc Academia nostra per Alphredum instauracionem, primam eiusdem institutionem appellarint. Eadē quoque historia nostra veteris memoriæ Britānicos citat authores antiquitatis nostræ testes, ad hunc ordiens modum: Omnium inter Latinos nūc extantium studiorum Oxon. Academia fundacione prior est, & scientiarum pluralitate generalior, prout suæ fundacionis insinuant historiæ Britannicæ per antiqua. Idem quoque Leylandus in libro de Academiis Britānicis, quem paulo ante mortem Oxoniæ scripsit, hæc eadem fusiori testimonio cōprobat. Qui liber si integer aliquando & prout ab authore scriptus est in lucem* prodiret, illorum proculdubio apertissimè conuinceret errorem, qui nullum nō* mouent lapidem quòd Cantebrigiensem Academia nescio quot annorum centenariis nostra antiquorem esse* doceant. Quam sanè iniuriam nostræ illatam Academia æquioribus

* prodierit.

* comminiscantur quo.

* probent.

bus animis ferremus, si vel credibilia essent quæ pro tuenda antiquitate sua proferunt. Quod sane ideo dico quia quosdam immodico ornanda Academia illius studio occacatos, adeo non pudet prodigiosè μυθολογίας, ut cum veram (ut videtur) gloriam in vana antiquitatis opinione potius quàm in virtutis ac literarum cultu sitam esse falso sibi persuadeant, nimis quàm impudenter memoriæ prodere non dubitarint, Cantebrigiam incepisse circa annum mundi 1829 mille ferè annis ante Bruti & Troianorum in hanc Insulam aduentum, quo tempore nullos adhuc incolas (nisi forsan à gigantibus occupatam contendant) habuisse illam magno scriptorum consensu constat. Sunt tamen alij, qui intra credibilitatis (ut hoc verbo uti liceat) limites sese continentes, & veluti à manifestis mendaciorum portentis abstinentes, ad nescio quem Catabrum Hispaniæ Regulum, qui Garguntij temporibus vixit, illius originem referre malint. Sed neque hos recte sentire, sed toto (quod aiunt) cælo errare manifestè statim docebo. Orator Cantebrigienſis huic fauens sententiæ, mirè infensus videtur Iohanni Leylando peritissimo dubio procul antiquario, in oratione quam habuit coram Regia maiestate, splendida quidem illa, ac magnifico verborum* apparatu, *apparatu sed non perinde mea sententiæ (quod pace eius dixerim) cõposita sed hæc præsertim in re veritati consentanea: nimirum, quod huius authores sententiæ vanitatis arguens, unus ausus est (ut ait ille) tam multis in * hanc rem consentientibus * Hac re. contradicere, & reiecto Catabro Sigebertum Oſtrosaxonum regem primū illius institutorem facere. Sed ne dolo malo agere cum illo videar, præstiterit illius verba subiungere. Superest adhuc excellentissima princeps cum posita* sunt * sunt breui- multorum Collegiorum incunabula, ipsa Academia nostra ter multorum.

quando esse ccepit, paucis explicetur. Historia nostra scriptum est, à Cantabro quodam Hispaniæ Rege, cum domestico tumultu patria eiectus in nostrum regnum appulisset, Gurguntij temporibus fuisse extructam. Huius authores sententiæ Leylandus & vanitatis arguens & mendacij Sigebertum Regem facit Academiæ nostræ conditorem, in quo perniciosum reliquit exemplum nimis curiosè in historias inquirendi, & sibi quoque parum consuluit. Nā si ipse tam multis non credat mirabiliter in hoc conspirantibus, quis paulo magis consideratus ei soli fidem esse putabit adhibendam? sed siue ad hunc, siue ad illum authorem referatur, illud constat inter omnes, Oxoniensi Academia nostram multis esse annis antiquiorem. Nam illa ab Aluredo rege dicitur instituta, quem omnes sciunt & Gurguntio & Sigeberto ætate multò fuisse posteriorem. Illud præterea ad magnam nostram gloriam omnes una voce testificantur historiæ, Oxoniensem Academiam à Cantebrigiensi doctiss. mutuata esse, qui prima ingenuarum artium incunabula in suo Gymnasio traderent. Parisiensem etiam quasi Coloniam à nostra Academia ductam, Alcuinum nostrum Bedæ discipulum à Carolo magno Gallorum Rege magnis locupletatum beneficijs habuisse, qui discendi cupidis quasi ludum quendam bonarū artium Lutetiæ primus aperuerit. Hactenus ille. Primum quod ad institutam aduersus Leylandum accusationem pertinet, quando ille superioribus annis (ut omnes norunt) vita functus est, magnum sui desyderium omnibus Britaniciæ antiquitatis studiosis, cuius erat ille callentissimus & per omnem vitam diligentissimus assertor, relinquens, pro se respondere nequit. Ne tamen veritas errori quantumvis recepto, patroni inopia cedere cogatur, haud grauabor ipse, licet imbellis

bellis admodum propugnator, pro virili mea parte defuncti amici patrocinium suscipere, atque alijs etiam respondere, quæ ab eodem multo sunt confidentius quam verius asserta. Et ut rem aggrediar, non diffiteor equidem Leylandum vanitatis arguere huius sententiæ authores, sed propterea tamen non magis esse culpandum ab æquis & candidis rerum censoribus, quam quibus studio est veram historiam à fabulosis nugonum commentis vindicare. At qua fronte, inquit, audebit quispiam fabulosum appellare in* quod (pene dixerim* mendacium) tam multi consenti-^{* quo} unt? Respondeo parum mea refert quam multis premiar testibus, dummodo vel sola veritas à me steterit. Sed miror cur ex tam multis quos in genere citat, nullam præter domesticam, id est Cantebrigiensem historiam producere voluit. Itaque vereor sanè ut mirabilis ista consentientium scriptorum multitudo, quam confidenter adeo pro se facere dicit, in miram recidat paucitatem si res iusto examinata libramine ad vivum (quod aiunt) ressecetur. Locum & hic habere possit horatianum illud, Amphora* instituit fieri,^{* cepit institui} corrente rota vrsens exit. Certe hijs quorum in hac contro-^{currente.} versia autoritas meritò præponderari deberet, adeo in* hanc sententiam non conspirant, ut impugnent potius ac^{* hac senten-} maximè aduersentur. Loquor autem de Beda, Monume-^{tia.} tensi, Florilego, historia regia (sic enim Chronicon appello, quod Kichardi secundi iussu conscriptum sit) Ranulpho Cestrensi, & huiusmodi vetustis scriptoribus, ne recentiores illos commemorem Baleum, Polyd. Verg. Georgium Lili-um, Fabianum, Caxtonum, Lanquëtum, Cooperum, Stou-ueum & alios, quorum nemo certè est qui illius* errorem^{* assertionem} dicam an assertionem suo testimonio comprobat, tantum^{dicam an er-} abest ut vel ille tam mirificum habeat veterum consensu^{rorem,}

- scriptorum quàm se habere predicat, vel solus Leylandus Sigibertum Regem Cantabrigienfis* Academia authorem faciat. Et ut rei veritas melius elucescat, libens ab eo resciverim quisnam ille Cantaber fuit, cui tam egregium facinus acceptum refert, & num* vox Cantaber proprium sit viri nomen,* an à Cantabria potius Hispania regione, quæ à Romanis Betica prouincia dicebatur, deductum. Tatum Regem Hispania fuisse audio, & patria per popolare tumultum eiectum,*
- * In hanc insulam Gurguntij temporibus appulisse. Sed quod cum primis scitu dignum erat, quo regni illius tempore, quomodo, aut qua occasione huc venerat, hoc alto trāsit silentio. At certè. *Sed præterea nihil. At certe Regem fuisse, præterquàm quod* historia non cōuenit, mihi non sit verisimile multis de causis. Nō ignoro tamē Polydo lib. 5. Angl. historia rem alioqui dubiā et perplexam incerti cuiusdam authoris testimonio ad hunc* modum illustrare. Ferūt olim positū fuisse oppidum nomine Chergrantiū ad radices vicini monticuli quē Whithill appellant, eoquē docendi causa regnāte Gurguntio Belini filio Bartholomæū quendā hominē Cātabrū peruenisse, & deinde duxisse uxore Chēbrigiā Regis filiā, condidisseq; oppidum ex uxoris nomine Cantabrigiam dictā, atque in eo primū docuisse. Hact.* Polyd. Ex quibus equidem verbis colligo, Cantabrum hunc eiectitium, cum re vera Bartholomæus vocaretur, à patria sua Cātabria sic dictum esse, nec Regem (ut ille author) ludi potius magistrum & dicit Orator)* sed ludi potius magistrum & literarum professorem fuisse, nisi forsā sortem illi Dionisii Siculi Tyranni tribuat historia. Sed quādo de nomine* inter nos opinor conuenit, missā illius quæcunque demū illa fuerit hac de re sententia, quid ab alijs historicis.*
- * Gymnasij.
- * vox hæc Cātaber.
- * An gentile potius à Cātabria terraconensis Hispaniæ regione deductum.
- * In hanc insulam Gurguntij temporibus appulisse. Sed quod cum primis scitu dignum erat, quo regni illius tempore, quomodo, aut qua occasione huc venerat, hoc alto trāsit silentio. At certè.
- * Historiæ vsque quaque non.
- * Modum utcūque illustrare ferunt positū fuisse olim oppidum &c.
- * Ille.
- * Sed (si vera sunt quæ prodidit incertus ille author) ludi potius magistrum &
- * inter Britānicarū rerum scriptores fere conuenit, missā illius quæcunque demū illa fuerit hac de re sententia, quid ab alijs historicis.

res hac etiā in re consentiūt, quid ab alijs historicis de hoc Bartholomæo proditum sit, audiamus. Ita enim fiet, ut quæ ab illo asseruntur, vera ne sint an secus manifestò deprehendamus. Historia de Hispanorum promiscua turba, qui Gurguntij temporibus relictis (fortassis propter nimiam incolarum multitudinem) patrijs sedibus, per maria longo tempore vecti, novas sibi sedes* quæsiuissent, cum apud a- * querebant
 lios tum apud Galfridum Monumetensem extat in hunc modum. Gurguntius illato Dacis bello ob denegatum sibi tributum, ubi interfecto illorum Rege regnum illud pristino iugo (ut authoris verbis utar) supposuisset, in Britanniam redire parat. In reditu autem triginta forte fortuna naues viris ac mulieribus onustas ad Orchades insulas obuias habuit, duce Bartholomæo quodam, qui Regē adiens, eumquē more regio salutans, ei exposuit gentem illam Hispanijs pulsam longo tempore maria sulcasse, quo locū tandem inuenire possent, ubi commodè habitarent. Denique supplex ab illo petit, ut aliquam Britānicæ ditionis regionem suis habitandam concedat. Rex cognito quod ab Hispanijs profecti, Balenses dicti essent, integrumq; iam sesqui annum per maria errassent, illorum misertus, Hiberniam* tunc vacuam incolis eis habitandam dedit, adiunc- * incolis vacuam.
 tis simul comitibus qui illos eò deducerent. At hū temporis progressu in tantam multitudinem mutua propagatione creuerunt, ut ab hīs oriundi sint, qui hodie insulam tenent. Hucusque Monemutensis. Obsecro te (amice lector) quis ex hac colligat historia, Bartholomæum istum à Rege in Britanniam abductum fuisse, imo cōtra potius illum unā cum populo illo ad Hiberniam profectum esse* con- * ex hoc loco
 stat. Nō enim verisimile est promiscuam illam multitudinem ἀνίστασθαι & sine duce ad ignotam Insulam peruenisse. Quæ.

* consulat

* carētem &c.

* Grantæ siue
Cantebrigia.

* non horum
colligi potest.

* in hac sentē-
tia tam mira-
biliter

* quos supra
cōmemorauit.

* finxisset.

* nostris sunt
annalibus

Sed si quis adhuc de Ducis eò cum suis profectiōe dubitet, regiam super hac re historiam * legat, quæ ita quidem habet. Gurguntius filius Belini Rex Britannorum rediens de Dacia tributa soluta sibi negante, inuenit iuxta Orchades insulas. 30. naues Balensibus repletas, de oris Hispania illuc aduectas, quos cum duce ipsorū Bartholomæo ad Hiberniam misit incola * carentem. Quibus sane verbis adeo manifestum est Ducem simul cum populo iuisse, ut nullus iā reliquus sit cauillo locus. Reliqui porro omnes quotquot præsentem attigere historiam, eadem ferme dinarrant. Suffragatur illi hac in re nullus, at omnes tam aduersantur quàm qui maximè. In nullo horum habetur, Bartholomæum in Britanniam venisse, & scholas * Cantebrigia siue Grantæ instituisse, sed quod cum eo pugnat, ex nullo * non colligi hoc potest. Tam multi sunt scilicet, qui * in eius sententiam tam mirabiliter consentiunt. Sed demus maximam scriptorum partem illi suffragari, quo nihil est à veritate alienius, nemo tamen nisi admodū credulus, rebus vsque adeò incredilibus fidem esset adhibiturus. Vnde enim post tam longos errores homini extorri & patria eiecto, tantæ suppetere facultates, quantæ vrbi extruendæ, vel Academia instituendæ in alieno præsertim Regno sufficerent. Legat qui volet * quos commemorauit scriptores, & verissima quæ dico comperiet. Credibilia certe fuissent omnia si ipsum potius Regem quàm exulem Academiae suæ authorē * finxissent, maxime cum Regū sit & Regijs diuitijs affluētium, & non calamitosorū hominū qualis erat veloratore teste, Cantaber iste, quem victus (ut videtur) inopia ad artium ac literarū professionē adegerat, vrbes & Academias fūdare. Quocirca, multò probabiliora sunt mea sententia quæ in * nostris annalibus

bus hisce de rebus * prodita sunt vel ob id in primis, quod * prodita vel
 urbiū initia Regibus, & non mediocris sortis hominibus
 ascribunt: veluti Londinū Bruto, Cantuariam, Vintoniā
 & Shaftesburiā, Ludo cognomento Rudibras: Stamfordiā
 Bladudo, & Cātebrigiam Gorbomanno Morindi filio, qui
 plus minus 60. annis post Gurguntii tempora regnaret. Sed
 vacillat * inquit in nonnullis & incerta est nostra historiae * inquiet,
 fides. Non diffiteor equidem ita esse, nec illam conor ab
 omni errore liberare, sed in cunctis tamen, maximè quæ
 ad hanc rem spectant, multò me tutiùs arbitror * hijs fi. * huic
 dem adhibere posse, quàm nigro Cantebrigiensium codici,
 qui sepiusculè (ne quid acerbius dicam) in candidam veri-
 tatem peccat. Cæterum non hic * est animus eius historiola * animus est
 authoris, quisquis ille fuerit, censorem agere. Illud tamen
 citra cuiusquam offensionem, quantumvis ab eius autho-
 ritate pendentis me dicturum confido, multa quæ ab eo
 narrata sunt, parum mihi probabilia videri, nonnulla eti-
 am mera somnia ac prorsus incredibilia: qualia sunt quòd
 dicit Anaximandrum & Anaxagoram Græcos Philoso-
 phos, tempore reclamante Cantebrigiam venisse, & ibi
 philosophiam docuisse: Cæsarem deuicto Cassibiliano Can-
 tebrigienses quosdam Romam secum abdaxisse, fortasse
 ut emendatiùs loqui, aut suam linguam rectiùs pronunti-
 are Romanos docerēt: Pendam Merciorum Regem Greke-
 ladienses scholas instituisse, Grantam siue Cantebrigiam à
 Cantabro extructam fuisse, nomenq; ab illo sumpsisse, cum
 potius à vicino flumine Granta nominatam constat, quem-
 admodum eleganter cecinit Leylandus, Cantebrigiam su-
 am laudans.

Olim Granta fuit titulis vrbs inclita multis,
 Vicini à flunij nomine nomen habens.

B. iij.

Saxones

Saxones hanc belli de turbauere procellis

Sed noua pro veteri non procul inde sita est.

*Quam Felix monachus Sigeberti iussa sequutus,
Artibus illustrem reddidit atque scholis.*

*Hæc ego perquirens gentis monumenta Britannæ
Afferui in laudem Granta diserta tuam.*

* qui primùm
ingenuas artes
apud nos pro-
fiterentur

*Vere similia tamen sunt quæ Orator ex eodem profert
authore cum affirmet nostram ab illorum Academia doc-
tissimos mutuata esse, * qui in ea primùm ingenuas artes
profiterentur, & Alcuinum Bedæ discipulum fuisse, sed nō
minus tamen à veritate deuiantia ut suo loco docebimus.
Hæc & similia commenta quæ pro certissimis affirman-
tur, omnem illi fidem, apud eos præsertim qui paulò sunt
excussiori iudicio, penitus adimunt. Et ideo Iohannes Ras-
sus Warwicensis, antiquarius & ipse, suo sæculo non ince-
lebris dicitur in eundem calamum ex professo strinxisse.
Eadem authoris vanitas Leylandum etiam mouit ut ea
in illum diceret, quæ magnam (ut apparet) inuidiam illi
conflauerant, apud eos præsertim qui tam debili fundamē-
to Cantebrigiensis Academiæ antiquitatem superstruunt.
Nam in suis in cygneam cantionem annotationibus ita de
illo scribit. Extat Grantæ Giruorum in archiuis historio-
la incerti authoris, & fidei longè incertioris. Hinc apparet
Gurguntium nescio quem Regem Britannorum dedisse
Cantabro Hispano, qui Athenis studuerat, Orientale Bri-
tannia partem, eumquæ postea urbem super Cante flumen
construxisse, & Academiam ibi constituisse, quæ à Gran-
tano comite eius filio nomen sumpsit. Addocet hæc eadem,
Anaximandrū & Anaxagoram græcos Philosophos Grā-
tam venisse studiorum gratia. Centum sunt ibi præterea e-
iusdem farinae fabula. Profectò nihil vnquam legi vani-*

ns, sed neque stultius aut^{*} stupidius. Missas igitur facio has antiquitates delicias. Hucusq; Leylandus. Quibus verbis satis liquere arbitror unde ista lachrima, unde tam ingens cum illo demortuo expositulatio suborta est. Sed de Cantabro satis. Nunc ad Sigebertum venio, quem idem Leylandus Cantebrigien^sis Academiae conditorem fuisse, ex veterum monumentis clarè docet. Neque tamen solus, alijsq; reclamantibus scriptoribus, ut Orator videtur asserere, hoc scribit, sed idem quod ille sentiunt tum veterum, tum recentiorum scriptorum probatissimi. Et ut à recentioribus auspicemur, Polid. Virgil. Angl. historiae lib. 5. eidem succinit, cuius haec sunt verba. Illam verò (de Cantebrigien. Academia loquitur) Sigebertus Cantebrigiae circiter annum eiusdem 630. collocavit. Hæc Polyd. Ecce tibi quomodo hic affirmat quod ille scribit. Idem utriusque crimen est si modò crimen sit dicendum veritatem^{*} tueri, & tamen alter si Diuis placet, non impunè tulit quod ab altero citra cuiusquam offensionem asseritur, sic ut verè hic locum habere possit Anglicum illud diuerbium, potior est eius nonnunquam conditio, qui ipse equum furto abstulerat, quàm illius qui commissi tantum furti spectator extiterit. Sed Polyd. fortassis & alij minus sunt idèò calumnijs obnoxij, quòd nunquàm nigri codicis authorem vanitatis, & mendaciorum, ut Leylandus arguerat. Cæterum Cantebrigien^sis quidam Britannicæ antiquitatis non vulgariter peritus (ut id obiter commemorem) Polydorum ad suas pertrahere partes cupiens, citat epistolam quandam eiusdem ad Philippum Hispaniæ Regem 4. Nonas Aug. 1554. scriptam, in qua (ut inquit ille) scribitur Catabrum authorem suum illam agnoscere Academiam: & locus perinde ab eo citatur, ac si Polydorus mutata prio-

* stupidius.
Huc vsque
Leylandus.

* asserere.

* in operis re-
cognitione
* cum

ri sententia palinodiam cecinisset. Quod non videtur verisimile, nam si aliter sensisset quàm prius, locum indubiè
* in secunda operis recognitione retractasset. Sed * quando id non fecit, quis dubitat quin in priori sententia persisterit. Sed ut demus ita scribere Polyd. quemadmodum ille refert: (nam Epistolam mihi hæcenus videre non contigit) minime tamen probant ista meo iudicio, secus illum quàm antea sensisse. Nam tantum ibi dicit Cantebrigien-
ses hoc facere, at se idem sentire aut illis assentiri, non dicit. Imò verò si in re parum mihi cognita diuinare liceret putarem potius his verbis virum illum grauem ac doctum ingratitudinis pariter ac erroris notare quotquot ex eo literario cœtu alienum amplecti malint, quàm verum ac proprium fundatorem agnoscere. Hæc Antiquarius ille in Epistola quadam ad Oratorem, quæ non ita pridem ad manus meas fortè peruenerat, scribit. Quo etiam loco eidem Polidoro veluti subirasci videtur, quod Cantebrigien-
si Gymnasio authorem tribuit tam recentem quàm est Sigebertus, qui tamen supra nongenta annos vita functus est: fortasse nihil antiquum ducens, quod Christi seruatoris natiuitatem multis annis non præcefferat, alioqui cur recentem appellarit, non video. Præterea cum Leylando consentit & Baleus, ut cuius facile apparebit, qui eximium illud de Britannicis scriptoribus opus vel perfunctoriè perlegerit. De Felici enim Episcopo scribens, ita ait: Huius hortatu & suadela Sigebertus earum partium rex Academi-
miam (ut præfertur) Grantæ Giruorum seu Cantebrigie (quæ eius tunc ditionis erat) * instituit. Mitto alia eiusdem scriptoris loca in quibus eadem idemtidem inculcat. Georgius quoque Lilius doctus cum primis & elegans iu-
nenis, illorum suffragijs in Chronicorum Epitome suum cal-
culum

* instituit &c.

culum apponit. Quid multis? vix inuenies inter recentiores scriptores (excipio semper qui eiusdem aliquando Gymnasij fuerint alumni) qui ab ijs dissentiunt. De veteribus scriptoribus qui in eandem pedibus (ut dicitur) eunt sententiam, mox dicemus. Clare iam liquet opinor, non tam malè sibi consuluisse Leylandum quam prædicat Orator, quando non solus affirmat, quod tam multi cum illo tum veterum, tum recentiorum scriptorū confirmant: nec adeo perniciosum reliquisse exemplum, qui errores tantum patefacta veritate refutauit. Imò verò (ut ingenue quod sentio dicam) arbitror Oratorem ipsum tum estimationi, tum * causæ suæ melius consulturum fuisse, si o- * causæ etiam missa quam in Leylandum instituerat accusatione, vel v- suæ nico saltem ex tam multis approbatæ fidei testibus, quos pro se facere asseuerat, assertionem suam confirmasset. Sed quando id non facit, sed ad ea potius digreditur, quæ ad institutum minus pertinent, quid aliud hic suspicari possumus, quàm quod nos inanibus tantum verborum terribilamētis à veri defensione deterrere conetur? auium fortassis similes existimans, quæ umbras & stramentitias hominum figuras reformidare solent. At si errorem illum suum defendere perget, videat ne Leones experiatur, quos nunc ut meticulosas aues & * auiculas contemnit. Postre * ouiculas mō vel illud solum citra ullius scriptoris testimonium cuius non admodum pertinaci erroris defensori persuadere potest, Cantebrig. Gymnasium ante Sigeberti tempora non fuisse, quia priori atate Gregoriano decreto cautum erat, ne Britanni extra Monachorum cœnobîa Gymnasia celebrarent, propter Arrianam & Pelagianam hæresim, & quosdam * errores Britannorum. Et ex eo tempore inquit * Britannorum Baleus, non tam Stamfordiensis quàm Legionensis Aca. errores.

* quibuscum
indubie

* una cum
Leylando, imo

* credo, Al-
phredū Ac-
demie nostræ
primū condi-
torē fuisse, nō
propterea.

* intelligatur
* primum

demie perierunt, * quibuscum haud dubie & Cantebri-
giensis quoque una interisset, si eo tempore instituta fuisset. Quare cum rei hic veritas vel cæco apparere queat, ne
pudeat hominem doctum, & in melioribus disciplinis, ut
audio, non infelicitè versatum, * una nobiscum imò cum
tam multis probatæ fidei testibus Sigebertum Regem Aca-
demie sue conditorem agnoscere, ne tam eximium regis
beneficium dissimulando, turpi ingratitude vitio ob-
noxium se reddat, quo haud scio an aliud sit quod ingenu-
arum artium candidatos magis dedecet. Nec in ementita
testium multitudine fiduciam collocet, ne si quando in a-
ciem producere cogatur, solus ipse cum nigro suo codice
inueniatur, qui belli impetum sustineat, ni forsā Nico-
laus Cantilepus olim Cantebriensis doctōr, & alij eius-
dem farinae scriptores, cum suis auxiliaribus mēdaciōrum
copijs, quas ex eodem collegerant libro affuerint. Sed quid
si concedamus (inquit Orator) Sigebertum, & non Can-
tabrum Academiæ nostræ authorem fuisse, adhuc tamen
nihilominus causa cadent Oxonienses. Nam siue ad
hunc, siue ad illum authorem referatur, velint nolint
fatebuntur nostrum tanto illorum Gymnasio antiquius
esse, quanto tempore Alphredus, à quo hoc institutum
dicitur, ætate Sigeberto posterior fuerat. Respondeo, ut ip-
si dem quod minus verum esse * credo, non propterea ta-
men euincet, quod tanta cum confidentia nullis non his-
toricis in testimonium vocatis asseuerat. Poteest hoc para-
doxon fortasse prima fronte videri, maximè cum tertio
post defunctum Sigebertum sæculo Alphredum vixisse cō-
stet, sed nihil eo verius tamen apparebit, si quid per Acade-
miam * intelligitur, quidq; in controuersia positum sit * pri-
us explicetur. Academiam autem appello, non quamlibet
scho-

scholam, sed celebre approbatumq, duntaxat gymnasium,
 ubi non tam linguarum, quàm omnium ingenuarum ar-
 tium seu liberalium (ut vocantur) scientiarum publica est
 professio. Res autem qua de inter nos contraheretur illa
 est, utra nimirum Academia Oxoniensis ne an Canteb. sit
 antiquior? quod perinde est ac si querat aliquis, utrum
 Oxonia an Canteburgia prius fuerit Academia: siue (ut
 recepto utar vocabulo) uniuersitas, ex prima ipsa institu-
 tione facta? restat iam ut veterum scriptorum testimonio
 probemus talem à Sigeberto Academiam Canteburgiae non
 esse institutam, qualem supra definiuimus. Florilegus de
 Sigeberto scribens, hæc habet. Dum in Gallia exularet Si-
 gebertus, imbutus est Christianæ fidei sacramentis, quorū
 participem ut regnare incepit, totam suam prouinciam ef-
 ficere curauit, scholasq, literarum per loca instituit. Hac
 Florilegus. Similia quoque de eodem scripsit author histo-
 riæ Regiæ, apud quem legimus quæ sequuntur. Sigebertus
 post Corwaldū fratrem suum regno potitus, sicut in Gal-
 liis uiderat scholas literarum, in regno suo ordinauit, ac
 pedagogos pueris instituendis more Cantuariorum* assignauit
 nauit. Hactenus ille. Quorum (si quidequidem iudico) &c.
 scriptorum uerba manifestissimè probant institutas à Si-
 geberto scholas, huiusmodi tantum fuisse, cuiusmodi sunt
 in quibus pueris Grāmatica tradi solet, alioqui si quis per
 scholas hoc loco Academies (quales hodiè nostrates sunt)
 intelligi contendat, sequetur profectò multas illum Aca-
 demias instituisse, quod nemo* utique concesserit. Nā cum
 non uno tantum loco, sed per loca (ut inquit Florilegus)
 id est in varijs regni sui locis hoc ab illo factum sit, dubi-
 um certe non est, quin tales & alibi construxit, qualem
 Canteburgia condiderat. Huc etiam facit quòd in scholis

*scholæ

ordinandis, Gallorum & Cantuariorum siue Cantiorum exemplum sequutus dicitur, qui tunc temporis Academias non habebant. Ex ijs igitur clarissimè patet, Cantebri-giensem scholam, non nisi pedagogium initio fuisse, cuius-
 modi *schola Wintoniæ, Aetona, & in alijs plerisq; regni locis habentur: quæ tamen ipsa (ut ingenuè fatear) sensim ac temporis progressu adeo crevit, ut constructis demum principum, pōtificum, & magnatum singulari munificen-tia aliarum etiam artium collegijs, in iustam tandem Aca-demia magnitudinē coaluerit. Sed hoc non ante Gulielmi Nothi Nensriorum Ducis in Angliam aduentum factū esse vel ex eo liquet, quod nullū hodie Cantebri-gienses col-legium, huius antiquius ætate ostendere possunt. Restat iam ut quid Beda, fœlix (ut inquit Leylandus) antiquæ scriptor memoriæ, & ut ego existimo, testis πολλῶν ἀντά-
 ξιος ἑλλῶν, hac de re scriptū reliquit, recenseamus. Is Ang-lisaxonica historiæ tertij lib. cap. 17. de Sigeberto loquens, hæc refert: Mox ea quæ in Gallijs bene disposita vidit i-mitari cupiens, instituit scholam in qua pueri erudiren-tur, iuvante Episcopo Felici, quem de Cantia acceperat eisquæ pedagogos ac magistros iuxta morem Cantuario-rum præbente. Hæc ille, Scholam (inquit Beda) instituit Sigebertus in qua erudirentur pueri sub pedagogis &c. Iam quid aliud quæso hic significat quam pedagogium & scholam (ut vocant) grammaticalem, in qua tenera ætas non dum altioribus matura disciplinis, puerili gram-matices institutione sub pedagogis ac præceptoribus for-mari solet, quales ferè non habent, qui ingenuis artibus in pub. Gymnasijs operam nanant. Non enim propriè
 *ludis potius pedagogi vocantur qui artes illas adultioribus in Aca-
 demijs, sed qui ludis *literarijs puerili institutione dica-
 tis

*ludis potius
 literarijs,

ris præficiuntur . Beda ergo unà cum illis pædagogium fuisse , quòd à Sigeberto institutum est , aperte confirmat . Sed dicet fortasse hunc Bedæ locum non magis probare Sigebertum scholam illam Cantebrigia quam Oxonia collocasse , quòd ibi nulla prorsus mentio Grantæ siue Cantebrigia habeatur . Certè quamvis expresse (ut ingenuè dicam) huius non meminerit , non postrema tamen notæ scriptores ex hoc colligunt loco , Grantanam scholam à Sigeberto originem sumpsisse . Nam Baleus Cantebrigiensis olim Academia (ut ipsemet non uno loco fatetur) alumnus adeo Bedæ verba ad alterius scholæ in alio quopiam loco foundationem non detorquet , ut eundem ipsum authorem pro huiusce rei confirmatione citat . De scholæ enim Grantana prima foundatione loquens , ad hunc scribit modum : Sigebertus Orientalium Anglorum rex , Beda etiam teste , scholas literarum sicut in Gallijs viderat , in suo regno ordinare , & pædagogos pueris instituendis more Cantuariorum assignare disponebat . Et persuadente Dunicēsi episcopo Felice , illas Cantebrig. posuit primùm , anno salutis humanæ 636 . Hactenus ille . Idem etiā & Leylandus ante illum ex eodem Bedæ loco collegerat , quæadmodum videre est in eiusdem in cygneam cantionem annotationibus . Neque verò aliundè ut videtur , quàm à Beda & illis quos supra commemoravi authoribus desumpta sunt , quæ hac de re Polid. Virgil. lib. 4. Angl. historia scribit , cuius hæc sunt verba . Sigebertus item princeps sapientissimus , sciens nihil æque hominibus esse ornamento ac literas , & eas quidem per id tempus in insula admodum raras , hortante Episcopo Felice natione Burgundione viro doctissimo , scholas passim in suo regno posuit , & in primis Cantebrigia , ubi pueri ab ineunte statim ætate crudian-

* tum Baleus
tum Polydo-
rus etiam, dū
affectibus.

* quo etiam loco affirmant,
eundem in primis

* ornasse, ibique Academiam
instituisse, cum hoc

* Sed missa Cantebri-
giensis
Academiae origine, de nostrae
nunc initio non illo quidem

* origine pa-
riter ac incre-
mento
* principio

tur. Hucusq; Polyd. Horum iam testimonio arbitror ne-
mini non perspicuum esse, de prima illa per Sigebertum
fundatione Bedam esse loquutum. Quanquā (utinge.
nuē quod sentio dicam) * tam Baleus quā Polydorus dū
affectibus indulgentes adamat student Academiae, initia
paulō illustriora reddere, ā veteris nonnihil historiae veri-
tate discedūt: veluti cum uterque dicit Sigebertum scho-
las Cantebri-
gi posuisse, quando Beda numero multitudi-
nem regem affirmat inprimis Cantebri-
giam
scholis * ornasse, cū hoc nec alios quod sciam
vetustiores scriptores habeatur * Sed de Can-
tebrigiensis Academiae origine satis, nunc
vicissim de nostrae initio non illo quidem pri-
mo ac vetustissimo: sed quod Orator illi tribuit paucis
differamus. Nam cognita utriusque * origine ac incremen-
to, omnis facile controuersia conquiescet. Hæc autem non
ex humili, ut illa * initio ad Academicam magnitudinem
paulatim excreuerat, sed ab ipsa statim institutione longè
celeberrimam fuisse cū propter incredibilem scholasticorū
multitudinem, qui vndiq; studiorum gratia eò confluxer-
ant, tum etiam ob linguarum & omnium ingenuarum
artium publicam ibidem professionē probatissimorū scrip-
torum authoritate constat. De hac enim re ita scribit. Poly-
Angl. hist. lib. 5. Oxonia statim à principio tum diuinarū
humanarumquē literarum studijs, tum mira hominum in
doctrina incumbentium frequentia multò celeberrima esse
cepit: deincepsquē vsq; eo floruit, ut iam facile cum quo-
uis alio totius christianæ orbis gymnasio de nominis gloria
certare possit. Hucusque Polyd. Huic consentit & Regia hi-
storia, in qua legitur publicas variarum artium scholas
* Alphre-

* Alphredum posuisse, earundem professores * Alphredum Oxoniæ po-
 varijs privilegijs munivisse, &c. * Hac testi- fuisse, & earundem
 monia appertissimè docent, non tam gram- * Eadem etiã pene ad ver-
 matices ut Cantebrigiæ, quam Theologiæ, ac bû scribit Ranulphus Hig-
 reliquarum * artium studia in ipsis Academia denus Cestrensis. Quid
 nostræ initijs fervere. Nam pientissimus i- multis?
 demq; benignissimus ille rex, videns verissimum esse * quarum etiam artium
 quod à Marco Cicerone celebratur, honos alit artes, nullis
 pepercit sumptibus, quo bonas literas in Academia sua ve-
 luti subnascentes prouheret. Et quo id faceret expeditius,
 doctos non vulgaribus præmijs ad artium professionem
 excitabat. In imperitioribus verò * ac literarum adhuc * &
 rudibus discendi studium acuebat, constructis collegijs in
 quibus certus studiosorum numerus gratis viueret, ipsi-
 usq; impensis ad literas aleretur. Ferunt enim tria illum
 apud nos cœnobîa siue studiosorum collegia construxisse,
 primumquæ grammaticis, alterum liberalium artium stu-
 diosis, & tertium theologis consecrassse. Sed de ijs paulo post
 fusius. Nunc ab Oratore discere libens velim, qua ille Di-
 alectica Gymnasii sui antiquitatem à Sigeberto colligit au-
 thore, cum tot fide dignis testibus constat, nullam illum
 unquam * Academiam Cantebrigiæ instituisse. Caterum * Academiam
 si de pedagogij aut ludi literarij antiquitate gloriari libeat, quale saltè su-
 per me fruatur licebit hac gloria quousq; volet: quippe pra definiui-
 qui hanc antiquitatis prærogativam ultro illi deferam A- mus, Cante-
 cademiæ, sed non alteram illam certè donec vel ipse, vel a- brigiæ.
 lius quispiam ex eo literario cœtu certioribus * doceat te. * probet
 Simonij Sigebertum Regem Academia siue generalis stu-
 dij authorem apud Cantebrigienses exti- * Porro cum Academia, appro-
 tisse. * Sed & alia quoque si diuis placet batû sit (ut antea definiuimus)
 gloriandi causam se suosquæ Cantebrigien- Gymnasiû, nò video sanè quid
 hic pro Academia suæ appro-
 C. iij. ses batio-

batione afferre possunt Cantebrienses, præter domi suæ nam testimonia: cum nostrum: non tam regum, quam veterum Ro. Pontificum diplomatis, quam iuris etiam pontificij authoritate, ac communi totius Christiani orbis consensu iam olim pro publico approbatam esse Gymnasio nemini non constat. Postremo, quod magnam Cantebriensium suorum gloriam omnes una voce historicos testificari dixit, Oxoniensem Academiam à Cantebriensi doctissimos mutuam esse, qui prima ingenuarum artium incunabula (illius utor verbis) in suo Gymnasio traderet: certè si gloria hæc à cõmuni scriptorũ testificatione (ut ille ait) pendet, umbratilis (mihi crede) ac euanida sit, prorsus est necessum, maxime quod in tanta veterum historicorum multitudine, nullius certæ (præsertim) ac indubitatæ fidei reperiatur, qui istud affirmet. At ille

ses habere dicit, nimirum quod ab illis doctissimos mutuati sumus, qui primi ingenuarum artium incunabula in nostra Academia traderent, quod tam verum esse credo, quam verum est quod subiungit, nullos non historicos, videlicet hoc una voce testificari, nisi forsitan omnium consensus habere putet, quoties nigri codicis authoritas illi

* minime vanis scriptoribus suffragetur. Proditum sane est idq, à * non
* Erigenam, quæ nonnulli Sco- postrema nota scriptoribus, Iohānem * Eri-
tum appellant, virum omnifa- genam virum omnifariam doctum, imò
riam doctũ, vtpote quo habuit quo habuit nihil ea ætas eruditius, lingua-

rumquæ ac omni bonarum literarum genere instructius, primum fuisse qui publicè in Academia nostra docuit, illumquæ ipsum eadem apud nos quæ Alcuinus Lutetie Parisiorum præstitisse. Caterum Cantebriensem fuisse, in nullo equidem scriptore reperio. Si is legerit, ne grauetur

* quem legerit pro candore suo apud * quem probata fidei authorem legerit nobis indicare. Certè nulla equidem ratione mihi sit verisimile, nos doctos ab illis mutuo accepisse, qui ipsi mira doctorum * penuria laborarunt: per paucissimosq, habuerint, & eos quidem ætate doctos, qui quicquam commercij

* penuria tum
tēporis labo-
rarunt,

cum

cum altioribus disciplinis habuere. Sed dicet fortasse orator, si à nobis doctos nō accepiſtis, unde ergo ad vos venerunt, qui prima bonarum literarum fundamenta in Academia veſtra iecerunt? Profecto non à Cantebrigiensium

* Academia, sed ab ipsis potius Monasterijs et Religioſorum cœnobijs, quæ tunc temporis (doctis * id atteſtanti-
bus) publica Gymnaſia & veluti literarum ſeminaria ^{* pedagogio} ſtantibus. ^{* id ferè atte-}

quædam fuerunt. * Quan-
quam in urbibus inſignioribus non defuerunt etiam ^{* A Monasterio enim Meneuensi prædictus Io-}
viri doctiſ. qui artes ac bo- ^{hannes Erigena, ab Alphredo (vt inquit Ranul-}
nas literas non frequētibus ^{phus Ceſtrenſis) ad literarum profeſſionem ac-}
auditoribus profitebantur. ^{cerſitus eſt. Nam de Alphredo loquēs, ita ſcribit:}
^{Iohannem Monachum (Erigenam intelligit) de}
^{ultimis Walliæ finibus è monasterio S. David}
^{Meneuiæ ad ſe vocauit. Et ideo in illis locis vbi}
^{maiora erant cœnobia, nunquàm defuerunt per}
id tempus viri docti, qui artes & bonas literas.

* Poſtremo Alcuinum, qui primus quaſi ludum quendam ^{* Poſtremo}
bonarum artium Lutetiæ aperuerit in Cantebrigiensium ^{quod Alcuinū}
album refert, non hic neceſſe habeo illi reſpōdere, quando
ipſemet ſeipſum apertè impugnet, vel ob id ipſum, quod
Bedæ diſcipulum fuiſſe * affirmet, qui nunquam ſtudio-
rum gratia Monasterium ſuum egreſſus eſt, ſed in eodem ^{* affirmat}
totū vitæ ſuæ tempus (vt ſcribit Florilegus) trāſegit. Pro-
inde ſibi perſuadeat Orator, Oxonienses nec tam ingratos
eſſe, nec adeò ἀντιπαιδείαν (quod Græci dicunt) neſcios, vel
poſſent aut vellent, quidem tam inſignis beneficij, quale
prædicat à maioribus ſuis in remp. noſtram literariam, id-
quæ in * ipsis literarum incunabulis collocatum vnquam ^{* in ipſius in-}
obliuiſci, ſi tale vnquam collatum extitiſſet: nec contra a- ^{cunabulis}
deò ſtupidos & ab omni ſenſu communi alienos, vt vellent
eorum ſe beneficiarios fateri, pro illis præſertim beneficijs
quæ nunquam acceperunt. Imò verò nulla non ætate à nōſtra
ad illorum Academiam viros in omni literarum genere

deceat bo-
um litera-
professo-
ostendunt.

præstantes migrasse, qui ipsis magno & usui & ornamen-
to fuere, facile commonstrare possem, si in iis contentiosior
esse velim, quæ inanem potius iactantiam resipiunt, quàm
grauitatem & modestiam qualem * deceat literarum can-
didatos ostendunt. Superest iam ut quanam fuerint, &
quibus in locis constructa tria illa Alphredi collegia, de
quibus supra meminimus, paucis ostendamus. Sunt qui
putant theologorum cœnobium fuisse, quod hodiè collegiū
uniuersitatis vocatur, eiquè qua spectat orientem pedago-
gium siue grāmaticorum Collegiū adhæsisse. Philosopho-
rum verò στωϊκίαν, quo loco collegium, quod ab aneo naso
foribus præfixo nomen habet, situm videmus: sed in vetu-
stis eiusdem collegii monumentis reperio, Alphredum unū
tantummodò collegium construxisse, illud nimirum quod
ab uniuersitate nomen habet, in eoquè presidem siue mo-
deratorem, quem Magistrum hodiè vocant, tresquè studi-
osorum cateruas, quarum singula viginti sex collegas con-
tinebant, posuisse: atque harum primam, Grammatica, al-
teram Philosophiæ, ac tertiam rei theologia incubuisse.
Has fortasse studiosorum cateruas, collegiorum nomine
vocant, qui tria illum condidisse dicunt. Nullis illud præ-
diis donauit, sed sanxit ut à suis perpetuò successoribus
Angliæ regibus, tanta quotannis penderetur pecuniarum
summa, quanta tam numerosæ alendæ multitudini suffi-
ceret. Atque hæc pia eiusdem regis sanctio non ante violo-
ta est quàm Guliel. Nothus, quem vulgus conquestorem
vocat, rerum apud Anglos potiretur. Is enim Oxoniensibus
scholasticis offensus, siue quod ciuiū partes sequenti, in vr-
bis obsidione illi resistere, siue quia linguam Anglicanam,
quam ille vehementer cupiebat extinctam, nullis non rati-
onibus ab interitu vindicare studebant, memorabile hoc
regis

regis institutum subtracta pensione frustratus est. Ex eo autem tempore studiosorum egestas sola bonorum munificentia sustentabatur, quousque regnante Henrico eius appellationis tertio, Archidiaconus quidam Dunelmensis Guliel. nomine, eximius literarum ac* *literarorum* Mæce- * *literarorum* nas virtutibus tamen quàm opibus ditior, manus in hoc per ea tempo- tam miserabili Collegij statu pro virili sua parte porrexe- ra Mæcenas rit adiutrices. Quippe qui certam pecuniarum summam ad Regii operis instaurationem ex testamento legauit. Ea autem pecunia empta sunt prædia, sed adeò pauca tamen ut eorum redditus vix quatuor alendis collegis essent satis. Verùm enimvero tam pium eius exemplum nemo proh dolor, ante Henrici 4. principatū imitatus est. Tunc enim singulari eiusdem principis, Gualteri Skirlei Dunelmensis Episcopi, & Henrici Percæi Northumbrorum reguli beneficia, collegarum siue sociorum numerus* duplicabatur. * duplo auxi- Huiusmodi Collegij nostri initium, huiusmodi ruina, ac or efficieba- talis quoque instaurationis fuit. Hoc tam nobile, et antiquum tur. Musæum, permultos omni ætate iam inde à iactis ipsius fundamentis Reip. utilissimos produxit alumnos, quorum alij in sacro ministerio piè ac sanctè sese gesserunt, strenuequè in dominica vinea laborarunt: alij principum ministerijs addicti, suam illis fidem ac diligentiam in maximis Reip. negotijs approbarunt, non pauci etiam orbi sese notos Christiano præclaris æditis voluminibus reddidere. Et ut ex multis aliquot commemorem (nam superiorum incuria, qui* codices & tabellas rerum memorabilium a- * codicillos pud nos seruare neglexerunt, non nisi paucorum nomina ad nostram notitiam peruenierunt) Ioannes Beuerlaci^{us}, Io. Beuerlacen- non ille quidem qui à nescio quo Romano pontifice in di- sis. norum album relatus est, sed alter eo multo recentior, qui

Henrici tertij tempore floruit, vir excellentis doctrinae, & à multis hoc nomine celebratus, in nostro hoc Musæo diu bonarum artium ac disciplinarum studijs inuigilauit. Huius quædam adhuc opera in Collegij Reginae bibliotheca afferuantur. Sunt qui illum longè antiquiorem faciunt, nimirum Alphredo οὐγγεγον affirmantes, atque adeò primum, qui in Oxoniensi Gymnasio artium magisterio sit insignitus. Et certè in bibliotheca Ecclesiæ Sarisburiensis, illius in quadam vitrea fenestra habetur imago, cum tali inscriptione siue titulo: Ioannes de Beuerlaco primus Magister artium in Oxoniensi * Academia. Sed prior ille Beuerlacijs longo ante Alphredi ætatem tempore defunctus est. Ex eodem etiam prodijt collegio Edmundus Abingdonensis, vir suo sæculo literarum gloria vel maxime famigeratus, qui è Sarisburiensi thesaurario Archiepiscopus demum Cantuariensis Henrici tertii fauore designatus est. Opera quibus ille famam suam in omnem usque posteritatem transmisit, à Leylando & alijs enumerantur. Eodem etiam tempore Guliel. Sherwodus non paucorum scriptor voluminum claruit, qui & ipse egregiarum artium fundamenta in hoc collegio iecit. Porro regnante Edoardo eius nominis tertio, idem nostrum Musæum, Ioannem Aswardebum peperit, quem doctiorem ne appellem an prudentiorem haud facile dicam. Hunc nobilissimus ille Rex ingenii ac eruditionis fama permotus, non modo in famulitium acciuit, sed ab * intimis sibi consilijs esse voluit: qua in functione ille vicissim tam bene de se merito principi fidelissime per omnem vitā inseruiuit. Sub hac protulit quoq; præter Ioannem Castellum theologum non minus grauem quam doctum, ac Henrici quinti propter eximias dotes domesticum sacellannum, Thomam

Fenestra Vitrea

* Academia
creatus.

* intimis etiā
consilijs sibi
esse.

Bene-

Beneuelium, & Ioannem Martonū, quorum ille in agro Eboracensi concionatoris munere functus est, tanta cū ingenij dexteritate & auditorū admiratione, ut ea atate nemini haberetur secundus: hic peritissimus pubis instituēda artifex, magna cum laude Eboraci multis annis ludū literarium moderatus est. Nostra quoq; memoria Collegæ hic fuerunt Ioannes Crayfordus & Leonardus Hutchin-sonus, ambo theologiæ Doctores, virtutis ac literarū gloria nō incelebres: quorum Crayfordus ob singularem prudentiam ac reliquas eximias animi dotes postea in Cantebrigiensis Gymnasii procancellarium electus est. Deniq; & Nicholaum Ridleum, quo viro nihil integrius & omnibus egregijs dotibus ornatius Anglia nostra multis hisce retro sæculis habuit, pro nostro iure optimo vēdicare possumus. Nam in nostrum ipse sodalitium. 13. Aprilis, anno .1521. cooptatus est. Hos paucos ex ingenti multitudine, quorum nomina superiorum (ut dixi)* negligentia passa est inter-^{* incuria} cidere, proferre tantum potui, faxit Deus opt. Max. ut

* quod primum fuerat Oxoniensis Gymnasii collegium, à * quod fuerat Oxoniensis Gymnasij primum collegiū
pientissimo principe Alphredo ad Dei gloriam & Christi-
anæ Religionis incrementum * inchoatum & perfectum, mum collegiū
& postea nescio quo malo fato ita deiectum, ut ad nihilū * inchoatum
propemodum reciderit, ab altero tandem aliquando in so-
lidum instauretur Alphredo, quem omnium consensu cle-
pariter ac perfectum.

mentia, * pietate, ac omnibus verè regiis ornamentis ex-
preßissime refert principum decus serenissima Re-
gina nostra ELIZABETHA, cui præter
longissimam vitam, omnia fausta fali-
ciaq; omnes apprecamur.
* pietate, liberalitate, ac omnibus.

* FINIS.